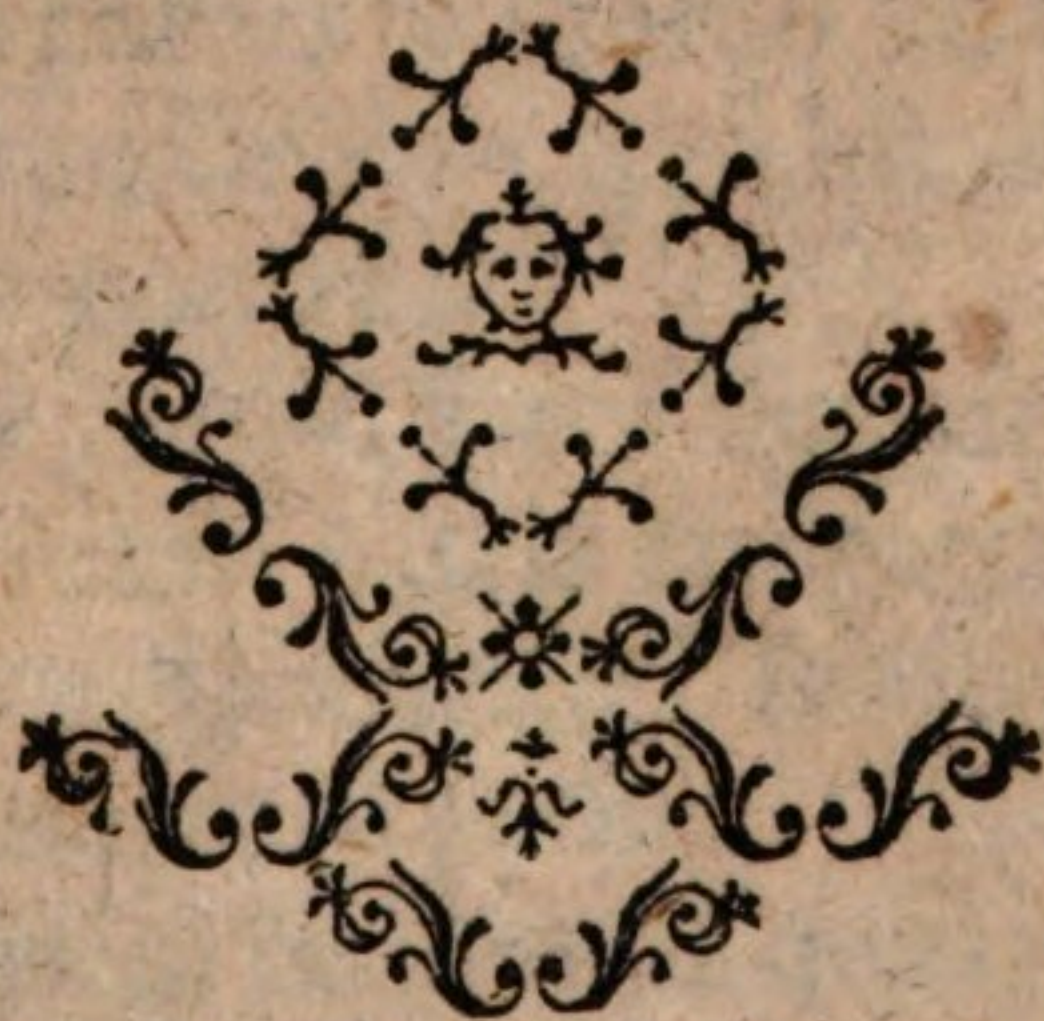

1
INSTRUCTIO
PRACTICA SECUNDA
DE
HORIS CANONICIS

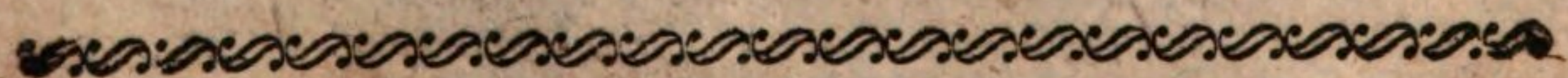
JUXTA
*RUBRICAS BREVIARII ROMANI
RITE RECITANDIS.*

IN QUA ETIAM
IPSÆ RUBRICÆ NOTIS BREVIBUS
ILLUSTRATÆ,
ET MARTYROLOGII ROMANI
NOMINA SUIS ACCENTIBUS
SIGNATA CONTINENTUR,
*AD FACILIOREM DISCENTIUM
USUM AC PRAXIN.*

AUTHORE
R. P. TOBIA LOHNER,
SOC. JESU SACERDOTE.

EDITIO OCTAVA.
SUPERIORUM PERMISSU.

AUGUSTÆ VIND. ET OENIPONTI
SUMPTIBUS JOSEPHI WOLFF. MDCCLXVIII.

PRÆFATIO.

Et si ea, quæ ad Officium Divinum rite recitandum requiruntur, sufficienter in Rubricis Breviarii explicata videantur, quia tamen hæc plerumque iis, qui nullam adhuc hujus materiæ cognitionem nacti sunt, obscuræ nimis, & difficiles apparent, & præterea non habentur semper Instructores, qui solida & ordinata Methodo Tirones instruere possint, aut velint, operæ pretium futurum visum est, si quidquid in iisdem Rubricis dispersim & obscurius proponitur, clariore & ordinata Methodo in hoc Compendio proponeretur. Ex quo quidem Candidati Sacerdotii, in quorum usum & commodum hæc Instructio potissimum est facta, duas non levis momenti utilitates reportabunt. Prima est, ut facile cognoscant, quo ordine singulæ Officii Divini partes se mutuo subsequantur, nam eodem omnino Ordine, quo hic tituli positi sunt, illas recitare oportet.

Secunda, ut, si forte dubium aliquod circa unius, alteriusve partis recitationem occurrat, ex iis, quæ cuivis titulo subjunguntur, facili negotio id resolvere possint. Unde fiet, ut praxin Officii Divini recitandi, quæ non paucis hucusque satis difficilis est visa, brevi tempore & absque magno labore addiscere queant, ut multi, qui hactenus hac Instruktionem sunt usi, propria experientia comprobarunt. Dividetur au-

P R Æ F A T I O.

tem hæc Instructio claritatis gratia in quinque partes, in quarum prima Fundamenta ad materiam istam necessaria præmittentur. In secunda praxis Officii Divini per accuratam singularem partium explicationem ostendetur. In tertia Ceremoniæ tam in publica, quam privata Horarum Canoniarum recitatione observandæ referentur. In quarta, quid in specialibus quibusdam Festis observandum sit, succincte indicabitur. In quinta denique ipsæ Rubricæ Generales Breviarii brevibus notis illustratæ proponentur, ubi etiam Martyrologii Romani nomina suis Accentibus juxta communio-rem usum signata referentur.

Quia vero post primas tres Instructionis hujus editiones partim ipse adverti; partim ex aliis intellexi, non pauca esse, quæ vel omnino omissa, vel certe paulo obscurius proposita majorem elucidationem requirant, ideo hæc ipsa in hac quarta editione sic emendare conatus sum, ut non modo ipsa materia paulo amplior, sed etiam Ordo ad faciliorem discentium usum accommodatior sit futurus, dignusque adeo libellus sit visus, qui a priore libello primam Instructionem de SS. Missæ Sacrificio rite offerendo, continente sejunctus, specialis Instructionis, Ordine secundæ, nomine in lucem prodiret. Fruere ergo, amice Lector, labore meo, & si quem forte in lubrica materia lapsum sagacitate tua deprehenderis, per benevolam tuam Humanitatem excusa.

PARS

PARS I.

DE FUNDAMENTIS AD OFFICII DIVINI RECITATIONEM NECESSARIIS.

TITULUS I.

DE MODO FACILE ADDISCENDI DICTAM RECITATIONEM.

I. **N**on facile differat futurus Sacerdos laborem hunc addiscendi recitationem Divini Officii usque ad tempus proximum, quo Sacros Ordines suscepturus est, sed aliquot mensibus prius se ab aliquo perito instrui curet, ut inter hoc tempus se aliquoties sine periculo peccati & culpabilis erroris exercere, habitumque & dexteritatem in eo recitando comparare possit.

II. Dum actu se ad discendum applicat, ante omnia integrum Breviarium obiter percurrat, & quæ Officia, Lectiones, aut Psalmi quovis loco notentur, accurate dispiciat, ut, ubi opus fuerit, omnia facili labore invenire queat. Reperiet autem in octo potissimum partes totum Breviarium dividi posse, quarum 1) Calendarium. 2) Rubricas. 3) Tabulas Occurrentiæ & Concurrentiæ. 4) Psalterium. 5) Proprium de Tempore. 6) Proprium Sanctorum. 7) Commune Sanctorum. 8) Officium B. Virginis, Defunctorum, Psalmos Pœnitentiales, & Graduales, Ordinem commendationis Animæ, Benedictionem mensæ, Itinerarium, & similia, quæ vel interdum Officio Divino publice conjunguntur, vel certe alias ad manum Sacerdotibus esse debent, continet.

III. Ubi hanc Breviarii notitiam acquisierit, differentias Festorum & Feriarum bene cognoscere studeat, quem in finem ea, quæ sequenti Titulo dicentur, ei servire poterunt.

IV. Post hæc usum binarum tabularum de Occurrentia & Concurrentia Festorum addiscat; cum enim Festa Patronorum, Dedicationis, aliaque in Directoriis non expressa, in propria sua Parochia celebrare Sacerdos debeat, in his autem casibus dictæ tabulæ clare ostendant, quomodo Officium ordinare oporteat, merito earum praxis & cognitio valde necessaria ducitur illi, qui erroris periculo expositus esse nolit. Porro hunc usum ex accurata Lectione instructionis tabulis illis præfixæ, aut levi manu ductione Instructoris facile addiscet.

V. His peractis incipiat ab Officio faciliore, in quo paucæ vel nullæ commemorationes faciendæ sunt, quale v.g. est duplex, & in hoc essentialia Officii Divini addiscere studeat, id quod non difficulter ex titulis totius hujus Instructionis perlectis consequetur, nam eodem prorsus ordine, quo Officium Divinum recitari debet, sunt positi, & simul, quando & quomodo quævis pars dici debeat, succincte est indicatum.

VI. A Duplici ad Semiduplicia & Simplicia progrediatur, videatque, quid in his minus aut plus dici debeat. Quod ut facilius consequatur, firmitusque memoriæ imprimat, non parum proderit, si singulis diebus videat, quale Officium sit dicendum, & si recitare integrum non vacet, saltem apud se examinet, quomodo illud ordinare vellet, dicendo v. g. jam recitarem Pater & Ave, hos Hymnos, Antiphonas, Psalmos &c. Pari modo seipsum quandoque interroget, quomodo, si hodie Officium Simplex de Martyre v. g. dicendum foret, illud ordinare vellet; aut quomodo illud disponere, si de Duplici Virginis, Feria, aut de B. Virgine in Sabbato Officium recitare deberet, quo quidem in examine expediret Instructorem habere, cui coram horum omnium dispositio indicaretur, ut, si qui intervenirent errores, corrigere possit.

VII. Tandem ubi hæc omnia didicerit, ut magis de scientiæ suæ sufficientia & soliditate certus reddatur, poterit ipsas Rubricas perlegere, & in illis tanquam in amussi perspicere, num exacte singulas leges in iisdem præscriptas observet.

TITULUS II.

DE DIFFERENTIA OFFICIORUM.

Tria sunt genera Officiorum,
nimirum

Duplicia, Semiduplicia, & Simplicia.

§. I.

De Duplicibus.

I. **D**uplicia Festa vel Officia dicuntur illa, in quibus Antiphonæ in Matutino, Laudibus, & Vesperis ante & post Psalmos integræ dicuntur. Horum quatuor sunt Classis.

II. Duplicia *primæ Classis* sunt, in quibus nulla fit Commemoratio, nisi de omni in primis die Octava; deinde de diebus etiam infra Octavam privilegiatis (puta Epiphaniæ, Paschæ, Corporis Christi) Vigilia Epiphaniæ, Dominica, & Feria majore concurrentibus, & respective concurrentibus; item de Duplicibus secundæ Classis concurrentibus in primis ac secundis Vesperis, de Duplicibus vero aliis, & Semiduplicibus in secundis tantum. Quod tamen non ita intelligendum est, quasi omnia Duplicia hujus Classis ejusmodi commemorationes admittant, sed quod aliqua saltem, imo pleraque illorum eas non excludant; nam alioqui Festa Paschat's & Pentecostes cum duabus Feriis sequentibus; item tres Feriæ postremæ Sacræ hebdomadæ, quæ etiam sub ritu Duplici celebrantur, & quia nulli Festo cedunt, his Duplicibus merito annumerantur, nullas omnino commemorationes admittunt.

III. Duplicia *secundæ Classis* sunt, in quibus nulla fit Commemoratio, nisi de die Octava, & diebus infra Octavam privilegiatis, puta Nativitatis, Epiphaniæ, & Corporis Christi, Dominica per annum, Feria majori, Vigilia, & Simplici Festo occurrente (sed de his duobus in Laudibus tantum) & de Duplici quocunque ac Dominica Primæ ac Secundæ Classis in primis Vesperis, de Die infra Octavam vero & Festo quocunque minus digno in secundis Vesperis concurrentibus. Ad

hæc Fæsta præter ea, quæ in Breviario notantur etiam Fæsta S. Stephani, & SS. Innocentium à Gavanto revocantur, quod tamen de Fæsto S. Stephani aliqui in dubium, ut p. 4. tit. 2. n. 7. dicetur.

IV. Duplicia *Majora* per annum sunt, quæ aliis Minoribus in occurſu præferuntur, & admittunt omnis generis Commemorationes, qualia præter ea, quæ in Breviario in Tabula Occurrentiæ assignantur, inſuper ſunt dies Octava Epiphaniæ, Paſchæ, Aſcenſionis, & Corporis Chriſti, & Feſtum Patroni minus Principalis, teſte Gavanto ſ. 3. n. 6. aliæ tamen Octavæ, etſi in occurſu aliis Duplicibus etiam majoribus per annum præferantur, quia tamen iisdem Majoribus Duplicibus in concurſu cedunt, cum Minoribus vero Veſperas dividunt, ideo plerumque inter Majora Duplicia numerari non ſolent.

V. Duplicia *Minora* per annum ſunt, quibus in Calendario vox *Duplex* additur, nec tamen in prioribus tribus Duplicium claſſibus comprehenduntur. Item Feſtum Sancti, cujus principalis aliqua Reliquia habetur: Translatio Patroni principalis: & dies Octava Feſtorum, quæ eſt diſtincta ab Octavis priori numero inter Duplicia majora numeratis.

VI. Omnia hæc Duplicia tria habent privilegia, per quæ ab aliis Feſtis diſtinguuntur. 1. Quod Antiphonæ modo ſupradicto duplicentur. 2. Quod ſuffragia communia non admittantur. 3. Quod nullæ preces dicantur.

VII. Vocantur etiam hæc Duplicia uti & Semiduplicia frequenter in Rubricis Feſta novem Lectionum, quia ordinarie habent tres Nocturnos, & novem Lectiones. Dixi *ordinarie*: nam Feſta Octavarum Paſchatis & Pentecoſtes unum duntaxat Nocturnum cum tribus Lectionibus habent. Pari modo tam Duplicia, quam Semiduplicia binas exigunt Veſperas, primas & ſecundas, excepto triduo Feriarum ultimarum Sacræ hebdomadæ, quarum Officium, licet duplici ritu celebretur, tamen poſt Nonam terminatur. Item excepta Vigilia Nativitatis, quæ licet à Laudibus ritum Duplicis habeat, non tamen habet primas, neque ſecundas Veſperas.

§. II.

De Semiduplicibus.

I. Quatuor sunt species Semiduplicium. Ad primam pertinent *Dominicae*, quæ in tres species subdividuntur, scilicet in *Dominicas primæ Classis*, quæ nullo Festo cedunt: *Dominicas secundæ Classis*, quæ Festo Patroni vel Titularis, vel Dedicationis cedunt: & *Dominicas communes*, seu *per annum*. ut vocant. Hæ omnes, inquam, *Dominicae* (excepta *Dominica Resurrectionis*, *Pentecostes*, *SS. Trinitatis*, in *Albis*, & iis, quæ transferuntur) sub ritu Semiduplici celebrantur; ita tamen, ut in occurſu ſemper aliis Semiduplicibus præferantur. Ad ſecundam pertinent Feſta *Semiduplicia*, qualia ſunt, quibus in Calendario, vel in Proprio Sanctorum vox *Semiduplex* additur; & interdum in aliquibus locis ex conceſſione ſummi Pontificis Feſta illorum Sanctorum, quorum Reliquæ non inſignes habentur. Ad tertiam ſpectant omnes *Dies infra Octavam*, quæ proinde in occurſu tam Dominicis, quam Semiduplicibus cedunt, niſi ad aliquam ex Octavis privilegiatis, de quibus Titulo ſequenti dicetur, pertineant. Ad quartam pertinent *Vigiliae Epiphaniæ & Pentecoſtes cum præcedente ſexta Feria*, quæ ſub ritu Semiduplici celebrantur, nec tamen ad ullam præcedentium claſſium commode revocari queunt.

II. Distinguuntur hæc Semiduplicia a Duplicibus per privilegiorum priori §. n. 6. enumeratorum carentiam, primi ſaltem, nam poſteriora duo etiam Diebus infra Octavam conveniunt. A Simplicibus vero diſtinguuntur, quod novem Lectiones, tres Nocturnos, & primas ac ſecundas Veſperas de jure exigant.

§. III.

De Simplicibus.

I. *Simplicium* (ſic dictorum, quia ſimplici ſeu minus ſolemni ritu celebrantur) ſex ſunt ſpecies. Ad primam pertinent *Feriae Majores*, ſic dictæ, quia de illis fit commemoratio quocunque Feſto occurrente,

quales sunt Feriæ Adventus & Quadragesimæ (de quibus commemoratio etiam in utrisque Vesperis fieri debet) & Feria II Rogationum, ac Quatuor Temporum, de quibus in solis Laudibus commemoratio facienda est. Excipiuntur tamen Feriæ tres ultimæ in sacra hebdomada, quæ, licet sint Feriæ, non tamen ritu simplici, sed duplici celebrantur, ut supra dictum est.

Ad secundam pertinent *Vigiliæ Sanctorum*, quæ sub ritu simplici celebrantur, & omnibus posterioribus Simplicibus in occurſu præferuntur. Ad tertiam spectat *Dies B. Mariæ in Sabbatho*, qui sub ritu Simplicis Festi celebrandus est. Ad quartam pertinent *Festa Sanctorum Simplicia*, qualia sunt, quæ in Proprio Sanctorum nomen *Duplex* aut *Semiduplex* appositum non habent, nec a Dioceſi sub majori ritu celebrantur, aut alio titulo gaudent, ob quem inter Duplicia vel Semiduplicia numerentur. Ad quintam spectant *Feriæ Minores*, quales sunt omnes illi dies, in quos nullum ex supradictis Festis cadit. Ad Sextam denique spectant *Dominicæ*, quæ, quia suo loco celebrari non possunt, per anticipationem transferuntur in præcedentem hebdomadam, & sub ritu simplici celebrantur.

II. Distinguuntur Simplicia a Semiduplicibus & Duplicibus duplici ex capite. 1. Quod unum tantum semper Nocturnum, & tres duntaxat Lectiones (quam ob causam Festa trium Lectionum vocantur) habeant. 2. Quod nunquam binas, ut illæ, Vesperas *integras* habeant; sed vel medias tantum primas a Capitulo, uti Festa Simplicia, & B. Mariæ in Sabbatho; vel *medias* duntaxat usque ad Capitulum, uti fit, si duo se simplicia Festa per duos dies continuos sequantur, tum enim, cum prioris Festi Simplicis Officium post Nonam terminetur, & posterioris Vesperæ a Capitulo primum incipiant, Psalmi de Feria occurrente sumendi sunt. Vel *integras primas*, uti contingit, si minor Feria post Festum Simplex sequatur, tunc enim, cum, ut Rubrica de Feriis n. 2. ait, ibi incipiat Feriæ sequentis Officium, ubi præcedens Festum defiit, merito Vesperæ integræ ad sequentem Feriam pertinere, atque adeo primæ esse dicuntur. Vel *integras secundas*, uti fit, si Vigiliam,
aut

aut Feriam Majorem alia FERIA antecedit, tunc enim, cum sequentis Vigiliæ aut FERIÆ Majoris Officium juxta Rubricam de FERIA, n. 2. a Matutino incipiat, necessario Vesperæ præcedentis diei ad præcedentem Feriam pertinere, atque adeo secundæ dici debent. Vel omnino *nullas*, uti Vigiliæ vel FERIÆ Majores Festum aliquod novem Lectionum antecedentes; tunc enim, cum, ut dictum, earum Officium a Matutino primum incipiat, Vesperas primas habere non possunt: Sed neque secundas ob Festum sequens, quod totas illas Vesperas sibi vendicat. Vel *duas* duntaxat *dimidias*; uti fieret, si tria Simplicia v. g. in Feriam secundam, & tertiam, & quartam ejusdem hebdomadæ caderent, tunc enim FERIÆ tertiæ Officium incipit a Vesperis præcedentis diei (cum ibi terminetur Officium Simplicis Festi illo die cadentis) atque adeo illas *dimidias* tantum propter Festum simplex subsequens, quod a Capitulo earundem Vesperarum incipit, sibi vendicat; quia vero sequenti die Festum simplex iterum ad Nonam terminatur, FERIA illa iterum medias Vesperas secundas ob aliud simplex Festum a Capitulo incipiens exigeret. Vel *integras secundas*, & *primas dimidias* duntaxat; uti fieret, si duo Festa simplicia in Feriam secundam & tertiam ante diem Cinerum caderent; tunc enim FERIA tertia ob rationem paulo ante allatam primas *dimidias* Vesperas exigeret, & secundas *integras* sibi vendicaret, quia FERIÆ quartæ Cinerum Officium juxta Rubricas de FERIA n. 2. a Matutino primum inciperet.

TITULUS III.

DE OCTAVIS.

I. *Octava*, quam Duplicia primæ Classis omnia, & aliqua etiam secundæ Classis habent, ab octo diebus dicta est, quibus vel Christi, vel Sanctorum Festa celebrantur, ut solemniora fiant. Omnes autem dies Octavæ pro una computantur, quia est prorogatio Festi, unde tanto nobilior est Octava, quanto minus ab aliis Festis interrupta est.

II. Hinc Differentia Octavarum ad quatuor Classes revo-

revocari potest. Ad primam spectant Octavæ Paschæ & Pentecostes, in quibus non fit commemoratio, de ullo Festo. Ad secundam Octava Epiphaniæ, quæ tantum Patroni, vel Titularis, vel Dedicationis Festum admittit, imo ipsa Die Octava, in qua celebratur Baptismus Christi, etiam hæc excludit. Ad tertiam pertinet Octava Corporis Christi, quæ Duplicia tantum *Occurrentia*, non vero *Translata* admittit, nisi sint altioris Ordinis, quod in postrema Breviarii Recognitione decretum est. Ad quartam pertinent reliquæ Octavæ, quæ Festa quæcunque, etiam *Translata* admittunt, sed ita, ut Semiduplicia in iis *occurentia* non patiantur ultra unum diem transferri, uti de Semiduplici in Dominica infra Octavam occurrente expresse indicat Rubrica n. 5. de Translatione Festorum. An vero idem etiam de Festis Semiduplicibus aliis diebus infra Octavam occurrentibus sit dicendum, dubitant nonnulli; sed Rubrica satis clare hoc dubium resolvere videtur, dum *l. c.* ait, *ita ut Festum Semiduplex infra Octavam non transferatur, nisi in proxime sequentem diem*; Et confirmatur id ipsum ex alia Rubrica tit. 7. n. 3. posita, ubi dicitur, infra Octavas fieri Officium de Festis Duplicibus & Semiduplicibus occurrentibus *etiam translatis* cum commemoratione Octavæ, quod tam universaliter dici non deberet, si tantum Semiduplex in Dominica occurrens transferendum foret in proximum diem. Cur autem ad unum tantum diem transferatur Semiduplex infra Octavam occurrens, rationem ait Gavantus *§. 3. c. 10. n. 4.* hanc esse, quod alioqui Octavæ numero dierum nimis minuerentur.

III. Major dignitas Octavarum attenditur circa Classem Festorum; in eadem autem Classe attendi debent Personæ hæc ordine: Christus, B. Virgo, Angeli, S. Joan. Baptista, Apostoli, Sancti Veteris Testamenti, (quos Gavantus *c. 8. n. 7.* Apostolis subjungendos putat, licet in Litiis Ordine temporis præcedant) & alii deinde juxta Litaniarum Ordinem. Cæteris paribus dignior est Octava, quam celebrat universalis Ecclesia, quam ea, quæ a particulari celebratur. Dedicationis quoque Octava dignior est Patroni Octava, & hæc dignior,

gnior, quam Titularis (nisi sit valde magna inter hos dignitatis distantia, ut notat Gavantus *loc. cit.* Octava tamen Assumptionis B. Virginis omnibus his dignior est.

IV. Habent dies Octavæ triplex Privilegium. 1. Ut ritu duplici celebrentur. 2. Ut nulli alteri Duplici, nisi primæ & secundæ Classis (imo ut supra vidimus, aliquæ neque his) in occurſu cedant. Si tamen cum Dominica Privilegiata occurrant, non nisi Commemoratio de illis fieri debet. 3. Ut nunquam transferantur; licet accidere possit, ut non omnino compleantur, ut si dies 17. Decembris, aut Feria IV. Cinerum, aut Vigilia Pentecostes in Octavam cadat, tunc enim ab his diebus nihil amplius de octava dicitur, atque adeo in pridianis Vesperis etiam nullam amplius de ea commemorationem fieri debere putat Gavantus *Señ. 3. c. 8. n. 9.* cum sequenti die nihil de ea sit faciendum; sed hoc merito in dubium revocari posset, eo quod dies illa infra Octavam, quæ verbi gratia in 16. Decembris cadit, tanquam Semiduplex vere requirat secundas Vesperas, aut commemorationem, nisi Festum solemne subsequatur, atque adeo saltem hoc titulo de illo aliquid fieri debeat.

V. Si Dies Octava in Dominicam privilegiatam cadat, Vesperas primas recitari debere cum Psalmis Sabbathi, & a Capitulo de Dominica, ait Gavantus *l. c. n. 13.* & ita se petente S. Rituum Congregationem die 9. Novembris 1622. decidisse: additque Commemorationem Diei Octavæ in primis Vesperis (ut in Laudibus & secundis Vesperis) fieri debere post Commemorationem Dominicæ privilegiatæ, etiam si Dominica cum sequenti Festo Duplici concurrat. *Ibid. n. 14.*

VI. Dies Octavæ omnes (exceptis Octavis Christi Domini) sunt ejusdem Solemnitatis, unde si una concurrat cum altera, dividet Vesperas cum illa, quod idem etiam cum Duplicibus, uti & Dies infra Octavam cum Semiduplicibus concurrentibus faciunt.

VII. Si Festum Semiduplex concurrat cum Dominica privilegiata simul & Octava, Vesperæ usque ad Capitulum de Semiduplici dicentur, de quo etiam fieri commemorationem debere, antequam fiat Octavæ
com-

commemoratio, putat Gavantus *l.c. n. 22.* eo quod Semiduplex habeat dimidium Vesperarum.

TITULUS IV.

DE OCCURRENTIA ET CONCURRENTIA FESTORUM.

I. *Occurrere* duo Festa dicuntur, quando eodem die per se Officium de se dici cupiunt: *Concurrere* vero quando duo Festa novem Lectionum, quorum alterum hodie, alterum cras celebrabitur, hodiernas Vesperas exigunt. Unde patet, quod nullum Festum Simplex aut Feria cum alio sequenti concurrere possit, eo quod non habeat secundas Vesperas.

II. Porro etsi satis fusa & perplexa sit hæc materia, si eam, prout in Rubricis proponitur, considerare velimus, potest tamen non modicum Tironibus ad eam facilius addiscendam subsidium afferri, si Tabulas Occurrentiæ & Concurrentiæ bene intelligere studeant, vix enim ullus occurret casus, quem non ex illis decidere poterunt, maxime si sequentes regulas ad eundem finem bene observent.

III. Prima Regula: *Quandocunque in Proprio de tempore aut Sanctorum reperitur particularis aliqua dispositio, cessant Regulæ generales in Rubricis propositæ.* Hinc quia in Proprio de Tempore præcipitur, ut in Festo S. Joannis Apostoli fiat commemoratio de S. Stephano, hoc ipso cessat universalis Regula in Tabula Occurrentiæ assignata, qua dicitur, Duplici secundæ Classis, & Die infra Octavam occurrentibus nihil de sequenti fieri debere.

IV. Secunda Regula: *Quandocunque dies aliquis non privilegiatus cum privilegiato occurrit, cessat dispositio generalium Rubricarum de Occurrentia & Concurrentia.* Hinc quia Dies infra Octavam Paschatis & Pentecostes, Feria IV. Cinerum, & Hebdomadæ Majoris, Vigiliæ Nativitatis & Pentecostes omne Festum excludunt, uti S. Rituum Congregatio 28. Aug. 1627. decrevit, frustra in eorum Occurrentia vel Concurrentia ad generales Regulæ & Tabulas recurritur.

V. Ter-

V. Tertia Regula: *Quandocunque duo Festa quoad dignitatem inæqualia occurrunt, vel concurrunt, minus dignum cedere digniori debet juxta exigentiam illius, ita, ut si transferri possit, omnino transferatur; si vero loco affixum sit, vel commemorationem tantum habeat, vel si dignitas Festi id postulet, omnino eo anno omitatur.* Quod autem Festum sit dignius altero, partim *ex generali ratione*, id est, Duplicis vel Semiduplicis; partim *ex speciali*, quod nempe sit Festum Christi, B. Virginis, Angelorum &c. colligi potest, uti in toto Titulo 2. & 3. n. 3 videre est. Circa quem tamen posteriorem Ordinem notandum est, quod, etsi ex duobus Confessoribus non Pontificibus unus esset Abbas, alter Laicus: aut ex non Virginibus altera Vidua, altera non Vidua, neutrius hujus qualitatis consideratio in Ordine ad majorem dignitatem conciliandam habenda sit. Magis vero ad hunc finem servit, si cæteris paribus, unus Confessor v. g. ab aliqua particulari Ecclesia solemniter celebraretur, tunc enim merito præferretur alteri Confessori in Calendario notato. Idem dicendum foret, si in pari gradu solemnitatis alter esset Patronus universalis, alter particularis Ecclesiæ. Hinc si occurreret Festum Patroni alicujus Templi cum Festo SS Apostolorum Petri & Pauli, hoc utpote ad universalem Ecclesiam pertinens præferri deberet alteri, ut recte notat Arnau-
dus Tit. II.

VI. Quarta Regula: *Quandocunque duo Festa æqualia concurrunt, dividere debent inter se Vesperas, ita ut de priori Psalmi, de posteriori Capitulum cum commemoratione præcedentis dicatur.* Dixi autem *Concurrunt*: nam occurrere duo omnino æqualia de facto non solent, eo quod ad Pontificem pertineat, talium Festorum, quæ occurrere alioqui possent, alterutrum ad alium diem in perpetuum transferre.

VII. His suppositis non erit difficile, praxin Tabularum Occurrentiæ & Concurrentiæ addiscere, maxime si sequentia bene observentur. 1. Quod superior ordo Festorum aut Feriarum ex parte sinistra recta linea positus, & alter ex parte dextra obliqua linea positus significet Festa aut Ferias, quæ occurrere aut concurrere possunt.

possunt. 2. Quod in Tabula occurrentiarum perinde sit, siue Festum aliquod aut FERIA in superiore linea recta siue in inferiore obliqua quæatur, ut mox in exemplo practice ostendetur; in Tabula concurrentiarum vero semper Festum aut FERIA præcedens in superiore recta, subsequens vero in inferiore obliqua quærendum sit. 3. Quod numerus ille ex parte dextra signatus, in quo conveniunt, significet eundem numerum in partis dextræ linea inferiore per numeros distincta quærendum esse, is enim significabit, de quo Officium dicendum, vel commemoratio facienda, vel Translatio suscipienda sit. 4. Quod in eadem linea per numeros distincta, si v. g. dicitur: *Officium de Primo, commemoratio de Secundo*, per *primum* intelligatur Festum in linea recta notatum, per *secundum* vero Festum in linea obliqua indicatum. 5. Quod si interdum in concursu loco numeri litera O inveniatur, ea significet, nunquam inter duo talia Festa aut Ferias occursum aut concursum fieri posse, cum uno posito, hoc ipso alterum non habeat jus ullum exigendi, ut eo die de se Officium vel commemoratio fiat.

VIII. Ut autem hæc tota doctrina & praxis utriusque tabellæ in pratico exemplo ostendatur, primum pro Tabula Occurrentiæ exemplum hoc esto. Supponatur v. g. in primam Dominicam Adventus Dedicatorem propriæ Ecclesiæ cadere. Hoc supposito, quæatur prius in Tabulis præcedentibus Festorum dignitatem significantibus, quale Festum sit Dedicatio, & qualis Dominica sit Dominica prima Adventus, & inveniatur utrumque esse primæ Classis. Quæatur ergo in superiori linea, in qua cellula reperitur Duplex primæ Classis, & in prima inveniatur. Tum simili modo in linea obliqua Dominica primæ Classis quæatur, & pariter in prima reperietur: ascendatur ergo ab hac prima cellula obliqua per lineam rectam usque ad numerum cellulæ primæ rectæ respondentem, & numerus unitatis deprehendetur, qui quæsitus in linea recta partis dextræ per numeros distincta significabit, Translationem de primo, id est, Duplici; Officium vero de secundo, id est, Dominica dicendum esse. Alterum
 exem-

exemplum pro Concurrentia hoc esto. Supponatur hodie esse celebratum Festum Semiduplex, & sequenti die Duplex minus per annum celebrandum. Hoc supposito quærat in superiore linea, in qua cellula Semiduplex notetur, & in octava invenietur; pariter ergo in linea obliqua Duplex minus per annum inquiratur, & in sexta cellula reperietur; ab hac ergo cellula per lineam rectam ascensus fiat ad numerum tertiæ cellulæ Superiori (in qua Semiduplex notatur) respondentem, & numerus tertius invenietur, qui in linea per numeros distincta quæsitus indicabit, Officium de secundo, id est, Duplici, commemorationem de primo, id est, Semiduplici faciendam esse.

IX. Ne vero quisquam in uno vel altero casu per similem inquisitionem deceptus, putet falsas esse prædictas regulas, diligenter legere & observare debet exceptiones, quæ eisdem Tabulis subjunguntur, illæ enim indicare volunt, in casu, quem ipsæ exprimunt, Tabellas illas usui non esse, sed id, quod in his paragraphis notatur, observandum esse. Verbi gratiâ: Supponatur Semiduplex in Feriam quartam Cinerum, quæ est FERIA Major, cadere. Hoc supposito, si in Tabella Occurrentiæ dicto modo numerus, in quo Semiduplex & FERIA Major occurrunt, indagetur, inventus quartus significabit Officium de Semiduplici, commemorationem de FERIA faciendam esse, quod tamen falsum est, quia inter exceptiones mox subjunctas §. I. indicatur, quodcunque Festum in die Cinerum occurrens transferendum esse.

TITULUS V.

DE TRANSLATIONE FESTORUM.

I. **H**æc materia, si ulla alia in Breviario, dignissima est, ut a Novis Sacerdotibus bene addiscatur. Et si enim plerumque Directoria Diocesana ad manum habeant, quia tamen in his propria cujusque Ecclesiæ Festa non notantur, facile fane contingere potest, ut si Dedicationis, Patroni vel Titularis Festa in Hebdomadam, in qua multa Festa alia occurrunt, incidant, ejusmodi Directorium propter varias Translationes faciendas

Instruct. II. B per

per aliquot hebdomadas servire non possit; unde si Sacerdos regulas in Translatione observandas non calleat, plurimos sane errores committat, necesse est: qua tamen si bene didicerit, etiam sine Directorio facile sciet, quo modo per totum annum Officia sint disponenda. Quatuor autem universim de hac materia Translationum scienda sunt. 1. Quæ Festa transferri possint, aut debeant. 2. In quos dies transferri debeant. 3. Quo tempore. 4. Quo ritu celebrari debeant Festa translata, de quibus omnibus seorsim breviter agendum est. Itaque.

II. Q. 1. *Quæ Festa transferri possint, aut debeant?* R. Sola Festa Duplicia, & Semiduplicia, & interdum etiam Dominica (si scilicet ea juxta Rubricas præcedenti hebdomade sit celebranda, uti quandoque contingit) ac Vigilia si in Dominicam incidat, tum enim in Sabbatum præcedens transfertur. Dies autem Octava, Feria, & simplex Festum nunquam transferuntur, sed vel de iis commemoratio facienda est, vel omnino omittuntur.

III. Q. 2. *In quem diem Translatio facienda sit?* R. Universim loquendo: *in proximam diem non impeditam* faciendam esse. Dies autem impedita in primis censeretur debet omnis dies privilegiata, id est, jus habens ad aliud Festum licet dignius excludendum, quæ in notandis Tabulæ Occurrentiæ subjunctis enumeratæ videri possunt. Deinde inter dies quoque impeditas numerari debent omnia Festa Duplicia & Semiduplicia cum Dominicis suo tempore celebratis (si enim anticipentur, ritu simplici celebrantur, atque adeo cedunt translatis) Dixi autem *Festa*: quia Dies infra Octavam proprie non sunt Festa, prout hic sumimus, sed continuatio Festi, nec sunt dies impeditæ, nisi respectu Semiduplicis ad plures, quam unum diem translatis, si enim infra Octavam occurrat, & ea die impeditum sit, sequenti die celebrari debebit, si aliud Festum novem Lectionum in eundem non incidat.

IV. Q. 3. *Quo Ordine & tempore Festa translata celebrari debeant?* R. Duas in hoc Ordine regulas observandas esse. Prima est: *Inter Festa translata diversæ*
Clas-

Classis semper dignius in ritu prius celebrandum est: unde licet Duplex post aliquod Semiduplex translatum sit, prius tamen de illo quam de hoc Officium dicendum est. Secunda regula: Inter Festa translata ejusdem Classis id prius celebrandum est, quod tempore prius translatum est. Ejusdem Classis autem hoc loco censentur, quæ intra eandem speciem Semiduplicium, vel Duplicium majorum, minorum &c. continentur, licet alioqui in ordine ad commemorationes faciendas se mutuo dignitate superent, nam hæc majoritas dignitatis hoc loco non attenditur.

V. Q. 4. *Quo ritu Festa translata celebrari debeant?*
R. Solitaria Festa eodem ritu celebranda esse, quo celebrata fuissent, si non essent translata. Si autem occurrant duo Festa eadem die sub una ratione Festi in Calendario Romano, quorum alterum sit Patroni vel Tituli Ecclesiæ: v. g. S. Sebastiani, quod ordinarie cum S. Fabiano conjunctum celebratur, eo casu de Patrono Titulari tantum dicendum est Officium, uti de Festo primæ Classis; Festum alterum vero transferendum est in aliam diem non impeditam, & sub ritu Semiduplici celebrandum, si quidem Festum hoc modo divisum, sub ritu Duplici vel Semiduplici alioqui ex præscripto celebrandum non erat primæ, vel secundæ Classis; in hoc enim casu, socius, qui transfertur, retinet suum ritum: atque adeo Festum S. Jacobi translatum, quia S. Philippus alicubi Patronus est Templi, adhuc sub ritu Duplicis secundæ Classis celebrandum est, uti Gavantus *sect. 3. c. 10. n. 12. & 13.* & Rubrica in tabula Occurrentiarum circa finem tradit. Curandum tamen, ut facta hac separatione, Oratio, Lectiones & Evangelium cum Homilia congruant Festo, ita ut pro uno, non pro pluribus fiat Officium, & deficientibus propriis ad Commune sanctorum recurratur, reservata Patrono potius, quam Sociis oratione propria, & in numero singulari accommodata: pro Sociis autem sumatur de Communi, nisi contingat de Sociis fieri extra Octavam Patroni vel Tituli, quo casu nulla est variandi necessitas.

VI. Si occurrat eadem die Patronus Principalis loci, & Titularis Ecclesiæ Regularium in propria horum Ec-
clesia,

clesia, Officium dicendum est de Patrono Loci, translato Titularis. Quod si hoc accadat singulis annis, assignanda erit dies sequens in perpetuum Titulari illius Ecclesiae, nisi ex privilegio aliter fieri debeat. A fortiori cedet Patrono Loci aliud quodcunque Festum Regularium inferioris Classis.

VII. Atque hæc, quæ hætenus dicta sunt, pleraque tum in ipsis Rubricis, tum in tabulis Occurrentiæ & Concurrentiæ indicantur. Verum quia de Festis ad libitum nullam Rubricæ mentionem faciunt; hinc merito aliquot de iis dubia, quæ aliunde decidi debent, sunt exorta; quæ proinde breviter hoc loco velut proprio proponenda, & solvenda sunt.

VIII. Primo ergo dubitari potest, *an Festa ad libitum transferri perinde ut Festa de præcepto possint?* Ad quod dubium P. Gobat app. 6. n. 39. absolute affirmative respondet ob Decretum Congregationis Rituum 9. Jun. 1668. editum; verum eadem Congregatio die 2. Decembris 1673. ex Mandato S. D. N. Clementis VIII. limitavit illud Decretum, aliudque, quod in calce recentium Breviariorum refertur, edidit, quo decrevit, ut deinceps ejusmodi Festa ad libitum, si in diem Dominicam, vel Festum mobile, id est, nulli certo diei mensis affixum incidant, neutiquam transferri queant, sed eo anno omnino omittantur, quemadmodum hoc anno 1676. S. Canuto Regi in Dominicam incidenti evenit. Si vero in alios dies cadant, perinde ut Festa de præcepto transferantur.

IX. Secundo dubitari potest, *an Officia concessa ad libitum aliis Officiis de præcepto cedant?* Ad quod dubium affirmative respondent Gavantus l. 3. c. 10. n. 16. & Arnaudus tit. 10. & colligitur ex Decreto S. Congregationis supra ex P. Gobat citato, quod decernit, ut si Festum de præcepto, & Festum ad libitum simul transferantur, prius de illo, quam de hoc Officium postea dicatur.

X. Tertio dubitari potest, *an Festa ad libitum etiam inter dies impeditos censeri debeant?* v. g. an si Feria secunda cadat Festum ad libitum, Dominica vero præcedente privilegiata duplex aliquod transferendum oc-
cur-

currerit, in tali casu Festum ad libitum cedere, atque adeo in alium diem transferri debeat: R. cum P. Gobat append. 6. n. 38. Festa ejusmodi ad libitum merito etiam inter dies impeditos censer, eo quod ex una parte gratiæ ampliandæ sint; ex altera vero parte jus celebrandi tale Festum ad libitum vere etiam gratia sit, adeoque a quovis acceptari & usurpari queat. Atque ita plurimas Dioeceses in praxi observasse idem Author testatur.

TITULUS VI.

DE PATRONI ET TITULARIS SANCTI FESTO.

I. Patronus est, quem Episcopus cum Populo sibi Patronum elegit, vel quia primus ejus loci Episcopus, vel quia ibi humatus; vel quia civis ejusdem loci: vel quia aliquando populum in necessitatibus mirabiliter juvit, vel ob alias similes causas. Titularis autem Ecclesiæ dicitur, sub cujus invocatione dedicata est Ecclesia.

II. Ut legitima sit Patroni electio, sequentes tres conditiones sunt necessariae. 1. Ut eligendus in Patronum non tantum sit Beatificatus, sed Sanctus ab universa Ecclesia coli solitus. 2. Ut electio fiat per Secreta suffragia a Populo, mediante Concilio generali illius Civitatis, vel loci; & ut consensus Episcopi & Cleri etiam jungatur. 3. Ut causæ electionis a S. Congregatione examinatae & approbatae sint. Ita Decretum Urbani VIII. 13. Mart. 1630.

III. Dantur etiam plures Patroni Loci, sed unus eorum debet esse Principalis. Titulus autem Ecclesiæ unius materialis solet esse unicus, licet possit esse plurium Sanctorum sub pluribus Festis, vel plurium sub eodem.

IV. Si Patroni vel Titulares plures dentur, Officium quidem singulorum Duplex erit, sed Octava non conceditur, nisi Festo Principalis Patroni & Titularis, utpote quod solum celebratur sub ritu Duplicis primæ Classis. Unde etiam de hoc solo tenentur Regulares Officium dicere, licet laudabile sit, si etiam quoad Patronos minus principales se accommodent.

V. Quæ hæcenus dicta sunt de Patrono magis principali Loci, eadem etiam Fundatori & Patrono Ordinis in toto Ordine post solemnem Canonizationem ejusdem conveniunt, excepto quod non prohibitum videatur Regularibus plures Patronos sub ritu Duplici primæ vel secundæ Classis, & cum Octava celebrare.

VI. Titulus Altaris vel Capellæ celebrandus est, prout in Calendario Romano describitur, in quo si neque nominatur, dici poterunt ad illud Altare Missæ Festivæ cum Hymno Angelico, & tribus Orationibus. Officium tamen nullatenus de eo dicendum est sine Majorum licentia, ad quos pertinet ritum mutare.

VII. In Vigilia Patroni, quæ habet Officium in Calendario, erit ea die omittenda Commemoratio de Patrono, quæ solet fieri inter suffragia. Arnaud. tit. 12.

PARS II.

DE IPSA PRAXI OFFICII DIVINI RECITANDI.

TITULUS I.

QUOMODO MATUTINUM RECITANDUM SIT.

§. I.

De Initio Matutini.

I. **A**d initium Matutini semper dicitur Oratio Dominica, Salutatio Angelica, & Symbolum Apostolorum.

II. Subjungitur *Domine labia*. Et pollice formatur Crux in labiis. Tum dicitur: *Deus in Adjutorium*; formando manu majorem Crucem, & subjungitur *Gloria Patri*, addendo in fine *Alleluja*, vel *Laus tibi Domine* a Septuagesima usque ad Pascha.

III. Hi Versus semper dicuntur, excepto die Epiphaniæ, & in Officio trium ultimorum dierum Hebdomadæ Sacræ, (quod utpote extraordinarium semper
in

in communibus Regulis exceptum volumus) & in officio Defunctorum.

§. II.

De Invitatorio.

I. Sumitur ex communi Sanctorum, quodcumque dicitur Officium de Sancto, nisi proprium assignetur in proprio Sanctorum.

II. In Dominicis & Feriis sumitur ex Officio Hebdomadario, nisi aliud in proprio de Tempore praescribatur. In Vigiliis Sanctorum sumitur ex Feria, in quam cadit Vigilia.

III. Tempore Paschali additur in fine Alleluja, tam quando integrum dicitur, quam quando medium repetitur.

IV. Omittitur in Festo Epiphaniae, & in Officio Defunctorum, quando non dicuntur tres Nocturni; excipitur tamen dies Commemorationis, & Depositionis defuncti, ubi dicitur Invitatorium, etiamsi tantum unus Nocturnus recitetur, uti notat Gavantus *sect. 9. c. 2. num. 3.* ex Rituali Romano.

§. III.

De Psalmo Venite.

I. Dicitur semper, quando Invitatorium recitatur.

II. Si Invitatorium sit *Venite Exultemus* (ut in Feria secunda contingit) tum post repetitionem Invitatorii omittuntur tria prima verba Psalmi, & inchoatur ille a Verbis *Jubilemus Deo Salutari nostro.*

III. A Dominica Passionis usque ad Pascha non dicitur in hoc Psalmo *Gloria Patri*, nisi in Festis occurrentibus. Invitatorium tamen perinde repetitur, atque alias fieri consuevit.

§. IV.

De Hymno.

I. In Dominicis & Feriis sumitur ex Officio Hebdomadario, nisi alius in proprio de Tempore praescribatur. In Festis omnibus, nisi proprius assignetur, sumitur

tur ex Communi Sanctorum. In Vigiliis sumitur ex Officio Feriæ, in quam cadunt Vigiliæ, excepta Vigilia Pentecostes, & Epiphaniæ, quæ sub ritu Semiduplici celebrantur.

II. Ultima Strophæ, fit Hymnus si compositus ex dimidiis Jambicis, mutatur eo modo, qui in Rubricis §. 20. assignatur. In Hymno Confessorum vero loco illorum Verborum in prima Strophæ: *meruit beatas scandere sedes*: si non est dies obitus, dicitur: *meruit supremos laudis honores*. De qua mutatione sic loquitur Gavantus in Commentar. Breviar. f. 8. c. 3. n. 7. *In Translationum Festis, & quando Officia Confessorum transferuntur in aliam diem, ut in Rubricis, mutatur versus in Hymno: Isle Confessor: ut in Breviario Urbani VIII. jussu recognito, ne mendacium dicatur, quod eo die obierint. In Hymno Laudum Confessorum non Pontificum videbatur etiam mutandus ille versus: Dies refulsit lumine, Quo Sanctus hic de corpore. Sed non mutatur, quia non dicimus, Hic dies præcise, in quo fit Officium. Contingit etiam transferri Officium a die obitus in immediate sequentem diem, puta a Dominica in Feriam secundam, & eo casu in primis Vesperis non est mutandus prædictus versus, quia vere eo die obiit. Infra Octavam vero dicitur, ut in Festo, quia, ut sæpe dixi, tota Octava est velut unus idemque dies Octava scilicet Festi non autem Octava dierum mensis, intra quem translatum Festum contingit celebrari, quod bene nota. Hucusque Gavantus, cui tamen Recentior quidam, & in Rubricis optime versatus Rubricista acriter se opposuit, & privato scripto fuisse probare conatus est, Rubricam illam interlinearem in Hymno Confessorum non Pontificum appositam: Si non est dies obitus: de solis Translationibus Reliquiariis, vel aliis illorum Titulis ac Memoriis v. g. Inaugurationis, Canonizationis &c. non vero de eorum Festis Natalitiis in diem aliam (præcise propter Festorum occurrentium impedimentum) sive stabiliter, sive casualiter translatis intelligendum esse. Probat autem hanc suam opinionem duplici potissimum argumento. I. Quod dies obitus Ecclesiastice & moraliter (prout Papa loqui potuit,*

tuit, & debuit) adhuc maneat, etiamfi fiat Translatio Festi; atqui adeo hæ voces *Festum*, *Dies Festi*, si-
ve *Tituli* pro synonymis sumantur, nec per Translationem Rubricalem in Choro & Officio quidquam per-
dant; id quod variis instantiis ostendit: nam & Dies
Paschatis, vel Pentecostes vocatur adhuc Festum Pa-
schatis &c. etiam si singulis fere annis in alium diem,
quam quo vere peractum est Mysterium, transfera-
tur. Et in Missa pro Defunctis in die Depositionis di-
citur: *Quam hodie de hoc Sæculo migrare iussisti*:
etiamfi funus frequenter post aliquot dies ab obitu de-
ponatur. Item Festum S. Stephani ejusdem Natalis 26.
Decembris dicitur, etiamfi non diu post Ascensionem
lapidatus sit. Ex quibus proin exemplis satis patet,
Ecclesiam in voce *Hodie* & similibus æquivalentibus
non scrupulosam esse, sed hac vel illa die fieri, aut fa-
ctum esse, simpliciter asserere, qua memoriam illius
facti celebrat. 2. Idipsum probat ex tit. 10. Rubric.
Gen. ubi supponitur, de Festis translatis omnia dicen-
da esse sicut de non translatis, nullaque mentio de hac
exceptione facta est; licet Urbanus VIII. in Bulla Bre-
viario a se correcto præfixa, dicat, Rubricas in eo,
detractis nonnullis, quibusdam adjectis, clarius &
commodius explicatas esse. Verum utut ego hunc di-
scursum efficaciter, recteque probare judicem, rationem
a Gavanto pro sua sententia allatam (ne scilicet menda-
cium dicatur, quod eo die obierit) solidam non esse,
ut quæ per omnes supra allatas, pluresque alias instan-
tias efficaciter refutetur, non censeo tamen ab ejusdem
Gavanti sententia recedendum ob sequentem præcipue
rationem, quod cum haud dubie hæ voces: *Dies obi-
tus*: duplici modo sumi potuerint ab Ecclesia, phy-
sice scilicet, & moraliter, hanc hoc loco physice, &
strictè eas sumpsisse, colligatur ex variis argumentis.
1. Ex ipsis Recentioribus Breviariis, & Diurnalibus,
ut vocant, quæ in certis quibusdam Festis v. g. S. Do-
minici, S. Salesii, S. Basilii &c. diligenter & signate
monent, hunc versum mutandum esse; cum ergo du-
bitare nemo prudenter possit, quin omnia, quæ in
ejusmodi Breviariis comprehenduntur, autoritate Se-

dis Apostolicæ, quæ speciatim valde semper sollicita fuit, ut uniformis in Horis Canonicis persolvendis ritus observaretur, sint inserta, merito sola authoritas sufficere potest ac debet, ad communem Gavanti sententiam retinendam. 2. Idipsum sat clare probatur ex decreto S. Congregationis Rituum 6. Junii 1668. edito, in quo eadem sententia clarissime indicatur, & confirmatur sequentibus verbis : *Sacra Rituum Congregatio ad relationem Eminentissimi D. Cardinalis Brancatii censuit, Officium SS. ad libitum, si cadat in die impedita, non tamen in concursu alterius æque, & magis privilegiati debere transferri, in proximam diem non impeditam, & mutandum verbum Hymni : Iste Confessor : ut in Festo S. Philippi Neri, mense Majo tunc ad libitum celebrando.* 3. Non parum etiam ex ipsa praxi eadem opinio Gavanti confirmatur, quæ quidem praxis adeo communis est, ut non ego duntaxat, sed alii quoque Rubricistæ hoc super dubio a me consulti mecum aperte confessi sint, nunquam se de alia praxi & opposita supra citati Recentioris sententia quidquam audivisse ; cur ergo a tam recepta, & ab ipsa, ut vidimus, Ecclesia approbata consuetudine recedamus ? Neque obstat, quod in Rubricis generalibus nulla de hac mutatione in Festis translatis facienda mentio sit facta ; nam neque novum, neque infrequens est, quod in decursu ipsius Breviarii speciales aliquæ Rubricæ inferantur, per quas Rubricis generalibus derogetur ; sic enim de facto in Festis infra Octavam Nativitatis Domini occurrentibus vix ulla Rubrica Generalis servatur ; & in Festo SS. Joannis & Pauli 26. Junii cum Octava S. Joannis Baptistæ concurrente contra leges Rubricarum generalium integræ Vesperæ secundæ SS. Martyribus attribuantur, nec tamen aut hujus, aut priorum Rubricarum specialium ulla in Rubricis generalibus mentio est facta.

III. Omittitur a Triduo ante Pascha usque ad Dominicam in Albis exclusive. Item in die Epiphaniæ, & in Officio Defunctorum.

§. V.

De Antiphonis Nocturnorum.

I. In Dominicis & Feriis sumuntur semper ex Psalterio. In Festis Duplicibus & Semiduplicibus sumuntur ex Communi Sanctorum, nisi propriæ habeantur. In diebus infra Octavam, & in ipsa Octava accipiuntur communiter eadem, quæ ipso die Festo acceptæ fuerunt. In Festis Simplicibus & Vigiliis ex Psalterio sumuntur.

II. Tempore Paschali, omnes Psalmi unius Nocturni sub prima tantum Antiphona dicuntur, (excepto Officio de Festo Ascensionis) quæ proinde in fine cæteris omnibus omiſſis repetitur, addito Alleluja.

III. In Duplicibus quælibet Antiphona tam ante, quam post Psalmum vel Psalmos integra dicitur: aliis autem diebus ante Psalmum vel Psalmos tantum inchoatur, & in fine Psalmi integra dicitur.

IV. In Septuagesima usque ad Pascha, quando Antiphona habet Alleluja, hoc omittitur.

V. Si Antiphona sumitur ex principio Psalmi vel Cantici, non repetitur principium, sed statim pergitur, in Psalmo vel Cantico, nisi in Antiphonæ fine Alleluja addatur, tunc enim in Duplicibus Psalmus ab initio repetitur, ut notat Gavantus *l. 9. c. 7. n. 17.*

§. VI.

De Psalmis Nocturnorum.

I. In Dominicis, Simplicibus, Feriis, & Vigiliis simplicibus sumuntur ex Psalterio. In Festis Duplicibus & Semiduplicibus accipiuntur ex Communi Sanctorum, nisi proprii assignentur. In diebus infra Octavam, & ipsa Octava sumuntur iidem, qui in Festo sunt accepti.

II. In fine Psalmorum semper additur *Gloria Patri*. In Officio Defunctorum loco *Gloria Patri*, dicitur *Requiem æternam*.

III. Qui dividit Nocturnum a Nocturno, per horam unam, pluresque, cum iusta causa, non peccat. ex Bonac. Gavant. *sect. 1. c. 6. tit. 9. n. 2.*

§. VII.

§. VII.

De Versibus nocturnorum.

I. In Dominicis, Feriis, & Vigiliis, quæ sub ritu Sim-
plici celebrantur, sumuntur ex Psalterio. In Du-
plicibus, & Semiduplicibus ex Communi Sanctorum,
nisi proprii præscribantur. In Simplicibus accipiuntur
de Sanctis, prout in Psalterio post Psalmos cujuslibet
Feriæ notatur.

II. Tempore Paschali in fine Versus & Responsorii
additur Alleluja.

§. VIII.

De Absolutionibus, & Benedictionibus.

I. Post Versum dicta oratione Dominica dicuntur Ab-
solutiones, prout immediate ante Psalterium no-
tatur. Quando dicitur illa Benedictio, *Cujus Festum*
colimus, non additur nomen Sancti.

III. Qui solus recitat Officium ante Benedictionem
debet dicere: *Jube Domine*, non *domne*, quia tunc a
Deo petit benedictionem Gavant. c. II. n. 4. & colli-
gitur ex Rubricis Missalis tit. 6. de ritu celebr. Miss. n. 2.
ubi celebrans dicere jubetur: *Jube Domine benedicere*:
Diaconus vero in ordine Missæ solummodo *Jube Dom-
ne benedicere*.

III. Dicuntur semper excepto triduo ante Pascha,
& in Officio Defunctorum.

§. IX.

De Lectionibus.

I. In Dominicis, & Feriis sumuntur semper ex pro-
prio de tempore.

II. In Duplicibus primæ & secundæ Classis & Majo-
ribus per annum, primæ tres Lectiones, si propriæ
non habeantur, ex Communi Sanctorum sumendæ
sunt; quod idem etiam faciendum in Festis Patronorum
minus Principalium, nisi ob angustiam temporis po-
nendum sit initium Prophetæ, quod in his ultimis Fe-
stis poni decretum est in postrema Breviarii recogni-
tione. Gavant. s. 5. c. 12. n. 15. In aliis Duplicibus &
Semi-

Semiduplicibus primæ tres, nisi aliud dicatur, plerumque sumuntur de Scriptura occurrente. Secundæ tres ex proprio Sanctorum, aut certe ex communi. Ultimæ tres communiter accipiuntur ex communi Sanctorum, nisi speciales assignentur in proprio Sanctorum.

III. Quando Rubricæ dicunt, in novem Lectionum Officio, si facienda sit Commemoratio de Sancto aut Feria, aut Dominica, quæ habet proprium Evangelium, quod legi debet pro nona Lectione, ex octava & nona Lectione unam faciendam esse, aut nonam omnino omitti posse, intelligendum hoc est, nisi in nona Lectione laus propria eorum, de quibus Festum celebratur, contineatur, tunc enim omnino nonam octavæ jungi convenit. *Gavant. l. c. num. 16.*

IV. Si dies octava, quæ habet proprium Evangelium, (qualis est Octava SS. Apostolorum Petri & Pauli) occurrat in Dominica, (in qua fit de Titulari Ecclesiæ, vel Patrono loci, cum Commemorationibus Dominicæ, & Octavæ) legetur Dominicæ Evangelium cum sua Homilia pro nona Lectione, licet Octava, quæ est duplex, dignior sit quam Dominica. Unde etiam Evangelium Dominicæ, in fine Missæ legendum erit: quia nulla Dominica omitti debet. *Gavant. Sect. 3. c. II. n. 37.*

V. Si aliquo die in Lectionibus primi Nocturni initium alicujus Scripturæ dicendum foret, occurrat autem Festum proprias habens Lectiones, tum initium illud sequenti die non impedito dicendum erit, & Lectiones illi diei assignatæ, vel prioribus jungendæ, vel omnino omittendæ. Quod si autem ita caderet initium illius Scripturæ, ut nullo subsequenti die dici possit, possit autem in aliquo ex antecedentibus, intra assignatam tamen hebdomadem, tum in hunc aliquem transferri debet, nunquam enim extra hebdomadem sibi assignatam Lectiones præscriptæ sunt legendæ, uti *Gavantus s. 5. c. 12. n. 12.* notat, ubi etiam conformiter Rubricis monet, hoc, quod de initio S. Scripturæ dictum est, de prima solum D. Pauli Epistola, & libro primo Regum, non autem de subsequen-

sequentibus, ut qui per modum unius Epistolæ aut libri reputantur, intelligendum esse, unde licet initia posteriorum Epistolarum aut librorum Regum assignato loco legi non possint, non sunt sequenti die non impedito legenda, sed libere omitti possunt.

VI. Si Festum aliquod novem Lectionum exigens pro primo Nocturno Lectiones de Scriptura occurrente, occurrat cum Feria aliqua Majore, nullas Lectiones ex Scriptura, ex SS. Patribus super Evangelium habente, tum Lectiones primi Nocturni, ex Communi Sanctorum accipiendæ sunt.

VII. Si Festum SS. Philippi & Jacobi in Sabbatho Dominicæ tertiæ post Pascha occurrat, tunc in Dominica quarta legi debent Lectiones sequentis Feriæ (quæ alioqui ob sequens Festum Inventionis S. Crucis omitti deberent) ne bis initium Epistolæ S. Jacobi immediate repetatur. An vero idem etiam faciendum sit, si tantum duobus aut tribus diebus ante celebratum fuisset illud ipsum Festum, dubitarunt aliqui, sed cum Sabbathum duntaxat nominarint Rubricæ, non videtur ad alios casus extendenda hæc omissio.

VIII. Si Festum aliquod habens Octavam, & in Breviario non indicatum occurrat, in sex diebus infra Octavam primi Nocturni Lectiones erunt de Scriptura occurrente, aut (si simul Feria major aut Vigilia habens Homiliam eo die occurrat) ex Communi Sanctorum; Secundi vero & tertii Lectiones, si propriæ non habeantur, desumendæ itidem erunt ex Communi Sanctorum, si de Sanctis fiat Officium; alioqui Lectiones ipsius diei Festi repetendæ erunt. In ipsa vero die Octava Lectiones primi & tertii Nocturni, si propriæ non habeantur, sumuntur ex ipso Festo, solæ vero Lectiones secundi Nocturni ex Communi Sanctorum accipientur.

IX. In Simplicibus prima & secunda communiter accipitur de Scriptura occurrente, tertia de Sancto, nisi hic duas habeat, tunc enim prima tantum ex Scriptura accipitur, vel ex tribus una fit Lectio, & loco primæ Lectionis dicitur. Quod, si Sanctus propriam Lectionem non habeat, ea ex communi sumenda erit.

erit, uti clare satis indicat Rubrica §. 26. n. 4. ubi ait: *Si unam tantum habuerit (Sanctus) vel propriam, vel ex communi assignatam*; & habetur manifestum exemplum in Festo S. Margaritæ 20. Julii. In Officio tamen novem Lectionum rectius dici videtur, eam, si propria non fuerit, omnino omittendam, sicut satis distincte iterum Rubrica *cit. tit. n. 4.* indicat. Et Ratio esse videtur, quia tunc in secundo & tertio Nocturno jam aliquæ Lectiones Sancti cujusdam Patris leguntur, unde non videtur congruum, ut iterum in fine similes Lectiones assignentur, nisi forte illæ tales sint, ut in iis talis Sancti laudes nominatim contineantur, uti in Festo S. Clementis 23. Novembris contingit, ubi de S. Felicitate Homilia quidem S. Gregorii legitur, sed in qua distincta fit mentio ejusdem Sanctæ. Ita etiam Gavantus *sect. 3. c. II. n. 34.* ubi exemplum de S. Hermete in Festo S. Augustini occurrente affert, qui nonam Lectionem non habet, eo quod propriam non habeat. Atque id ipsum conformiter Rubricis fieri contendit, quæ n. 9. de Translat. Festorum dicunt, nonam Lectionem de Sancto faciendam esse, *si propriam de vita Sancti habuerit.*

X. In Vigiliis sumuntur ex communi Sanctorum, nisi propriæ habeantur.

XI. Si in aliquo Festo novem aut trium Lectionum Hymnus Ambrosianus non dicatur, omittitur Lectio nona de Sancto, etiamsi propriam habeat; quia cum loco Hymni illius Responsorium nonum dici debeat, hoc autem non conveniat Lectioni de Sancto, merito hæc omnino omittitur. Sed & infra Octavas Paschæ & Pentecostes nunquam dicitur tertia Lectio de Sancto; quod Gavantus */ 3. c. II. n. 35.* ideo fieri putat, ne, quia alias parum legitur de solempni Festo, per Lectionem de Sancto nimis minuatur. Verum quia etiam in adventu, si in Feria Simplex Festum occurrat, nona Lectio de eo non dicitur, rectius tota ratio in arbitrium Ecclesiæ statuentis rejicitur.

XII. Si cum Festo novem Lectionum simul Festum simplex, & Feria major aut Dominica habentes proprium Evangelium occurrant, pariter omittitur nona Lectio

Lectio de Sancto, eo quod in tali casu Dominica & Feria major, utpote digniores, nonam Lectionem exigant. Ex quibus omnibus patet, quid universim respondendum sit iis, qui regulam universalem habere desiderant, ex quo cognoscere possint, quando de simplici Festo nona Lectio dicenda sit; nimirum dicendum esse, non posse unam; sed duas duntaxat dari, quarum prior pro Festis trium Lectionum serviat, & sit hæc: *In nulla Feria majore, aut Vigilia dicitur tertia lectio de Sancto.* Posterior pro Festis novem Lectionum serviens ista sit: *Quandocunque omittitur Hymnus Ambrosianus, aut Sanctus propriam Lectionem non habet, nona Lectio de Sancto dici non debet.* Quibus duabus regulis addi potest tertia Dominicis & Feriis serviens: *Quoties de Dominica aut Feria majori in Officio fit Commemoratio duntaxat, de iisdem nona Lectio dici debet.* Hinc si Octava v.g. SS. Apostolorum Petri & Pauli occurrat in Dominica, & eodem die etiam Dedicatio, cui Octava cedere debet, occurrat, lectio non juxta Gavantum de Dominica, licet Octava sit dignior, & proprium Evangelium habeat, dicenda erit, eo quod in Missa quoque Evangelium ultimum de Dominica legatur; nona lectio autem & Evangelium concordare debeant. Ex quo colligitur prædictam regulam tertiam non potuisse universaliter poni de quocunque Officio, cum de die Octava in dicto casu, & Simplici infra Octavam Corporis Christi occurrente Commemoratio fiat, & tamen nona Lectio non legatur.

XII. Post singulas Lectiones dicitur: *Tu autem Domine, miserere nobis.* & subjungitur *Deo gratias,* præterquam in Officio Defunctorum, & in triduo ultimo Sacrae Hebdomadae. Titulus Authoris in Lectione semper præponitur.

§. X.

De Responsoriis post Lectiones.

- I. Sumuntur in Dominicis & Feriis, & Vigiliis ex proprio de Tempore. In Festis, nisi propria habeantur,

beantur, sumuntur omnia ex Communi Sanctorum, ita tamen, ut in Festis Simplicibus duo duntaxat ex illo Nocturno accipiantur, quæ Feriæ, in quam Simplex cadit, respondent, in quorum prostromo *Gloria Patri* cum consueta repetitione Responsorii additur.

II. Tempore Paschali in fine Responsorii ante Versum additur Alleluja, iterumque in repetitione repetitur. In fine autem Versus non additur.

III. Tempore passionis omittitur *Gloria Patri* in Responso Officii de Tempore, sed non in Officio Sanctorum, & ejus loco resumitur Responsum a principio ad finem usque.

IV. Responsorio primo ponenda in Dominica, si hæc impediatur a Festo Duplici, ponenda sunt in prima Feria sequenti tanquam historię principium, antequam dicantur alia Responsorio. Quod si tota in hebdomada nulla Feria occurrat, occurrat autem simplex Festum, tum hoc cedere debet Feriæ, & de eo solum Commemoratio fieri. Quod si vero nec Simplex per totam hebdomadam occurrat, tum sequenti hebdomade ponenda sunt, nisi in Dominica sint alia Responsorio primo ponenda; tum enim præcedentis hebdomadæ prima die Festo duplici non impedita Officium fieri de Feria, & Semiduplex transferri deberet, uti habetur in Rubrica tit. de Responf. n. 8.

V. Responsorio etiam secundæ Feriæ propria, si propter Festum occurrens ponere non possint in ea Feria, ponuntur in sequenti prima occurrente Feria. Ubi vero non adiunt ex Nocturnis Dominicæ secundum Ordinem illum, qui in Absolutionibus tenetur, sumuntur juxta n. 7. ejusdem tituli.

VI. Responsum post octavam Lectionem pro Fratribus Martyribus: *Hæc est vera Fraternitas*: non dicitur unquam, nisi vere ii Fratres sint secundum carnem. Quod si cum Fratribus carnalibus celebrentur alii non Fratres (uti in Festo SS. Placidi & Sociorum contingit) non dicitur.

VII. Qui inchoat Responsum, idem etiam dicit Versum integrum, mo & *Gloria Patri*, pa enim est ratio, cæteri vero de Choro absolunt Responsum,

& repetunt post Versum, & post *Gloria Patri*. Gavant. c. 13. n. 5. Licet hodie multi contrarium in privata saltem recitatione faciant; dum, qui inchoat Responsorium, pergit in illo recitando usque ad versum exclusive; & hunc recitat, qui Lectionem dixerat.

§. XI.

De Hymno Ambrosiano.

I. Dicitur semper, exceptis Dominicis violaceum colorem requirentibus; & Feriis, in quibus vel violaceus, vel viridis color adhibetur.

II. Potest separari Matutinum a Laudibus licite absque peculiari causa, (etiam tota nocte interposita. Gavant. f. 1. c. 6 tit. 9.) uti recte Sanch. Bonart. Tann. apud & cum P. Gobat. tr. 5. n. 672 contra Azor docent. An vero & quid post finitum Hymnum Ambrosianum in tali casu adjungendum sit, non conveniunt Authores. Gavantus. f. 4. c. 3. cum Francolino & Navarro putat Orationem cum Benedicamus absque Commemorationibus dicendam, & submissa voce Orationem Dominicam adjungendam; sed negant hoc necessarium esse Sanch. Azor. Bonart. & multi alii apud & cum P. Gobat. l. c. eo quod nulla Rubrica illam recitationem præcipiat. Unde poterit quivis in praxi alterutram partem sequi.

TITULUS II.

DE LAUDIBUS.

§. I.

De initio Laudum.

I. Si Laudes separentur a Matutino, dicitur Pater & Ave ad initium illarum; secus vero si continuentur cum Matutino. Ita Gavantus, Bonart. Tann. Navarr. Francolinus, apud & cum P. Gobat. tr. 5. n. 673. ubi ait, se nescire ullum, qui hoc neget præter Azor.

II. *Deus in Adjutorium* semper dicitur, exceptis tribus ultimis diebus Sacrae Hebdomadae, & Officio Defunctorum.

§. II.

§. II.

De Antiphonis.

I. In Dominicis, Feriis & Vigiliis Simplicibus sumuntur ex Psalterio; in Festis vero ex Communi Sanctorum, nisi aliæ in proprio de Tempore aut Sanctorum assignentur.

II. In Duplicibus ante & post Psalmos integræ recitantur.

III. Tempore Paschali in Dominicis & Feriis primus tres Psalmi dicuntur sub una Antiphona. In Festis vero cuilibet Psalmo una Antiphona subjungitur, addito Alleluja, nisi jam ante in illa Antiphona esset additum.

§. III.

De Psalmis.

I. In Dominicis sumuntur semper Psalmi Dominicales, excepto tempore a Septuagesima usque ad Pascha, ubi loco primorum duorum Psalmorum dicuntur Psalmi *Miserere & Confitemini*.

II. In omnibus Festis sumuntur Psalmi Dominicales.

III. In Feriis Psalmus *Deus Deus meus*, & *Laudate* semper recitantur; reliqui mutantur, prout in Officio qualibet Feria notatur. Excipe Ferias Paschales, in quibus semper Psalmi Dominicæ dicuntur.

IV. In Vigiliis sumuntur ex Feria, exceptis Vigiliis Nativitatis, Epiphaniæ, & Pentecostes.

§. IV.

De Capitulo.

I. In Dominicis, Feriis, & Vigiliis sumitur ex Psalterio, nisi aliud in Officio de Tempore assignetur; uti fit in Dominicis ab Adventu usque ad Octavam Epiphaniæ; & a Septuagesima usque ad tertiam Dominicam post Pentecosten, in quibus regulariter Capitulum ex primis Vesperis accipitur juxta Rubricas de Capit. n. 3.

II. In Festis, ex Communi Sanctorum accipitur, nisi aliud in proprio de Tempore aut Sanctorum præscribatur.

III. Nunquam omittitur, nisi in Feria quinta Coenae Domini usque ad Sabbathum in Albis inclusive & in Officio Defunctorum.

IV. In fine Capituli semper additur *Deo gratias*.

§. V.

De Hymno.

I. Semper dicitur, exceptis diebus a Feria quinta Coenae Domini usque ad Dominicam in Albis exclusive, & Officio Defunctorum.

II. In Dominicis, & Feriis, & Vigiliis sub ritu simplici celebrandis sumitur ex Psalterio. In Festis, ex Communi Sanctorum, nisi aliud in Officio de Tempore, aut proprio Sanctorum notetur.

III. Ultima Strophæ mutatur pro Temporis aut Officiorum varietate.

§. VI.

De Versibus, & Antiphona ante Canticum Benedictus.

I. Antiphona ante Canticum *Benedictus* semper dicitur. Versiculi hanc Antiphonam antecedentes omittuntur solum a die Resurrectionis usque ad Dominicam in Albis exclusive, quo tempore eorum loco dicitur Antiphona. *Hæc dies.*

II. Tam Versiculi, quam Antiphonæ sumuntur diebus Dominicis, Feriis, & Vigiliis simplicibus ex Psalterio; in Festis vero ex Communi Sanctorum, nisi propriæ in Officio de Tempore, aut proprio Sanctorum assignentur.

III. Antiphona post Canticum integra repetitur, addito Alleluja (quod etiam Versibus additur) tempore Paschali. Ante Canticum integra dicitur in Duplicibus, reliquo tempore incipitur tantum.

§. VII.

De Cantico Benedictus.

Semper dicitur, & clauditur per *Gloria Patri*, excepto Officio Defunctorum, ubi Versus *Requiem* substituitur, & triduo S. Hebdomadæ, ubi omittitur.

§. VIII.

§. VIII.
De Precibus Ferialibus.

Dicuntur hæ tantum in Ferialibus Adventus Quadragesimæ, Quatuor Temporum, & Vigiliis, quæ jejunantur, exceptis Vigilia, & Quatuor Temporibus Pentecostes, & Vigilia Nativitatis Christi, ac Paschatis.

§. IX.
De Oratione.

Post Antiphonam, quæ Cantico *Benedictus* subjungitur, aut preces (si dicuntur) absolutas dicitur *Domine vobiscum*, (si is, qui Officium recitat, necdum sit Diaconus) *Domine exaudi orationem meam*, & præmissio *Oremus* subjungitur Oratio conveniens Officio, quæ semper clauditur eo modo, qui in ipsa oratione annotatur.

§. X.
De Commemorationibus specialibus.

I. Commemorationes speciales dicuntur eæ Orationes, quæ ratione Festi occurrentis dicendæ sunt, de quibus tria potissimum notanda occurrunt, videlicet Tempus, Ordo, Modus.

Tempus quod attinet, sequentes tres Regulæ servare possunt. Prima. In Festis Duplicibus primæ Classis nulla fit Commemoratio, nisi Octavarum privilegiatarum (puta Nativitatis, Epiphaniæ, Corporis Christi) diei Octavæ cujuscunque, Dominicæ, Ferialis Majoris, & Vigiliæ Epiphaniæ. Secunda. In Festis Duplicibus secundæ Classis præter Commemorationes, quæ fiunt in Duplicibus primæ Classis, fit etiam Commemoratio Festi Simplicis, (saltem in Laudibus) & Vigiliæ, non autem diei infra Octavam, quia de Octava sæpius fit Officium, non autem de Simplici; hoc enim nunquam transfertur. Tertia. In Duplicibus aliis, & Semiduplicibus fit Commemoratio cujuscunque Ferialis privilegiatæ, Vigiliæ, diei infra Octavam, & Simplicis Festi.

II. Ordo Commemorationum in duabus consistit Regulis. Prima est, ut semper præcedat Duplex, Dominica, Semiduplex, Dies infra Octavam, Feria Major, Vigilia, B. Maria in Sabbatho, Simplex.

Secunda, ut inter Festa ejusdem gradus dignius præferatur minus digno: Constituitur autem Ordo dignitatis hoc fere modo, ut primo loco ponantur Festa Christi Domini, tum B. Virginis, Angelorum, S. Joannis Bapt. Apostolorum, Martyrum, Confessorum Pontificum, Confessorum non Pontificum, Virginum Martyrum, Virginum non Martyrum, non Virginum.

De Patrono quoque Loci regulariter ante Titularem fieri Commemorationem convenit, quod idem etiam de Patrono Principali Ordinis sentiendum. In Ecclesia omnium Sanctorum nomine dicata fieri debet Commemoratio de Apostolis ante Commemorationem de Omnibus Sanctis, ut fit in Officio parvo B. Virginis. Neque inconveniens est, de eodem bis fieri mentionem, semel aperte, semel latenter; sic enim de facto contingit infra Octavam Omnium Sanctorum, in qua fiunt Commemorationes de variis Sanctis occurrentibus, licet in Oratione principali de iisdem jam implicate facta sit mentio. Si Ecclesia sit B. Virgini dicata, sufficit Commemoratio communis *Concede &c.* neque alia facienda est, teste Gavanto c. 18. n. II. In Officio Vigiliæ Patroni vel Titularis omittitur eorum Commemoratio.

Ex quibus obiter colligitur, minus congrue a Gavanto *sect. 5. c. 18. n. 7.* in Ordine dignitatis Sanctos Veteris Testamenti post Apostolos statim collocari, cum nullum hujus Prælationis fundamentum ex Rubricis habeatur, atque adeo merito idem inter hos & Sanctos Novi Testamenti Ordo constituatur, qui inter alios Sanctos Novi Testamenti solet observari.

III. Modus Commemorationum requirit, ut primo recitetur Antiphona, & Versiculi ex Laudibus in Proprio Sanctorum, aut de Tempore, aut in Communi positus. Si autem hi Versiculi cum Antiphona jam dicti sunt propter simile Festum occurrens, tum pro Commemoratione sumenda est Antiphona cum Versicu-

seculis ex Primis Vesperis ; quod si & hi jam dicti sint, tum Antiphona quidem sumenda est ex secundis Vesperis, Versiculi autem ex primo Nocturno, nisi & hi similes sint illis, qui jam prius sunt dicti, tum enim ex secundo Nocturno sumendi erunt. Si vero, uti contingere potest, & quarta similis Commemoratio facienda est, tum pro Antiphona quidem sumenda est ea, quæ prima in primo Nocturno ponitur, pro Versu vero is, qui in Nocturnis positus, & necdum pro Commemoratione dictus est, uti Gavantus f. 3. c. II. n. 30. & Arnaudus p. I. tit. 9. n. 27. volunt. Antiphonæ ad *Benedictus* de Communi Confessorum Pontificum, & non Pontificum sunt diversæ saltem in fine, atque adeo utraque pro eodem Officio servire poterit. Tam Versiculis his, quam Antiphonæ tempore Paschali additur Alleluja. Secundo, ut oratio recitetur vel ex Proprio Sanctorum, vel de Tempore, vel de Communi Sanctorum. Inchoatur semper ab *Oremus*, non autem clauditur per clausulam ordinariam, nisi sit ultima.

§. IX.

De Suffragiis Communibus.

I. Dicuntur hæc Suffragia communia, quia plurimis diebus fieri solent, nimirum quandocunque non est Duplex, aut dies infra Octavam, aut dies intra Adventum, aut intra Dominicam Passionis, & SS. TRINITATIS occurrens. Omittuntur etiam, quando dies Octava cadit in Dominicam privilegiatam : licet de Octava eo casu tantum fiat Commemoratio. Gavant. *sect. 3. c. 8. n. 13.*

II. Ordo Suffragiorum hic observatur. Prima est de Cruce (siquidem de hac facienda sit Commemoratio propter Feriam) quæ semper omnibus præponitur, etiam Commemorationi de ipsa SS. TRINITATE. Altera est de B. Virgine, siquidem de ea Officium non fiat, aut Officium parvum in Choro non recitetur, in hoc enim gemino casu non fit Commemoratio, nisi B. Virgo sit Patrona Ecclesiæ, uti Gavantus *sect. 5. c. 18. n. 3.* decisum esse a S. Congregatione testatur, dum ait :

De S. Maria non fit (Commemoratio in Suffragiis) nisi in propria Ecclesia tanquam de Titulari ex Decreto S. Congregationis Rituum 10. Jan. 1064. quando dicitur ejusdem Officium parvum in Choro. Quod ideo fortassis decretum est, ut nunquam omitti debeat Commemoratio Titularis Sancti in ipso Officio. Unde et si idem Gavantus mox addat, non decere, ut de eodem fiat simul Officium & Commemoratio (ob quam causam Arnaudus tr. 2. tit. 15. putat, nec in propria etiam Ecclesia faciendam esse Commemorationem, quando parvum Officium dicitur) id tamen ita intelligendum est, ut in illo duntaxat casu, quo B. Virgo Titularis non est, locum habeat; alioqui enim Decretum S. Congregationis prorsus supervacaneum esset, cum ex Rubricis tit. 35. n. 4. sat clarum fuisset, de B. Virgine Commemorationem fieri non debere, quando ejus Officium parvum dicitur. Tertia est de SS. Apostolis Petro & Paulo, ultima de Pace. Et hæc quidem Commemorationes modo prædicto fiunt in omnibus Ecclesiis, quibus tamen pro diversitate locorum inferuntur duæ Commemorationes, una de Patrono Diocesis, & altera de Patrono Titulari Ecclesiæ, & ponuntur eo loco inter has Commemorationes, quem dignitas earum requirit, uti supra de Commemorationibus specialibus dictum est. Notat tamen Gavantus, si Ecclesia sit S. Salvatori dicata, eo tempore, quo de Cruce fit Commemoratio, non esse faciendam Commemorationem de Salvatore, eo quod hæc duæ Commemorationes æquipolleant inter se.

III. Dubitarunt nonnulli, an si in Diocesi Augustana Beneficiatus aut Parochus aliquis pro Titulari suæ Ecclesiæ aut Capellæ S. Apostolum Andream v g. habeat, de hoc primum post SS. Udalricum & Afram Commemorationem facere debeat? Ratio dubitandi ex Proprio Diocesis Augustanæ desumitur, in quo statim initio præcipitur, ut in Suffragiis semper post Commemorationem Apostolorum Commemoratio de S. Udalrico, & alia de S. Afra & Sodalibus fiat: Ad quod dubium ex dictis in §. II. n. 2. de Laudibus respondetur, de S. Andrea Apostolo tanquam digniore ante

ante S. Udalricum faciendam esse Commemorationem; neque Proprium Dioecesanum aliud velle, quam quod post Commemorationem Apostolorum etiam de S. Udalrico, & de S. Afra facienda sit Commemoratio, quod verificatur, etiam si alia inter ipsos SS. Apostolos Commemoratio ratione majoris dignitatis intercedat; alioqui si SS. Trinitas esset Titularis, de hac post S. Afram Commemoratio facienda foret, quod utique dici non potest. Et ideo nempe Rubricæ in §. 35. de Suffrag. dicunt, Commemorationi de B. Virgine & Apostolis adjungi Commemorationem *de Patrono, vel Titulo Ecclesiæ* ante vel post Commemorationem de Apostolis, ut indicaret, interdum Titularem, interdum Patronum præferri posse Apostolis, si scilicet digniores sint illis. Neque obstat, quod priori §. dictum sit, Patronum in Commemoratione præferri debere Titulari; hoc enim intelligendum est, si in pari gradu sint constituti, v. g. uterque sit Martyr, unde ibidem vocem *regulariter* addidi.

IV. Alii vero dubitarunt, an si quis plura beneficia habeat, de singulis Patronis vel Titularibus Commemorationem facere debeat? ad quod dubium affirmative respondendum est cum Busenbaum l. 4. c. 2. du. 2. a. 1. n. 9. & pluribus ibi cit. quia par est omnium ratio.

V. Cedunt hæc communes Commemorationes Commemorationi Festi Simplicis occurrentis, quia Festi Commemoratio privilegiata est ob titulum festivum, atque adeo merito aliis communibus Commemorationibus præfertur.

VI. Modus recitandi hæc Suffragia idem est cum eo, quem supra in Commemorationibus specialibus observandum diximus.

§. XII.

De Fine Laudum.

I. Post Orationem dictam, & factas Commemorationes dicitur *Dominus vobiscum* (aut si nondum quis Diaconus sit) *Domine exaudi*, tum subjungitur *Benedicamus Domino, & Fidelium animæ*, nisi aliud

Officium v. g. de B. Virgine, aut Defunctis, aut Litaniæ in festo S. Marci, & Feriis Rogationum sequantur; tunc enim Versus *Fidelium* omittitur, juxta Gavant. sect. 5. c. 22. n. 4. quod etiam alias fit, si post quamcunque horam aliud quid, v. g. Missa vel Officium sequatur. Rationem addere videtur Gavantus l. c. dum sic ait: *Neque dicitur (Versus Fidelium) si aliud sequatur, ut Missa, vel Officium parvum B. Mariæ, septem Psalmi, Litanie, in quorum fine dicitur Fidelium: vel Officium Defunctorum, in quo abundantius pro iisdem oratur.* Sed hæc ratio locum non habere videtur in Litanis B. Virginis interdum post Vesperas cantari solitis, utpote quæ ex communi praxi sola oratione, & benedictione cum Venerabili clauduntur; quod idem etiam in Matutino Nativitatis Christi fit, quod juxta Gavantum per *Benedicamus* claudi debet, & tamen non dicitur *Fidelium* in fine solemnis Missæ.

II. Post Versum *Fidelium*, si terminandum sit Officium, dicitur *Pater noster*, *Dominus det nobis suam pacem*, & Antiphona *Salve Regina*, vel alia pro ratione temporis, & in fine additur *Divinum auxilium*. Si autem non terminandum sit, tum post Versum *Fidelium* dicitur *Pater & Ave & Credo* pro Prima, & post ultimam Horam, post quam terminatur Officium, dicitur *Pater noster. Dominus det nobis: Antiphona Salve Regina*, aut alia similis. *Divinum auxilium &c.*

III. Qui recitat pridie Vesperis Matutinum cum Laudibus, potest etiam statim recitare Litanias, si dicendæ sunt: quia accessorium sequitur naturam sui principalis. Gavant. sect. 6 c. 16. n. 6.

TITULUS III.

DE PRIMA.

§. I.

De initio Primæ.

Ad initium Primæ semper dicitur *Pater, Ave, Credo*. Versiculi quoque *Deus in adjutorium* semper sub-

subjungitur, excepto ultimo Triduo Sacrae Hebdomadae.

§. II.

De Hymno.

I. **H**ymnus *Jam lucis* semper dicitur, excepto Triduo ultimo Sacrae Hebdomadae, & Octava Paschae usque ad Dominicam in Albis exclusive.

II. Strophæ ultima variatur pro temporis varietate, uti in §. 20. Rubricarum dicitur.

§. III.

De Antiphona.

I. **I**n Dominicis, Feriis, & Simplicibus Vigiliis sumitur ex Psalterio; in Festis vero prima ex Laudibus de Communi Sanctorum, nisi propria in Officio de Tempore, aut Proprio Sanctorum assignetur. Per Octavam Paschae Antiphona *Hæc dies*, sicut in aliis Horis, loco consuetæ Antiphonæ recitatur, non tamen inchoatur ante Psalmos.

II. Nunquam omittitur, nisi in Triduo ultimo Sacrae Hebdomadae.

III. Ab initio nunquam dicitur integra, sed tantum in fine ultimi Psalmi, & tunc tempore Paschali Alleluja additur.

§. IV.

De Psalmis.

I. **I**n Dominicis, Feriis, & Simplicibus Vigiliis semper dicuntur quatuor Psalmi, & secundo loco inseritur Psalmus, qui in Psalterio ponitur, excepto tempore Paschali, ubi tres tantum Psalmi *Deus in nomine, Beati, Retribue* dicuntur.

II. In Festis Duplicibus, Semiduplicibus, Simplicibus, & B. Mariæ in Sabbatho, etiam tantum iidem tres Psalmi recitantur, qui semper clauduntur per *Gloria Patri*, excepto Triduo ultimo Sacrae Hebdomadae.

§. VI.

De Symbolo S. Atbanasii.

I Dicitur tantum in Dominica Trinitatis, & quoties de Dominica dicitur Officium ut in Psalterio. Hinc neque in Dominicis infra Octavam Nativitatis Christi, Epiphaniae, Corporis Christi, Ascensionis, nec in Dominicis Paschatis & Pentecostes dicitur, quia haec omnia Officia non sunt proprie Dominicalia, prout in Psalterio pro Dominicis assignatur Officium

II. Quod autem in Dominica Trinitatis, in qua pariter non dicitur Officium, prout est in Psalterio, dicatur Symbolum, specialis est ratio, cum enim in hoc Symbolo clarissima & distinctissima fiat explicatio, & Confessio totius Mysterii SS. Trinitatis, merito quoque, si nunquam in anno, debeat haec Confessio in hoc Festo fieri. An vero si alicubi hoc Festum Titulare est, debeat hoc Symbolum per totam Octavam recitari, non conveniunt Authores P. Theophilus Raynaudus in Hetroclytis Spiritualibus p. 1. fol. 16. contendit, per totam Octavam quotidie recitandum; eo quod Officium per totam Octavam celebrandum sit ut in ipso Festo; nec Symbolum in hoc Festo dicatur ratione Dominicæ, utpote de qua non fit Officium. Et ita Lugduni, ubi Societas Jesu Templum SS. Trinitati dedicatum habet, de facto praticari docet. Gavantus tamen *fest. 5. c. 20 n. 4.* putat, hoc Symbolum soli Dominicæ convenire, atque adeo in tali casu non nisi in ipso Festo, & die Octava (quæ eundem cum Festo Ritum, licet non eandem classem, habere debet) dicendum, uti de facto in aliquibus locis praticatur, saltem quoad ipsum Festum. Et hæc sententia mihi quoque probabilior videtur, cum plane in tali casu Symbolum ipsi duntaxat Festo ratione Mysterii concessum videatur, quemadmodum de facto in Festo Epiphaniae omittitur ratione Mysterii Invitatorium cum Psalmo *Venite*, quod tamen per totam reliquam Octavam deinceps dicitur; qua sane instantia, & exemplo persuadeor, ut neque cum P. Raynaudo per totam Octavam, neque cum Gavanto in die Octava,

va, sed in solo Festo dicendum putem; suadeam tamen interea, ut suæ quisque Diœcesis, aut Ecclesiæ consuetudinem servet.

§. VI.

De Capitulo.

I. **C**apitulum *Regi sæculorum* dicitur in omnibus Dominicis, Festis, & diebus infra Octavam occurrentibus, & toto tempore Paschali, excepta ipsa Octava Paschatis usque ad Dominicam in Albis exclusive.

II. Capitulum *Feriale Pacem* dicitur in omnibus Feriis, & simplicibus Vigiliis extra tempus Paschale, excepto Triduo ultimo Sacræ Hebdomadæ.

III. Semper clauditur per *Deo gratias*.

§. VII.

De Responsorio brevi, & Versiculis.

I. **H**oc Responsorium semper dicitur, excepto Triduo ante Pascha, & ipsa Octava Paschatis, usque ad Dominicam in Albis exclusive.

II. Dicitur autem eodem modo in omnibus Officiis, nisi quod loco Versus *Qui sedes* nonnunquam alius substituatur, prout in Rubricis §. 28. n. 3. notatur; ipsum vero *Gloria Patri* a Dominica Passionis usque ad Pascha in Officio de Tempore omittatur. Concurrentibus duobus Versibus propriis, altero ratione temporis, altero ratione Festi, ut in Conceptione B. Virginis intra Adventum, præferri debet ratio Festi, & ejus Octavæ.

III. Tempore Paschali adduntur duo Alleluja ante primum Versum, eaque iterum pro repetitione partis Responsorii repetuntur, eo fere modo, qui in Dominica in Albis indicatur. Extra tempus Paschale non additur Alleluja, etiamsi in aliquo Festo propter Solemnitatem in aliis minoribus Horis Alleluja adderetur, uti in Festo Corporis Christi videre est.

§. VIII.

§. VIII.

De Precibus.

I. **P**reces Dominicales dicuntur semper exceptis Festis Duplicibus, Biduo ante Pentecosten, & Triduo ante Pascha, & diebus infra Octavam: hinc omituntur etiam preces, si Dies Octava in Dominicam cadat privilegiatam. Gavant. *sect. 3. c. 8. n. 13.* tametsi de Octava tantum facta sit Commemoratio,

II. Preces Feriales dicuntur tantum in Feriis Majoribus & Vigiliis, quæ extra tempus Paschale sub ritu simplicis, in Prima & aliis parvis Horis celebrantur; unde nec in Vigilia Nativitatis, Epiphaniæ, Ascensionis, Pentecostes, nec in Feria II. Rogationum, aut quarta, & sexta Feria & Sabbatho quatuor temporum Pentecostes dicuntur, quia hæc omnia vel non sunt Simplicia, vel intra tempus Paschale celebrantur.

III. Qui solus recitat Officium, semel tantum dicit *Confiteor*, omittis illis verbis: *Tibi Pater, & vobis Fratres*, quod ipsum etiam aliqui observant, quando duo privatim recitant Officium. Quando vero dicit *Misereatur*, aut *Indulgentiam*, dicere debet *nostri, & nostrorum, non mei, & meorum*, etiamsi solus recitet Officium.

IV. Tempore Paschali non additur Versibus *Alleluja*.

V. Dicuntur in Choro flexis genibus, quod etiam, si privatim recitantur, recte, si fieri potest, observatur.

§. IX.

De Oratione, & reliquis usque ad Lectionem brevem.

I. **P**ost preces absolutas, aut si hæ dicendæ non sint, post Versum Responsorii brevis dicitur *Dominus vobiscum* cum Oratione, quæ nunquam mutatur, aut omittitur (excepto Triduo ultimo ante Pascha) sicut nec cætera, quæ orationem illam sequuntur usque ad *Lectionem brevem*.

II. **A**d

II. Ad Versum *Pretiosa*, non additur *Alleluja*, etiam tempore Paschali.

III. Quando dicitur ter *Deus in adjutorium*, non formatur signum Crucis, ut notat Gavantus *sect. 4. c. 3. n. 9.*

§. X.

De Lectione brevi.

I. **H**æc Lectio semper dicitur, excepto Triduo ante Pascha.

II. In Dominicis, Feriis, & Vigiliis, quæ sub ritu simplici in Prima celebrantur, sumitur ex Psalterio, nisi alia præscribatur in Officio de Tempore. In Festis pro Lectione brevi dicitur Capitulum Nonæ ex Proprio vel Communi Sanctorum, vel Proprio de Tempore.

III. In fine semper dicitur, *Tu autem Domine, miserere nobis*, & subjungitur *Deo gratias*.

§. XI.

De Clausula Primæ.

I. **P**ost Lectionem brevem dicitur *Adjutorium* cum reliquis Versiculis usque ad finem.

II. Si nulla alia Hora sequatur, & non continuata sit Prima cum Laudibus, subjungitur Oratio Dominica.

TITULUS IV.

DE TERTIA, SEXTA, ET NONA.

§. I.

De Initio.

Ad initium harum Horarum semper dicitur *Pater & Ave*, Versiculus *Deus in adjutorium* semper dicitur excepto Triduo ante Pascha.

§. II.

De Hymnis.

I. **O**mittuntur isti Hymni nunquam, nisi in Triduo ultimo Sacræ Hebdomadæ usque ad Dominicam in Albis exclusive.

II. Nun-

II. Nunquam etiam variantur, excepta Octava Pentecostes, ubi loco Hymni *Nunc Sancto* dicitur in Tertia Hymnus *Veni Creator Spiritus*.

III. Strophæ ultima variatur pro temporis varietate, uti in aliis Hymnis.

§. III.

De Antiphonis.

I. In Dominicis, Feriis & simplicibus Vigiliis sumuntur ex Psalterio; in Festis vero ex Laudibus de Communi Sanctorum, nisi pro utrisque propriæ in Proprio Sanctorum, aut de Tempore assignentur. Sumuntur autem hoc Ordine, ut secunda Antiphona Tertiæ Horæ, Tertia Sextæ, & Quinta Nonæ serviat.

II. Nunquam omittuntur, nisi in Triduo ultimo Sacræ Hebdomadæ. In Octava Paschatis vero Antiphona *Hæc dies* in omnibus Horis loco Antiphonarum aliarum sola dicitur in fine Psalmorum.

III. Ab initio semper inchoantur tantum, in fine vero ultimi Psalmi integræ dicuntur, & tempore Paschali Alleluja additur.

§. IV.

De Psalmis.

Semper dicuntur, & clauduntur per *Gloria Patri*, excepto Triduo ante Pascha, ubi omittitur hoc *Gloria*.

§. V.

De Capitulis.

I. Semper dicuntur, excepto Triduo ante Pascha, & ipsa Octava Paschæ usque ad Dominicam in Albis exclusive.

II. In Dominicis, Feriis, & Simplicibus Vigiliis sumuntur ex Psalterio, nisi aliud in Proprio, de tempore assignetur.

III. In Festis accipiuntur vel ex Proprio, vel, si in hoc non habentur, ex Communi Sanctorum.

IV. Semper clauduntur per *Deo gratias*.

§. VI.

§. VI.

De Responsoriiis Brevibus.

I. Nunquam omittuntur, nisi Triduo ante Pascha usque ad Dominicam in Albis exclusive.

II. In Dominicis, Feriis, & Vigiliis Simplicibus sumuntur ex Psalterio, nisi alia in Proprio, de Tempore assignentur. In Festis accipiuntur ex Proprio; aut si hic non habentur, ex Communi Sanctorum.

III. A Dominica Passionis usque ad Triduum ultimum Sacrae Hebdomadae nunquam dicitur *Gloria Patri*, nisi in Festis occurrentibus.

IV. A Dominica in Albis usque ad Sabbathum Pentecostes inclusive, ante primum Versum adduntur duo Alleluja, iterum post dictum hunc primum Versum sola repetuntur, ipsi tamen Versui nullum additur Alleluja.

§. VII.

De Versibus ante Orationem.

I. Semper dicuntur, excepto Triduo ante Pascha usque ad Dominicam in Albis exclusive.

II. Tempore Paschali, id est, a Dominica in Albis usque ad Sabbathum post Pentecosten inclusive dicitur post Versus & Responsorium illorum unum Alleluja.

III. In Dominicis, Feriis, & Simplicibus Vigiliis, si proprii in Proprio de Tempore non assignentur, sumuntur ex Psalterio. In Festis ex Proprio, vel Communi Sanctorum.

§. VIII.

De Precibus Ferialibus.

Dicuntur, quoties in Laudibus & Prima dictae fuerunt.

§. IX.

De Orationibus.

Nunquam omittuntur, etiam in Sacra Hebdomade.

II. In Dominicis sumuntur ex Proprio de Tempore. In Festis & Vigiliis ex Proprio vel Communi

Instruct. II.

D

Sancto.

Sanctorum. In Feriis ex Dominica præcedente, nisi propriam habeant.

§. X.

De Clausula.

Semper hæ Horæ clauduntur per *Dominus vobiscum, Benedicamus, Fidelium* (excepto Triduo ante Pascha) & si non conjungantur cum Laudibus, nec alia Hora sequatur, in fine dicitur *Pater noster*, si privatim recitentur; nam publice omnis hora separatim recitata, & terminata, per *Pater noster*, Antiphonam *Salve* &c. aut aliam, ac *Divinum auxilium* &c. finitur, ut in Rubricis §. 36. dicitur.

TITULUS V.
DE VESPERIS.

§. I.

De Initio.

Vesperæ semper inchoantur a *Pater & Ave*. Versus *Deus in adjutorium* semper dicitur, excepto ultimo Triduo Sacræ Hebdomadæ, & Defunctorum Officio.

§. II.

De Antiphonis.

I. Nunquam omittuntur, etiam in Triduo S. Hebdomadæ.

II. In Dominicis & Feriis sumuntur ex Psalterio, in Festis ex Laudibus, de Communi Sanctorum, nisi propriæ in Proprio de Tempore, aut Proprio Sanctorum assignentur.

III. Tempore Paschali in Dominicis & Feriis omnes Psalmi dicuntur sub una tantum Antiphona. In Festis vero cuilibet Psalmo subjungitur Antiphona, & in illius fine additur Alleluja, nisi jam ante in illa reperiatur. A Septuagesima usque ad Pascha omittitur Alleluja, si Antiphonæ cuiusdam adjunctum sit.

IV. In Duplicibus integræ in initio & fine Psalmi dicuntur. Si Antiphona cum principio Psalmi conveniat, non

non repetitur initium, nisi Antiphonæ Alleluja subjungatur.

§. III.

De Psalmis.

I. Semper dicuntur quinque Psalmi, (solo Sabbatho sancto excepto) qui in Dominicis & Feriis sumuntur ex Psalterio, in Festis vero ex Communi Sanctorum, nisi alii in Proprio Sanctorum, aut de Tempore assignentur.

II. Clauduntur semper per *Gloria Patri*, excepta Feria quinta Cœnæ Domini, & die Parasceves. In Officio Defunctorum illius loco substituitur. *Requiem*.

§. IV.

De Capitulo.

I. Nunquam omittitur, nisi in Triduo ante Pascha usque ad Dominicam in Albis exclusive, & in Officio Defunctorum.

II. In Dominicis & Feriis sumitur ex Psalterio; in Festis vero ex Communi Sanctorum, nisi pro utrisque aliud in Proprio de Tempore aut Sanctorum assignetur.

III. In fine subjungitur *Deo gratias*.

§. V.

De Hymno.

I. Semper dicitur, excepto Officio Defunctorum, & Triduo ante Pascha usque ad Dominicam in Albis exclusive.

II. Sumitur in Dominicis & Feriis ex Psalterio; in Festis autem ex Communi Sanctorum, nisi alius in Proprio de Tempore aut Sanctorum pro utrisque assignetur.

III. Ultima Strophæ variatur pro varietate temporis, excepto Hymno *Ave maris Stella*, & *Vexilla Regis prodeunt*, & quæ alio metro, quam dimetro Iambo constant.

§. VI.
De Versu.

I. **S**emper dicitur, excepto Triduo ante Pascha. In ipsa vero Octava Paschatis dicitur illius loco Antiphona *Hæc dies.*

II. In Dominicis & Feriis sumitur ex Psalterio; in Festis ex Communi Sanctorum, nisi alius in Proprio Sanctorum, aut de Tempore pro utrisque assignetur.

III. Tempore Paschali additur Alleluja.

§. VII.
De Antiphona ante Magnificat.

I. **S**emper dicitur, etiam Triduo ante Pascha. In Dominicis & Feriis sumitur ex Psalterio; in Festis ex Proprio vel Communi Sanctorum, vel Proprio de Tempore.

II. In Duplicibus dicitur integra, in reliquis Festis & Feriis inchoatur tantum ante Canticum, & finito illo integra dicitur, exceptis Antiphonis majoribus, quæ a 17. Dec. usque ad 23. inclusive dicuntur; hæ enim pariter ante & post Canticum integræ recitantur.

III. Tempore Paschali in fine additur Alleluja.

§. VIII.
De Cantico Magnificat.

Nunquam omittitur. In fine semper additur *Gloria Patri*, excepto Triduo S. Hebdomadæ, ubi omittitur, & Officio Defunctorum, ubi loco illius dicitur *Requiem.*

§. IX.
De Precibus Ferialibus.

Dicuntur hæ tantum in Feriis Majoribus extra Tempus Paschale occurrentibus, quando de iisdem dicuntur Vesperæ.

§. X.
De Oratione.

I. **A**nte Orationem semper præmittitur *Dominus vobiscum*, vel *Domine exaudi* ab iis, qui nondum sunt Diaconi, excepto Triduo ante Pascha.

II. Nun-

II. Nunquam omittitur Oratio.

III. In Dominicis sumitur semper ex Proprio de Tempore, in Feriis accipitur Oratio Dominicæ præcedentis, nisi propriam habeant. In Festis ex proprio vel Communi Sanctorum.

IV. Clauditur semper cum verbis *per Dominum, aut Qui vivis, aut Qui tecum vivit.*

§. XI.

De Commemorationibus specialibus.

I. Fiunt hæ Commemorationes eodem fere Tempore, & Ordine, quem supra in Laudibus observandum diximus, nisi quod in Vesperis Festi primæ Classis nulla fiat Commemoratio, Simplicis aut diei infra Octavam; in Vesperis Festi secundæ Classis etiam horum fiat Commemoratio.

II. Modum quod attinet, requiritis, ut, si Commemoratio fiat de sequenti, Antiphona & Versiculi sumantur ex primis Vesperis. Si vero fiat de præcedenti, ex secundis accipiantur. Quod si Officium fiat in primis Vesperis de Festo v.g. Confessoris Pontificis, & aliud simile, de quo facienda sit Commemoratio, occurrat, tum Antiphona pro Commemoratione prima, uti & Versiculi ex Laudibus sumendi sunt. Si vero & tertium simile occurrat, Antiphona quidem ex secundis Vesperis; Versiculi vero, quia communiter iidem sunt cum Versiculis, qui in Laudibus dicuntur, ex primo Nocturno accipiendi sunt, nisi & hi quoque jam dicti sint, tum enim ex secundo Nocturno sumi debent. Quod si cum Festo principali de alio simili in secundis Vesperis facienda sit Commemoratio, tunc Antiphona & Versiculi ex Laudibus sumendi sunt, si quidem Versiculi diversi sint ab iis, qui in secundis Vesperis sunt dicti; si autem (ut plerumque contingit) non sint diversi, ex primis Vesperis accipiendi erunt. Si vero tertia similis Commemoratio facienda sit, tum Antiphona quidem ex primis Vesperis (si diversa sit) Versiculi vero si jam semel dicti sunt, ex primo Nocturno sumentur, aut si hi quoque jam di-

Eti sunt, ex secundo Nocturno. Scio, aliquos pro prima Commemoratione statim Antiphonam & Versiculos ex primis Vesperis, utpote, qui ordinarie sunt diversi ab iis, qui in secundis Vesperis dicuntur, sumere, sed præterquam quod etiam hæc interdum non sint diversæ, est hæc mutatio expresse contra Rubricas §. 9. n. 8. dicentes ex Laudibus sumendam esse Antiphonam, si de simili Festo in Vesperis primis aut secundis facienda sit Commemoratio. Quod si quarta facienda sit, tum pro Antiphona sumenda erit prima Antiphona primi Nocturni (quod idem etiam faciendum, quoties in aliis casibus ejusmodi Antiphona deest, ita ut etiam secunda & tertia ex primo Nocturno sumi possit) pro Versu autem Versiculi ex Nocturnis, qui necdum dicti sunt, ut in simili casu supra de Laudibus ex Gavanto & Arnaudo dictum est.

III Ordo in his Commemorationibus a potiori idem quidem est cum eo, quem supra in Laudibus observandum dixi, dubium tamen non leve offert ipsum Breviarium, quod in tabula Concurrentiarum hæc verba in fine addit: *Cum plures fiunt Commemorationes, servetur hic Ordo. De duplici, de Dominica, de Semiduplici, de die infra Octavam, de Feria Majori, de Vigilia, de S. Maria in Sabbatho, de simplici.* Ubi, cum Rubrica hæc dicit de Semiduplici ante diem infra Octavam, Commemorationem faciendam esse, videtur evertere & contradicere generali Regulæ a Rubricistis circa Commemorationes assignatæ, quod scilicet de eo facienda sit prius Commemoratio, quod Vesperas saltem a Capitulo, atque adeo primam Orationem exigeret, si majus Festum, de quo fit ipsum Officium, abesset; cum ergo in concursu Semiduplicis Festi cum die infra Octavam hæc dimidias Vesperas a Capitulo, atque adeo primam Orationem ante Semiduplex exigat, merito etiam primum in Commemoratione locum exigere videtur. Ob hanc rationem semper mihi videbatur, Commemorationem Octavæ in secundis Vesperis ante Semiduplicis Commemorationem faciendam esse; ad textum autem Rubricæ citatum facile responderi posset, eum de occurso in Laudibus,

dibus, & concursu in primis duntaxat Vesperis loqui, cum ibidem etiam Vigiliæ (de qua nihil fit in Vesperis) & B. MARIÆ in Sabbatho ac Simplicis (de quibus nihil dicitur in secundis Vesperis) mentionem faciat; in Laudibus autem & primis Vesperis semper Semiduplex præcedat Octavam, cum hæc in Vesperis dividat eas cum Semiduplici sequente. Sed quia etiam pro secundis Vesperis clarum exemplum in festo S. Thomæ Cantuariensis habemus, in quibus Commemorationem ante omnes Octavas facere jubemur, ideo fatendum videtur, Rubricam in citato textu universaliter locutam esse (maxime cum nullam distinctionem inter primas & secundas Vesperas faciat) atque adeo per particularem hanc Rubricam generali derogare voluisse, uti sæpius facere consuevit. Atque ita sentit etiam Gavant. f. 3. c. II. n. 39 ubi allatum pro contraria opinione dubium solvere conatur dicendo, in ratione Officii dividi Vesperas, eo quod in hoc non perinde, ut in Commemorationibus dignitas attendatur; unde cum Semiduplex sit Festum, dies infra Octavam autem duntaxat continuatio Festi, merito illius Commemoratio ante hujus Commemorationem facienda videtur. Sed hæc ratio est contra ipsum Gavantum, qui f. 3. c. 8. n. 22. ait, si dies Octava cum Dominica privilegiata secundæ classis, & Festo primæ classis occurrat, in Vesperis prius Commemorationem de Semiduplici præcedente, quam Octava die faciendam esse, eo quod Semiduplex dimidium Vesperarum exigat; ergo in tali casu non attenditur dignitas Officii, cum utique dies Octava nobilior sit semiduplici Festo. Rectius ergo tota hæc diversitas in solam instituentium voluntatem & arbitrium conjicitur.

IV. Oratio quævis inchoatur ab *Oremus*, non tamen clauditur; nisi sit ultima ex iis, quæ dicuntur.

§. XII.

De Suffragiis communibus.

I. Fiunt hæc Suffragia eodem tempore, ordine, & modo, quem in Laudibus observandum diximus. nisi quod Antiphonæ & Versiculi, qui orationi præ-

mitti solent, ex secundis Vesperis sumendi sint; nisi prius jam dicti sint, tunc enim ex Laudibus accipi debent; aut si hi etiam jam dicti, vel non diversi sint, ex primis Vesperis.

II. Reliquo tempore Paschali loco horum Suffragiorum Antiphona cum Versiculis & Oratione de Cruce, & quidem sola dicitur.

§. XIII.

De Clausula.

I. In Choro clauduntur Vesperæ, si Completorium non sequatur, eodem modo, quo Laudes finiri supra dictum est. In privatis vero Vesperis post Versiculos, *Dominus vobiscum*, *Benedicamus*, *Fidelium*, subjungitur tantum Oratio Dominica; vel si Completorium sequatur, etiam hac omissa statim dicitur *Sube Domine benedicere*. Si tamen post Vesperas aliud quodpiam Officium, vel Litaniam sequantur, omitti debet Versus *Fidelium*, sicut supra tit. 2. §. 12. dictum.

TITULUS VI.

DE COMPLETORIO.

§. I.

De Initio.

I. Initium fit a petitione Benedictionis, recitatione Lectionis brevis, Versu *Adjutorium*, Oratione Dominica, Confessione, Absolutione, & Versiculis *Converte, Deus in Adjutorium*, quæ tamen omnia (excepta Confessione & Absolutione) omittuntur in Feriis Coenæ Domini, & Parasceves.

II Qui solus recitat Officium, semel tantum dicit *Confiteor*, omittis illis verbis *Tibi Pater, & vobis Fratres*; quando vero dicit *Misereatur*, aut *Indulgentiam* dicat *nostri, & nostrorum, non mei, & meorum*.

§. II.

De Antiphona.

I. Semper dicitur exceptis Feriis Coenæ Domini, & Parasceves. Neque unquam mutatur nisi tempore

pore Paschali, ubi illius loco tria Alleluja dicuntur, quibus per Octavam Paschæ quartum additur.

II. Ab initio nunquam integra dicitur, sed tantum in fine Psalmorum.

§. III.

De Hymno.

I. Nunquam omittitur, nisi a Triduo ante Pascha usque ad primas Vesperas Dominicæ in Albis exclusive.

II. Ultima Strophæ variatur pro variatione temporis, quæ variatio faciendæ est in Completorio Feriæ sextæ, etiam si de B. Virgine in Sabbatho non sint dictæ Vesperæ a Capitulo, sed tantum ejus Commemoratio facta sit.

§. IV.

De Capitulo.

Semper dicitur, excepto Triduo ante Pascha usque ad Completorium Dominicæ in Albis exclusive. Nunquam mutatur.

§. V.

De Responsorio brevi.

I. Dicitur semper, præterquam a Triduo ante Pascha usque ad Sabbathum in Albis exclusive.

II. Tempore Paschali ante primum Versum dicitur duplex Alleluja, iterumque post illum Versum repetitur pro parte Responsorii. Post secundum Versum vero additur tantum unum Alleluja.

§. VI.

De Antiphona ad Canticum Simeonis.

I. Nunquam omittitur, excepta Feria quinta Coenæ Domini, & Parasceves. Nunquam dicitur integra ab initio, sed nec variatur unquam, nisi a Sabbatho sancto inclusive (in quo propria habetur usque ad sequens Sabbathum exclusive, ubi loco consuetæ Antiphonæ dicitur in fine Cantici Antiphona: *Hæc dies*, non autem inchoatur ante Canticum.

II. Reliquo tempore Paschali, si consueta Antiphona *Salva nos* dicitur, additur in fine unum Alleluja.

§. VII.

De Cantico Simeonis.

I. Semper dicitur, etiam in Triduo S. Hebdomadæ.

II. Semper clauditur per *Gloria Patri*, excepta V. Coenæ Domini, & Parasceves.

§. VIII.

De Precibus.

I. Semper dicuntur, exceptis Duplicibus, & diebus infra Octavam. Omittuntur etiam, quando dies octava incidit in Dominicam privilegiatam. Gavant. *sect. 3. c. 8. n. 13.* ut supra quoque ad Primam §. 8. notatum est.

II. In Versibus tempore Paschali non additur Alleluja.

§. IX.

De Oratione.

I. Semper dicitur, excepta Feria quinta Coenæ Domini, & die Parasceves.

II. Subjungitur illi Versus consueti *Dominus vobiscum, Benedicamus, Benedicat.*

§. X.

De Antiphonis B. Virginis.

I. Semper dicuntur, præterquam in Feria quinta & sexta Sacræ Hebdomadæ.

II. Variantur pro diversitate temporis, prout in quavis Antiphona post Completorium notatur. Dubitari tamen potest de Antiphona *Alma Redemptoris*, an si Purificationis Festum ob Dominicam privilegiatam differatur, ut hoc anno factum est, etiam Antiphona illa transferri debeat? & respondet Gavantus *sect. 5. c. 22. n. 7.* affirmative, eo quod in tali casu semper adhuc de partu B. Virginis fiat mentio; quam ob causam ait citatus Author, si Purificatio alicubi Octavam habeat, dictam Antiphonam per totam Octavam dicen-

dicendam esse, eo quod omnes Octavæ dies pro uno die reputentur.

III. In fine subjungitur Versus *Divinum auxilium*, & *Pater, Ave, Credo*. Præter hæc ex præscripto nihil dicitur; aliquam tamen vel Psalmum *Laudate Dominum* omnes gentes, vel Orationem sequentem addunt. *Sacro sanctæ & individua Trinitati Crucifixi Domini nostri Iesu Humanitati, beatissimæ & gloriosissimæ, semperque Virginis Mariæ secundæ integritati, & omnium Sanctorum Universitati sit sempiterna laus, honor, virtus, & gloria ab omni creatura, nobisque remissio omnium peccatorum per infinita sæcula sæculorum. Amen.*

Beata Viscera Mariæ Virginis, quæ portaverunt æterni Patris Filium. Et beata ubera, quæ lactaverunt Christum Dominum. Pater noster. Ave Maria.
Cui Orationi Leo X. remissionem culparum in Officio recitando commissarum indulgit.

PARS III.

DE CÆREMONIIS IN OFFICIO DIVINO PUBLICE CANTATO OBSERVANDIS.

HActenus, quæ ad privatam Horarum Canonica-
rum recitationem pertinent, explicata sunt. Re-
stat nunc, ut, quoniam non pauci Sacerdotes
ad Horas easdem publice, seu in Choro recitandas
obligantur, pro uniformitate servanda etiam, quæ
Cæremoniæ tunc observandæ sint, breviter in hac
quarta parte indicetur. Antequam autem hoc præste-
tur, nosse velim Lectorem, quod omnia, quæ hic
dicentur, ex Cæremoniali & praxi Romana fuerint
desumpta, quæ, cum sit Matrix & Magistra Ecclesia-
rum, merito illi potius, quam aliis Ecclesiis se ac-
commodant, qui ad peculiare Loci vel Ordinis con-
suetudines (quas non tolli a Cæremoniali Romano,
neque a Rubricis Breviarii, teste Gavanto f. 10. c. 2.
n. 1. sæpius declaravit Sacra Congregatio, modo non
ita

ita pugnent cum universa Ecclesia, ut peritiorum iudicio minus laudabiles videantur) non obligantur.

TITULUS I.

DE CÆREMONIIS IN MATUTINO OBSERVANDIS.

I **E**t si Matutinum, prout ordinarie in locis Chorum habentibus cantatur, nunquam in Pluviali cantari debeat; eo quod Pluvialis usum Rubricæ Missalis tit. 19. n. 3. tantum in Vesperis & Laudibus concedant; quia tamen in aliquibus Ecclesiis Chorum ordinarium non habentibus mos est, ut aliquoties in anno Matutinum solemniter, perinde ac Vesperæ, cantetur, ideo in tali casu tolerari potest hæc consuetudo, & Pluvialis usus adhiberi, & tam in vestitu, quam egressu Officiatoris, & accessu ad Altare, & locum sibi præparatum eadem observari, quæ in Vesperis solemnibus paulo post tit. 3. observanda dicentur.

II. Ubi ergo ad locum sibi destinatum venerit Officiator, stans capite detecto versus Altare dicit secreto, *Pater, Ave, Credo*. Quibus completis signans sibi pollice dextræ manus labia parvo signo Crucis, altiori voce cantat: *Domine labia mea*, deinde *Deus in Adjutorium*: quod cum dicit, facit sibi signum Crucis a fronte ad pectus, & sic permanet stans, donec per Chorum cantatum sit Invitatorium cum Psalmo *Venite Exultemus*: & Hymnus. Dum cantatur in Psalmo: *Et procidamus ante Deum*: vel in loco suo, vel, si commode id fieri non possit, in infimo gradu Altaris, si propinquum sit, flectit cum omnibus aliis (nisi consuetudo habeat, ut profunde tantum se inclinet) & ad verba: *Floremus ad Dominum*: iterum surgit. Cum cantatur Versiculus: *Gloria Patri*: aut etiam in Hymno nominatur SS. Trinitas, profunde se inclinat, & ad *Sicut erat* iterum se erigit.

III. Intonata Antiphona prima (vel a se, prout Cæremoniale Episcoporum l. 2. c. 6. præscribit: vel ab alio, prout alicubi mos habet) sedet, donec tres Psalmi primi Nocturni cum Antiphona ultima fuerint cantati;

tati; tum enim ubi Versiculus fuerit inchoatus, & ipse cum omnibus aliis surgit, intonat *Pater noster*, & reliquum secreto dicit. Interea vero is, qui lectionem primam dicturus est, cum Cæremoniario (aut ejus Substituto) ad legile accedit, & caput profunde versus Officiatorem inclinans canit, *Jube Domine*, non *Domine benedicere* nisi sit Episcopus, qui Officiatoris munere fungitur, tunc enim ob dignitatem Cæremoniale l. 2. c. 5. *Jube Domine* cantari præcipit) cui Officiator adhuc stans benedicit, dicitque *Benedictione perpetua*, dictoque *Amen* a Choro, sedet. Lector vero interea Lectionem distincte & devote in tono consueto cantat, ac in fine ad *Tu autem Domine*, (non *Domne*, quia ad Deum hæ voces diriguntur) genuflectit. Cui Chorus respondet: *Deo gratias*: & mox Responsorium subjungit.

IV. Finito Responso, dum, qui secundam Lectionem dicit, iterum canit: *Jube Domne benedicere*: ipse quoque Officiator iterum surgit, & detecto capite Benedictionem impertitur; quod & similiter ad reliquas Lectiones observat. Circa finem vero tertii Nocturni pluviale (si prius eodem non sit indutus) coloris temporis & Officio convenientis accipit, & duobus Acolythis candelabra, aliis duobus vero librum portantibus, & coram ipso exhibentibus, ut in Vesperis, stans nonam Lectionem præmissis Versu *Jube Domne benedicere* (cui proximus Assistens benedicit dicens: *Ad Societatem &c.* cantat, & ea finita præintonat Hymnum *Te Deum laudamus*, genuflectens tamen ad Versum *Te ergo quæsumus*: quo finito, si separaretur Matutinum a Laudibus, canit *Dominus vobiscum*, Orationem diei, repetitoque *Dominus vobiscum*, postquam Cantores *Benedicamus Domino* cecinerunt, una cum Ministris a Choro discedit.

TITULUS II.

DE CÆREMONIIS IN LAUDIBUS ET MINORIBUS HORIS OBSERVANDIS.

I. **E**t si Laudes in Choro sine legitima causa a Matutino separari non debeant; si tamen ex tali causa
sepa-

separari eas necesse sit, in iisdem cantandis eadem prorsus Cæremoniae observandæ erunt, quæ in Vesperis sequenti titulo explicabuntur, cum quoad recitationem Psalmorum, Capitulorum, Hymnorum, Antiphonarum, incensationem plene cum Vesperis conveniant.

II. In reliquis minoribus Horis nulla ordinarie solemnitas adhibetur; sed id solum ad Officiatorem pertinet, ut *Pater & Ave* (aut etiam *Credo* in Prima) secreto dicat, postea *Deus in Adjutorium*, & post Psalmos & Antiphonam etiam Capitulum, ac tandem post Versiculum Responsorio brevi subjunctum *Dominus vobiscum*, Orationem, ac repetito *Dominus vobiscum*, *Benedicamus Domino* cum *Fidelium animæ*, aut interjunctis in Prima Versibus canat; uti & Versiculum cum Oratione ad Antiphonam B. Virginis, qua omnis Hora terminata clauditur, pertinente.

TITULUS III.

DE CÆREMONIIS IN VESPERIS SOLEMNIBUS OBSERVANDIS.

Quoniam hæ frequenter, ubi nullæ aliæ Horæ solemniter cantari consueverunt, in Ecclesiis decantantur; ideo paulo exactius quoque de earum Cæremoniis est agendum; maxime quia ea, quæ de illis modo dicentur, in Laudibus quoque & aliis Horis solemniter cantari alicubi solitis, cum proportionem observanda sunt. Quia vero diversi Ministri in ejusmodi Vesperis decantandis occurrunt, ideo per diversos quoque paragraphos eorum officia sunt indicanda.

§. I.

De Cæremoniis ab Officiatore observandis.

I. Quando Campana maxima pulsatur, Officiator induit Amictum, Albam, Cingulum, Stolam in modum Crucis ante pectus, & Pluviale, ubi consuetudo id habet, quam Gavantus *f. 10. c. 3. n. 8* tolerari posse ait; alioqui enim juxta Cæremoniale Romanum Episcoporum *l. 2. c. 2.* supra solam Cottam sine

ne Stola induendum esset. Dum vero inchoatur omnium Campanarum pulsus, descendit ex gradu cum Assistentibus, facit Cruci profundam reverentiam, & vertens sese, dum alii ipsi faciunt reverentiam, ipse pro eorum dignitate respondet, & mox sonantibus adhuc omnibus Campanis & Organo, procedit, tecto capite, manibus junctis, dextro pollice super sinistrum posito, medius inter duos Assistentes.

III. Cum pervenerit ad Altare, sonantibus adhuc Campanis, & Organo, detecto capite genuflectit, & flexis genibus parumper orat, (etiam tempore Paschali, uti expresse habet Cæremoniale Romanum) ac mox surgens facta genuflexione ad sedem se confert, ubi sedet parumper, tecto capite, donec Organum & Campanæ fileant, & tum demum dato signo a Cæremoniario surgit, dat Cæremoniario birretum, & junctis atque ad aram conversis manibus, pollice dextro super sinistrum posito recitat totum *Pater & Ave* secreto, ac postea se signo Crucis signans, tangendo frontem canit *Deus*, signando pectus in *Adjutorium*, ducendo manum ad sinistrum humerum *meum*, ad dextrum *intende*: & sic junctis iterum manibus perseverat. Dum canitur *Gloria Patri*, caput & humeros versus Altare inclinat, donec inchoetur: *Sicut erat*, vel certe semel cantatum sit *Spiritui Sancto*; tunc enim se erigit, & ubi semel in primo Psalmo cantatum fuerit *sede a dextris*, sedet, & accepto birreto a Cæremoniario, caput tegit.

III. Quando in fine Psalmorum canitur *Gloria Patri*; caput & humeros versus Altare inclinat usque ad *Sicut erat*. Idem aliqui faciunt ad versus: *Sit Nomen Domini: Sanctum & terribile Nomen Domini. Non nobis, Domine, non nobis, sed Nomini tuo da gloriam.* Sed quia neque Cæremoniale Episcoporum, nec Rubricistæ mentionem faciunt, poterit quivis se Consuetudini locorum accommodare.

IV. Finitis omnibus Psalmis, & Organi sono surgit, detractum e capite birretum Cæremoniario ad dextram suam retro adstanti porrigit, junctisque manibus Capitulum canit ex libro. Quod si Hymnus sit *Veni*
Crea-

Creator, aut *Ave Maris Stella* debet mox ab initio intonationis genibus supra proximum gradum Altaris flexis manere, donec prima Strophæ absolvatur; tunc enim facta reverentia ad sedem redit. Si vero Hymnus incipiat: *Ĵ Esu nostra Redemptio. Lucis Creator. O Lux beata Trinitas. Deus tuorum militum. Christe Redemptor.* elevat manus, & caput versus Altare inclinat.

V. Hymno absoluto, & cantato per Cantoriam Versiculo, accipit birretum, & tecto capite sedet, dum cantatur Antiphona. Post inchoatum *Magnificat*, a Cantoria (aut si consuetudo sit, ab ipsomet intonato) dat birretum Cæremoniario, signat se signo Crucis a fronte ad pectus, & junctis manibus ad Altare vadit per longiorem viam, ascendit ad Altare, illudque osculatur, & stans in cornu Epistolæ more solito imponit thus in thuribulum, incensat Crucem, Reliquias, & Altare. Post incensationem reddit thuribulum primo ex Assistentibus in cornu Epistolæ, & procedens in medium, facta Cruci inclinatione descendit in planum ante medium Altaris, & faciens genuflexionem, ordine, quo venit, redit ad suum locum, ibique stans invitat ad honorem incensationis illum, cui post facienda est incensatio, inclinatione capitis, &, ubi incensatus fuit, incensanti capitis inclinatione respondet. Si Episcopus adsit, non ad suam sedem, sed ad Altare in cornu Epistolæ stans duplici ductu incensatur.

VI. Finito *Magnificat*, dum canitur Antiphona vel Organum pulsatur, potest sedere tecto capite, donec Antiphona aut Organi sonus finiatur, tum surgit, dat birretum Cæremoniario, jungit manus, canit *Dominus vobiscum*, & Orationem more solito, & solemni cantu. Cantato *Benedicamus* manibus junctis, & elevatis, submissiore voce canit. *Fidelium animæ*, & interjecta Oratione Dominica. *Dominus det nobis*, eodem sono & modo, & postquam Chorus respondit, progreditur ad medium gradus infimi, ibique pro ratione temporis, manibus junctis, stans aut genuflectens manet, donec Antiphona B. Virginis absolvatur; qua finita, si flectit, canit adhuc flectens Versiculum,

culum, deinde surgit, & stans cantat *Oremus*, ac Orationem in suo proprio tono, & tum iterum flectens (si prius ad Antiphonam flectebat) in fine addit *Divinum Auxilium*, & statim surgens facit genuflexionem, & accepto birreto tegit caput, ad Sacristiam revertitur, ita tamen, ut hanc primus ipse ingrediatur, Crucique reverentiam faciat.

VII. In Vesperis minus Solemnibus induitur superpelliceo & pluviali; non sedet, quando venit ad suum locum: reliqua vero omnia, uti in Solemnibus Vesperis peragit.

§. VII.

De Officio Assistentium.

I. Quando Campana maxima pulsatur, induunt Cottas, & Pluvialia sine Stola, nisi alicubi consuetudo sit, ut super Cottas etiam amictum induant ad collaria tegenda.

II. Dato signo ad egressum descendunt de gradu cum Officiatore, faciunt Cruci primum, deinde Officiatori reverentiam, & cooperto capite anteriores pluvialis fimbrias, dexter sinistra, sinister dextra elevantes, altera pectori admota eandem comitantur.

III. Ubi ad Altare pervenerint, genuflectunt, parumper orant genibus flexis, & surgentes, iterumque genuflectentes, Officiatore abeunte ad sedem (cui transeunti caput inclinant) ipsi quoque ad sedilia sua se conferunt, & stantes cum Officiatore *Pater & Ave* recitant, & Cruce se signant.

IV. Sub Psalmis sedent, caputque tegunt, illud tamen aperientes cum humeris inclinant profunde versus Altare, quoties a Cæremoniario signum datur.

V. Finitis Psalmis, dato signo surgunt, faciunt reverentiam, & ad Officiatorem accedentes ad lævam illius consistunt, capitis profunda inclinatione prius facta; tum unus ex Assistentibus librum explicat, & postquam Capitulum cantatum fuerit, facta hymni intonatione, profunde se inclinant, & ad sua sedilia recedunt, nisi forte ad Hymnum *Veni Creator Spiritus*, aut *Ave maris Stella*, cum Officiatore ad primum gradum

dum flectendum fit, tum enim unus a dextris, & alter a sinistris cum ipso genua flectunt.

VI. Finito hymno sedent tecto capite, & inchoato *Magnificat* surgunt, birreta in sedilibus ponunt, signo Crucis se signant, transeunti Officiatori se inelinant, & ad infimum gradum cum eo accedentes genuflectunt, ascendunt ad Altare, & is, qui a dextris est, naviculum pro thure imponendo, & cochlear cum hujus & manus osculo porrigit, iterumque accipit, sub incensatione ambo fimbriam pluvialis attollentes eundem incensantem comitantur, & quoties ille caput Cruci inclinatur, vel genuflectit, toties illi quoque genuflexionem faciunt. Finita vero incensatione primus eorum in cornu Epistolæ thuribulum ab eo accipit, & mox Thuriferario porrigit. Tum cum Officiatore ad medium Altaris accedentes caput Cruci inclinatur, & mox ad planum descendentes ibidem genuflexionem faciunt, & secundus quidem ad suum locum recedit, primus vero a Thuriferario thuribulum accipiens, triplici, aut si Episcopus adsit, duplici tantum ductu Officiatorem incensat, facta ante & post profunda inclinatione. Quod si aliqui in Choro incensandi sunt: eorum incensationem ipse etiam duplici ductu (nisi dignitas tres requirat) & capitis inclinatione antea & post præmissa peragit, qua finita redit ad medium Altaris in plano, & facta genuflexione, redditoque Thuriferario thuribulo ad suum locum se confert, ubi capitis inclinatione suum socium ad incensationem invitans duplici ductu a Thuriferario incensatur, modica capitis inclinatione eidem respondens. Quod ipsum etiam facit secundus Assistens, dum incensatur.

VII. Finito *Magnificat*, si Officiator sedeat, ipsi quoque sedebunt; postea finita Antiphona, aut sono Organi accedunt post alios Ministros ad Officiatorem, eique assistunt sicut ad Capitulum, ac primus Orationem ostendit.

VIII. Si *Benedicamus* ab ipsis canendum sit, dicta ultima oratione ad medium Altaris accedunt, & ibi stantes *Benedicamus* canunt, moxque ad sedilia redeunt. Si autem a Choro cantetur, manent apud Officia-

ficiatorem, donec dicto *Dominus vobiscum* ipse quoque ad Altare accedat; tunc enim ante ipsum euntes, reverentiamque transeunti facientes, facta Altari reverentia stant, aut flectunt a dextris & sinistris Officiatoris, quo tamen ad Orationem surgente ipsi non surgunt, sed expectant, donec *Divinum auxilium* dixerit; tum enim surgunt, faciunt reverentiam, primus Officiatori birretum porrigit; & ipsi quoque sua birreta capiunt, teguntque, & tandem eodem modo & ordine, quo venerunt, ad Sacristiam venientes prius Officiatorem, cui transeunti caput inclinabunt, transire sinant; tum ipsi sequantur, & in Sacristia Cruci & Officiatori reverentiam debitam faciant, vestesque sacras exuant.

S. III.

De Cereemoniarum Officio.

I. Hora competente linteatus videt in Sacristia, an omnia sint parata pro Officiatore & Assistentibus. Quærit insuper in Manuali, seu Libro Capitulum & Orationes, notatque singula signaculis.

II. Dum vestiti omnes in Sacristia consistunt, ipse post Officiatorem stat, & ubi hic descendit, cum ipso profundam Cruci, & ipse reverentiam facit, ac ultimus post Officiatorem aperto capite, manibusque junctis egreditur.

III. Ubi ad Altare ventum est, a tergo Officiatoris consistens genuflectit, & eundem sequitur, atque ad ejus dextram se sistens, ubi Organum siluerit, consueta capitis inclinatione dat signum incipiendi. Tum ab Officiatore birretum accipiens, & super scammum proximum collocans, vel dextra tenens, sinistra dextram pluvialis partem elevat. Recitans deinde cum Officiatore *Pater & Ave* signo crucis se signat. Dum canitur *Gloria*, monet capitis inclinatione ad profundam inclinationem faciendam (quod idem etiam facit ad singulos Psalmos, & quando cantatur *Santum & terribile, sit Nomen Domini &c.*) Tandem ubi semel cantatum est *sede a dextris*, birretum Offici-

ficiatori porrigit, & facta eidem reverentia ad sedem suam se confert.

IV. Sub finem ultimi Psalmi surgit, & per hoc Cotatos monet ad candelas accendendas. Dum canitur *Sicut erat*, prodit in medium, non tamen longe a suo loco, & dat surgendi signum: tum accedit ad medium plani Altaris, & facta reverentia ad Officiarii dextram se sistit, profunda capitis inclinatione prius illi reverentiam exhibens. Finito Organi sono accipit birretum ab Officiatore, illudque finito Hymno iterum porrigit.

V. Ad initium Cantici *Magnificat* surgit, accipit birretum ab Officiatore, signat se Crucis signo, & sequitur Officiatorem ad medium Altaris euntem, ibique a tergo illius se sistit, & manet, donec redeat. Dum incensatur, respondet incensanti modica capitis inflexione. Finito Cantico reddit birretum Officiatori, si vult sedere, iterumque eo surgente accipit, & post cantatum *Dominus det nobis*, comitatur illum ad planum Altaris, ac post finem Vesperarum birretum illius Diacono porrigit, & ordine, quo egressus est, ad Sacristiam redit; ita tamen, ubi ad Sacristiam venit, prius Assistentes eam introire sinat, & in ingressu Cruci & Officiatori reverentiam faciat.

§. IV.

De aliorum Ministrorum Officiis.

I. *Substitutus* ante initium Vesperarum librum deferre in Chorum, & collocat supra Cancellos, deinde circumspicit, an omnia sedilia suo loco & ordine sint disposita, candelabra accensa, & justo numero ac ordine posita. In exitu per Sacristiam ipse Ceroferarios solus sequitur. Sedet a dextris primi Assistentis. Dato post Psalmos signo ad surgendum porrigit librum *Acolytho* vicino ex Majoribus. Dum Capitulo absoluto cantatur *Deo gratias*, comitatur *Thuriferarium* in Sacristiam, & reducit, dum cantatur Antiphona ad *Magnificat*. Pari modo peracta thurificatione cum ducit, & reducit.

II. *Thur-*

II. Thuriferarius ante initium Vesperarum videt, ut ad manum sit thuribulum, navicula, thus, prunæ, & forceps. In egressu primus est, & sine navicula & thuribulo incedit. In Presbyterio sedet a sinistris secundi Assistentis. Finito Capitulo accedit ad Sacristiam, & paulo ante *Magnificat* cum thuribulo & navicula redit, offert more solito Officiatori thuribulum pro thure imponendo, & dat postea clausum primo Assistenti. Peracta incensatione Altaris accipit a primo Assistente in cornu Epistolæ thuribulum, illudque eidem reddit, ubi Officiator ad suam sedem redierit, simulque fimbriam dextram pluvialis incensantis elevat. Mox recipit thuribulum, & , nisi juxta consuetudinem primus ex Assistentibus id faciat, præmissis debitis reverentiis eos, qui in Choro sunt, incensat, duplici ductu (nisi dignitas triplicem requirat) inclinatione capitis ante & post præmissa. Post hos primum Assistentes pariter duplici ductu, uno vero Cæremoniarium incensat, reliquos autem Ministros a dextris simul omnes salutat modica reverentia capite parum inclinato, & quasi in gyrum ducto, & thurificat singulo simplici ductu, sed sine mora, & per modum unius eademque ratione mox etiam eos, qui a sinistris sunt, thurificat. Denique populum modica inclinatione ante & post facta, priore quidem a sinistra ad dextram, posteriore a dextra ad sinistram caput movendo, triplici ductu abrupto, hoc est, in medio, a dextris, seu ex parte Evangelii, & a sinistris, seu ex parte Epistolæ stans fere in medio Presbyterii, vel si proffet SS. Sacramentum, extra Cancellos in latere Evangelii. Quod si *Magnificat* ad finem vergat, incensatione nondum finita ad *Gloria* hæc abrumpenda erit, stabitque ipse conversus ad altarem cum profunda capitis inclinatione, absolvet autem sub *Sicut erat*. Si nec ad *Dominus vobiscum* absolvisset incensatione, omnino cessat. Peracta vero incensatione, thuribulum in Sacristiam refert, & mox regressus in suo loco post genuflexionem consistit. In ingressu iterum primus alios antecedit.

III. Ceroferarii curant, ut ante initium candelabra

candelis accensis instructa habeant. In egressu sequuntur thuriferarium candelabra portantes. Ubi ad Altare ventum est, ad cornua gradus infimi accedunt, & conversis ad se invicem vultibus exspectant, donec Officiator sit ingressus, eique caput inclinant; deinde cum eodem & aliis Ministris facientes lineam rectam genuflectunt, & dum alii orant, ipsi sua candelabra in extremis infimi gradus cornibus deponunt, candelas extinguunt, statimque redeunt ad antiquum locum, & facta cum aliis genuflexione præcedunt Officiatorem ad suam sedem, & facta illi reverentia ad sua loca pergunt. Finito ultimo Psalmo, quando Cereemoniarius signum dedit, surgunt, & profundam capitis inclinationem in transitu Officiatori facientes ad sua candelabra accedunt, ubi in medio convenientes & candelabra sua ferentes ad Officiatorem accedunt, & ante Ministros de libro servientes, conversis ad se invicem vultibus consistunt. Dum Chorus finito Capitulo respondet *Deo gratias*, ipsi facta profunda capitis inclinatione recedunt ad medium, genuflectunt, & candelabra suis locis ponunt, non tamen ante inceptum Hymnum, nec ad gradus cornua consistunt, sed ad suum locum consuetum eunt; stant, ut ceteri, manentque, donec Hymnus absolvatur. Si Hymnus sit *Veni Creator Spiritus*, vel *Ave maris stella*, recedunt parumper, & soli stant cum candelabris, quæ finita prima Strophæ suo loco reponunt, atque ad sua loca redeunt. Ad initium Cantici *Magnificat* recipiunt candelabra, & Officiatorem stantes utrinque ad cornua gradus infimi exspectant. Dum incensantur Ministri, statim ab initio vertunt se versus Thurificantem, & sic manent, donec omnes Ministri incensati sint. Finito Cantico facta in medio genuflexione accedunt ad Officiatorem, sicut ad Capitulum, & Oratione finita vertunt se ad Altare, donec *Dominus vobiscum* cantetur, tunc enim recedentes, & in medio ante infimum gradum convenientes, inde facta genuflexione se ad cornua graduum conferunt, ibique candelabra deponunt, non tamen consistunt, sed ad suum locum ordinarium pergunt. Dicto *Dominus deus nobis*

nobis, præcedunt Officiatorem ad medium, & ibi stant, flectentibus quantumvis aliis ad Antiphonam. In fine redeunt ad Sacristiam, ante illam subsistunt, & post Assistentes, ac Cæremoniarium ingrediuntur.

IV. *Acolythi seu Cottati* egrediuntur post Substitutum, post quem etiam ex parte Epistolæ, uti & ex parte Evangelii post Thuriferarium sedent. Dum Officiator ad sedem suam e confert, duo Majores in vicem legilis cum libro stant ante Officiatorem vultibus ad se mutuo conversis. Dicto *sicut erat*, ad sua loca redeunt, factis, ubi oportet, reverentiis. Sub finem ultimi Psalmi, medii duo Cottati surgunt, birretta in scamnis deponunt, factaque in medio genuflexione, accipiunt virgas, quisque ex sua parte, in quarum summitatibus sint parvæ candelæ, & cum iisdem utraque manu gestatis, ita ut virgarum summitas versus Altaris medium utrinque sit pariter inclinata, accedant extra cornua graduum ad Altare, & accensis ibi parvis candelis modica corporis inversione accendunt candelas Ceroferariorum, & in magnis candelabris, postea virgas ad suum locum deferunt, easque parvis ibi candelis extinctis suspendunt, & ad suas sedes redeunt attendendo, ut pari passu incedant, simul virgas ad extremas Altaris candelas admoveant, simul extinguant, & accendant, tergum Altari vel Officiatori non obvertant, & ad sua loca perveniant ante, quam reliqui surgunt. Finitis Psalmis, dato signo ad surgendum, Acolythus major accipiens a Substituto librum, portat eum supra pectus, accedit cum Socio post Ceroferarios ad Officiatorem, ibique ita stantes, ut tergum Altari non vertant, capitis profundam inclinationem faciunt, & dum ille Capitulum canit, librum tenent, absolutoque Capitulo, facta ad Hymni intonationem reverentia recedunt iterum, & librum supra Cancellos ponunt. Ubi ante inchoatum *Magnificat* Thuriferarius cum thuribulo advenerit, duo nimis Acolythi utrinque ad cornua Altaris accedunt, simulque cum Thuriferario genuflexionem facientes ascendunt ad Altare, & in extremitatibus velum conduplicando, Altaris tabulam discooperiunt di-

mediatam, decore tamen, & simul, factaque iterum ad cornua genuflexione ad sua loca redeunt. Peracta vero omnium, etiam, qui in choro sunt, incensatione, iterum accedunt cum solitis genuflexionibus, atque Altare cooperiunt. Finito *Magnificat* duo Acolythi medii Candelas in Candelabris majoribus extinguunt. Majores vero librum ferentes ad Officiatorem, sicut ad Capitulum, accedunt, nec ante dictum secundo *Dominus vobiscum*, discedunt, librumque supra cancellos ponunt. Vergente ad finem Antiphona B. Virginis, iidem accedunt ad Officiatorem ex utroque cornu. & supra primum gradum flectentes, converfis sibi invicem faciebus, librum tenent, donec orationem absolverit.

V. His omnibus Ministris, in Vesperis communes sunt sequentes Cæremonia. Ante egressum faciunt omnes Cruci primum, postea Officiatori profundam reverentiam. Egrediuntur detecto capite, dimissis oculis, manibus tenentes ante pectus pileos quadratos, gravi incessu, sesqui passum distantes tam a præcedentibus, quam sociis, Officiatori, quoties apud ipsos transit, caput inclinant. Sub Psalmis vel Cantico, quoties a Cæremoniario monentur, caput detegunt, & profunde, illud cum humeris versus Altare inclinant, usque dum iterum signum elevandi a Cæremoniario detur. Si vero Officiator cum Assistentibus sub Hymno vel Antiphona, vel in accessu ad Altare & recessu genua flectat, eidem se & ipsi accommodant. Quando sub Cantico incensantur a Thuriferario vel Cæremoniario, capitis inclinatione Thurificanti respondent, & mox simili inclinatione proximum incensandum invitant. In ingressu ad Sacristiam eundem ordinem, ut ingressu observant; si tamen ad januam Sacristiæ venerint, ibidem consistunt, & duas lineas rectas facientes Officiatori, Assistentibus & Cæremoniario honorem primæ ingressionis relinquunt, & tum primum Ceroferarii, ac reliqui ingredienti, ac in linea recta stantes, Cruci profundam faciunt reverentiam, postea Officiatori, juvant

vant Assistentes in paramentis exuendis, sicque ipsi etiam tandem suas Cottas deponunt.

VI. Quando quatuor duntaxat adhibentur Acolythi; tum medii duo præter suum Officium etiam Majorum Officium assumunt, & librum ad Officiatorem deferunt, tenentque. Si vero duo duntaxat adhiberentur, hi omnium Officia suscipere debent. Idem circa Assistentes observandum est, ut scilicet, si hi non adhibeantur, Cæremoniarius & Substitutus eorum Officium suppleant, maxime in incensatione ad *Magnificat* fieri solita.

TITULUS IV.

DE CEREMONIIS IN COMPLETORIO OBSERVANDIS.

I. Ad Completorium nunquam Officiator Pluviali uti deberet (quia hoc in solis Laudibus & Vesperis usurpandum est, ut supra ex Rubricis Missalis dictum est) si tamen alicubi usus illius per consuetudinem introductus est, poterit retineri, maxime si immediate post Vesperas, in quibus Pluviale adhibitum fuit, cantetur.

II. Ad Officiatorem, si Completorium separatim a Vesperis cum aliqua solemnitate canatur, spectat, ut post accessum ad Altare, debitamque reverentiam factam, ad sedem ordinariam se conferat, ibique, ubi Cæremoniarius, vel alius ex Ministris: *Fube Domne benedicere* cantaverit, ipse per verba: *Noctem quietam &c.* Benedictionem impertiatur; mox Versum *Adjutorium* canat, &, ubi *Pater noster* secreto dixerit, Confessionem media voce recitet, &, ubi Chorus quoque eandem Confessionem recitaverit, eodem tono Absolutionem dicat, & tum altiori & usitata voce *Converte nos, ac Deus in Adjutorium* canat, uti & finito Hymno Capitulum, & post cantatum Canticum Simeonis, & sequentem Antiphonam, Orationem *Visita* cum antecedentibus & subsequentibus Versibus.

III. Antiphona de S. Virgine semper cantatur, etiam si aliud quid, v. g. Litanie sequantur; quia, cum per

Completorium terminetur totum Officium, merito etiam convenientem clausulam habere debet, qualis est Antiphona B. Virginis. Gavant. f. 5. c. 22. n. 15.

IV. Si Ritu Solemniori cantetur, potest adhiberi Organum ad Psalmos, Hymnum, & Canticum, & Antiphonam B. Virginis; Incensatio tamen Altaris ad Canticum nullatenus fieri debet uti Cæremoniale Episcoporum l. 2. c. 4. monet. Corsettus c. 18. n. 2. etiam minorem numerum luminum adhibendum putat in Completorio, quam in Vesperis; sed hoc intelligendum videtur, si non solemniter, nec immediate post Vesperas cantatur; nec enim conveniens videtur, ut lumina, quæ pro Vesperis accensa sunt, ad principium Completorii extinguantur, nisi forte alicubi consuetudo id faciendi invaluerit, tunc enim retineri poterit.

TITULUS V.

COMPENDIUM RITUUM IN TOTO OFFICIO OBSERVANDORUM COMPLECTENS.

Cum in prima Instructione de SS. Missæ Sacrificio rite offerendo post explicatas singulas Missæ partes breve Compendium, quo omnes Cæremoniæ in Missa observandæ in certas Classes dividebantur, subjunctum fuerit ad memoriam Tironum juvandam; placet etiam in hac Instructione idem subsidium offerre, & singulos Ritus, qui in Officii Divini persolutione, tum ex præscripto Rubricarum, tum ex Cæremonialis Episcoporum directione observandæ sunt, brevi Compendio complecti; in quo tamen de publica Officii Divini recitatione potissimum sermo erit; nam in privata recitatione, etsi valde deceat, ut, quantum fieri potest, pariter ejusmodi Ritus observentur, nemo tamen ad illas ulla lege adstringitur. Ad sex autem fere classes, omnes hi Ritus, seu Cæremoniæ revocari possunt, videlicet ad Corporis inclinationem, Stationem, Sessionem, Manuum Cæremonias, Osculum Altaris, & Incensationem Altaris, de quibus nunc singulis breviter agendum.

§. I.

De corporis Inclinationibus.

Quatuor fere diversæ Corporis inclinationes in Vesperis præscribuntur, nempe utriusque genu inflexio, unius tantum genuflexio, profunda Corporis inclinatio, solius Capitis inclinatio.

Genuflexio utroque genu facienda est.

I. In accessu ad Altare, si SS. Sacramentum publice expositum proftet.

II. Ad Verba: *Adoremus & procidamus*: in Psalmo *Venite* post Invitatorium, juxta Cærem. Episc. l. 2. c. 6.

III. Ad *Te ergo quæsumus* in Hymno Ambrosiano, Ibid.

IV. Ad Preces FERIALES in Laudibus & reliquis Horis; item in Officio Defunctorum, si Preces ibi præscriptæ dicuntur. Rubr. Breviar.

V. Ad primam Stropham Hymnorum *Veni Creator, & Ave maris Stella*. Cærem. Ep. l. 2. c. 1.

VI. Ad *Tantum ergo Sacramentum*: si SS. Sacramentum super Altari expositum est. Ibid l. 1. c. 28.

VII. Ad Antiphona B. Virginis, quando dicuntur extra Vesperas primas aut secundas, aut alias Horas Dominicæ, & extra tempus Paschale. juxta Rubric. Brev. tit. 36. n. 3.

VIII. Ad *Pater noster, Ave, Credo*, in fine Completorii.

IX. In Psalmis Gradualibus, & Poenitentialibus ad Preces Gav. f. 10. c. 1. n. 7.

X. Ad Litanias & Orationes earundem: excepto Hebdomadario seu Officiatore, qui stans Orationes dicere debet. Ibid.

Genuflexio uno genu facienda est.

I. In accessu & recessu sub Altari, ubi Sacramentum clausum est.

II. Ad Incensationem Altaris SS. Sacramentum clausum continentis, quando accedit, vel recedit; & ante, quam Incensationem incipiat.

III. Quando ad simile Altare pro Oratione ad Antiphonam B. Virginis canendam accedit.

Profunda Corporis inclinatio facienda est.

I. Quando in Sacrista a loco Paramentorum recedit, iterumque accedit.

II. Quando ad Altare, ubi non est Sanctissimum Sacramentum clausum, fit accessus vel recessus.

III. Quando Incensatio peragitur, ante incensationem Reliquiarum; & si non adest SS. Sacramentum, etiam ad initium Incensationis, & quodcumque ad Altare accedit, vel ab eo recedit.

IV. Quando Ministri coram Officiatore transeunt, vel, ille coram ipsis. Cærem. Episc. l. 2. c. 3.

V. Quando in Matutino vel Completorio Benedictio petitur per *Iube Domne benedicere*.

VI. Ad *Confiteor* in Prima & Completorio.

Capitis inclinatio facienda est.

I. Ad *Gloria Patri* per omnes Horas, ubi caput profunde inclinandum esse monet Cæremoniale Episcoporum. l. 2. c. 1.

II. Ad SS. Nomina Jesu, & Mariæ, & Sanctorum, de quibus fit Officium, vel *specialis* Commemoratio.

III. Ad stropham ultimam Hymnorum, in quibus Sacrosanctæ Trinitatis fit mentio.

§. II.

De Statione.

I. **H**æc præscribitur ad Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, & Symbolum Apostolorum extra preces Feriales, aut Officii Defunctorum, aut finem Officii.

II. Ad Horarum initia, & Hymnos.

III. Ad Hymnum Ambrosianum.

IV. Ad Versiculos Nocturnorum, & post Hymnos.

V. Ad textum Evangelii ante Homiliam.

VI. Ad Capitula omnium Horarum.

VII. Ad Lectiones breves Primæ & Completorii.

VIII.

VIII. Ad Cantica *Benedictus*, *Magnificat*, & *Nunc dimittis*.

IX. Ad Antiphonas B. Virginis in Dominicali Officio, & tempore Paschali cantari solitas.

X. Ad Lectiones in Officio parvo B. Virginis in Adventu; hæ enim, cum sint de Evangelio, laudabilius ad eas stare ait Gavantus f. 10. c. l. n. 3.

XI. Ad Psalmos etiam stant aliqui, uti Clerici Regulares, & Barnabitæ, teste Gavanto f. 1. c. 8. n. 18. ubi addit, idem a Baronio ex S. Petro Damiani An. 1062. probari; sed consuetudo sedendi fere hodie prævaluit.

§. III.

De Sessione.

I. Hæc peragitur ad Psalmos omnium Horarum, saltem ex consuetudine; imo & convenienter Cæremoniali Episcoporum. l. 2. c. 5.

II. Ad Lectiones Matutini juxta idem Cæremoniale. l. c.

III. Ad Antiphonas ante & post Cantica *Benedictus*, *Magnificat*, *Nunc dimittis*. Ibid. c. 3.

§. IV.

De Manuum Cæremoniis.

Harum diversi Ritus & motus in Officio Divino cantando adhibentur; nam interdum ad caput cooperiendum, vel detegendum applicantur: interdum ad pectus percutiendum usurpantur, aut ad Crucis formationem: interdum conjunctæ & erectæ tenentur.

Manu Caput cooperit.

I. Ante discessum a loco Paramentorum, & post factam in discessu reverentiam Cruci.

II. Ad Psalmos, Lectiones, & Responsorialia, nisi adfit SS. Sacramentum expositum; tunc enim aperto esse capite decet ob reverentiam SS. Sacramento debitam.

III. Ad Antiphonas ante Cantica *Benedictus*, *Magnificat*, & *Nunc dimittis*, uti & post illas.

IV. In recessu ab Altari.

Manus

Manu Caput detegitur.

I. In discessu a loco Paramentorum, pro faciendâ Cruci reverentia.

II. In accessu ad Altare.

III. Quandocunque a Sessione præcedente surgitur.

IV. In accessu ad locum Paramentorum pro faciendâ Cruci reverentia.

V. Ad *Gloria Patri* per omnes Psalmos & Lectiones.

VI. Ad nomen Papæ viventis.

VII. Ad Verba: *Sit Nomen Domini: Sanctum & terribile:* quibus Gavantus f. 10. c. 2. n. 9. & post illum Corsettus tr. 1. c. 21. n. 2 etiam addunt Versus: *Benedictus Dominus die quotidie: Benedictum nomen Majestatis: Benedicat nos Deus, Deus noster: Sed hæc posterior detectio a paucis observatur.*

Manu Crux minor formatur.

I. Ad initium Matutini, dum dicitur: *Domine labia mea:* tunc enim Labia Cruce minore signantur: juxta Rubricas tit. 13. n. 1.

II. Ad *Converte nos* aliqui, teste Gavanto f. 10. c. 1. n. 6. Crucem minorem in pectore formant; sed cum nec Rubricæ, nec Cæremoniale, hujus Cæremonia meminerint, rectius omitti videtur.

Manu Crux major formatur.

I. Ad *Deus in Adjutorium* in initio omnium Horarum, formatur Crux major, manu extensa signando se a fronte ad pectus, & ab humero sinistro ad dextrum, pro unoquoque verbo, tangendo frontem, pectus, & humerum utrumque, ut præscribit Cæremoniale Episcoporum. l. 2. c. 1.

II. Ad Versum *Adjutorium nostrum* ante Confessionem in Prima & Completorio; non autem quando idem Versus in Prima post Lectionem brevem dicitur, quia mox ad sequentia verba formanda est.

III. Ad *Indulgentiam* post eandem Confessionem.

IV. Ad *Dominus nos benedicat* in fine Primæ.

V. Ad

V. Ad *Magnificat*, quando discedit a Sede ad incensationem Altaris juxta Cæremoniale Episcoporum. l. 2. c. 1. Unde ob paritatem rationis idem etiam faciendum ad Cantica *Benedictus* & *Nunc dimittis* putat Gavantus f. 10. c. 2. n. 10. quia & hæc sunt Cantica ex Evangelio desumpta; sed quia de Cantico *Nunc dimittis*, nullam similem Cæremoniam præscribit Cæremoniale, & pro Cantico *Magnificat* ob discessum a Sede ad Altare eandem præscripsisse videtur, ideo ad solum Canticum *Benedictus* etiam ea Crux ob similitudinem causæ facienda videtur, uti idem Cærem. l. 2. c. 7. innuit, dum in Laudibus omnia, ut in Vesperis observanda ait. Nec obstat, quod Canticum *Nunc dimittis* sit ex Evangelio desumptum; nam etiam textus Evangelii in antepenultima Lectione est ex Evangelio, nec tamen ad illius recitationem Crux formatur, uti ipse Gavantus f. 10. c. 3. num. 3. monet.

Manus conjunctas & elevatas tenet.

- I. Ad egressum & regressum in Sacristiam.
- II. Ad accessum & recessum a Sede
- III. Ad recitationem *Pater noster*, *Ave*, & *Credo*.
- IV. Ad Lectionem nonam, quam ipse recitat, ad Capitula, Absolutiones, Benedictiones, Orationes, ad Cantica, Hymnos, Invitatorium.
- V. Ad Antiphonam B. Virginis, & Versus subsequentes usque ad *Benedicat nos* &c.

Manus super genua explicatas gerit.

- I. Sub Psalmis & Lectionibus.
- II. Sub Antiphonis ad *Magnificat*, *Benedictus*, & *Nunc dimittis*.

Manus pectus percutit.

- I. Ad binam Confessionem, cum dicit: *Mea culpa* &c.
- II. Ad Agnus Dei in Litanjiis Omnium Sanctorum.

§. V.

De Osculo Altaris.

I. Semel tantum expresse scribitur hoc osculum in Cæremoniali. l. 2. c. 1. scilicet in Vesperis, cum post inchoatum *Magnificat* ad Altare venit Officiator.

II. Idem tamen ob rationis paritatem in Canticò *Benedictus* faciendum videtur.

§. VI.

De incensatione.

I. Peragenda est hæc primo ad Vesperas primas & secundas juxta Cæremoniale Episc. l. 2. c. 1.

II. Eadem etiam facienda præscribitur ad *Benedictus*, uti ibid. cap. 7. videre est.

TITULUS VI.

DE TONO VESPERARUM, ET COMPLETORII.

Quid sit Tonus in genere, & quotuplex, in Instructione de SS. Missæ Sacrificio p. 2. tit. 33. fusius explicatum est, unde hoc loco solum de Tono speciali Vesperarum agendum erit.

I. Quadruplex in Vesperis Tonus a Sacerdote adhibendus est. Primus in initio Vesperarum ad *Deus in Adjutorium*, quod in Duplicibus & Semiduplicibus hoc tono cantatur.

Deus in adju to rium meum in ten de.

In Feriis vero, aliisque Simplicibus hac ratione:

Deus in adiutorium meum in ten de.

Secundus in Capitulo usurpandus semper fere idem est, & sic se habet:

Vi di ci vi ta tem fan ctam Hi e ru fa lem

novam descendente[m] de Cælo a

De o pa ra tam si cut spon sam

ornatam viro fu o.

Si tamen ultima vox Capituli monosyllaba fuerit, aut accentum acutum in fine habuerit, tum tali tono proferenda erit.

Si interrogativum in medio vel fine occurrerit, sic cantabitur :

Quis est hic, & laudabimus eum?

Tertius in Orationibus post Canticum *Magnificat* adhibendus idem est cum eo, quem in Missa usurpandum in prima Instructione dixi. Versus vero *Dominus vobiscum, Fidelium, Dominus det nobis &c.* canuntur sine ulla variatione vocis, cum hoc solo discrimine, quod primus clara, reliqui duo nonnihil submissa voce canantur. Quartus tonus in Antiphona ultima, si Completorium vel aliud Officium non sequatur adhibendus, Ferialis minor in Rituali Augustano vocatur, & usurpatur semper in aliis etiam Orationibus, quæ breviter per has clausulas : *Per Christum Dominum nostrum : Qui vivis & regnas in sæcula sæculorum &c.* clauduntur. Habet autem unam duntaxat variationem, quæ ante & in fine clausulæ, & in Versu Orationem antecedente usurpatur hoc modo :

Gratiam tuam quæsumus &c. gloriam

per du ca mur. Per e un dem Chri-

stum Do mi num nostrum.

Versus: *Divinum auxilium &c.* sicut *Fidelium* submisſe cantatur ſine vocis variatione.

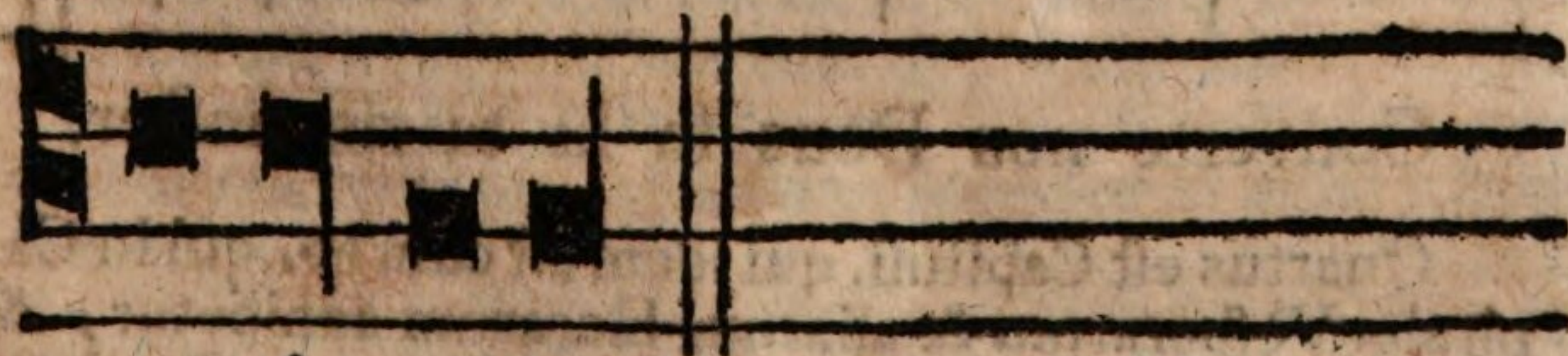
II. In Completorio quinque potiffimum Toni ab Officiatore adhibentur. Primus eſt Benedictionis, qui juxta ſequentes Notas exprimitur; & in Matutino etiam pro Abſolutionibus adhibetur.

Noctem quietam, & finem per fe ctum

con ce dat no bis Do mi nus

om ni po tens.

Ju be Domne be ne di ce re.

Tu autem Domine mi se re re nobis.

DEO Gra ti as.

Secundus est Confessionis, & subsequentium Orationum, quæ æquali tono, sine ulla variatione, sed voce nonnihil submissiori cantantur.

Tertius est Versiculorum *Converte nos*, & *Deus in Adjutorium*: quorum hic supra notatus est; alter sic exprimitur:

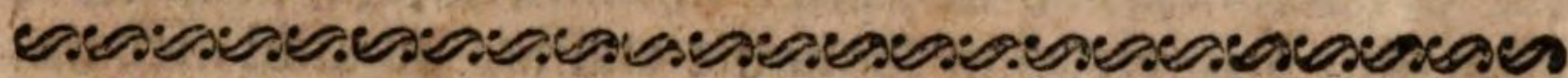
Converte nos Deus fa lu ta ris noster.

Quartus est Capituli, qui idem est cum eo, qui in Capitulis Vesperarum & aliarum Horarum adhibetur, & supra jam notatus est. Sed & quintus pro Oratione *Visita*

Visita nos, idem est cum Tono Feriali majore in Orationibus Simplicium Festorum, imo & in Duplicibus & Semiduplicibus ad Orationem primam Primæ, Tertiæ, Sextæ & Nonæ usurpatur, nullamque, ut dictum est, vocis variationem admittit.

Sextus denique in Antiphonis B. Mariæ adhiberi solitus Ferialis Minor est, de quo paulo ante in Vesperis dictum, qui etiam pro Oratione *Dirigere* ad Primam, ad Orationes Litaniarum & Asperfusionis aquæ benedictæ adhibetur.

De Tonis aliarum Antiphonarum, Psalmorum, Versiculorum, quia plerumque non ab Officiatore, sed Cantoribus canuntur, nihil hic addere placuit, maxime cum etiam plures sint, quam ut tam parvo libello comprehendere commode queant.

PARS IV.

DE SPECIALIBUS QUIBUSDAM FESTIS ET OFFICIIS.

Et si pleraque, quæ de his dicentur, hinc inde in Superioribus partibus inspersa sunt, quia tamen ad pleniorē doctrinam, & memoriæ subsidium non parum juvat, si ad certos & communes Titulos redigantur, placuit & hoc adjumento Tirones non defraudare.

§. I.

De Dominicis.

I. Dominicæ ab Apostolis hanc nomenclationem acceperunt, eo quod Domini sint, id est, Divino servitio consecratæ, & in Sabbathum Judæorum substitutæ. Hinc ut Gavantus p. 4. tit. 12. n. 23. notat, Officia Dominicarum nunquam omittuntur, quin saltem de iis Commemoratio fiat, aut præcedenti aliqua die non impedita celebrentur, aut ab uno tempore ad aliud transferantur.

II. Dividuntur primo in *Vacantes* & *Non Vacantes*. Illæ sunt, de quibus omnino nihil fit in Officio, uti contingit,

tingit, si Festum Nativitatis aut Circumcisionis Domini, aut Epiphaniæ, aut Dies Festi & Octavæ SS. Stephani, Joannis, & Innocentium, aut Vigilia Epiphaniæ in Dominicam cadat. Non vacantes sunt, quæ vel totum Officium, vel saltem Commemorationem, & lectionem Evangelii habent.

Secundo dividuntur in *Vagas* (ut docet Gavantus p.4. tit.4. n.4.) & *Fixas*. *Vagæ* sunt, quæ nec certum cum aliis Ordinem, nec certum Introitum & alia accessoria (puta Offertorium, Graduale, & Communionem) habent; quales sunt tantum quarta, quinta, & sexta post Epiphaniam, utpote quæ interdum statim post Epiphaniam, interdum longe post Pentecosten celebrantur. Reliquæ omnes Dominicæ in contrario sensu fixæ dicuntur. Et hæc subdividuntur in Dominicas *solemnes* seu *privilegiatas* (quæ nulli communi duplici cedunt, & aliæ sunt primæ, aliæ secundæ classis, ut alibi dictum, & in Tabula Festorum Breviario præfixa videre est) & *communes*, seu *per annum*, ut vocant prædictæ Tabulæ, quæ cuivis Festo Duplici, non autem Semiduplici, nisi Vigiliæ Epiphaniæ, cedunt.

III. Si Dominica aliqua ex ultimis quatuor post Epiphaniam, aut vigesima tertia post Pentecosten exclusa fuerit, ut in nulla Dominica celebrari queat, tunc in proxima Feria antecedente, quæ nullo Festo novem Lectionum impeditur, celebranda est, sed sub ritu simplici duntaxat, ita ut solæ Lectiones, & Antiphona ad *Benedictus* cum Oratione ex Dominica sumantur. Si vero tota hebdomas impedita fuerit, in Sabbatho saltem Commemoratio fiet de Dominica, & nona Lectio de eadem legatur. Arnaud. tr. 2. p. 1. tit. 4. num. 2.

IV. Si Dominica infra Octavam Nativitatis impediatur per duplicia occurrentia, eo die, quo Universalis Ecclesia illam celebrat, de ea Commemoratio facienda, & nona Lectio dicenda erit. Idem tr. 2. tit. 6. n. 5.

V. Si Dominica infra Epiphaniam fuerit ab Octava die Epiphaniæ impedita, in Sabbatho celebranda est; aut si hoc fuerit impeditum per Festum Patroni, aut Titularis, aut Dedicationis, de illa tunc Commemoratio facienda, nonaque Lectio dicenda erit.

VI. De Dominica secunda post Epiphaniam semper fieri debet Officium ante Septuagesimam; hinc si Septuagesima, ut fieri potest, immediate post Octavam Epiphaniæ cadat, tunc de hac Dominica vel in Sabbatho, vel si hoc impediatur, prima die post Octavam duplici non impedita Officium dici debet; aut certe, si tota hebdomas impedita foret, Commemoratio fieri, & nona Lectio dici deberet uti Rubrica de Dom. n. 4. præcipit.

VII. Dominica Trinitatis non leve cuiusdam dubium creare posset, utpote quæ inter Dominicas primæ classis in Tabula Festorum ponitur; si enim talis est, cur Festo SS. Trinitatis, quod secundæ tantum classis est, cedit; si autem, ut Arnaudus tr. 2. tit. 19. ait, est Dominica communis, atque adeo in concursu cum Solemnibus Duplicibus Commemorationem in Vesperis secundis amittit, cur inter Dominicas primæ Classis ponitur? ad hoc dubium responderi potest cum Gavanto f. 6. c. 19. n. 2. Festum Trinitatis interdum Dominicam (quia in ea semper occurrit) interdum Festum vocari; cum ergo ex speciali privilegio participet cum Dominicis primæ classis in hoc, quod nulli Festo cedat; ex altera vero parte in Laudibus & Missis privatis Commemorationem Simplicis admittat, merito ob diversum respectum, idem Festum inter Dominicas primæ classis, & inter Duplicia secundæ classis ponitur, ob quam causam forte in Rubricis atque Officio de Trinitate Dominica proprie dicta, de qua sit Commemoratio, non vocatur Dominica Trinitatis, sed prima post Pentecosten, ut indicetur, distinctionem esse inter Dominicam Trinitatis, & Dominicam primam post Pentecosten; eo quod per hanc ipsa vera Dominica, per illam vero Festum Trinitatis in Dominicam cadens intelligatur.

VIII. Dominica prima Adventus illa dicitur, quæ Festo S. Andreæ proximior est; illa autem proximior est huic Festo, quæ vel cadit in ipsum Festum, vel antecedit illud intra primos quatuor sequentis hebdomadæ dies cadens; vel sequitur illud cadens in tres postremos antecedentis hebdomadæ dies.

IX. Dominica quoque prima mensis ea dicitur, quæ Calendis est proximior, proximitate hac eodem modo explicata, sicut numero priore respectu Festis S. Andreæ explicata est.

§. II.

De Festis.

I. **F**esta Sanctorum illi sunt dies, qui sunt consecrati Sanctorum cultui, & memoriæ celebrandæ, ut. quemadmodum S. Augustinus l. 20. contra Faustum c. 21. ait, partim eorum virtutes imitemur; partim eorum meritis consociemur; partim eorum orationibus adjuvemur. Vocantur interdum *Natalia* Sanctorum, non quod eo die terris, sed cælo per sanctam & beatam mortem nati sint.

II. Dividuntur primo in Festa *Chori* & *Fori*. Festa Chori sunt, quæ solummodo in templo Ecclesiasticis Officiis, non autem abstinencia a laboribus servilibus celebrantur. Festa Fori sunt, in quibus Fideles ad auditionem Missæ, & cessationem a servilibus laboribus obligantur.

III. Dividuntur secundo in Festa *Mobilia* & *Immobilia*. Mobilia sunt, quæ nulli certo diei Mensis affixa sunt, qualia sunt Resurrectio Christi, Ascensio, Pentecostes & similia. Immobilia sunt, quæ certis diebus Mensium ex prima Institutione affixa sunt; licet per accidens interdum impedita transferri debeant in alium diem.

IV. Dividuntur tertio in *Solemnia*, & *minus solemnia seu communia*. Solemnia, prout hic accipiuntur, sunt ea, quæ in Ecclesia cum extraordinaria solemnitate peraguntur; qualia censeri possunt duplicia primæ & secundæ Classis. Communia sunt, quæ communi & ordinario modo ab Ecclesia celebrantur, qualia sunt omnia Festa a præcedentibus distincta.

V. De Festo Corporis Christi olim licebat commemorationem cum nona Lectione facere; nunc autem simpliciter a S. Congregatione Rituum 8 Jun. 1670 prohibitum est, Lectionem nonam dicere, etiamsi commemoratio adhuc fieri debeat. Quod tamen Decretum
exten-

extendendum non est ad Vigiliam S. Joannis Baptistæ infra Octavam Corporis Christi occurrentem, quia Vigiliæ non numerantur inter Festa Simplicia stricte accepta.

VI. Festum Purificationis B. Virginis, si in Septuagesimam, vel aliam similem Dominicam privilegiatam cadat, ex Decreto Clementis VI. sequenti die celebrandum est; unde colligitur, si aliud Festum novem Lectionum eo die occurrat, transferendum id esse; alioqui enim speciali Clementis Decreto opus non fuisset, cum per se ex Rubricis constaret satis, illud, si dies impedita non occurrat, in sequentem diem transferendum esse. Et videtur forte Pontifex hac ratione ad illud Decretum motus, ne, quia cum Purificatione, ut supra dictum est, etiam Orationes de partu B. Virginis, & Antiphona *Alma Redemptoris* transferenda sunt, nimis diu contra Mysterium de partu Commemoratio facienda sit.

VII. Festa SS. Stephani, Joannis Apostoli, & Innocentium prorsus singularia sunt, quia in paucis ordinarias & generales Rubricarum Leges sequuntur. Nam in primis Festum S. Stephani, & SS. Innocentium in Tabula Festorum nec inter Festa primæ, nec secundæ Classis ponuntur, cum tamen iisdem (saltem Festo S. Stephani) Festum S. Joannis Apostoli, quod est secundæ Classis, in primis Vesperis cedat. 2) Quia non modo Octavas integras habent (quod ad minimum ea inter Festa secundæ Classis numeranda esse arguit) sed etiam contra privilegia Duplicium secundæ Classis, Commemorationem diei infra Octavam in ipso suo Festo admittunt. 3) Quia in Festo nullum earum integras habet Vesperas, sed dimidias duntaxat, seu a Capitulo inchoatas. 4) Quia nec cedunt sibi mutuo juxta Regulas Breviarii; cum Festum S. Joannis utpote Apostoli dignius videatur S. Stephani Festo, utpote Martyris duntaxat, & tamen in primis Vesperis cedere debeat S. Stephani Festo; ob quam causam Andreas Castaldus in Cærem. Cleric. Regul. l. 3 c. 5. n. 1. Festum S. Stephani ad primam Classem Duplicium revocandum putat, cujus sententia & mihi probabilior videtur; tum quia sic generales Rubricæ in omnibus tribus his Festis magis

servantur, dum de singulis ratio reddi potest, cur alteri cedat, nempe quia minus dignum erat: tum quia valde credibile est, quod, sicut Ecclesia primarios duos Apostolos in prima classe ponere voluit, ita etiam primum Ecclesiae Martyrem honore eodem afficere voluerit; tum quia sic ratio reddi potest, cur Ecclesia Festum S. Stephani, & SS. Innocentium inter Festa primæ & secundæ Classis in Catalogo Festorum non posuerit, eo quod scilicet ex ipso eorum Officio id satis colligi potuerit, nempe Festum S. Stephani inter primæ Classis numeranda esse, quia Festum S. Joannis Apostoli, quod est secundæ Classis, eidem cedit, (quod tamen, si secundæ Classis etiam Festum S. Stephani foret, eidem ob dignitatem majorem Apostoli, quam Martyris, præferendum foret) & Festum SS. Innocentium esse secundæ Classis ob Octavam, quam habet; & minus dignum Festo S. Joannis, quia eidem utpote secundæ Classis Festo cedit: quæ omnes rationes, quia, ut patet, pro Festo S. Laurentii non pugnant, hinc immerito Gavantus s. 6. c. 6. n. r. ex paritate ejusdem Sancti cum S. Stephano eandem Classis dignitatem evincere conatur. Sed & aliud, quod cit. Author n. 6. addit (quod scilicet, si in his Festis aliud Festum primæ Classis, v. g. Dedicatio aut Titularis occurreret, de sola Nativitate Christi in Laudibus commemoratio facienda esset) merito dubium videri posset, cum enim Ecclesia de facto Octavis illis Commemorationem permittat, licet vi Rubricarum generalium (quæ in Festis secundæ Classis nullam Commemorationem diei infra Octavam concedunt, neutiquam illis competeret, videtur hoc speciale his Festis privilegium concedere voluisse, ut, quocunque Festo occurrente de iisdem Commemoratio fiat. Responderi tamen ad hoc dubium pro Gavanto posset, quod hoc ipso, quod Rubrica in Tabula occurrentiarum inter privilegiatas Octavas, de quibus semper fit Commemoratio, Octavam Nativitatis, & non S. Stephani ponat, satis eam indicare, quod hoc privilegium S. Stephani Octavæ non conveniat. Quod autem in Festo S. Joannis, & SS. Innocentium Commemoratio de Octava S. Stephani contra communem Legem admittatur, cum Festum

festum S. Joannis sit minoris solemnitatis, utpote secundæ Classis, hoc ad Festa primæ Classis extendendum non esse.

VIII. Cum Festum Rosarii, teste Gavanto s. 7. c. 12. n. 1. debeat ubique celebrari, ubi adest Altare seu Capella Rosarii, sub Duplicis majoris ritu, in prima Dominica Octobris, quæ scilicet occurrit in Kalendis, vel post Kalendis, ex decreto Gregorii XIII. die 1. April. 1573. Officium de eo, ut in Festo Nivis, recitandum est, exceptis Lectionibus secundi Nocturni, quæ ex secundo Nocturno de Nativitate B. V. mutato verbo *Natali* in *Solemnitate*, sumendæ sunt. Quod si hoc die, Octava dies Titularis aut Dedicationis Ecclesiæ occurreret, Gavantus putat de Rosario dicendum Officium cum Commemoratione Octavæ, sicut in simili casu Sacra Congregatio de B. V. Visitatione permisit Officium dici in Octava S. Prosperi, qui Regii Patronus est, licet alioqui vi Rubricarum transferri deberet illud Festum. Secus sentiendum ait, si ipsa Dedicationis aut Festum Titularis in hac Dominica occurreret, tum enim a S. Congregatione 6. Febr. 1638. decretum esse dicit, ut nihil fiat de Rosario, neque etiam transferatur, cum non conveniat illud a Dominica transferri.

§. III.

De Dedicatione.

I. Dedicationis Ecclesiæ est Festum, in quo memoria primæ illius consecrationis solemniter celebratur. Unde & a S. Leone *Natalis* Ecclesiæ nominatur; estque juxta S. Thomam lect. 5. in cap. 10. Joann. dignius Festo Titularis & Patroni, eo quod in illo recolantur beneficia toti Ecclesiæ collata, quæ superant beneficia uni tantum vel alteri Sancto exhibita.

II. Dividitur in Dedicationem *propriæ* vel *alienæ* Ecclesiæ; inter quas hæc diversitas est, quod Dedicationis propriæ Ecclesiæ semper sub ritu Duplicis primæ Classis, & cum Octava celebranda sit; non item alienæ, quæ sub ritu communis Duplicis tantum celebratur, nisi sit Cathedralis Ecclesiæ, tunc enim in Dioecesi etiam sub ritu primæ Classis celebranda erit, sed sine Octava, ut
teste

teste Gavanto f. 8. c. 5. n. 5. S. Congregatio 2. Maji 1619. decrevit. Unde si occurrant hæ Dedicationses, Dedicatio propriæ Ecclesiæ celebrari, & Dedicatio alienæ, etiam Cathedralis transferri debet juxta Rotam Romanam decis. 616. n. 1. Regulares tamen non obligantur (nisi forte ex decentia) ad Cathedralis Ecclesiæ Dedicationem celebrandam.

III. Si concurrant vel occurrant plurium Dedicationum Festa, vel Octavæ earundem, pro varietate Orationum sumi poterit ea, quæ ipsi diei Dedicationis seu Consecrationis convenit, uti juxta Gavantum in postrema Breviarii recognitione additum fuit.

§. IV.

De Feriis.

I. **Feria** est dies quædam certa cujusque hebdomadæ; cum enim Fideles horrerent dies hebdomadæ a Gentilibus Diis nominare, nomen Feriæ substituerunt, & ipsam quidem Dominicam, primam Feriam, & sic reliquas secundam, tertiam &c. nominarunt, solo Sabbathi nomine retento, quod nihil Gentile sonabat. Vocarunt autem Ferias, ut innuerent, Clericos utpote in fortem Dei vocatos, ab aliis laboribus & operibus vacare, totosque Ecclesiasticis Officiis, & Dei obsequio tradere se debere.

II. Dividuntur in Majores & Minores, quarum differentia est, quod de Majoribus quocunque Festo occurrente (quam ob causam & Majores dicuntur) non item de Minoribus commemoratio fieri debeat, quod ideo ab Ecclesia constitutum existimo, ut majorem nobis Adventus, Quadragesimæ, & Quatuor Temporum reverentiam & pietatem ingeneraret.

§. V.

De Vigiliis.

I. **Vigiliæ** a vigilando dictæ sunt, eo quod olim Christiani ante Festa Sanctorum vigilare, & Orationi ac Jejunio vacare consueverint, quæ tamen Nocturnæ Vigiliæ ob varia incommoda ab Ecclesia sublatae sunt, solo Vigiliarum nomine & jejunio retentis, tum ut festum

tum per eandem solemnius redderetur; tum ut per pridianam abstinentiam purificati Fideles, tanto aptiores redderentur ad sequentis Festi lætitiā digne celebrandam. Aliquæ tamen Vigiliæ sine jejunio celebrantur, uti Vigilia Epiphaniæ & Ascensionis Domini, eo quod non deceat lætitiā ex Nativitate & Resurrectione Christi exortam jejunio temperare.

II. Dividi possunt in Vigiliās *Majores & Minores*, quarum priores sub ritu Semiduplicis celebrantur, ut Vigilia Epiphaniæ & Pentecostes; aut omnino sub ritu Duplicis, uti Vigilia Nativitatis saltem a Laudibus inchoata ritum Duplicis habet: posteriores ritu tantum simplici celebrantur.

III. Vigiliæ Festorum in Dominicam incidentes, in Sabbathum juxta Rubricas transferuntur, non item si in Festo occurrant, tunc enim licet & ipsæ ab Episcopis transferri possint (uti in Diocesi Ratisbonensi pro Festo S. Wolfgangi Vigilia in illud cadens transferri solet) si tamen id non fiat, tum vel de Vigilia commemoratio tantum fieri debet, si Festum illud sit ex communibus Duplicibus per annum; vel omnino omitti, si Festum sit altioris ordinis, nempe primæ vel secundæ Classis. Si autem dicto modo anticipetur Vigilia. Gavantus ait, non esse anticipandum Officium cum separari possint Jejunium & Vigilia, ut in Vigilia Nativitatis in Dominicam cadente patet.

IV. Si Vigilia cum aliqua Feria majori occurrerit, nulla fit commemoratio de illa juxta Rubricas de Vigil. n. 2.

V. Vigilia Epiphaniæ non tantum quoad hoc singularis est, quod tres Nocturnos & novem habeat Lectiones; sed etiam quoad hoc, quod de eadem quocunque Festo Duplici occurrente commemoratio fieri debeat, uti in postrema Breviarii recognitione additum est, teste Gavanto & Arnaudo tit. 6. n. 4. tr. 2.

VI. Convenit Vigiliæ Simplicis Officium cum Feria quoad Ritum in omnibus, præterquam in Lectionibus, quæ ex Homilia in Evangelium ex Proprio vel Communi Sanctorum sumuntur.

§. VI.

De Officio B. MARIAE in Sabbatho.

I. Dicendum est hoc Officium, quoties in Sabbatho Festum novem Lectionum, aut Feria Major vel Vigilia non occurrit; nec ratione Dominicae anticipandae, aut Responsoriorum primo in Dominica ponendorum celebrandum est Officium.

II. Ritus hujus Officii in omnibus cum Ritu Simplicis Festi convenit, excepto, quod, si per enumerata Festa & Ferias impediatur, nulla de B. Virgine Commemoratio fiat, qualis tamen Commemoratio Simplici conceditur.

III. Quod si in Feria VI. antecedente aliud de B. Virgine Festum celebretur, non erit de ea facienda ordinaria Commemoratio, sed sola Oratio Festi dicenda est, ne bis de eadem in Officio fiat Commemoratio.

IV. Si aliud Festum novem Lectionum in Feria VI. occurrat, nec aliud impedimentum sequenti die objiciatur, non solum Commemoratio de B. Maria in Sabbatho facienda, sed etiam in Hymnis Vesperarum & Completorii ultima Strophæ Hymni perinde varianda est, ac si de B. Virgine a Capitulo dictum fuisset Officium, cum per concursum altioris Festi non adimatur ei jus ad eas partes, quæ sine præjudicio Semiduplicis ei concedi possunt. Ita Gavantus s. 8. c. 6 n. 5. & Arnaudus p. 4. tit. 40. n. 3. qui licet tantum hanc mutationem in Completorio faciendam asserant; eadem tamen ratio etiam in Vesperis eam faciendam esse persuadet, cum etiam ad has a Capitulo jam jus habeat B. Virgo. Et ita ex ipsis Rubricis tit. 20. n. 4. manifeste colligi videtur. Nec obstat, quod eadem Rubrica dicat variationem hanc faciendam esse, *quando Officium fit de B. Maria*, nam hoc intelligendum non tantum de toto Officio, sed ipsa etiam Commemoratione, colligitur ex eodem textu, dum ait *per Octavas prædictas* (inter quas etiam est Octava B. V.) *variationem hanc faciendam esse, etiam si Hymni* (adeoque ipsum etiam Officium) *de Sanctis dicantur*.

§. VII.

De Officio parvo B. Virginis.

I. **O**fficium hoc a S. Petro Damiani Cardinali institutum, aut certe, ut alii volunt, restitutum, extra Chorum de facto nemo recitare tenetur, eo quod Pius V. per specialem Bullam sustulerit omnem obligationem, teste Gavanto s. 9. c. 1. n. 2. Intellige tamen *Vi Ordinationis*: nam Pensionarii ob Beneficium ad hanc recitationem tenentur, uti & Religiosi aliqui ob consuetudinem, & Leges Ordinis sui.

II. Intra Chorum tenentur ad hoc Officium, quicumque ante ex consuetudine ad illud tenebantur, sed non nisi in Simplicibus extra hebdomadas Palmarum, Paschatis & Pentecostes, & Sabbathum, quando de B. Maria dicitur Officium, occurrentibus; nisi alicubi consuetudo fuerit, ut etiam in Dominicis & Semiduplicibus recitetur; tunc enim eam fervendam esse, Urbanus VIII. die 2. Jan. 1627. decrevit.

III. Tempore Paschali in Matutino dicuntur tres Antiphonæ ad Psalmos, sicut extra illud tempus, nec in fine earum, aut Invitatorii & Responsoriorum Alleluja additur, uti S. Congregatio 28. Mart. 1626. decrevit.

IV. Extra Chorum mutatur semper tertio Februarii; in Choro tamen cum ipso Purificationis Festo translato transfertur; nec ante finem Octavæ, si eam hoc Festum alicubi habeat, mutatur.

V. In Choro ante Matutinum & Vesperas, & post minores Horas recitatur; hinc in fine Laudum & Vesperarum, quia sequitur aliud Officium, Versus *Fidelium* omittitur, ut notat Gavantus l. c. n. 13.

§. VIII.

De Officio Defunctorum.

I. **O**bligantur ad hoc ii tantum, qui ad Chorum obligati sunt, prima die cujusvis Mensis (intellige extra Quadragesimam & Adventum, & tempus Paschale) etiamsi omnes dies usque ad ultimam impediti forent, & mox iterum sequenti die recitandum foret. Item in Feria secunda cujusvis hebdomadæ in Adventu &

& Quadragesima (sacra tamen hebdomade excepta) Officio novem Lectionum non impedita. Reliqui solum in Commemoratione omnium Defunctorum obligantur, nisi ratione foundationis sui Beneficii specialem obligationem contraxerint.

V. II. Psalmi positi in fine Vesperarum & Laudum non dicuntur in die Commemorationis, & Depositione Defuncti, si tres Nocturni dicantur. Quod si extra hos casus Matutinum a Laudibus separetur, preces sine Psalmo cum Oratione, vel Orationibus (saltem in Choro) dicendas esse, ait Gavantus f. 9. c. 2. n. 5.

III. Versus, qui post Psalmos dicantur, mutantur in numerum singularem, si pro uno dicatur Officium, sicut & Oratio sequens; reliqua in toto Officio non mutantur. Ibid.

IV. Regulariter Matutinum recitari debet ipso die, quo obligat; non autem pridie, nisi forte alicubi consuetudo vigeat, ut illud pridie recitetur; tunc enim illa retineri poterit, uti ipsæ Rubricæ hoc loco indicant. Vesperæ tamen semper pridie post Vesperas recitari deberent; atque adeo, si Matutinum forte præsentem corpore mane dicatur, eo casu omnino omittendæ sunt, quia Matutinum tempus non est tempus primarum Vesperarum, uti notat Gavantus f. 9. c. 2. n. 6.

V. Etiam si concedatur hoc Officium in Choro in Festis novem Lectionum pro voluntate Testatorum implenda, nunquam tamen in Festis primæ aut secundæ Classis, aut ultimo triduo sacræ hebdomadæ dicendum est, ut Arnaudus p. ult. tit. 2. n. 19. ex Gavanto notat.

S. IX.

De Psalmis Gradualibus, & Pœnitentialibus.

I. Ad hos nemo obligatur, nisi qui in Choro ad publicas Horas recitandas tenetur; ab hac enim obligatione Pius V. exemit omnes, qui ad dictum Chorum non sunt obligati.

II. Litaniis, quæ subjunguntur Psalmis Pœnitentialibus non debet ulla fieri additio, ne Patronorum quidem loci, aut Titularium Ecclesiæ, inconsulta sancta Sede Apostolica, uti S. Congregatio 22. Mart. 1611. respondit.

III. Sed

III. Sede vacante, in iisdem Litaniis omitti debent
ii Versus & Orationes, in quibus de Pontifice fit mentio.

§. X.

De Obligatione ad Horas Canonicas recitandas.

I. Hæc materia proprie ad Theologos Morales spectat; quia tamen etiam Rubricistæ, præcipue Gavantus & Arnaudus eam pertractant, placet ad eorum imitationem aliqua de hac materia, notatu digniora pro complemento & perfectione totius materiæ de Horis Canonicis breviter afferre. Quatuor autem præcipue de hac obligatione considerata veniunt, nempe, quis, quomodo, & ad qualem recitationem obligetur, & quid excuset ab ea obligatione.

II. Quæritur ergo primo. *Quis obligetur ad Horas Canonicas seu Officium Divinum recitandum?* R. Triplicis præcipue Generis Personæ, videlicet primo *Clerici Sacrorum Ordinum*, etiam suspensi, excommunicati, & degradati; hi quippe omnes tum Jure Ecclesiastico, tum generali consuetudine Ecclesiæ tenentur ad has Horas recitandas. Secundo, *Beneficiati*, id est, Clerici Beneficium cum effectu, seu cum fructibus ad tertiam vel quartam partem honestæ & mediocris sustentationis sufficientibus, & actu percipiendis habentes; quia his Beneficium propter Officium datur, ut habet commune axioma Canonistarum. Tertio, *Professi Religiosi* ad Chorum destinati, qui vi Regularum suarum, & ob antiquam & receptam consuetudinem tenentur ad easdem Horas Canonicas recitandas.

III. Qu. 2. *Quomodo obligentur?* R. Sub duplici reatu. Primo, sub peccato gravi, si partem notabilem omittant; qualis communiter censetur esse una parva Hora, vel pars æquivalens illi, uti esset unus Nocturnus. Secundo, sub restitutione fructuum, qui ob solum beneficium sunt percepti, facienda fabricæ vel pauperibus post sex menses ab adepta possessione.

IV. Qu. 3. *Ad qualem recitationem obligentur?* R. Ad quintuplicem. Primo, ad *attentam*, qualis est, non tantum, quæ ad Deum vel sensum, sed etiam, quæ ad verba tantum, supposita intentione orandi & vacandi

Deo, attendit. Unde P. Gobat in Triga horaria n. 842. probabilius putat; eum non teneri ad ullam restitutionem, qui cum voluntariis & perpetuis distractionibus omnes Horas recitavit; sed nec ad repetendum quicquam eorum, quæ mente distracta pronunciavit, obligari. Secundo, ad *continuatam*, nisi causa rationabilis ad interruptionem compellat, qualis apud P. Gobat l. c. n. 671. est, si quid facias ad tollendam distractionem; aut, si quid interius te inquietum faciat, ideoque breviter in charta notes, aut Famulo mandes juxta Suar. aut, si ad manum non habeas Lectiones, & solos Psalmos ex justa causa recites juxta Laym.; aut si in Confessionali otiosus expectas confitentes &c. Nec gravis exigitur ratio, inquit idem Author n. 615. ad omnem culpam tollendam, si unus Nocturnus ab altero separetur. Tertio, ad *tempestivam*, ut scilicet, in Choro maxime, præscripta tempora observentur; in privata tamen recitatione sine scrupulo posse Matutinum pridie post Vesperas recitari, multi apud P. Gobat n. 678. & seq. docent, additque idem Author n. 679. non dubitaturum se illorum Authorum, qui hora secunda Matutinum inchoari pridie posse putant, sententiam sequi, si confessiones ab hora tertia usque ad coenam excipiendæ forent. Sed & Bonartius 16. n. 681. cit. testis est, esse communem sensum, quod quælibet honesta vel utilis causa, ut est major devotio, major commoditas studendi, excuset a veniali dicentem mane uno tractu a Prima ad Nonam inclusive omnes Horas. Rubrica vero, quæ in Quadragesima Vesperas ante prandium dici jubet, solum Chorum obligat. Quarto, ad *præscriptam*: id est, in Calendario Romano, vel Diocesano Directorio designatam: nisi quis per Religiosam professionem, aut præscriptionem certæ cujuspiam Ecclesiæ ad aliud obligetur. Hinc 1) Capellanus primarius Monialium, qui facit illis Ordinarium Sacrum, & Evcharistiam præbet, licite recitat Officium de Festivitatibus illarum, ut Tambur. & Quintanad. apud P. Gobat. n. 615. docent. 2) Clericus Regularis aut Sæcularis pluribus annis extra Diocesin existens, aut Monasterium, potest recitare Officium de Sanctis & Festis suæ Diocesis aut Monasterii

sterii perinde, ac si in iis existeret, ibid. num. 635.

3) Sæcularis cum Regularibus in eorum domo, & sub eorum regimine habitans licite quoque de illorum Sanctis aut Beatis recitat Officium, nisi expressa sit limitatio ad Religiosos. ibid. n. 636. 4) Regulares non tenentur ad omnia Festa universalis Diœcesis celebranda, eo quod Bulla Gregorii 30. Dec. 1573. edita solum obliget eos, ut in Festivitate Patroni primarii se conforment Matrî Ecclesiæ.

5) Qui per errorem dixit Matutinum & Laudes de Festo postridie sequentis Festi occurrente, non debet continuare errorem: nec, si per oblivionem omisit dicere Officium in proprio die, potest proximo die non impedito de illo Officium dicere, uti probabilius C. Lugo apud & cum P. Gobat & Busenb. l. 4. c. 2.

dub. 2. a. 4. contra alios probabiliter contrarium sentientes docet. Quinto, ad *integram*: ut, quantum fieri moraliter potest, nihil omittatur, quod non dicatur, vel audiat.

Hinc, qui cum Socio recitat Officium, aut in Choro, non tenetur repetere, si quid ex iis, quæ alter Chorus vel Socius recitavit, non satis perceperit; nec ea etiam, quæ per Organi pulsationem sunt suppleta: nec qui occupationem quærendi Psalmos, aut pulsandi Campanas, aut thurificandi &c. habet, uti P. Gobat n. 726. & prioribus docet; cum in his omnibus & similibus casibus per Organum vel Socios suppleatur, quod negligitur.

Qu. 4. *Quid excuset ab obligatione recitandi Officium?* R. Quatuor potissimum causæ. 1) *Necessitas*: qualis est gravis infirmitas, cæcitas, carentia Breviarii &c. 2) *Charitas*: ut si Confessarius, Concionator aut Parochus in cura animarum, aut alius in cura infirmorum sic occupetur, ut tempus ei non supersit ad Officium cum debito ritu, modo, & integritate persolvendum.

3) *Pietas*: ut, cum in templo quis per necessarias functiones Ministerii sui impeditur, v. g. pulsando Organum, Campanam &c. 4) *Dispensatio*, a Pontifice vel Episcopo facta.

Qu. 5. *Quæ media sint adhibenda, ut huic obligationi quisque juxta Dei & Ecclesiæ mentem satisfaciat?* R. Multa a multis adhibita & præscripta fuisse; inter

quæ tamen sequentia quinque merito præcipua censeri debent. 1) *Æstimatio magna* de hoc Officio, quam non difficulter quis concipiet, si meminerit, Orationem vocalem esse colloquium cum Deo, in quo orans suum tum erga Deum, & Coelites; tum erga seipsum, aliosque homines tam vivos, quam defunctos amorem præclare ostendere, & eorum vicissim benevolentiam & beneficentiam promereri possit; ex altera vero parte Breviarium aut alias preces plenas esse pulcherrimis virtutum affectibus, utilissimisque petitionibus ab ipso Spiritu Sancto dictatis sibi persuadeat. 2) *Renovatio attentionis* per certa intervalla, maxime ad Versum *Gloria Patri* procurata. 3) *Accurata sensuum custodia*: quæ est Mater & Conservatrix devotionis. 4) *Præsentia Dei & Sanctorum* memoriæ firmiter, ab initio maxime Orationis, impressa. 5) *Obligationis & Officii consideratio*: si videlicet perpendat, se ideo ab Ecclesia ordinatum, ut Dei obsequio, laudibusque se totum impendat, & quasi Legatus & Mediator inter Deum & Fideles existens, horum necessitates & petitiones Deo proponat, & commendet.

§. XI.

De modo pie recitandi Officium Divinum.

Hunc breviter, sed bene indicasse videtur S. David Psalmo 46. dum ait: *Psallite Regi nostro, psallite: Psallite Deo nostro, psallite: Quoniam Rex omnis terræ Deus, psallite sapienter.* Ubi repetito quinquies verbo *Psallite* recte aliqui colligunt, eum breviter indicasse omnium potentiarum hominis ad recitationem Breviarii concurrentium Officium, atque adeo voluisse, ut *psalleremus*.

I. Quoad *vocem & linguam, distincte*, singula verba bene proferendo, atque ab omni inordinata acceleratione sedulo abstinendo.

II. Quoad *memoriam, attente*, cavendo studiose omnes animi distractiones, ideoque sensus accurate custodiendo, & omnia impedimenta, quæ dictam attentionem impedire solent, & quatuor potissimum numerantur,

rantur, videlicet *culpa mordens, cura pungens, affectio vicens, afflictio crucians*, fortiter atque constanter removendo.

III. Quoad *intellectum, intelligenter*, dando operam, ut sensum a Spiritu Sancto & Authore Psalmorum intentum penetremus, sicque voluntati facem præferamus ad similes affectus eliciendos.

IV. Quoad *voluntatem ardentem, & devote*, serio conando, ut ea, quæ verbis proferimus, etiam mente & affectu exprimamus, & eo Spiritu Psalmos recitemus, quo S. David eos decantabat.

V. Quoad *habitus totius corporis, reverenter*, imitando Angelos, qui frequenter visi sunt flexis genibus, summa cum reverentia Deum laudare.

Quæ quidem Officia quisquis præstiterit; is enim vero merito sibi polliceri potest, se omnes in Officio Divino persolvendo partes implevisse. Ut autem id tanto alacrius constantiusque faciat, non parum utique proderit, si de Officio Divino sibi dictum putet, quod pius ille Asceta l. 4. de imit. c. 5. de Missa pronunciavit, dicens: *Quando Sacerdos celebrat (aut Officium Divinum devote recitat) Deum honorat, Angelos lætificat, Ecclesiam ædificat, Vivos adjuvat, Defunctis requiem præstat, & sese omnium bonorum participem efficit.*

PARS V.

continens

RUBRICAS BREVIARII ROMANI BRE- VIBUS NOTIS ILLUSTRATAS.

Quoniam non pauca hodie sunt Breviaria in plures partes divisa, quarum nulli, aut certe uni duntaxat Rubricæ Breviarii sunt insertæ: in aliis vero minuto adeo caractere impressæ sunt, ut merito debilioribus oculis fastidium non leve creare possint. Sed & ipsæ Rubricæ in multis locis adeo obscuræ sunt, ut, nisi aut practicis exemplis, aut perbrevis explicatione

illustrantur, difficulter a Legentibus, Tironibus maxime, intelligantur; & tandem per se etiam fastidiosum est, si in lectione libelli hujus, ubi Lector ad Rubricas mittitur, ad Breviarium semper recurrere debeat, visum est mihi, & aliis operæ pretium fore, si ipsas etiam Rubricas libello huic infererem, &, quæ hinc inde in illo fusius circa easdem Rubricas proposui, hic velut proprio loco per modum brevium notarum repeterem, ut vel ex hoc etiam argumento tanto facilius cognoscat benevolus Lector, omnia, aut pleraque certe, quæ huic libello inserta sunt, Rubricis conformia, aut saltem contraria non esse.

RUBRICÆ (a) GENERALES (b) BREVIARII (c).

(a) Sic dictæ, quia olim, imo & nunc in Titulis & Capitulis ruber color adhibetur: per se autem nihil aliud sunt, quam Leges & Directiones ad Officium Divinum, seu Horas Canonicas rite recitandas præscriptæ.

(b) Particulares enim in ipso corpore Breviarii annotantur; de quibus proin bene notandum est, quod, ubi illæ aliquid generalibus hisce Rubricis contrarium statuunt, hoc ipso iisdem derogare censendæ sint.

(c) Sic enim jam olim appellatus est hic liber precatorius, preces ab Ecclesia præscriptas comprehendens, quia est breve & admirabile compendium Scripturæ, ut Lessius l. 2. de jure & just. c. 37. du. 8. notat. Vocantur tamen preces in Breviario contentæ vulgari nomine *Horæ Canonicae*, eo quod e Sacrorum Canonum Decreto sint persolvendæ, uti P. Gobat. in compend. Hor. Can. f. 1. advertit.

Officium quotidie fit aut Duplex (d), aut Semiduplex (e), aut Simplex (f).

(d) Sic dictum, quia Antiphonæ in Matutino, Laudibus & Vesperis duplicantur, id est, integræ ante & post Psalmos dicuntur.

(e) Sic appellatum, quia sicut duplicia tres Nocturnos & novem Lectiones; binasque Vesperas habet; deficit vero a Solemnitate eorundem Duplicium, quia nec Antiphonas duplicat, nec preces & Suffragia ordinarie excludit, ut Duplicia.

(f) Sic vocatum, quia simplici ritu, nempe cum uno tantum Nocturno, & tribus Lectionibus celebratur.

TITULUS I. DE OFFICIO DUPLICI.

I. **O**fficium fit Duplex in diebus a Feria quinta in Coena Domini usque ad Feriam tertiam Paschæ inclusive, in Dominica in Albis (g), in Ascensione Domini, in Dominica Pentecostes, & duabus diebus sequentibus, in Festo Trinitatis, Corporis Christi, Dedicationis propriæ Ecclesiæ; in Festis, quibus in Kalendario opponitur hæc vox *Duplex*; in die Octava Festi habentis Octavam; in Festo Patroni (h) unius vel plurium alicujus loci, vel Titularis (i) Ecclesiæ: & in Festis Sanctorum, qui apud quasdam Ecclesias, Religiones, vel Congregationes consueverunt solemniter celebrari, cum Officiis propriis a Sede Apostolica approbatis, aut ex ejusdem Sedis autoritate receptis, vel recipiendis (servata tamen forma hujus Breviarii) alioquin de Communi (k) etiam si prædicta Festa in hoc Kalendario non sint descripta (l). Præterea Officium fit Duplex pro Defunctis in Commemoratione omnium Fidelium Defunctorum, & in die obitus, seu depositione Defuncti (m) ut in eodem Officio dicitur circa finem Breviarii.

(g) Sic dicta, quia olim Catechumeni hoc die baptizati vestibus albis induebantur.

(h) Vocatur proprie Patronus (quem aliqui perperam cum Titulari confundunt) quem Episcopus cum Populo sibi Patronum elegit, de quo vide p. 1. tit. 6. hujus Instructionis.

(i) Titularis Ecclesiæ dicitur, sub cujus invocatione Ecclesia consecrata est.

(k) Commune Sanctorum intellige, seu eam partem Breviarii, in qua Officia pluribus Sanctis communia in defectum proprii Officii designantur.

(l) Quibus addit Gavantus f. 3. c. 3. n. 10. Sanctos, de quibus insignis Reliquia (puta caput, brachium, crus, vel ea pars corporis, in qua passus est Martyr, modo integra, & non parva sit, ut decidit S. Congregatio) habetur. Item Translatio Patroni Principalis juxta Arnaudum tr. 2. p. 1. tit. 1.

(m) Gavantus f. 9. c. 2. n. 12. etiam diem tertium, septimum, trigesimum & Anniversarium addit, cum in his Invitatorium, quod non nisi in solemnibus Officiis pro Defunctis dici con-

suevit, recitari velit; & Rubricæ Missalis Missam in his diebus perinde, ut in die depositionis, exceptis Orationibus, dici præcipiant.

II. Festum Duplex celebratur eo die, quo cadit, nisi illud contingat transferri, ut dicetur in Rubrica de Translatione Festorum.

III. Habet primas & secundas Vesperas integras (n). Nisi cum alio simili concurrat (o), ut dicitur in Rubrica de concurrentia Officii; & totum Officium sit de Duplici, incipiendo a primis Vesperis usque ad Completorium sequentis diei inclusive, nisi aliter in propriis locis assignetur (p). Officium autem Defunctorum habet tantum primas Vesperas, Matutinum & Laudes, ut circa finem Breviarii ponitur.

(n) Intellige de Sanctorum Festis, nam triduum ultimum Sacræ Hebdomadæ, licet sub duplici ritu celebretur, non tamen habet primas Vesperas, cum omnis FERIA Major in Matutino incipiat Officium.

(o) Puta si Duplex per annum cum alio Duplici per annum in Vesperis concurrat, tunc enim dividunt Vesperas, ita ut de antecedente Psalmi, de subsequente reliquæ Vesperarum partes a Capitulo dicantur. Quod si vero cum dissimili, id est, primæ vel secundæ Classis Duplici concurrat, tunc vel omnino amittit jus ad Vesperas, vel solam commemorationem habet.

(p) Uti fit in Festis infra Octavam Nativitatis Christi occurrentibus, quorum nullum habet integras Vesperas.

IV. In utrisque Vesperis, Matutino & Laudibus tantum, non autem in aliis Horis duplicantur Antiphonæ (q), id est, integræ dicuntur in principio & fine Psalmorum (r).

(q) Quod adeo proprium est Duplicibus, ut omnibus omnino & solis conveniat, atque adeo merito illa denominationem ab hac duplicatione accipiant.

(r) Nisi omnino omitti debeant, ut fit tempore Paschali, dum in singulis Nocturnis secunda & tertia Antiphona omittitur.

V. Ad Matutinum regulariter (s) dicuntur tres Nocturni cum novem Psalmis, & totidem Lectionibus (t), hoc est, in unoquoque Nocturno tres Psalmi, & tres Lectiones, præterquam in Paschate Resurrectionis & Pentecostes cum duobus sequentibus diebus,
in

in quibus dicitur unum tantum Nocturnum, cum tribus Psalmis, & totidem Lectionibus, ut ibidem ponitur.

(s) Propter binas Octavas Paschatis & Pentecostes mox infra exceptas; alia enim omnia Duplicia tres Nocturnos, & novem Psalmos ac Lectiones habent.

(t) Ab his quippe Festa novem Lectionum denominantur.

VI. Preces (u) ad Primam & Completorium (x) & Suffragia de S. Maria, Apostolis, & Pace (z) ad Vesperas & Laudes non dicuntur in Officio Duplici (a), ut etiam in propriis eorum Rubricis dicitur.

(u) Per preces has intellige Versiculos quosdam cum Responsoriis suis in Prima & Completorio annotatos.

(x) Multo minus Preces in Laudibus & Vesperis, & reliquis minoribus Horis dici solitæ dicuntur, ut quæ solis Feriis Majoribus & Vigiliis propriæ sunt.

(z) Atque adeo nec Commemoratio de Cruce tempore Paschali, quæ tunc loco Suffragiorum dicitur.

(a) Quod tamen privilegium non solis Duplicibus, sed etiam Semiduplicibus quibusdam, videlicet diebus infra Octavam; imo Suffragiorum carentia etiam Simplicibus quibusdam, nempe Feriis Adventus & Majoris Hebdomadæ convenit.

VII. Quomodo fit Ordinandum Officium Duplex in Vesperis, Matutino, & ceteris Horis; similiter & de Antiphonis, Responsoriis, Versibus, Capitulis, & aliis in eo dicendis, habentur inferius de singulis propriæ Rubricæ.

TITULUS II.

DE OFFICIO SEMIDUPLICI.

I. Officium fit Semiduplex diebus Dominicis (excepta Dominica in Albis (b), in qua fit Duplex) (c) & diebus infra Octavam (d). Item in Festis, quibus in Calendario hæc vox *Semiduplex* apponitur (e), in Festis propriis quorundam locorum (f), quæ solemnius apud illas, quam Simplicia, consueverunt celebrari.

(b) Non, quod dies Octava sit Paschatis, cum ritum a diebus Octavæ Paschatis penitus diversum habeat; sed quia forte illo die sollemnis Baptismus celebratur.

(c) Quibus adde etiam Dominicam Paschatis, Pentecostes & Trinitatis, quamvis hæc Festa potius, quam Dominicæ dicenda sint.

(d) Vocantur Dies infra Octavam sex illi dies, qui intra Festum & ipsam diem Octavam intercedunt.

(e) Nisi propter formalitatem Patroni aut Titularis, aut propter insignem Reliquiam inter Duplicia numerentur.

(f) Qualia v. g. sunt Translatio Patroni minus principalis: Festum Sancti, cujus Reliquia non insignis habetur, si a S. Congregatione ejusmodi Festum concedatur.

II. In Festo Semiduplici fit eo die, quo cadit, nisi contingat transferri, ut dicitur in Rubrica de Translatione Festorum.

III. Habet totum Officium integrum (g) sicut Duplex; sed non duplicantur Antiphonæ.

(g) Hoc est, primas & secundas Vesperas cum reliquis Horis integras, nisi per occursum vel concursum cum Duplicibus easdem amittat.

IV. Ad Matutinum dicuntur tres Nocturni, præterquam infra Paschæ & Pentecostes Octavas, in quibus dicitur unum Nocturnum cum tribus Psalmis, & totidem Lectionibus. Et regulariter, quando dicuntur tres Nocturni, dicuntur novem Psalmi, & totidem Lectiones (h) exceptis iis Dominicis, in quibus fit Officium, ut in Psalterio (i), quæ habent octodecim Psalmos.

(h) Unde & hæc Festa vocari solent Festa novem Lectionum.

(i) Quales sunt omnes Dominicæ præter eas, quæ infra Octavas privilegiatas Nativitatis, Epiphaniæ, Ascensionis, & Corporis Christi cadunt; hæc enim perinde ut ipsa Festa, novem duntaxat Psalmos habent.

V. Quomodo fit ordinandum Officium Semiduplex tam in Festis, quam in Dominicis, & infra Octavas; item & de Antiphonis, Versibus, Responsoriiis & hujusmodi aliis; & quando in Semiduplici dicantur Preces ad Primam, & Completorium, & Suffragia de Sanctis ad Vesperas & Laudes, habentur inferius de singulis propriæ Rubricæ.

TITULUS III. DE OFFICIO SIMPLICI.

I. Officium fit Simplex in diebus Ferialibus, quando occurrit fieri de Feria (k), item in Festis, quibus in Kalendario non apponitur vox *Duplex* vel *Semiduplex*, vel de Octava: Item quando fit de B. Maria in Sabbatho (l), ut in ejus Rubricis dicetur.

(k) Id est, tali die, in quem nullius Sancti Festum aut Vigilia, nec B. MARIA in Sabbatho cadit.

(l) Adde Dominicas, quæ, quia suo loco celebrari non possunt, per anticipationem transferuntur in præcedentem hebdomadam. Item Vigiliæ, quæ Duplici aut Semiduplici ritu non celebrantur.

II. De Festo Simplici fit eo die, quo cadit, nisi eodem die occurrat fieri Officium novem Lectionum (m), vel de S. Maria in Sabbatho (n), vel de aliquibus Ferialibus, quibus Festum simplex cedit (o), ut dicetur in Rubricis de Ferialibus, & de Commemorationibus (p).

(m) Id est, Duplex aut Semiduplex.

(n) Nam huic velat digniori merito cedunt reliqui Sancti.

(o) Quales sunt Ferialibus Majores Adventus, Quadragesimæ, Quatuor Temporum, & dies secunda Rogationum.

(p) Quibus etiam Vigiliæ Sanctorum addendæ sunt; nam & his Festum ejusmodi Simplex cedere debet.

III. Habet tantum primas Vesperas, in quibus dicuntur Psalmi FERIALES (q), & a Capitulo fit de Festo, nisi cum eo concurrat Festum novem Lectionum, quia tunc de eo fit sola Commemoratio (r), ut dicetur in Rubrica de Concurrentia Officii: & ejus Officium terminatur ad Nonam, & nihil amplius fit de eo, nec Commemoratio.

(q) In Psalterio illa FERIA, in quam Simplex ejusmodi cadit, notati.

(r) Nisi Festum novem Lectionum sit primæ vel secundæ Classis; tunc enim nec Commemoratio de Simplici in Vesperis facienda est.

IV. Ad Matutinum post Invitatorium & Hymnum de Festo (s), dicitur unum tantum Nocturnum cum
duo-

duodecim Psalmis, ut in Psalterio, secundum Feriam, quæ occurrit (t) & tres Lectiones leguntur, ut infra in Rubricis de Lectionibus dicetur.

(s) Qui plerumque ex Communi Sanctorum sumuntur.

(t) Id est, in eandem diem, quo Festum Simplex celebratur, cadit.

V. Quomodo sit ordinandum Officium Simplex ad Vesperas, Matutinum, & alias Horas; item de Antiphonis, Versibus, Responsoriiis, & aliis, ac quando Preces & Suffragia de Sanctis dicenda sint, habentur inferius propriæ Rubricæ.

TITULUS IV. DE DOMINICIS.

I. **D**e Dominica semper fit Officium in Dominicis Adventus, & in Dominicis a Septuagesima usque ad Dominicam in Albis inclusive (u) quocunque Festo Duplici vel Semiduplici adveniente; quia tunc Festum transfertur (ut in Rubrica de Translatione Festorum dicetur) nisi illud Festum sit de principali Titulo vel Patrono alicujus Ecclesiæ, vel loci, aut Dedicatione propriæ Ecclesiæ; quia tunc de hujusmodi Festo fit tantum in Ecclesia, vel loco, cujus est Titulus, vel Patronus, vel Dedicatio cum Commemoratione Dominicæ, quibusdam Dominicis exceptis (x), ut dicetur in Rubrica de Commemorationibus. In aliis Dominicis per annum fit de Dominica, quando in eis non occurrit Festum Duplex, quia tunc fit de Duplici cum Commemoratione Dominicæ, in utrisque Vesperis & Laudibus (z), & ad Matutinum legitur nona Lectio de Homilia Dominicæ, ut dicetur in Rubrica de Commemorationibus. Si Semiduplex eo die occurrat, transfertur, ut dicetur in Rubrica de Translatione Festorum.

(u) Quia hæ Dominicæ sunt privilegiatæ, utpote primæ & secundæ Classis.

(x) Nempe Dominicis primæ Classis, quæ nulli Festo cedunt.

(z) Nisi

(z) Nisi tale Duplex in secundis Vesperis concurrat cum Duplici primæ vel secundæ Classis; tunc enim de Dominica nulla fit Commemoratio.

II. De Dominicis infra Octavam Nativitatis, Epiphaniæ, Ascensionis & Corporis Christi occurrentibus Officium fit, sicut infra Octavam, & in Proprio de Tempore cum Commemoratione Octavæ, & sine Precibus & Suffragiis Sanctorum. In Dominicis vero, quæ occurrunt infra alias Octavas totum Officium fit de Dominica, ut in Psalterio, & Proprio de Tempore, cum Commemoratione Octavæ, omiſſis etiam dictis Precibus & Suffragiis, ut supra. De Dominica occurrente in die Octava fit Commemoratio, sicut dictum est, quando in ea fit de Festo Duplici (a), præterquam in die Octava Epiphaniæ, in qua nihil fit de Dominica, quia ejus Officium ponitur in Sabbatho præcedente. (b)

(a) Nam & ipsa Dies Octava inter Duplicia numeratur.

(b) Quod propterea fit, teste Gavanto f. 6. c. 7. n. 8. ne Evangelium diei Octavæ, quod est de Christo trigessimum annum agente & baptizato, legatur ante Evangelium de Christo duodeni, quod in Dominica legendum est. Sed hæc ratio probaret, etiam Evangelium infra Octavam Nativitatis opportune non esse præscriptum, cum ibi agatur de Christo jam quadragesimum diem superante, atque adeo præmitti non debuisset Festo Circumcisionis, quod de Christo non nisi octo dies nato agit, tota ergo causa in arbitrium Ecclesiæ referenda est, nisi dicere quis velit, inter octo & quadraginta dies non tantum esse intervallum, quantum inter duodecim & triginta annos intercedit. Quod autem idem Gavantus n. 9. addat, si dies Patroni aut Titularis in Sabbathum antecedens Octavam Epiphaniæ incederet, de Dominica tantum Commemorationem faciendam, & nonam Lectionem dicendam esse, sicut idem fieri solet, si aliqua ex sequentibus hebdomadis anticipanda in dies tota hebdomade impeditos incideret, merito dubium videri potest, cum enim hæ ipsæ Dominicæ, si Feria sexta impedita non foret, e Sabbatho impedito ad hanc Feriam transferendæ essent, cur non idem de hac etiam Dominica dicendum erit, cum Feria sexta diem Octavam Epiphaniæ antecedens sit æque ac Sabbathum dies infra Octavam Epiphaniæ, atque adeo non magis dies impedita, quam Sabbathum censeri debeat.

III. Positum est autem Officium sex hebdomadarum post Epiphaniam, & viginti quatuor post Pentecosten,
ut

ut compleatur numerus triginta Dominicarum, quæ esse possunt ab Epiphania usque ad Septuagesimam, & a Pentecoste usque ad Adventum, ne ulla ex his Dominicis vacet, quin saltem de ea Commemoratio fiat; nam quæ aliquando supersunt post Epiphaniam, ante Septuagesimam ponuntur post vigesimam tertiam a Pentecoste, hoc ordine.

IV. Si Dominicæ post Pentecosten fuerint XXV. Dominica XXIV. post Pentecosten erit, quæ est VI. post Epiphaniam. Si fuerint XXVI. Dominica XXIV. erit, quæ est V., & XXV. quæ est VI. Si fuerint XXVII., Dominica XXIV. erit, quæ est IV. & XXV. quæ est V., & XXVI. erit VI. Si fuerint XXVIII., Dominica XIV. erit III., & XXV. erit IV., & XXVI. erit V., & XXVII. erit VI. & ultimo loco semper ponitur, quæ est ordine XXIV. post Pentecosten, etiam si post Pentecosten aliquando non sint, nisi XXIII. Dominicæ. Tunc enim XXIV. ponitur loco XXIII. & Officium XXIII. ponitur in præcedenti Sabbatho, quod non sit impeditum Festo novem Lectionum; alioquin in alia præcedenti die similiter non impedita, in qua fiat Officium de Feria cum Commemoratione Festi Simplicis (c) si occurrat, & in ea legantur tres Lectiones de Homilia Dominicæ, omiſſis Lectionibus Scripturæ illius Feriæ (d), & in Laudibus dicatur Antiphona ad *Benedictus*, & oratio de Dominica XXIII. Quod si tota hebdomas impedita sit Festis novem Lectionum, etiam translatis, vel aliqua Octava. tunc in Sabbatho legatur nona Lectio, de Homilia Dominicæ XXIII. & de ea fiat Commemoratio in Laudibus tantum, cum Antiphona & Oratione propria.

(c) Quia, licet hoc Officium sub ritu simplici ad modum Feriæ celebretur, nec sit major Feria. est tamen Dominica celebrata sub ritu Simplicis, atque adeo perinde præferenda est Festo Simplici, sicut Dominica, quæ ut Semiduplex celebratur, ipsis Festis Semiduplicibus præfertur.

(d) Non tamen Responsorii huic Feriæ respondentibus.

V. Cum vero interdum contingat, ut Dominica III. vel IV. vel V. vel VI. post Epiphaniam superſit, nec possit poni etiam post XXIII. a Pentecoste, tunc
de

de ea fiat in Sabbatho ante Dominicam Septuagesimæ (e), ut dictum est supra numero præcedente.

(e) Aut si hæc dies impedita est, in Feria VI. vel alio antecedente die non impedito.

VI. De Dominica secunda post Epiphaniam, quando Septuagesima venerit immediate post Octavam Epiphaniae, quomodo agendum sit Officium, habetur in propria Rubrica ante Dominicam primam post Epiphaniam (f).

(f) Transferenda scilicet erit hæc Dominica in præcedens Sabbathum, aut si hoc impeditum sit, in primam diem sequentis hebdomadæ Festo Duplici non impeditum; unde in tali casu ex speciali dispositione Semiduplex simplici Festo cedere debet. Quod si vero tota hebdomas posterior Duplicibus impedita foret, tunc in præcedente Sabbatho Commemoratio tantum Dominicæ erit facienda, omissis Responsoris de Tempore, uti Gavantus s. 6. c. 8. n. 4. monet; ubi etiam n. 2. duas causas affert, cur de hac Dominica specialis hæc dispositio, quæ nulli alteri Dominicæ communi conceditur, sit facta; nempe primo, ut ordine historico servato de vita Christi legatur post ejus Baptismum, primum miraculum in Cana Galilæa factum, antequam quidquam aliud in sequentibus Dominicis de eo narretur. Secundo, ut Officia & Responsorialia Dominicarum post Epiphaniam semel saltem dicantur suo tempore proprio, nec omnino omittantur.

VII. Cum autem in proprio de Tempore dicitur aliqua Dominica esse prima Mensis, in qua primo ponitur initium libri de Scriptura cum sua historia, id est, cum Responsoris, animadvertendum est, eam dici primam Dominicam Mensis, quæ venit in Kalendis illius Mensis, vel est proximior Kalendis nec modo: Si Kalendæ venerint in II. III. & IV. Feria, Dominica prima erit, quæ præcedit Kalendas, licet veniat in præcedenti mense, si autem Kalendæ venerint in quinta aut sexta Feria & Sabbatho, prima Dominica Mensis erit, quæ sequitur post ipsas Kalendas (g) Dominica autem prima Adventus non sumitur ea, quæ est proximior Kalendis Decembris, sed Festo S. Andreæ, vel quæ venerit in ipso Festo.

(g) Brevius loquendo illa erit Dominica prima Mensis, quæ vel cadit in tres ultimos dies hebdomadæ antecedentis Kalendas; vel in quatuor primos dies hebdomadæ sequentis Kalendas.

Quod

Quod idem etiam cum proportionem de prima Dominica Adventus respectu Festi S. Andreæ dicendum erit.

VIII. Officium Dominicæ fit Semiduplex (h), & incipit a primis Vesperis in Sabbatho, & habet totum Officium integrum usque ad Completorium Dominicæ inclusive, nisi cum aliquo concurrat, ut dicitur in Rubrica de Concurrentia Officii.

(h) Excipe Dominicam in Albis, quæ, ut alibi dictum, sub ritu Duplicis celebratur.

IX. Ad Matutinum dicuntur tres Nocturni cum Psalmis, ut in Psalterio (i), & leguntur novem Lectiones de Tempore.

(i) Nisi sit Dominica privilegiata v. g. infra Nativitatem, Epiphaniam &c. cadens, quæ novem tantum Psalmos, ut ipsa Festa habent.

X. Quomodo autem fit ordinandum ejus Officium, insuper & de Lectionibus, Responsoriiis, & aliis; & quomodo initia librorum Scripturæ cum sua historia (k) sint ponenda, habentur de singulis inferius propriæ Rubricæ.

(k) Id est, Responsoriiis, quæ *historia* teste Gavanto f. 5. c. 13. n. 1. a Micrologo & Radulpho vocantur, quia prosequuntur historiam Sacræ Scripturæ in præcedenti Lectione lectam, & secundum ordinem historiæ ordinata sunt.

TITULUS V. DE FERIIS.

I. Officium Feriale, hoc est, Simplex de Tempore (l) occurrenti, prout in Psalterio & Proprio de Tempore habetur, fit semper in Feriis Adventus, Quadragesimæ, Quatuor Temporum, Vigiliarum, & Feria secunda Rogationum (m) quando infra hebdomadam non occurrit Festum Duplex, vel Semiduplex, vel de Octava; quia tunc de hujusmodi Festis fit Commemoratio (n), ut dicetur in Rubrica de Commemorationibus. Si vero in eis occurrat Festum Simplex, de eo fit tantum Commemoratio. Item per annum fit Officium de Feria illis diebus, quibus infra hebdomadam in Calendario non ponitur aliquod Festum Duplex, Semiduplex, vel

vel Simplex, & non occurrit aliqua Octava, vel Officium S. Mariæ in Sabbatho, vel aliquod Festum solemne, aut consuetum in aliqua Ecclesia celebrari (o), quamvis in Rubrica hujus Breviarii non descriptum.

(l) Per quam vocem in Rubricis intelligitur dies, in quam nullum Officium de Sancto (includendo etiam Vigiliis & Octavas eorundem, & B. Virginem in Sabbatho) cadit, quæ si simplici ritu celebretur, *Feria* ordinarie (quod addo propter Dominicas translata, quæ etiam simplici ritu celebrantur) appellatur; si autem semiduplici ritu, Dominica vocatur.

(m) Quæ ideo Feriæ Majores dicuntur, eo quod de illis semper fiat Commemoratio, & omni Festo Simplici præferantur; excepta Vigilia, quæ inter Ferias majores non numeratur, quia, licet pariter Simplicibus præferatur, non tamen de ea semper fit Commemoratio, ut in sequenti titulo patebit.

(n) Nisi Feria privilegiata sit, id est, talis, cui omne Festum cedere debeat, qualis est Feria quarta Cinerum.

(o) Aut Officium de Dominica aliqua translata dicendum sit.

II. Officium Feriæ in Adventu, Quadragesima, Quatuor Temporibus, Vigiliis, & prima die Rogationum (p) incipit a Matutino; in aliis vero Feriis per annum inde fit (q) de Feria, ubi definit Officium præcedentis diei, ita, ut si præcedenti die fuerit Duplex, vel Semiduplex, Officium Feriæ sequenti die incipiat, a Matutino; si præcedenti die idem Festum fuerit Simplex, de Feria fiat a Vesperis illius præcedentis diei inclusive (r). Similiter & quando in Feria quarta & sexta Quatuor Temporum Septembris, & in Feria quarta Cinerum, ac in Vigiliis occurrit aliquod Festum Simplex, de quo fieri debet Commemoratio, tunc præcedenti die (nisi fuerit Festum novem Lectionum) in Vesperis fit de Feria, ut in Psalterio, sine precibus cum oratione Dominicæ præcedentis, & cum Commemoratione Festi trium Lectionum (s) in sequenti. Feria occurrentis, ut dicetur infra in Rubrica de Concurrentia. Terminatur autem Officium de Feria, subsequente Duplici vel Semiduplici ad Nonam: subsequente vero Simplici, de quo fieri debet Officium ad Capitulum Vesperarum, quia inde fit de Festo Simplici absque ulla deinceps Commemoratione Feriæ (t).

(p) Rogationum dies vocantur tres dies ante Festum Ascensionis, eo quod illis diebus Ecclesia varias Processiones institueret, Deumque pro variis malis avertendis, bonisque impetrandis ferventius rogare soleat.

(q) Intellige initium Officii de Feria.

(r) Si sequenti die Feria Major aut Vigilia subsequatur; si enim alia Feria minor sequeretur, tunc non a Vesperis *præcedentis*, ut ait Rubrica, sed subsequenter fieret initium, cum Vesperæ illæ ad subsequentem Feriam pertineant.

(s) Quia, licet Simplex haberet per se jus ad primas Vesperas a Capitulo dicendas, amittit tamen illud per occursum cum sequente Feria, ob quam non potest de eo dici Officium sequenti die, atque adeo nec primas Vesperas habere decet.

(t) Si autem alia Feria Minor sequeretur, totas Vesperas primas, imo & sequenti die etiam secundas sibi vendicaret, si post illam Feria Major aut Vigilia sequeretur, quia tunc harum Officium primum a Matutino inciperet.

III. Ad Matutinum dicitur unum tantum Nocturnum cum duodecim Psalmis, secundum ordinem Ferialium in Psalterio (u), & tribus Lectionibus, ut in Proprio (x) de Tempore.

(u) Psalterium vocatur illa Pars Breviarii, in qua Psalmi in Dominica & Ferialibus dicendi notantur.

(x) Proprium de Tempore appellatur illa Pars Breviarii, in qua Lectiones in Ferialibus, & Festis Domini, ac Dominicis legendæ designantur.

IV. Excipiuntur ab hoc Ordinario Officii Feriali tres Ferialiæ Majores (z) Hebdomadæ sanctæ; & Ferialiæ Octavarum Paschæ & Pentecostes (a), de quibus fit Officium, ut in propriis locis ponitur.

(z) Nempe Feria quinta, sexta & Sabbathum, quæ ritu Duplici celebrantur, ideoque novem Psalmos, totidemque Lectiones habent.

(a) Sed hæ exceptione opus non habuissent, cum tanquam dies infra Octavam ritu Semiduplici vel Duplici celebrentur, atque adeo inter Ferialiæ proprie dictas, de quibus hoc loco agitur, non sint numerandæ.

V. Quomodo ordinandum sit Officium de Feria ad Matutinum, & alias Horas, item de Lectionibus & Responsoriis, & quando dicendæ sint Preces ferialiæ, ac de aliis, quæ ad Officium Ferialiæ pertinent, habentur inferius de singulis propriæ Rubricæ.

TITULUS

TITULUS VI. DE VIGILIIS.

I. De Vigiliis (b) fit Officium in omnibus Vigiliis per annum, quæ jejunantur, ubi in Kalendario annotatur hæc vox *Vigilia*, nisi in die Vigiliæ occurrat Festum novem Lectionum vel Octava; tunc enim in Officio novem Lectionum legitur nona Lectio de Homilia Vigiliæ, & fit Commemoratio de ea ad Laudes tantum cum Antiphona *Ad Benedictus*, & Versu Feriæ occurrentis de Psalterio, & oratione Vigiliæ, præterquam in illis Festis Majoribus (c), quæ inferius excipiuntur.

(b) Sic vocabantur olim Profesti dies, quia Christiani de nocte in iisdem vigilare & psallere, & jejunare de die consueverant; qua tamen vigilandi consuetudine ob graves causas sublata, Vigiliæ nomen cum jejunio retentum est.

(c) Puta in Duplicibus primæ Classis, & Feriis Majoribus, in quibus nulla fit Commemoratio de Vigilia, nisi de Vigilia Epiphaniæ, quæ privilegiata est.

II. Si Vigilia occurrat in Dominica, de ea fit Officium in Sabbatho, quod non sit impeditum Festo novem Lectionum; quia tunc de Vigilia fit tantum Commemoratio, ut dictum est. Excipitur ab hac regula Vigilia Nativitatis & Epiphaniæ Domini, quæ si venerint in Dominica, fit de illis, uti in propriis Rubricis dicitur (d). Si autem in Vigilia occurrat Festum solemne alicujus loci, vel ex solemnioribus infra annum, quæ inferius in Rubrica de Commemorationibus numerantur (veluti, si in Vigilia S. Joannis Baptistæ venerit Festum Corporis Christi) nihil tunc prorsus, nec Commemoratio fit de Vigilia (e), excepta Vigilia Epiphaniæ. Idem servetur, quando aliqua Vigilia venerit in Adventu, Quadragesima, aut Quatuor Temporibus; nulla enim in illis Feriis de Vigiliis fit Commemoratio (f).

(d) Quia hæ Vigiliæ sub Semiduplici & Duplici ritu celebrantur, ideoque Majores vocantur.

(e) Nisi ex Ordinarii dispositione jejunium cum Vigilia in antecedentem diem transferatur, uti in aliquibus Dioecesibus contingit, &, ut in omnibus fieret, valde optandum esse, ait Savantus s. 3. c. 7. n. 3.

(f) Eo quod Feriæ Majores sint Feriæ Domini; Vigiliæ autem Feriæ Servorum, quæ proin merito cedunt, inquit Gavantus l. c. n. 4. cum de utrisque non possit fieri Officium, eo quod utrumque Homiliam cum Evangelio habeat, nunquam autem in Festo trium Lectionum duo Evangelia dici soleant. Verum hæc ratio solum probat, quod Evangelium & nona Lectio de Vigilia dici non debeat; non autem evincit, quod non saltem Commemoratio in Laudibus de Vigilia fieri posset, sicut interdum de Simplicibus Festis, si nona Lectio de iisdem ob justam causam dici non possit, tamen fit Commemoratio in Laudibus. Dicendum ergo erit, hoc speciale privilegium, aut potius requisitum Vigiliarum esse, ut, si de iis officium aut nona Lectio dici non queat, etiam Commemoratio de iisdem omittatur.

III. Officium Vigiliæ incipit ad Matutinum, sicut dictum est in Superiore Rubrica de Feriis; terminatur autem ad Nonam, quia Vesperæ sunt de sequenti Festo.

IV. Officium Vigiliæ totum fit de Feria occurrenti, ut in Psalterio: & tres Lectiones leguntur de Homilia in Evangelium Vigiliæ, ut in propriis locis assignatur (g), cum tribus Responsoris de Feria occurrenti, ordine in Rubrica de Responsoris præscripto. Dicuntur Preces Feriales (h) & Commemorationes communes, aliaque omnia, sicut in Feriis Adventus, Quadragesimæ, & Quatuor Temporum: de quibus & de aliis circa ordinandum ejus Officium habentur inferius propriæ Rubricæ.

(g) In proprio videlicet Sanctorum, aut in defectu hujus in Communi Sanctorum.

(h) Sic dictæ, quia in solis Feriis dicuntur, & nihil aliud sunt, quam Versiculi quidam & Responsoris post Cantica in Laudibus & Vesperis, in Minoribus vero Horis post Responsoris breviter dici soliti.

V. Excipitur ab hoc Ordinario Vigiliarum, quæ jejunantur, Vigilia Pentecostes, quæ cum tribus Nocturnis sub Officio Semiduplici celebratur, ut ibi; & Vigilia Nativitatis Domini, quæ, Nocturno Feriæ excepto, in Laudibus & Horis habet reliquum Officium Duplex. In Vigiliis vero Epiphaniæ & Ascensionis, quæ non jejunantur, fit Officium, ut propriis locis notatur.

TITULUS VII.

DE OCTAVIS.

I. De Octava fit Officium, vel saltem Commemoratio (quando aliquo Festo vel Dominica impeditur) per octo dies continuos. Fit de Octava in Paschate Resurrectionis, in Ascensione Domini, in Pentecoste, in Festo Corporis Christi, in Festis, quibus in Calendario apponitur Octava; item in Festo Dedicationis propriæ Ecclesiæ, & in Festo Principalis Patroni, & Titularis loci vel Ecclesiæ, & in Festis aliorum Sanctorum (i), quæ apud quasdam Ecclesias, Congregationes, & Religiones consueverunt solemniter celebrari, nisi illa Festa venerint in Quadragesima (k), quo tempore omittitur Officium cujuscunque Octavæ. Quod si aliquod Festum, quod celebrari solet cum Octava, paulo ante Quadragesimam venerit, etiam si per aliquot dies factum sit Officium de Octava illius, adveniente Quadragesima nihil amplius fit de ea, nec Commemoratio (l). Et idem servatur de Octavis nondum absolutis, quando supervenit Festum Pentecostes (m) & dies decima septima Decembris (n).

(i) Qualis præcipue est Fundator Ordinis, qui apud illos Religiosos Patrono primario loci æquiparatur.

(k) Quia, cum ibi singulæ Feriæ habeant proprias Missas, non decet eas per prorogationem Festorum impediri, quam ob causam olim nulla Festa in Quadragesima celebrabantur.

(l) Quod ita intelligit Gavantus s. 3. c. 8. n. 9. ut jam in Vesperis debeat omitti Officium de Octava, eo quod sequenti die Matutinum de Octava non sit dicendum, atque adeo nec ipsæ Vesperæ, sed cum eadem Vesperæ non tantum sequenti diei infra Octavam tanquam primæ, sed etiam præcedenti diei tanquam secundæ debeantur, non video, cur non sub hoc respectu dici debeant.

(m) Cum enim a Vigilia Pentecostes usque ad Dominicam Trinitatis propter solemnitatem hujus Festi omne aliud Festum, etiam Dedicationis, & Patroni excludatur, multo magis decet, ipsas etiam dies Octavarum velut Semiduplicia tantum excludi.

(n) Quia decet, inquit Gavantus l. c. ut Natalis Domini, sicut Pascha habeat quasi Octavam ante & post, licet non æquali ritu celebratam.

II. In Pascha Resurrectionis & Pentecostes Officium Octavæ terminatur in Sabbatho sequenti ad Nonam (o).

(o) Obsequens scilicet Festum; & quia ipsa etiam horum Festorum Vigilia solemniori ritu celebrata pro die Octava computari potest.

III. Infra Octavas fit de Festis Duplicibus & Semiduplicibus occurrentibus, ac etiam translatis, ut dicetur infra de Translatione Festorum n. 5. cum Commemoratione Octavæ, nisi illa Festa sint de Solemnioribus (p) enumeratis in sequenti Rubrica de Commemorationibus, in quibus nulla fit Commemoratio de Octava, exceptis Octavis Nativitatis, Epiphaniæ, & Corporis Christi, de quibus fit semper Commemoratio, quocunque Festo in illis occurrente. Infra Octavas autem Paschæ & Pentecostes non fit de Festo aliquo, etiam Principali Patrono, vel Titulari Ecclesiæ, vel Dedicatione ejusdem, sed transfertur post Octavam. Infra Octavam Epiphaniæ fit tantum de Patrono, vel Titulari Ecclesiæ, & de Dedicatione ejusdem (non tamen in die Octava) (q) cum Commemoratione Octavæ (r). Infra Octavam Corporis Christi fit tantum de Duplicibus, non tamen translatis, cum Commemoratione Octavæ; de Semiduplicibus vero infra eam non fit (s), sed transferuntur post Octavam, ut dicetur in Rubrica de Translatione Festorum. De Simplicibus infra quasunque Octavas occurrentibus fit tantum Commemoratio, præterquam in duobus diebus post Pascha & Pentecosten, ut dicitur in sequenti Rubrica de Commemorationibus. De Dominicis infra Octavas occurrentibus fit Officium, ut dictum est supra in Rubrica de Dominicis. Si duæ Octavæ simul concurrant (ut Octava S. Joannis Baptistæ, & Corporis Christi, vel Octava Patroni, vel Titularis Ecclesiæ cum alia Octava) quando non erunt celebranda Festa novem Lectionum, vel dies Dominicus, fit Officium de digniori (t) cum Commemoratione alterius. De die autem Octava cujuscunque Festi fit totum Officium Duplex cum Commemoratione diei infra aliam Octavam. De Festis
occur-

occurrentibus in die Octava, fervetur, quod dicitur in Rubrica de Translatione Festorum.

(p) Puta Duplicia primæ vel secundæ Classis.

(q) Hinc istæ duæ Octavæ vocantur Octavæ primæ Classis, quia sunt similes Duplicibus primæ Classis in exclusione Festorum.

(r) Et propterea vocatur Octava secundæ Classis.

(s) Ob quam causam Octava tertiæ Classis appellatur.

(t) Dignitas autem ista ex diversitate Classium desumenda est; in eadem autem classe Personæ hoc ordine attenduntur juxta Gavantum s. 3. c. 8. n. 6. ut primum locum dignitatis obtineat Christus, secundum B. Virgo, tertium S. Joannes Baptista, Apostoli, Martyres &c. juxta Litaniarum ordinem, Dedicationis vero Octava dignior quoque, quam Patroni & Titularis censenda sit.

IV. Officium de Octava fit cum tribus Nocturnis, novem scilicet Psalmis, & novem Lectionibus (exceptis Octavis Paschæ & Pentecostes, in quibus fit cum uno Nocturno, ut suis locis ponitur) & omnia dicuntur, sicut in die Festi (u) præter Lectiones, quarum primæ tres semper sunt de Scriptura occurrente in Officio de Tempore (x) præterquam infra Octavam Assumptionis B. Mariæ, in qua singulis diebus sunt positæ Lectiones propriæ de Canticis Canticorum; aliæ Lectiones secundi & tertii Nocturni dicuntur, quæ infra Octavam positæ sunt. Infra Octavam vero Patroni vel Titularis Ecclesiæ, aut alterius Festi, quod in aliquibus Ecclesiis consuevit cum Octava celebrari, si apud illas Ecclesias non habentur propriæ & approbatæ Lectiones pro secundo & tertio Nocturno infra Octavam, repetantur Lectiones positæ in Communi Sanctorum, si de Sanctis fiat Octava; alioquin Lectiones diei Festi.

(u) Excipe Epiphaniæ Octavam, in qua non omittitur Invitatorium cum Psalmo *Venite*, sicut in ipso Festo omittebatur.

(x) Intellige de solis diebus infra Octavam; nam ipsa die Octava in primo Nocturno Lectiones Festi reassumuntur, ut in Rubrica de Lectionibus n. 9. dicitur.

V. Infra Octavam Officium fit Semiduplex (a) in die Octava Duplex; in Vesperis infra Octavam omnia dicuntur, sicut in secundis Vesperis Festi (b) & in pri-

mis Vesperis diei Octavæ omnia, sicut in primis Vesperis Festi, nisi aliter in propriis locis notetur.

(a) Excipe Feriam secundam & tertiam Octavæ Paschæ & Pentecostes.

(b) Non tamen duplicantur Antiphonæ, sicut in Vesperis Festi.

VI. Infra Octavam non fiunt Suffragia consueta de Sanctis: nec dicuntur Preces ad Primam & Completorium (c), etiam fiat Officium de Dominica, vel Festo Semiduplici. In aliis quomodo ordinandum sit Officium de Octava, habentur inferius propriæ Rubricæ.

(c) Quia, cum dies Octavæ sint prorogatio Festi, decet, ut, sicut in ipso Festo hæc Suffragia & Preces excluduntur, ita nec in diebus infra Octavam admittantur.

TITULUS VIII.

DE OFFICIO S. MARIÆ IN SABBATHO.

I. In omnibus Sabbathis per annum extra Adventum, Quadragesimam, &, nisi Quatuor Tempora aut Vigiliæ occurrant, vel nisi fieri debeat de Feria propter Officium alicujus Dominicæ aliquando infra hebdomadem ponendum, ut in Rubrica de Dominicis dictum est; & nisi fiat Officium novem Lectionum, vel de Pascha & Pentecostes, semper fit Officium de S. Maria eo modo, quo fit de Festo Simplici (d), quemadmodum circa finem Breviarii disponitur. De Festo autem Simplici in Sabbatho occurrente fit tantum Commemoratio.

(d) A Capitulo scilicet Vesperarum præcedentis diei, & cum tribus Lectionibus, ut n. 3. clarius dicetur.

II. Cum vero supradictis diebus fieri non potest Officium de S. Maria, nulla etiam fit Commemoratio de ea propter Sabbathum, sed tantum in Semiduplicibus (quando ejus Officium parvum non dicitur) (e) fit consueta ejus Commemoratio per annum cum aliis Suffragiis positis in Psalterio post Vesperas Sabbathi.

(e) Nam in eo casu non fit Commemoratio de illa inter Suffragia, cum mox integra Hora de illa dicenda sit; non de-

seat autem de eodem simul Commemorationem & Officium fieri, nisi B. V. sit Titularis Ecclesiæ.

III. Ejus Officium in Sabbatho incipit Feria sexta ad Modum Festi Simplicis a Capitulo, & terminatur ad Nonam Sabbathi. Si autem Feria sexta occurrat Officium novem Lectionum, in Vesperis fit tantum Commemoratio de S. Maria cum Antiphona, Versu & Oratione, quæ habentur in Officio ejus in Sabbatho, nisi illud Officium novem Lectionum sit de eadem B. Maria, quia tunc nulla alia Commemoratio de ea facienda est (f).

(f) Ne bis explicite ejusdem in eadem Hora fiat mentio in Orationibus, & ne de eadem fiat Commemoratio simul & Officium.

IV. Ad Matutinum post Invitatorium & Hymnum de S. Maria, dicitur unum Nocturnum cum duodecim Psalmis Ferialibus, ut in Psalterio (g) Versus de S. Maria, prima & secunda Lectio ex Scriptura de Tempore occurrenti; tertia Lectio, & alia omnia tam in Matutino, quam in Laudibus & Horis, ut in Officio S. Mariæ in Sabbatho assignatur.

(g) Ex quo tamen Psalmi pro Laudibus non sumuntur, sed ex Dominica, vel Officio parvo B. Virginis.

V. Dicuntur Preces Dominicales (h) ad Primam & Completorium, & fiunt Suffragia consueta de Apostolis & Pace; & Tempore Paschali sola Commemoratio de Cruce, ut in secunda Feria post Octavam Paschæ. Post Nonam nihil fit de ea, nisi consueta ejus Commemoratio cum aliis Suffragiis, quando dicenda sunt in Officio de Dominica.

(h) Sic dictæ ad distinctionem a Ferialibus Precibus, quæ in nulla unquam Dominica dicuntur.

TITULUS IX.

DE COMMEMORATIONIBUS.

I. Commemorationes (i) fiunt de Festis Simplicibus, quando in eorum diebus incidit Festum novem Lectionum, etiam translatum vel Dominica, vel Octa-

va, vel Sabbathum, & quando fieri debet: de Feria, ut ponatur Officium alicujus Dominicæ, quæ in anno superfuat.

(i) Commemorationis nomine hic nihil aliud intelligitur, quam recitatio certæ cujusdam Antiphonæ cum Versiculo & Responsorio, ac Oratione in solis Laudibus & Vesperis dici solitæ.

II. De Feriis Adventus, Quadragesimæ, Quatuor Temporum, Vigiliarum (k), & secundæ Rogationum fit Commemoratio, quando Festum novem Lectionum in illis Feriis occurrit. Si simplex Festum in eisdem Feriis occurrit, Officium fit de Feria, & Commemoratio de Festo simplici.

(k) Nisi illud Festum fit primæ Classis, tunc enim de Vigilia, nulla fieret Commemoratio.

III. Præterea fit Commemoratio de Dominicis a Pentecoste usque ad Adventum, & ab Epiphania usque ad Septuagesimam, & a Dominica in Albis usque ad Pentecosten exclusive, quando Festo Duplici impediuntur. De aliis Dominicis (l) nulla fit Commemoratio occurrente Festo Duplici, quia Festum in illis transfertur, nisi illud Festum fuerit Principalis Patroni, vel Tituli, aut Dedicationis Ecclesiæ, non autem alicujus Capellæ vel Altaris ejusdem Ecclesiæ, & tunc de hujusmodi Principali Festo fit tantum in eo loco vel Ecclesia, cujus est Patronus, vel Titulus, vel Dedicatione cum Commemoratione Dominicæ, excepta prima Dominica Adventus, Dominica prima Quadragesimæ, Dominica Passionis, Dominica Palmarum, Dominica Paschæ, Dominica in Albis, ac Dominica Pentecostes & Trinitatis, in quibus hujusmodi occurrens Festum transfertur in sequentem diem similiter non impeditam, dummodo non fuerit infra majorem Hebdomadam (m), & per Octavam Paschæ & Pentecostes, quibus diebus non fit de aliquo Festo Duplici occurrente.

(l) Intellige Dominicas primæ & secundæ Classis in Tabula Festorum notatas.

(m) Major hebdomas vocatur ultima hebdomas Quadragesimæ, eo quod ibi Mysterium Redemptionis humanæ per Passionem Christi factæ specialiter recolatur.

IV. De Octava etiam, quando Festo novem Lectionum, vel Dominica impeditur, fit Commemoratio, nisi illud Festum novem Lectionum fuerit solemne principale alicujus loci (n), ut supra; nam in primis Vesperis & Laudibus hujusmodi Festi nulla fit Commemoratio Festi simplicis occurrentis, nec alicujus Vigiliæ (excepta Vigilia Epiphaniæ) (o) nec alicujus diei infra Octavam, nec alicujus præcedentis Festi novem Lectionum (nisi id Festum fuerit ex iis, quæ infra in hac eadem Rubrica enumerantur) nec diei Octavæ, nec Dominicæ, si Festum illud solemne celebretur Feria secunda, exceptis Dominicis Adventus, Dominicis a Septuagesima usque ad Octavam Paschæ inclusive, de quibus Dominicis, sicut etiam de Feriis Adventus, Quadragesimæ, Quatuor Temporum, & Feriæ secundæ Rogationum fit Commemoratio quocunque Festo adveniente. Quod si hujusmodi Festum solemne venerit in quacunque Dominica, fit Commemoratio de ea in utrisque Vesperis & Laudibus, & similiter, si occurrat in die Octava alicujus Festi habentis Octavam, de ea fiet Commemoratio etiam in utrisque Vesperis & Laudibus. In secundis autem Vesperis Festi prædicti fit Commemoratio de Duplici, Semiduplici (p) & Dominica sequentibus, & non de aliis.

(n) Puta Patroni, Tituli, vel Dedicationis.

(o) Quæ privilegiata est, ut de ea semper fieri debeat Commemoratio.

(p) Festo intellige, nam de diebus infra Octavam, licet æque sint Semiduplicia, non fit Commemoratio in secundis Vesperis talis Festi.

V. Idem servatur in quibusdam Festis Majoribus per annum, scilicet in Nativitate Domini (in cujus Officio nulla fit Commemoratio de S. Anastasia, sed in secunda tantum Missa) in Epiphania, in Pascha Resurrectionis cum tribus proxime antecedentibus, & duobus proxime sequentibus diebus, in Pentecoste cum duobus sequentibus diebus, in Festo Corporis Christi, in Festis Natalitiis S. Joannis Baptistæ, SS. Apostolorum Petri & Pauli, Assumptionis B. Mariæ, in Festo
Omnia

Omnia Sanctorum, & in Festo Dedicationis propriæ Ecclesiæ (q), in quibus Festis fiunt Commemorationes eo modo tantum, quo dictum est.

(q) Quibus etiam Festum S. Stephani Protomartyris non improbabiliter addit Andreas Castaldus in Cærem. Clericor. Reg. l. 3. c. 5. n. 1. eo quod huic Festo cedat Festum secundæ Classis, scilicet S. Joannis Apostoli in primis Vesperis.

VI. In Festis autem secundi Ordinis (r), videlicet Circumcisionis, Trinitatis, Purificationis, Annuntiationis, & Nativitatis B. Mariæ, in Natalitiis duodecim Apostolorum (s) & Evangelistarum, in Festo Inventionis S. Crucis, In Festo S. Laurentii, & Dedicationis S. Michaëlis Archangeli (t), in primis Vesperis fit Commemoratio Festi Duplicis eo die celebrati, nisi aliter in locis propriis notetur: de Dominica vero, de die infra Octavam, & de Festis Semiduplicibus non fit Commemoratio eo modo, quo nec in solemnibus Festis aliquis loci, ut dictum est supra. De simplicibus & Vigiliis in his Festis occurrentibus legitur nona Lectio, & fit Commemoratio in Laudibus tantum (u). In secundis autem Vesperis fit Commemoratio de quocunque sequenti Festo, etiam Simplici, & de die infra Octavam, si de ea fieri debeat Officium sequenti die. De Octavis Nativitatis Domini, Epiphaniæ & Corporis Christi semper fit Commemoratio in utrisque Vesperis & Laudibus, quodcumque contigerit intra illas de aliquo alio Festo Officium celebrari juxta Rubricam de Octavis n. 3.

(r) Id est, secundæ Classis, prout in Tabula Festorum vocantur.

(s) Non tamen SS. Petri & Pauli; hi enim Duplicibus primæ Classis enumerantur.

(t) Quibus Gavantus & alii Festum SS. Innocentium, imo & S. Stephani contra Castaldum paulo ante citatum addunt.

(u) Per hoc enim maxime Duplicibus primæ Classis dignitate cedunt, & ab iisdem distinguuntur.

VII. De Dominicis & Festis Adventus, & Quadragesimæ Commemoratio fit in utrisque Vesperis & Laudibus. De Feriis Quatuor Temporum, Vigiliarum, & Feria secunda Rogationum, quando de illis Commemo-
ratio

ratio fieri debet, fit in Laudibus tantum. De Festis autem Simplicibus (nisi in diebus supradictis (x) occurrant) Commemoratio fit in primis Vesperis & Laudibus eo die, quo in Kalendario assignantur. De aliis vero Dominicis per annum & Octavis Commemoratio fit in utrisque Vesperis & Laudibus, nisi concurrat cum supra enumeratis Festis (z).

(x) Duplicibus primæ Classis intellige.

(z) Scilicet Duplicibus primæ & secundæ Classis; tunc enim in primis illorum Vesperis nulla fit Commemoratio Dominicæ.

VIII. Commemorationes fiunt hoc modo. Post orationem diei in primis Vesperis dicitur Antiphona, quæ posita est ad *Magnificat*. & in Laudibus, quæ posita est ad *Benedictus* in Communi (si propriam non habuerit) conveniens ejus Officio, cujus fit Commemoratio. Post Antiphonam dicitur Versus, inde sumendus, unde Antiphona sumpta est, scilicet post Hymnum Vesperarum & Laudum: deinde dicitur Oratio. Si Antiphona & Versus Festi, de quo fit Commemoratio, sumenda essent ex eodem Communi, unde sumpta sunt in Officio diei, in Festo Commemorationes variantur, ita ut in Vesperis sumantur ex Laudibus, & in Laudibus ex primis Vesperis ejusdem Communis, nisi aliter signetur. Et similiter, si in secundis Vesperis S. Agathæ, aut alterius Sanctæ novem Lectionum fieri debeat Commemoratio B. Mariæ pro ejus Officio in sequenti Sabbatho celebrando, ne repetatur bis Versiculus *Diffusa est gratia*, dicatur Versiculus *Benedicta tu* ex Laudibus (a). Si item occurrat, ut eadem sit Oratio Festi, de quo fit Officium, & ejus, de quo fit Commemoratio, mutetur Oratio pro Commemoratione in aliam de Communi (b). Si de Tempore fiat Commemoratio, de Dominica scilicet vel Feria, Antiphona & Versus ante Orationem eodem modo sumuntur ex Proprio de Tempore, si habuerit Propria; alioquin de Psalterio; Oratio vero ex Proprio de Tempore.

(a) Quod si tria aut quatuor Festa, de quibus Commemoratio facienda est, similia occurrant, & omnes Antiphonæ & Ver-

Verficuli ex Laudibus & Vesperis jam dicti sint, Verficuli quidam ex Nocturnis tribus, prout se mutuo sequuntur, Antiphonæ vero ex primo Nocturno sumendi erunt.

(b) Hac enim de causa plures semper Orationes in Comuni Sanctorum sunt positæ.

IX. Quando fit Commemoratio de Dominica, vel Feria, quæ habent propriam Homiliam, nona Lectio in Officio diei novem Lectionum legitur de Homilia Dominicæ vel Feriæ, quæ erit vel prima de Homilia, vel tres simul in una Lectione conjunctæ.

X. Si in die, in quo fit Officium novem Lectionum, fiat Commemoratio de Festo trium Lectionum, nona Lectio legitur de Festo trium Lectionum, si propriam habuerit; si duas, ex duabus fiat una Lectio, quæ sit nona in Officio novem Lectionum. Quæ Lectio de Sancto non legitur, quando de eo fit Commemoratio in Dominicis, quæ habent nonum Responsorium (c); nec quando nona Lectio legenda est de Homilia Dominicæ vel Feriæ, ut supra (d); nec in Feriis, aut aliis diebus, quando in Officio diei leguntur tantum tres Lectiones: nec etiam nona Lectio legitur de die infra Octavam, quando de ea fit Commemoratio in Dominica vel aliquo Festo, licet habeat Evangelium proprium, & Homiliam (e).

(c) Quod non convenienter subjungeretur Lectioni de Sancto.

(d) Tunc enim, sicut Simplex huic Dominicæ & Feriæ majori in occurſu cedit quoad ipsum Officium, ita in ipsa quoque nona Lectione cedere debet.

(e) Quia Evangelium lectum est in die Festi, & sæpe infra Octavam repetitur, ait Gavantus f. 3. c. 11. n. 36. additque neque legendum esse, etiamsi haberet dies aliqua Octava Evangelium diversum a Festo.

XI. Quando contingit fieri plures Commemorationes, servetur hic ordo. De duplici fiat ante Dominicam, de Dominica ante Festum Semiduplex, de Semiduplici ante diem infra Octavam (f), de die infra Octavam ante Ferias Adventus, Quadragesimæ, Quatuor Temporum, Vigiliarum, & Rogationum, & de dictis Feriis ante Festum Simplex. De S. Maria (quando in
secun-

secundis Vesperis Festi novem Lectionum, quod Feria sexta celebratum sit, de ea fieri debet Commemoratio pro Officio sequentis Sabbathi) fiat ante Festum simplex in Sabbatho occurrens. De Festo Simplici fit Commemoratio ante Suffragia, seu communes Commemorationes de Cruce, S. Maria, Apostolis & Pace, & ante Commemorationem cujuscunque Tituli vel Patroni Ecclesiæ, quæ etiam pro sui dignitate aliis Suffragiis prædictis præponeretur (g). De quibus Suffragiis, quomodo, & quando facienda sint, habetur inferius propria Rubrica.

(f) Etiam si Semiduplex cum die infra Octavam in die Festo alicujus Duplicis concurreret; in tali enim casu, licet dies infra Octavam, si Festum Duplex abesset, Vesperas a Capitulo exigeret, adeoque primam Orationem ante Semiduplex sibi vendicaret, amittit hoc jus ex speciali dispositione Rubricæ, si, occurrente Duplici, de ea & Semiduplici tantum Commemoratio fieri debeat, uti fusius alibi ex Gavanto f. 3. c. 1. n. 39. ostensum est.

(g) Quale essent v. g. Trinitatis, Salvatoris, Transfigurationis &c. tunc enim de Simplici Festo occurrente ante has omnes Personas fieri deberet Commemoratio, eo quod Simplicis Commemoratio generalis seu communis sit; speciale autem, cæteris paribus, præferendum sit generali.

TITULUS X.

DE TRANSLATIONE FESTORUM.

I. Si aliquod Festum Duplex occurrat in Dominicis Adventus, & a Septuagesima usque ad Dominicam in Albis inclusive; in Vigilia Nativitatis Domini, in die Circumcisionis, in tota Octava Epiphaniæ, in Feria quarta Cinerum, in tota majori hebdomada, & infra Octavam Paschæ, in Ascensione Domini, in diebus a Vigilia Pentecostes usque ad Festum Trinitatis inclusive, in Festo Corporis Christi, & ejus die Octava, in Festo Assumptionis B. Virginis, & Omnium Sanctorum (h), transfertur in primum diem Festo Duplici vel Semiduplici (i) non impeditum, exceptis tamen Festis Nativitatis S. Joannis Baptistæ, & SS. Apostolorum Petri & Pauli, quæ in die Octava Corporis Christi celebran-

lebrantur (k), excepto quoque Festo quocunque solemniori alicujus loci, quod in propria tantum Ecclesia, etiam cum aliquibus (l) ex supradictis diebus occurrens, scilicet in Dominicis secunda, tertia & quarta Adventus & Quadragesimæ, Dominicis Septuagesimæ, Sexagesimæ, Quinquagesimæ, & diebus infra Octavam Epiphaniæ (ut in Rubrica de Commemorationibus dictum) celebratur. Si autem Festum Nativitatis S. Joannis Baptistæ venerit in die Corporis Christi, transfertur in sequentem diem, cum Commemoratione Octavæ; & in secundis Vesperis Corporis Christi fit tantum Commemoratio S. Joannis: sequentibus autem diebus fit Officium de eadem Octava Corporis Christi, cum Commemoratione Octavæ S. Joannis. Dies autem Octava Sancti Joannis tunc veniens in Octava Corporis Christi non transfertur, sed de illa fit tantum Commemoratio in utrisque Vesperis & Laudibus diei Octavæ Corporis Christi, & id semper servetur, quando Festum habens Octavam transfertur, ut non ideo dies transferatur, sed ipsa die de ea fiat Commemoratio, quæ alias erat Octava, si Festum non fuisset translatum. Quod si Festum per totam Octavam transferri contigerit, illo anno celebratur sine Octava, nisi Titularis Ecclesiæ privilegio aliter fieri oporteat.

(h) Brevius dici posset, omne Duplex, quod non est Titulus vel Dedicatio Ecclesiæ, aut Patronus, transferendum esse, si cum Festo vel Dominica primæ vel secundæ Classis occurrat.

(i) Non autem die infra Octavam, quia hæc non est dies impedita respectu Duplicium (nisi sit primæ, vel respectu plerorumque, puta, quæ non sunt Patroni, Tituli, vel Dedicatio Ecclesiæ, etiam secundæ Classis Duplex) imo nec respectu Semiduplicium ad unum duntaxat diem proxime sequentem translatorum.

(k) Quibus duobus Festis ob suam solemnitatem specialiter videtur hoc privilegium concessum; unde si aliud Festum, licet pariter foret Duplex primæ Classis, occurreret, omnino transferendum id foret.

(l) Unde si cum Duplicibus vel Dominicis primæ Classis, vel alia die privilegiata omne Festum excludente occurrerent, similiter transferri deberent.

II. Si

II. Si in die Octava alicuius Festi habentis Octavam occurrat aliquod Festum Duplex ex Majoribus supra in Rubrica de Commemorationibus enumeratis (m), fiat de Festo cum Commemoratione diei Octavæ; excepta die Octava Nativitatis Domini & Epiphanix, in quibus non fit de aliquo Festo (n), sed transfertur in primam diem similiter non impeditam. Si autem non fuerit ex prædictis Festis; fiat de Octava, & Festum transferatur, ut supra (o).

(m) Per majora hic intelliguntur Festa primæ ac secundæ Classis; quæ solemnia alibi vocantur.

(n) Quia dies Octava Nativitatis est Festum Circumcisionis, & principium novi anni: dies Octava Epiphanix autem continet Evangelium & Mysterium de Baptismo Christi; atque adeo utrumque merito celebrari debet.

(o) Ob quam causam putabant aliqui Octavas has Majoribus Duplicibus per annum annumerandas esse; sed hoc dici non potest, quia Majora Duplicia semper præferuntur Minoribus Duplicibus, non item Octavæ, utpote quæ in concursu cum Duplici dividunt Vesperas cum illo, nisi sint Christi Domini Octavæ; unde habent se Octavæ respectu Duplicium Minorum, sicut Dominicæ respectu Semiduplicium, quæ & ipsæ licet in occurso Semiduplicibus præferantur, uti & in concursu secundarum Vesperarum; in concursu tamen cum Semiduplici præcedente dividunt primas Vesperas cum illo, atque ideo inter Semiduplicia numerantur.

III. Si aliquod Festum Duplex infra Octavam occurrens, alio Majori Festo Duplici impediatur; transferatur in primam diem similiter non impeditam (p); & in eo fiat Commemoratio de Octava.

(p) Nisi Octava, in quam cadit, sit primæ vel secundæ Classis; tunc enim ultra illam transferri debet.

IV. Si in aliis Dominicis a supradictis (q) occurrat Festum Duplex, non transfertur, ut dictum est in Rubrica de Commemorationibus.

(q) Hoc est, si in Dominicam, quæ non sit primæ vel secundæ Classis, cadat.

V. Festum Semiduplex occurrens diebus supradictis (r); & infra Octavam Corporis Christi, & aliis Dominicis per annum, transfertur in primam diem

simili Officio (s) non impeditam: occurrens vero in Dominicis infra illas Octavas, in quibus fit de Festis occurrentibus (t) (ut dictum est in Rubrica de Octavis) transfertur in sequentem diem cum Commemoratione Octavæ; quæ (u) si fuerit alio Festo Duplici vel Semiduplici impedita, prædictum Festum Semiduplex veniens in Dominica (x), transfertur post Octavam, ita ut Festum Semiduplex infra Octavam occurrens non transferatur, nisi in proxime sequentem diem.

(r) Duplicibus intellige, aut Octavis primæ, secundæ, & tertiæ Classis.

(s) Id est, novem Lectionum.

(t) Quales sunt omnes & solæ Octavæ quartæ Classis respectu Semiduplicis.

(u) Dies proxime sequens.

(x) Eadem est ratio de Semiduplici cum alio die infra Octavam, quam Dominica occurrente; nam & tunc Semiduplex transfertur in sequentem diem; verum hæc Rubrica intelligenda est de solis Festis ex præcepto, non autem de Festis ad libitum celebrandis; de his enim speciale extat Decretum a S. D. N. Clemente X. in hæc verba editum. *Quamvis Sacra Rituum Congregatio die 18. Julii 1671. ad dubium, an de Sanctis ad libitum fieri possit Translatio, responderit affirmative; nihilominus eadem Congregatio die 2. Decembris, priore Decreto non obstante, censuit, in futurum Officia Sanctorum ad libitum non esse transferenda, quando dies earum Festivitatum sunt impediti die Dominico, aut aliquo die Festorum mobilium, si Sanctissimo visum fuerit; & de facto Sanctitas sua sensum ejusdem Sacra Congregationis approbavit; & confirmavit, & imposte- rum ita jussit. 20. Dec. 1673.* Circa quod tamen Decretum, nonnulli dubitarunt, an per hæc Festa mobilia etiam dies infra Octavam, vel ipsæ dies Octavæ etiam intelligantur? Ratio dubitandi est, quod dies isti proprie non vocentur Festa, atque adeo illo Decreto Clementis comprehensa censeretur non posse videantur. Verum probabilius videtur, etiam ipsos dicto Decreto includi, cum sint continuatio Festi, atque adeo merito etiam eodem quoad hoc cum Festo ipso privilegio gaudeant. Neque obstat, quod communiter non Festi, sed speciali nomine dies infra Octavam appellentur; per hoc enim solum probatur eos non esse Festa stricte accepta, prout scilicet hæc significant dies peculiari- bus nominibus Feriæ, Dominicæ, diei infra Octavam &c. non expressos; non autem probat, eos non posse Festa latius accepta, prout scilicet hæc præcise significant diem, de quo Officium aut Commemoratio ab Ecclesia celebratur, vocari; alioqui sane nec
dies

dies Cinerum, nec Dominica Septuagesimæ, in Tabula Temporalia Festorum mobilium poni debuisset, cum nec ipsa, stricte loquendo, Festum dici queant.

VI. Si duo vel plura Festa novem Lectionum simul eodem die veniant, fiat Officium de Majori, id est, de Duplici, & Semiduplicia transferantur (z). At si omnia fuerint Duplicia, vel omnia Semiduplicia, fiat de digniori seu solemniori, &, quæ minoris solemnitatis sunt, transferantur (a).

(z) Nisi Semiduplicia talia privilegiata sint, uti sunt Vigilia Epiphaniæ & Pentecostes.

(a) Solemnius autem, & dignius hoc loco censetur, quod in Litaniis Majoribus ordine præcedit, exceptis Sanctis Veteris Testamenti, a S. Joanne Baptista, qui ex speciali privilegio Apostolis ab Ecclesia præfertur, distinctis, quos Gavantus l. 5. c. 18. n. 7. Apostolis postponendos censet, nullam tamen addens causam hujus prælationis, unde merito eorum perinde, ut Sanctorum Novi Testamenti dignitas secundum communem regulam metienda est.

VII. Si plura Festa novem Lectionum transferenda sint, prius transferatur Duplex, quam Semiduplex (b); & inter plura Duplicia, quod est magis solemne, semper prius transferatur, & prius celebretur (c); alioqui si sunt æqualia (d), unum ante aliud transferatur eo ordine, quo erant celebranda propriis diebus (e).

(b) Etiam si ordine temporis in Kalendario antecedit Semiduplex.

(c) Nam sola solemnitas in translatione attenditur, non autem dignitas, qua unum Festum excedit alterum ejusdem Ordinis, id est, inter plura Duplicia communia non consideratur, an unum sit Martyris, vel Confessoris &c. sed tantum an sit Duplex majoris & altioris Classis.

(d) Quoad Classem.

(e) Id est, ordine, quo in Kalendario præcedunt.

VIII. Festum Simplex nunquam transfertur; sed si de eo non fieri potest Officium, fiat Commemoratio, ut dictum est in Rubrica de Commemorationibus; si autem venerit in illis diebus, in quibus de Simplici nulla fit Commemoratio (f), eo anno non fit de eo amplius.

(f) Id est, in Duplicibus primæ Classis.

IX. Si aliquod Festum novem Lectionum, in quo annotatum est fieri Commemorationem alicujus Sancti, transferatur propter advenientem Dominicam, vel aliud Festum majus, non tamen transfertur cum illo Commemoratio illius Sancti in eo assignata, sed dicta Commemoratio fit die suo in Dominica, vel die Festo, in quo fieri possit, cum nona Lectione ejusdem, si propriam de vita Sancti habuerit (g): Festum vero novem Lectionum transfertur sine ulla amplius Commemoratione Festi Simplicis prædicti. Quod etiam servatur in Commemorationibus occurrentibus in Vigiliis, cum de Vigilia veniente in Dominica fit in Sabbatho præcedenti; tunc enim Commemoratio Festi Simplicis non fit in Officio Vigiliæ, sed in Dominica.

(g) Unde colligit Gavantus f. 3. c. 11. n. 34. si nona Lectio sit ex Communi Sanctorum desumpta, non esse dicendam in tali casu, uti in Festo S. Hermetis, quod in Festo S. Augustini occurrat, videre est.

TITULUS XI.

DE CONCURRENTIA OFFICII.

I. Concurrentia Officii attendenda est semper in secundis Vesperis, quomodo fit ordinandum Officium consequenti die. Itaque cum dicitur Officium aliquod alio concurrere, intelligitur de præcedenti in secundis Vesperis, cum sequenti in primis Vesperis (h).

(h) Unde brevius dici potest Concursum, quando duo Festa novem Lectionum se proxime sequentia easdem Vesperas exigunt.

II. Duplici ergo in secundis Vesperis concurrente cum alio sequenti Duplici in primis, si utraque sint ejusdem Solemnitatis, regulariter (i) fit a Capitulo de sequenti cum Commemoratione præcedentis, nisi aliud in propriis locis annotetur. Si vero non sunt ejusdem Solemnitatis, servetur differentia in Rubricis de Commemorationibus & translatione Festorum assignata, ut scilicet Festa majora habeant primas & secundas Vesperas integras cum Commemoratione Minorum, quando de eis fieri debet (k). Si autem post aliquod Festum ex eis, quæ in secundo ordine posita sunt in Rubrica de

Com-

Commemorationibus, sequatur immediate aliud ex solemnibus Majoribus, Vesperæ erunt de sequenti cum Commemoratione præcedentis. Inter Festa æqualis Solemnitatis servetur hic ordo, ut Festa Domini præferantur omnibus aliis, & habeant utrasque Vesperas integras; sicuti Festa B. Mariæ, Festis Sanctorum. Item Festa Angelorum & Apostolorum cæteris aliis: & Festa illorum Sanctorum, qui in propriis locis vel Ecclesiis solemniter celebrantur, aliis in Kalendario descriptis.

(i) Nam interdum ex speciali causa integræ Vesperæ uni conceduntur, uti in secundis Vesperis SS. Joannis & Pauli concurrentibus cum Octava S. Joannis Baptistæ 26. Junii videre est.

(k) Uti fit, si Simplex aut dies infra Octavam cum Duplicibus per annum concurrunt.

III. Duplici vero concurrente cum Festo Semiduplici, cum Dominica, cum die infra Octavam, cum Festo Simplici, & cum Officio B. Mariæ in Sabbatho, omnia in secundis Vesperis fiunt de Duplici cum Commemoratione illorum (l), nisi illud Duplex fuerit de iis, quæ excipiuntur in Rubrica de Commemorationibus, in quibus aliquæ Commemorationes omittuntur (m). Duplici etiam, & quocunque Festo novem Lectionum concurrente cum Feria, vel potius sequente Feria, omnia de Duplici; & nihil de Feria sequente. Sed si Festum celebretur in Adventu & Quadragesima, fit semper Commemoratio de Feria, ut infra dicetur. Idem dicendum in Festis Simplicibus venientibus cum sequenti Festo novem Lectionum, de quibus etiam Commemoratio fit, non ratione concursus, sed quia eodem die occurrunt, ut dictum est in Rubrica de Commemorationibus.

(l) Excipe casum, quo dies Octava cum Dominica privilegiata concurreret; in hoc enim casu, cum sequenti die Officium de Octava die fieri non posset, hoc ipso etiam Vesperas haberi de illa non deceret, sed eadem vel de Dominica, vel de Semiduplici antecedente usque ad Capitulum recitari deberent, ut notat Gavantus l. 3. c. 8. n. 13.

(m) Uti sunt Duplicia primæ & secundæ Classis, de quibus supra dictum.

IV. Semiduplici Festo, Dominica, & die infra Octavam concurrentibus cum sequenti Duplici, omnia de Duplici cum Commemoratione illorum, nisi Duplex fuerit ex numero Majorum, quæ supra in Rubrica de Commemorationibus numerata sunt, in quibus nulla fit Commemoratio præcedentis. Semiduplici Festo concurrente cum alio Semiduplici sequente, cum Dominica, vel cum die infra Octavam, a Capitulo fit de sequenti, & Commemoratio præcedentis, nisi aliter signetur. Semiduplici autem concurrente cum sequenti Festo Simplici, vel cum Officio B. Mariæ in Sabbatho, omnia de Semiduplici cum Commemoratione sequentis.

V. Dominica concurrente cum sequenti Festo Semiduplici, & cum die infra Octavam, vel cum Festo Simplici, omnia de Dominica (n), cum Commemoratione sequentis.

(n) Hic merito dubitari potest, cur, si Dominica concurrat cum Semiduplici antecedente, dividat Vesperas: si autem concurrat cum sequenti, integras habeat? & respondet Gavantus l. 3. c. 9. n. 7. id forte factum, quod secundæ Vesperæ magis a concursu Populi frequententur, atque adeo magis deceat de Dominica dici; Psalmi autem Sabbathini plus ferialitatis, quam festivitatis habeant, ideoque incongrui visi sunt, ut inter Dominicam & Festum Semiduplex intercederent; sed hæc ratio potius contrarium probaret, scilicet etiam in Sabbatho Psalmos Sabbathi accipiendos esse; cum illi non ad Sabbathum, sed ad Dominicam pro primis Vesperis pertineant; & alioqui congruum videretur, ut, sicut alia Festa fori primas Vesperas integras plerumque habent, ita etiam Dominica habeat. Merito ergo tota diversitas iterum in arbitrium Ecclesiæ refundenda est.

VI. Die infra Octavam concurrente cum sequenti Dominica, vel Semiduplici, a Capitulo fit de sequenti cum Commemoratione Octavæ. Dies Octava cum Simplici proprie non habet concurlum, quia in sequenti die infra Octavam non fit de Simplici, nisi Commemoratio, quæ & eadem ratione in præcedenti die infra Octavam fieri debet.

VII. Die Octava concurrente cum alia die Octava, a Capitulo fit de sequenti cum Commemoratione præ-

præcedentis, excepta Octava Corporis Christi concurrente cum Octava S. Joannis Baptistæ, in qua de sequenti fit tantum Commemoratio; & quando aliter in propriis locis notatur. Die Octava concurrente cum sequenti Duplici minori etiam translato, a Capitulo fit de sequenti cum Commemoratione Octavæ (o). Concurrente vero cum sequenti Duplici Majori etiam translato, totum Officium fit de sequenti cum Commemoratione Octavæ; excepta die Octava Epiphaniæ, Paschæ, Ascensionis, & Corporis Christi, in quibus de sequenti fit tantum Commemoratio (p). Si autem sequens Festum, etiam translatum fuerit ex Solemnioribus supra enumeratis in Rubrica de Commemorationibus in secundo ordine, n. 6. totum Officium fit de sequenti cum Commemoratione Octavæ (q).

(o) Ob quam causam dies Octava, ut supra dictum est, inter Majora Duplicia non numeratur; quia licet in occurso præferatur Minoribus Duplicibus, non tamen etiam in concursu antefertur.

(p) Eo quod hæ Octavæ sint Festa Domini, quorum privilegium est, inquit Gavantus f. 3. c. 8. n. 23. ut aliis Duplicibus in concursu præferantur; sed cur non etiam ipsæ hæ dies Octavæ, si cum alia die Octava cujusdam Sancti concurrant, integras habent Vesperas, sed omnes, excepta Octava Corporis Christi, dividunt Vesperas, ut in hoc ipso paragrapho dicitur; iterum ergo ad voluntatem Ecclesiæ recurrendum est.

(q) Multo magis autem hoc fieri convenit, si sequens Festum fit ex Solemnioribus primi Ordinis.

VIII. Simplex cum alio non potest concurrere in secundis Vesperis (licet cum ipso possit esse concursus in primis Vesperis) (r) quia non habet secundas Vesperas, sed ejus Officium terminatur ad Nonam, & deinceps nihil fit de eo, nec Commemoratio. Si sequatur aliud simplex, Psalmi erunt de Feria occurrente in Psalterio ad Vesperas, & a Capitulo fit de sequenti Simplici sine ulla Commemoratione præcedentis. Si sequatur Officium novem Lectionum, Vesperæ totæ erunt de eo sine ulla Commemoratione Simplicis præcedentis. Si nullum Festum sequatur, subintrat Officium de Tempore, & Vesperæ totæ erunt de Feria.

(r) Saltem ratione dimidiarum Vesperarum, quas & Simplex, & Festum novem Lectionum exigunt, licet illud huic cedere debeat.

IX. FERIA non potest concurrere cum alio Officio in secundis Vesperis; neque cum ipsa potest esse concursus in primis Vesperis, quia ejus Officium incipit, & definit, ubi definit & incipit quodcunque aliud Officium. Quamvis proprie (si ei dandum est principium) sequente FERIA post aliam FERIAM ejus Officium incipiat a Matutino, & terminetur sequente alia FERIA ad Completorium; & ideo, si FERIA sequatur aliam FERIAM, in Vesperis præcedentis FERIÆ nihil fit de sequenti, quoad ea, quæ in sequenti FERIA sunt propria. Verbi gratia, si in Vesperis FERIÆ tertiæ ante FERIAM quartam Cinerum fiat de FERIA, dicitur Oratio Dominicæ præcedentis, non autem ea, quæ est propria in sequenti FERIA quarta Cinerum; nec ante Orationem dicuntur Preces, quæ dicendæ sunt in dicta FERIA quarta Cinerum. Quod etiam fit, quando FERIA per annum præcedit FERIAM Quatuor Temporum vel Vigiliam. Hac enim ratione superius dictum est in concurrentia aliorum Officiorum, cum FERIA nullum Officium concurrere, & nihil fieri de FERIA præcedenti, adveniente alio Officio. Si autem de ea aliquando fieri debeat Commemoratio in Vesperis, non fit ratione concursus, sed quia eo die, quo Officium Feriarum Adventus & Quadragesimæ impeditur, illarum Commemoratio ratione Temporis ex præcepto Ecclesiæ prætermitti non debet.

X. Cum vero occurrit, ut Festum Simplex veniat in FERIA quarta & sexta Quatuor Temporum, in FERIA quarta Cinerum, & in Vigiliis, quæ jejunantur, Vesperæ antecedentes (nisi ea die celebratum sit Festum novem Lectionum) (s) erunt de FERIA communi per annum, non autem de sequenti, ut dictum est, cum Commemoratione Festi Simplicis in sequenti FERIA occurrentis. Quod non ideo fit, quia sequens FERIA habeat primas Vesperas; sed quia, cum Festum Simplex in sequenti die non habeat Officium propter FERIAM prædictam in eo occurrentem, nec etiam convenit, illud habere primas Vesperas in præcedenti die. Et eadem

eadem ratione, si Festum Simplex occurrat Feria quinta in Coena Domini, in qua de eo non debet fieri Commemoratio, nulla etiam fiet Commemoratio in Vesperis Feriæ tertiæ præcedentis (t).

(s) Ex quo textu refutatur sententia Gavanti s. 3. c. 8. n. 9. dicentis, quod si occurrat dies Octava in die XVII. Decembris, in pridianis Vesperis nihil de Octava fieri debeat, eo quod sequenti die Officium de ea dicendum non sit; Refutatur, inquam, quia licet dies Octava amittat jus suum ad primas Vesperas, non tamen etiam dies infra Octavam præcedens, utpote dies novem Lectionum, jus suum amittit ad secundas Vesperas, quæ proinde de illa dici possunt, & debent.

(t) Ex quibus omnibus toto hoc Titulo claritatis gratia suffissime dictis patet, omnia, quæ de Concurrentia dicta sunt, ad duas has Regulas revocari posse, quod scilicet, si duo Festa aut Octavæ inæqualis Classis concurrant, Vesperæ integræ digniori cedant; si vero æqualia concurrant, dividant Vesperas, excepta Dominica in secundis Vesperis cum Semiduplici æquali, & Octava die Nativitatis, Epiphaniæ; Paschæ, & Ascensionis Christi, quæ æqualibus Duplicibus in concursu præferuntur.

TITULUS XII.

DE ORDINANDO OFFICIO EX PRÆDICTIS RUBRICIS.

I. Si quis velit ex supra dictis Rubricis ordinare Officium occurrentis diei, videat in Kalendario, & in Tabula Festorum mobilium (u), de quo fiat Officium sequenti die, & ut invenerit esse faciendum, sic ordinabit illud in Vesperis.

(u) Quæ immediate ante Kalendarium in Breviario posita est, & Tabula Temporaria Festorum mobilium vocatur, eo quod ibidem indicetur pro singulis annis subsequentibus, quo mense & die Festa quædam nulli certo mense aut diei mensis affixa, puta Septuagesima, Dies Cinerum, Pascha, Ascensio, Pentecostes, Festum Corporis Christi ponantur.

II. Si ordinandum Officium sit de Tempore, id est, de Dominica vel Feria, recurrendum est semper ad Psalterium, ubi ordinate ponitur, quod est commune Officii de Tempore, cum distributione Psalmorum; & ad Proprium de Tempore, ubi Lectiones & Responsoria, quædam Antiphonæ & Orationes ponuntur, quæ

desunt in Psalterio. Invitatorium, Hymni, Capitula, Versus, Responsorialia Brevia, & Antiphonæ, quæ diversis temporibus ponuntur in Proprio, dicuntur loco eorum, quæ sunt in Psalterio (x): cum vero Propria non fuerint, dicuntur, ut in Psalterio.

(x) Unde hoc Proprium dicturo Officium, ab initio statim inspiciendum erit, nisi aliunde ipsi certo constet, nihil ibi Proprium contineri.

III. Si Officium sit ordinandum de Sancto, recurrendum est semper ad Commune Sanctorum (nisi Proprium habeat in Proprio Sanctorum) (z) ubi pro qualitate (a) Festi, si novem Lectionum, id est, Duplex vel Semiduplex fuerit, omnia ordinate ponuntur, illis exceptis, quæ propria suis locis habentur. Si Festum fuerit trium Lectionum (Nocturno Ferie & Lectionibus (b) exceptis) omnia sumuntur de eodem Communi. Tres Lectiones primi Nocturni in Officio novem Lectionum, & prima & secunda Lectio, vel prima tantum in Festis trium Lectionum sumuntur de Scriptura in Officio de Tempore, nisi aliæ in Propriis locis ponantur (c).

(z) Quod proin similiter ante omnia post Kalendarium inspiciendum est.

(a) Id est, dignitate; & eo ordine, qui in Litaniis Majoribus observatur.

(b) Quæ ex Psalterio & Proprio de Tempore sumendæ sunt.

(c) Uti in Vigiliis maxime contingit.

IV. In majoribus Solemnitatibus & Festis per annum, totum Officium ordinatur, ut in propriis locis ponitur (e).

(e) Id est, Festa Domini in Proprio de Tempore; Festa Sanctorum vero (illis, quæ infra Octavam Nativitatis ponuntur, eo quod ordinarias leges non sequantur, exceptis) in Proprio Sanctorum.

V. In Festis B. Mariæ (omissis illis, quæ propria in illis habentur) Hymni, novem Psalmi, & alia quædam requirenda sunt ex Communi ejus Officio parvo, circa finem Breviarii.

VI. Modus inchoandi Officium, dicendi Invitatorium, Hymnos, Antiphonas & Versus, habetur in principio

elicio Psalterii. Cum vero Antiphonæ duplicandæ sunt, dicuntur integræ ante Psalmos, sicut in fine Psalmi.

VII. Modus dicendi Absolutiones & Benedictiones ante Lectiones, legendi & terminandi Lectiones, dicendi Responsoria post Lectiones, Responsoria brevia post Capitula: habetur in prima Dominica de Adventu.

VIII. Quomodo fit inchoandum & terminandum Officium per Horas, habetur in Psalterio (f). Quomodo terminandum per Antiphonas B. Mariæ, habetur in fine Completorii.

(f) Excepto casu, quo singulæ Horæ minores privatim dicerentur, tunc enim Hora quævis per Orationem Dominicam terminanda foret, id quod non in Psalterio, sed infra titulo 16. & 32. dicitur.

IX. Sed ut hæc omnia facilius habeantur, positæ sunt sequentes Rubricæ de singulis Horis, earumque partibus distincte cognoscendis.

TITULUS XIII.

DE MATUTINO.

I. **A**d Matutinum (g) hæc per ordinem regulariter dicuntur, secundum diversitatem Officii, nisi aliter in quibusdam diebus (h) notetur. *Pater noster, Ave Maria, Credo*, omnia secreto. Deinde clara voce Hebdomadarius (i) dicit: *Domine Labia mea &c.* pollice signando sibi os signo Crucis: *Deus in Adjutorium* manu extensa signando se signo Crucis a fronte ad pectus, & a sinistro humero usque ad dextrum (quod servatur in principio (k) omnium Horarum, cum dicitur *Deus in Adjutorium*) cum *Gloria Patri* & aliis, ut in principio Psalterii. Deinde dicitur Invitatorium conveniens Officio de Tempore vel Sancto (l), quod dicitur cum Psalmo *Venite exultemus* eo modo, quo in Psalterii principio, describitur dicto Psalmo, & repetito Invitatorio dicitur Hymnus, qui Officio de Tempore vel de Sancto convenit.

(g) Sic dictum, eo quod ordinarie matutino tempore dicatur.

(h) Un

(h) Uti in Officio Defunctorum, & triduo ultimo Sacræ Hebdomadæ contingit.

(i) Sic vocatur, qui per hebdomadam initium facere debet Officio, & Capitula atque Orationes canere.

(k) Ergo non in medio facienda Crux est, etiam si idem Versus dicatur.

(l) Omittitur hoc Invitatorium in Festo Epiphaniæ, & triduo ultimo Sacræ Hebdomadæ, & quando in Officio Defunctorum unum tantum Nocturnum dicitur. Omisso autem Invitatorio etiam Psalmus *Venite* cum Hymno sequenti omittitur.

II. Postea in Duplicibus & Semiduplicibus dicuntur novem Psalmi (sed in Dominicis plures, ut in Psalterio) cum suis Antiphonis & Versibus, quæ Tempori vel Festo conveniunt, & totidem Lectiones cum octo Responsoriiis, aliquando cum novem, ut suis locis ponitur per tres Nocturnos distinctos hoc modo.

III. In primo Nocturno (m) dicuntur tres Psalmi cum tribus Antiphonis, post singulos Psalmos una Antiphona, sed tempore Paschali, id est, a Dominica in Albis usque ad Pentecosten (n) (præterquam in Officio Ascensionis Domini) tres Psalmi cujusque Nocturni dicuntur sub una Antiphona, & in fine cujusque Nocturni dicitur Versus (o) postea *Pater noster* (p). *Et ne nos.* Absolutio: *Exaudi.* Benedictio: *Benedictione perpetua* & aliæ ad singulas Lectiones, ut in prima Dominica Adventus ordinantur. Deinde leguntur tres Lectiones de Scriptura, quæ per Ordinem in Officio de Tempore occurrunt, (nisi aliæ assignentur) (q) & ad singulas Lectiones dicitur unum Responsorium conveniens Officio: Si de Tempore, ut in Proprio de Tempore; Si de Sancto, ut in Proprio Sanctorum; alioquin ut in Communi, etiam si Lectiones primi Nocturni sint de Scriptura Officii de Tempore.

(m) Sic dicto, quia Antiqui noctu tres Vigiliæ observabant, & distinguebant; quartæ vero Vigiliæ Laudes servabant; uti Gavantus f. 4, c. 2. n. 9. notat.

(n) Intellige quoad Antiphonas, nam quoad alia tempus Paschale usque ad Sabbathi post Pentecosten Vesperas exclusive durat.

(o) Sic dictus, eo quod per illum ad Deum vertamur, & debitam intentionem renovemus, uti iterum Gavantus l. c. n. 13. notat.

(p) Se-

(p) Secreto in Choro usque ad *Et ne nos &c.*

(q) Uti fit in Duplicibus primæ Classis, & Festis in Feria majore aut Vigilia occurrentibus.

IV. In fine ultimi Responsorii cujuscunque Nocturni dicitur *Gloria Patri* cum repetitione partis Responsorii eo modo, quo notatur in tertio Responso primæ Dominicæ in Adventu, nisi aliter in propriis locis notetur (r).

(r) Uti fit in triduo ultimo Sacræ Hebdomadæ & Officio Defunctorum, in quibus non dicitur hoc *Gloria Patri*.

V. In secundo Nocturno dicuntur alii tres Psalmi, Antiphonæ, Versus: *Pater noster*; Absolutio: *Ipsius p'etas*, & ei consequentes Benedictiones, ut in dicta Dominica prima de Adventu: tres Lectiones de aliquo Sermone, aut de vita illius Sancti, de quo fit Officium, & ad quamlibet Lectionem unum Responsum.

VI. In tertio Nocturno alii tres Psalmi cum Antiphonis, ut supra: post tertiam Antiphonam Versus: *Pater noster*; Absolutio: *A vinculis*, & Benedictiones consequentes ad singulas Lectiones, quæ erunt de Homilia Evangelii de Tempore, vel de Festo, secundum qualitatem Officii, ut in eadem prima Dominica de Adventu ponuntur. Post septimam & octavam Lectionem dicitur Responsum Officio conveniens, id est, post quamlibet unum, aliquando autem etiam dicitur post Nonam (s), ut suis locis notatur, & in fine ultimi Responsorii aut Octavi aut Noni dicitur *Gloria Patri*, ut supra, nisi aliter signetur. Si non dicitur nonum Responsum, post ultimam Lectionem dicitur Hymnus *Te Deum laudamus*.

(s) Uti fit in Dominicis Adventus, & a Septuagesima usque ad Pascha.

VII. In Officio trium Lectionum ad Matutinum *Pater noster*, *Ave Maria*, *Credo*, *Domine Labia*, Invitatorium, & Hymnus in Feriali Officio, si non sint in Proprio de Tempore, dicuntur ut in Psalterio: In Festis de Festo, ut in Communi Sanctorum; deinde Nocturnum Feriæ, ut in Psalterio, id est, duodecim Psalmi

mi cum sex Antiphonis, & Tempore Paschali cum una Antiphona, Alleluja: qui dicuntur tam in Officio Feriali, quam in Festis Simplicibus.

VIII. Post Psalmos & Antiphonas dicuntur Versus in Feriali Officio, ut in Psalterio: in Festis, ut in Comuni Sanctorum; qui in Festis sumitur secundum Férias ex Nocturno Communis, unde sumuntur Responsoría, ut dicetur infra in Rubricis de Versibus & Responsoríis (t). Post Versum dicitur *Pater noster*, Absolutio, & Benedictiones, ut habetur infra in Rubricis de Absolutionibus & Benedictionibus. Tres Lectiones (si non adsit Homilia) singulæ in Feriali Officio dicuntur de Scriptura, quæ eo die occurrit in Proprio de Tempore: si adsit Homilia, singulæ tres de Homilia. In Festis prima & secunda de eadem Scriptura, tertia de Sancto. Si fuerint duæ Lectiones de Sancto, prima tantum erit de Scriptura (u).

(t) De facto autem in singulis Feriis post Psalmos & Versiculos de Tempore sunt descripti.

(u) Nisi ex tribus unam facere placeat.

IX. Post singulas Lectiones in Feriis, extra Tempus Paschale, dicitur unum Responsorium, ita ut dicantur tria Responsoría; tempore Paschali vero & in Festis duo tantum Responsoría dicuntur, scilicet post primam & secundam Lectionem tantum. In fine ultimi Responsorii, secundi scilicet, aut tertii dicitur *Gloria Patri* cum repetitione partis Responsorii, nisi aliud notetur. Quæ Responsoría in Officio de Sanctis sumuntur ex Comuni Sanctorum; ex Feriali Officio, ex Dominicis, quando propria per Férias non distribuuntur, ordine descripto in Rubricis de Responsoríis. Quando non dicitur tertium Responsorium, post tertiam Lectionem dicitur *Te Deum laudamus*.

TITULUS XIV.

DE LAUDIBUS.

I. **A**d Laudes (x) dicto Hymno *Te Deum*, vel ultimo Responsorio; Hebdomadarius absolute dicit:
Deus

Deus in Adjutorium ut supra (z), & dicuntur Psalmi, & Canticum *Benedicite* vel aliud, ut habetur in Feriali Officio extra Tempus Paschale cum Antiphonis Officio convenientibus. Qui Psalmi & Canticum in Dominicis per annum (exceptis Dominicis a Septuagesima usque ad Dominicam Palmarum inclusive) & in Feriali Officio Temporis Paschalis, ac in Festis tam novem, quam trium Lectionum dicuntur de Dominica, ut in Psalterio. In prædictis vero Dominicis a Septuagesima usque ad Dominicam Palmarum inclusive dicuntur, ut suis locis ponitur. In Feriali Officio per annum, extra Tempus Paschale, dicuntur ut in Psalterio.

(x) Sic dictas, eo quod Laudem Divinam aperte & specialiter contineant.

(z) Intellige, si Laudes statim Matutino subjungantur; alioqui enim juxta communem sensum Authorum, teste P. Gobat tr. 5. n. 673. contra Azor. *Pater & Ave* recitandum est ante initium.

II. Antiphonæ in Dominicis, quando Propriæ non assignantur, dicuntur, ut in Psalterio. In Festis novem & trium Lectionum, si non assignantur propriæ, dicuntur de Communi. Post Psalmos dicitur Capitulum, Hymnus, Versus, Antiphona ad Canticum *Benedictus* cum eodem Cantico, & Oratio: omnia pro qualitate Officii de Tempore, vel de Festo.

III. Preces, quando dicendæ sunt, dicuntur ante primam Orationem. Commemorationes autem de Cruce, de S. Maria, de Apostolis, de Patrono, & de Pace similiter, quando dicendæ sunt, dicuntur post Orationem, nisi alia Commemoratio Festi Simplicis occurrat, quæ semper prædictas Commemorationes præcedit, de quibus in propriis Rubricis dicitur.

IV. Ante Orationem dicitur *Dominus vobiscum*, & *Oremus*: post ultimam Orationem repetitur *Dominus vobiscum*, deinde *Benedicamus Domino*, & Versus *Fidelium animæ*. *Pater noster*, *Dominus det nobis suam pacem*, & Antiphona B. Mariæ, ut habetur in fine Completorii, si tunc discedendum sit a Choro; alioquin in fine ultimæ Horæ, nisi sequatur Missa, vel Officium Defun-

Defunctorum, vel Psalmi Pœnitentiales, aut Litaniæ (b) ut in propria Rubrica dicetur.

(a) Et in fine illius Versus *Divinum auxilium maneat semper nobiscum.*

(b) Tunc enim statim post *Benedicamus*, omisso, Versu *Fidelium* inchoantur illæ Missæ, vel Psalmi, vel Litaniæ, aut Officia.

TITULUS XV.

DE PRIMA.

I. Ad Primam *Pater noster*, *Ave Maria*, *Credo*, *Deus in Adjutorium*, Hymnus *Jam lucis*. Deinde inchoatur Antiphona, quæ convenit. Sumuntur autem Antiphonæ in Festis ad omnes Horas ex Laudibus per ordinem, quarta prætermissa, ut dicetur infra in Rubrica de Antiphonis. Postea dicuntur Psalmi, qui in Dominicis & Feriis dicuntur ut in Psalterio. In Festis autem & tempore Paschali tres tantum, ut etiam ibi annotatur.

II. Post Antiphonam dicitur Capitulum *Regi sæculorum*. In Feriali Officio extra tempus Paschale dicitur Capitulum *Pacem*. Deinde Responsorium breve *Christe Fili Dei*. Post Responsorium breve in Officio Duplici, & infra Octavas, statim dicitur Oratio *Domine Deus Omnipotens*. In alio Officio dicitur *Kyrie eleison* cum reliquis Precibus, omnia ut in Psalterio. Ad Versum autem *Adjutorium* Hebdomadarius signat se signo Crucis a fronte ad pectus. Quando aliquis solus recitat Officium, semel tantum dicit *Confiteor*, omittis illis verbis: *Tibi Pater*, vel *Vobis Fratres*, & *Te Pater*, *Vos Fratres*. Et similiter dicit: *Misereatur nostri*, *perducat nos, peccatis nostris*; quod etiam servatur ad Completorium. In Feriali Officio, quando dictæ sunt Preces ad Laudes, adduntur aliæ Preces, ut ubidem in Psalterio.

III. Post Orationem Primæ, vel, si dicatur Officium B. Mariæ, post illius Orationem, dicto *Benedicamus*, in Choro legitur Martyrologium (c), deinde dicitur *Preiosa* cum reliquis, quæ etiam dicantur ab iis, qui extra

extra Chorum non legerint Martyrologium. In fine ad Absolutionem Capituli in Festis, & aliquibus diebus pro lectione brevi dicitur Capitulum Nonæ, si adsit proprium; alioquin de Communi: alio tempore tam in Dominicis, quam Feriis Lectio brevis Officio illius Temporis in Proprio assignatur.

(c) Martyrologium sic dictum, quia Catalogum Sanctorum, sed Martyrum præcipue continet, de quibus jam olim, teste S. Augustino, quotidie ad Altare Commemoratio fiebat, ideoque pridie recitabantur eorum, quorum Natalitia sequenti die recolenda erant, nomina. Porro recte notat Gavantus f. 5. c. 21. n. 8. omnes quidem Leges initio Martyrologii descriptas, sed quartam & sextam præcipue, diligenter observandas esse, ut scilicet, is, de quo Officium dicendum est, primo loco ponatur, secundo ii, de quibus Commemoratio facienda est. Translato autem Festo alicujus Sancti, non fit translatio etiam in lectione Martyrologii, nisi in casibus in ipso Martyrologio expressis. Sed & Vigilia translata in Sabbathum, non anticipatur Lectio de Vigilia in Martyrologio, licet anticipetur Officium cum jejuniis. Quomodo autem nomina quædam difficiliora in Martyrologio contenta pronuntiari debeant, rectius in fine hujus Instructionis per specialem Catalogum indicabitur.

TITULUS XVI.

DE HORIS, TERTIA, SEXTA ET NONA.

I. Ad Tertiam, Sextam, & Nonam ante singulas Horas dicitur *Pater noster*, *Ave Maria*, *Deus in Adjutorium*, Hymnus & Psalmi, ut in Psalterio: Antiphonæ secundum Officii qualitatem, ordine, quo supra. Dictis Psalmis & Antiphona dicitur Capitulum, & Responsorium breve pro qualitate Officii, quæ in Dominicis & Feriis, quando non habentur propria in Proprio de Tempore, dicuntur ut in Psalterio: in Festis, si in Proprio Sanctorum non sunt propria, sumuntur de Communi. Post Responsorium breve dicitur *Dominus vobiscum* & Oratio, quæ habetur in Proprio de Tempore; si autem sit de Sancto, ut in Proprio Sanctorum, alioquin in Communi.

II. Post Orationem repetitur *Dominus vobiscum*, & dicitur, *Benedicamus Domino*, *Fidelium animæ*, & *Pater noster* secreto, ut infra in Rubrica de Oratione Dominica explicatur.

TITULUS XVII.

DE VESPERIS.

I. **A**d Vesperas *Pater noster*, *Ave Maria*, *Deus in Adjutorium*. Deinde dicuntur quinque Psalmi cum quinque Antiphonis, ut in Proprio aut Communi Sanctorum signantur (d). In Dominicis autem & Feriis Antiphonæ & Psalmi semper dicuntur, ut in Psalterio (ubi etiam tempore Paschali Psalmi dicuntur sub una Antiphona Alleluja) nisi aliæ propriæ Antiphonæ vel Psalmi (ut in Dominicis Adventus, & triduo ante Pascha) assignentur.

(d) Et communiter ex Laudibus desumuntur, addito Alleluja tempore Paschali, nisi jam ante unum habuerit; tunc enim duplicare illud non oportet.

II. Post Psalmos & Antiphonas dicitur Capitulum, Hymnus, Versus, Antiphona ad *Magnificat*, cum eodem Cantico, & Oratio, omnia de Tempore vel de Sancto pro qualitate Officii.

III. Preces, quando dicendæ sunt, dicuntur ante Orationem; Commemorationes vero de Cruce, S. Maria, Apostolis, Patrono, & pace post Orationem, ut in propriis Rubricis habetur. Terminatur autem Officium Vesperarum, ut in aliis Horis (e).

(e) Id est, per *Pater noster*, si privatim dicantur; si vero publice, per Antiphonam B. Virginis, nisi aliud Officium sequatur.

TITULUS XVIII.

DE COMPLETORIO.

I. **A**d Completorium absolute dicitur Lectio brevis, ut in Psalterio. Deinde *Pater noster*, *Confiteor*, *Misereatur*, *Indulgentiam*, *Converte*, *Deus in Adjutorium*, Antiphona, Psalmi, Hymnus, Capitulum cum Antiphona, omnia ut in fine Psalterii, & post Antiphonam in Duplicibus & infra Octavas dicitur Oratio; in aliis autem Officiis ante Orationem dicitur *Kyrie eleison* cum reliquis Precibus, ut ibidem in Psalterio (f).

(f) Quibus tamen tempore Paschali non additur Alleluja.

II. Post

II. Post Verbum *Benedicat & custodiat nos* dicitur una ex Antiphonis B. Mariæ cum Versiculo & Oratione, ut ibidem: & dicto Versu *Divinum auxilium*, dicitur secreto *Pater noster, Ave Maria, Credo* (g).

(g) Quibus alii addunt Psalmum *Laudate Dominum omnes Gentes*: vel Orationem: *Sacrofanctæ & individue Trinitati* ad lucrandas Indulgentias subjungunt.

TITULUS XIX. DE INVITATORIO.

I. Invitatorium (h) semper dicitur in omni Officio ad Matutinum cum Psalmo *Venite exultemus*, ordine in principio Psalmi præscripto, sed variatur pro Officii qualitate, ut in Psalterio & Proprio de Tempore, ac in Proprio & Communi Sanctorum.

(h) Sic dictum, quia per illud Homines ad confitendum Domino invitantur.

II. Non dicitur in die Epiphaniæ (i) nec in triduo ante Pascha (k); ut suis locis notatur: nec in Officio Defunctorum per annum (l) excepto die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, ac in die obitus seu Depositionis Defunctorum (m).

(i) Quia Magi a nemine invitati venerunt ad Christum adorandum.

(k) Quia tunc Apostoli, qui alios invitare debuerant, dispersi fuerant.

(l) Quia, ut inquit Gavantus s. 9. c. 2. n. 12. in hoc Officio Exequias Christi in Passione fieri solitas imitatur.

(m) Quibus etiam diem Tertium, Septimum, ac Trigesimum addit Gavantus l. c. eo quod & hi solemniter peragantur; ad solemnitatem autem deceat plures invitari.

TITULUS XX. DE HYMNIS.

I. Hymni (n) semper dicuntur in qualibet hora, præterquam a triduo ante Pascha, usque ad Vesperas Sabbathi in Albis exclusive, & præterquam in Officio Defunctorum.

(n) Sic dicti, quia Laudes Dei continent. Unde & Christus

stus Matth. 26. post institutionem SS. Sacramenti Hymno dicto exivit in montem Oliveti.

II. Ad Matutinum Hymnus dicitur post Psalmum *Venite*, repetito Invitatorio, præterquam in die Epiphaniæ. Ad Laudes & Vesperas dicitur post Capitulum; ad Horas ante Psalmos, ad Completorium post Psalmos & Antiphonam.

III. Dicuntur autem in Officio de Tempore, ut in Psalterio, quando proprii Hymni in Proprio de Tempore non adsunt; qui Hymni de Psalterio in Dominicis & Feriis assignati dicuntur ab Octava Pentecostes usque ad Adventum (Dominica infra Octavam Corporis Christi excepta) & ab Octava Epiphaniæ usque ad Dominicam primam Quadragesimæ exclusive. In Officio de Sanctis dicuntur, ut in Communi Sanctorum, nisi Proprii in Proprio Sanctorum habeantur.

IV. In Nativitate Domini usque ad Epiphaniam, in Festo Corporis Christi, & per Octavam, & quodocunque fit Officium B. Mariæ tam novem, quam trium Lectionum (o) etiam tempore Paschali, in fine omnium Hymnorum (præterquam in fine Hymni *Ave maris Stella*, & Hymni ad Laudes in Festo Corporis Christi, qui habet ultimum Versum proprium) dicitur: *Jesu tibi sit gloria, qui natus es de Virgine*, ut in ejus Officio parvo, etiamsi dicantur Hymni de Sanctis, qui infra Octavas prædictas celebrantur, dummodo Hymni illi sint ejusdem Metri (p), nec habeant ultimum Versum proprium, ut Hymnus S. Crucis ad Vesperas, & plurimorum Martyrum ad Matutinum.

(o) Etiamsi non totum Officium, sed tantum Commemoratio de ea fieri debeat, ut si ante Sabbathum Feria sexta Festum novem Lectionum incidat; tunc enim, ut Gavantus l. 5. c. 6. n. 1. ex libello Officiorum PP. Discalceatorum a Sacra Congregatione Rituum approbato probat, & ex inferius dictis hoc ipso paragrafo colligitur, adhuc in Vesperis & Completorio hic Versus variari debet.

(p) Id est, Dimetri Jambis; nam tales sunt & Strophæ istæ, quæ substituuntur.

V. In Epiphania Domini, & per Octavam in fine omnium

omnium Hymnorum dicitur: *Jesu tibi sit gloria, qui apparuisti Gentibus.*

VI. A Dominica in Albis usque ad Ascensionem in Pentecoste, & per Octavam, in fine omnium Hymnorum, dicitur: *Deo Patri sit gloria, Et Filio, qui a mortuis*: etiam in Festis Sanctorum, eodem tempore Paschali occurrentium, dummodo Hymni sint ejusdem Metri, nec habeant ultimum Versum proprium, qui non mutatur, ut supra.

VII. In Ascensione autem usque ad Pentecosten (præterquam in Hymno: *Salutis humanæ Sator*) dicitur *Jesu tibi sit gloria, qui Victor in cælum redis*: similiter etiam in Festis tunc occurrentibus.

VIII. In Transfiguratione Domini dicitur: *Jesu tibi sit gloria, qui te revelas parvulis*: aliis temporibus terminantur Hymni, ut suis locis ponitur.

TITULUS XXI.

DE ANTIPHONIS.

I. **A**d omnes Horas nocturnas & diurnas semper cum Psalmis dicuntur Antiphonæ (q), ut in Psalterio, quæ cum Psalmis positæ in Vesperis Dominicæ & Feriarum, in Completorio, & in Nocturnis (etiam quando fit Officium de Festo trium Lectionum, id est, Simplici) nunquam mutantur, nisi tempore Paschali, in quo dicitur una tantum Antiphona *Alleluja*: excepto etiam tempore Adventus, in quo ad Vesperas & Nocturnos Dominicæ ponuntur Antiphonæ propriæ. In Laudibus & aliis Horis mutantur pro diversitate Temporum, ut in Proprio de Tempore habentur: cum vero non assignantur propriæ, semper dicuntur, quæ positæ sunt in Psalterio.

(q) Quæ idem juxta Alcuinum sonant, ac vox opposita sem contra sonans; aut vox reciproca juxta Amalarium apud Gavantum s. 5. c. 7. n. 1. ubi addit, per Antiphonam hoc loco Versum quemdam, qui ab uno unius Chori inchoatur, & ad cujus Symphoniam Psalmus per duos Choros cantatur, sicque ipsi Chori duo per illam quasi conjunguntur, intelligi.

II. Antiphonæ, quæ in Proprio de Tempore in Sabbathis ponuntur ad *Magnificat*, pro prima Dominica alicujus mensis, sumendæ sunt ex ea Dominica, quæ est proximior Kalendis, vel est in Kalendis illius mensis, ut dictum est supra in Rubrica de Dominicis, ac etiam in Rubrica mensis Augusti: & semper in Sabbatho ponitur Antiphona ad *Magnificat*, quæ contigua est libro Scripturæ in Dominica ponendo.

III. In Festis novem Lectionum ad Vesperas dicuntur Antiphonæ ex Laudibus, nisi propriæ in Vesperis assignentur. Ad Horas similiter tam in Officio de Tempore, quam de Sanctis, quando habentur propriæ in Laudibus, & aliæ propriæ non fuerint ad Horas, sumuntur ex Laudibus quarta prætermissa, hoc ordine: Ad Primam prima: ad Tertiam secunda: ad Sextam tertia: ad Nonam quinta.

IV. In Feriis Adventus, quæ non habent in Laudibus Antiphonas proprias, sumuntur ad Horas ex Laudibus Dominicæ præcedentis. Ubi vero in Laudibus Feriarum fuerint propriæ, sumuntur ex ipsis Laudibus.

V. Tempore Paschali in Officio tam novem Lectionum, quam trium, Psalmi cujuslibet Nocturni dicuntur sub unica Antiphona, quæ Officio convenit, ut suis locis ponitur. Et in fine omnium Antiphonarum additur *Alleluja*, quando in illis non habetur. A Septuagesima usque ad Pascha, ubi habetur *Alleluja*, tacetur; neque aliud ejus loco dicitur.

VI. In Duplicibus ad Vesperas, Matutinum, & Laudes tantum, Antiphonæ dicuntur ante Psalmos vel Cantica integræ (r), & post Psalmos vel Cantica integræ repetuntur: in aliis Horis, & in Officio non Duplici, in principio Psalmi vel Cantici inchoatur tantum Antiphona, deinde in fine integra dicitur. Et quando Antiphona sumitur ex initio Psalmi vel Cantici, & incipit, sicut Psalmus vel Canticum, post Antiphonam non repetitur principium Psalmi vel Cantici, sed continuatur, quod sequitur in Psalmo vel Cantico ab eo loco, ubi secundum Ritus diei definit Antiphona, nisi discontinuetur per *Alleluja* (s).

(r) Hoc

(r) Hoc enim proprium est solis Duplicibus, ut in certis Horis omnes Antiphonas duplicent; in una autem Hora unam Antiphonam duplicare etiam Simplicibus convenit, uti in Feriis in decimam Septembrem, & subsequentes dies incidentibus videre est, quæ ante *Magnificat* integras dici Antiphonas ibidem assignatas petunt.

(s) Sicut evenit in septimo Psalmo Officii de Dedicatione tempore Paschali recitati, tunc enim propter positum Alleluja in fine Antiphonæ, iterum Psalmus *Qui habitat*, a principio inchoari debet. Et hoc, quod de Antiphonis modo dictum est, suo modo etiam in Invitatorio observandum est. Recte tamen monet hoc loco Arnaudus, attendendum, ut in enuntiatione Antiphonarum initium illarum nunquam sit unius Syllabæ, neque ejusmodi, ut Orationem absurde præcedat.

VIII. Antiphonis propriis tam in Officio de Tempore, quam de Sanctis, semper cedunt, quæ habentur in Psalterio, & in Communi Sanctorum.

IX. Quando fit aliqua Commemoratio, semper dicitur Antiphona ante Orationem cum Versu, quæ sumitur ex Officio, quod convenit ei, de quo fit Commemoratio: ita ut in Vesperis sumatur Antiphona, quæ assignatur ad *Magnificat*: in Laudibus, quæ ad *Benedictus* cum Versibus, qui habentur post Hymnum (t).

(t) Intellige, nisi prius in Officio ipso jam sint dictæ; tunc enim mutari debent eo modo, qui supra in Titulo de Commemorationibus assignatus est.

X. Antiphonæ S. Mariæ positæ in fine Completorii dicuntur, ut inferius in propria Rubrica disponetur (a).

(a) Habent enim hæ Antiphonæ magnam a prioribus diversitatem, utpote quæ & longiores sunt, & non ad inchoandos Psalmos aut Cantica, sed ad Horas integras terminandas ordinantur, & ad solius B. Virginis Laudes spectant, ut per illam nostræ quodammodo Preces Deo offerantur, & intercessione illius cum nostris Precibus conjuncta efficaciores, ac Deo gratiores efficiantur.

TITULUS XXII. DE PSALMIS.

I. Psalmi (b) in Officio de Tempore per omnes Horas in Dominicis & Feriis dicuntur eo modo, quo distributi sunt in Psalterio; nisi aliquando aliter in Pro-

prio de Tempore signetur. In Festis autem dicuntur, ut in Proprio loco signantur; alioquin, ut in Comuni Sanctorum.

(b) Hos tantopere æstimavit S. Augustinus 28. *dist. quæ ipsis*, ut dicere ausus sit, nomen Sacerdotis vix in eo constare, qui Psalterium (id est, librum Psalmos continentem) ignorat. De iis fusius agens Gavantus f. 5. c. 6. n. 8. sex diversa capita ait explicanda venire, scilicet Vocabulum, Auctorem, Materiam, Ordinem, Cantum, Usus. *Vocabulum* quod attinet, Psalmus Græcis, idem Latinis significat, quod Cantus sive Sonus, qui fit manibus, pulsato Psalterio; aut etiam voce juxta illud Psalmi 33. *Bene psallite ei in vociferatione*. Unde fere idem est, quod Hymnus. *Auctor* eorum primarius est Spiritus Sanctus, secundarius David juxta S. Chrysostomum, S. Augustinum, & alios. *Materia* Psalmorum est, ut sint quasi Compendium totius S. Scripturæ; quidquid enim Moyses vel in Historia tradidit; vel in Lege præcepit; & quidquid Prophetæ reliqui, vel exhortando ad virtutes, vel prædicendo futura scripserunt, id fere totum in Psalmis comprehenditur, ut Bellarminus & alii apud Gavantum l. c. n. 13. notant; præcipue tamen *Laudes & Preces* Divinas continet. *Ordo* triplex est, 1. *Historicus*, scilicet tempore quivis Psalmus sit compositus; & hic ordo difficulter haberi potest; hoc solum constat, omnes ante annum mundi 3020. quo David mortuus est, compositos esse. 2. *Biblicus*, qui in Sacris Bibliis habetur, & juxta triplicem viam perfectionis in tres Quinquagenas divisus videtur, ut prima ad incipientes, secunda ad proficientes, tertia ad perfectos pertineat. 3. *Ecclesiasticus*, qui ab Ecclesia observatur, & in Breviario notatur; juxta quem Psalmi in Matutinales & Vespertinales dividuntur. *Cantus* ab Apostolis inchoatus, ab initio modico flexu vocis constabat, sed paulatim auctus est, præsertim a S. Athanasio, ut S. Augustinus l. 10. Conf. c. 33. insinuat. *Alternus* autem S. Ambrosio præcipue tribuitur, & significat alternam Sanctorum ad bene operandum exhortationem. *Usus* eorum potissimus est, ut Ecclesia per eosdem Deum & Sanctos illius condignis Laudibus honoret, eorum Festa cum majori solemnitate celebret, variasque ab iis gratias ac beneficia petat, & impetret.

II. Psalmi ad Laudes de Dominica cum Canticis *Benedicite* dicuntur in omnibus Festis per annum, & in Feriis Temporis Paschalis.

III. Psalmus *Confitemini* dicitur ad Primam cum aliis Psalmis in Psalterio assignatis (quando Officium fit de Dominica, ut in Psalterio (c), etiam in Dominicis, quæ occurrunt infra Octavas Sanctorum) a tertia Domini-
minica

minica post Pentecosten inclusive usque ad Nativitatem Domini exclusive: & a secunda Dominica post Epiphaniam usque ad Septuagesimam exclusive: a Septuagesima autem usque ad Pascha ejus loco dicitur Psalmus *Dominus regnavit*, quia Psalmus *Confitemini* tunc dicitur ad Laudes post Psalmum *Miserere*, ut suo loco ponitur. In Dominicis vero Temporis Paschalis, a Dominica in Albis inclusive usque ad Ascensionem exclusive dicuntur tantum tres Psalmi, sicut in Festis, addito Symbolo Sancti Athanasii. Alii Psalmi per singulas Ferias distributi ad Primam, dicuntur singuli loco Psalmi *Confitemini* in Feriali tantum Officio, quando de Feria agitur extra tempus Paschale. In Feriis vero temporis Paschalis, in Festis per annum, & in Sabbatho, five de S. Maria, five de Feria fiat Officium, dicuntur tantum tres Psalmi, scilicet *Deus in nomine*, *Beati immaculati*, & *Retribue*, etiamsi Festum Duplex celebretur in Dominica.

(c) Nam quædam Dominicæ, nempe infra Nativitatem, Epiphaniam, Ascensionem, Corporis Christi non habent Officium ex Psalterio, sed proprium.

IV. In Dominicis autem, quando Officium fit de Dominica, ut in Psalterio, post Psalmos semper additur Symbolum S. Athanasii *Quicumque*, ut infra in propria Rubrica dicitur.

V. Psalmi Horarum, scilicet ad Tertiam, Sextam & Nonam, & ad Completorium nunquam mutantur, ut in Psalterio, five de Sanctis, five de Tempore fiat Officium.

VI. Psalmi de Dominica ad Vesperas, ut plurimum dicuntur in Vesperis Festorum, excepto ultimo, qui mutatur; cum vero aliter fieri debet, suis locis notatur. In Vesperis infra Octavam dicuntur Psalmi, ut in secundis Vesperis Festi; sed in primis Vesperis diei Octavæ dicuntur, ut in primis Vesperis Festi, nisi aliter notetur.

VII. In fine Psalmorum semper dicitur *Gloria Patri* (d) præterquam in Psalmo *Deus, Deus meus*, ad te de luce vigilo, & in Psalmo *Laudate Dominum de coelis*

lis (e), qui conjunguntur cum aliis Psalmis, & in fine ultimi tantum dicitur *Gloria*, ut suis locis notatur. Præterea non dicitur in triduo Majoris Hebdomadæ (f) ante Pascha, nec in Officio Defunctorum (g), cujus loco pro Defunctis dicitur *Requiem æternam dona eis, Domine*, etiamsi fiat Officium pro uno tantum.

(d) Ex institutione S. Damasi, ut in ejus Festo legitur: ad cujus imitationem S. Ambrosius in Hymnis etiam similem Laudem de SS. Trinitate addidit.

(e) Quibus etiam Psalmum 149. *Cantate* adde.

(f) Quia tunc SS. Trinitas visa est obscurari, ait Gavantus n. 12.

(g) Quia hic Versus est lætitiæ, atque adeo non convenit tristi Defunctorum Officio.

VIII. Ut Sacræ vulgatæ editionis puritas inconfusa & illibata fervetur, etiam quoad interpunctiones & distinctiones in Sacris Bibliis appositas, additus est Asteriscus, ut in nota Musicæ partitionis in medio Versu.

TITULUS XXIII.

DE CANTICIS.

I. Cantica (h) dicuntur in Officio in Tempore tam de Dominica, quam Feriis ad Laudes, Vesperas, ad Completorium, ut in Psalterio distribuuntur.

(h) Quod Euthemius in eo a Psalmo distinguit putat, quod Psalmus sit carmen cum instrumento Psalterii, Canticum autem vox Musica cum Harmonia solo ore prolata. Mystice vero, juxta Gavantum s. 5. c. 9. n. 1. Psalmus bona opera, Canticum gratiarum actionem significat.

II. In Festis & tempore Paschali ad Laudes semper dicitur Canticum *Benedicite*, ut in Dominicis, & in fine ejus non dicitur *Gloria Patri*, sicut in aliis Canticis dicitur, nec respondetur *Amen*. Alia Cantica Ferialia ut in Psalterio, ad Laudes non dicuntur, nisi quando Officium de Feria extra tempus Paschale.

III. Canticum *Benedictus*, *Magnificat*, & *Nunc dimittis* semper dicuntur suo loco, ut in Psalterio (i).

(i) Quæ

(i) Quæ, quia ex Evangelio deprompta sunt, Evangelica vocantur, ac propterea ad initium eorum aliqui, sicut ad initium Evangelii, signum Crucis formant, quemadmodum etiam Episcopo ad *Magnificat* in Cæremoniali Episcoporum l. 2. c. 1. præscribitur.

TITULUS XXIV. DE VERSIBUS.

I. Versus (k) semper dicuntur ad Matutinum post ultimum Psalmum & Antiphonam Nocturnorum, five in Officio dicantur tres Nocturni, five unus. Ad Laudes & Vesperas Versus dicitur post Hymnum: ad Horas dicitur in Responsorio brevi post repetitionem partis Responsorii, dicto *Gloria Patri*.

(k) A vertendo dictus, quia olim illum Cantantes ad Orientem vel Altare se vertebant; nunc autem adhibetur, ut per illum, dum surgimus, ad Orationem, Absolutionem, & Lectiones ferventius dicendas excitemur, ait Gavantus f. 5. c. 10. n. 2.

II. In Pascha Resurrectionis, & per Octavam usque ad Vesperas Sabbathi in Albis exclusive, in Nocturno tantum dicitur Versus, in aliis Horis non dicitur, ut ibidem (l).

(l) Quia tanta est festivitas cum brevitate conjuncta, ut stimulis non egeamus, Gavant. l. c. n. 3.

III. Quando fit aliqua Commemoratio, semper post Antiphonam ejus, de quo fit Commemoratio, dicitur Versus, qui in ejus Officio ponitur post Hymnum Vesperarum & Laudum, nisi aliter notetur.

IV. Versibus prædictis tempore Paschali semper additur *Alleluja*: non autem Versibus Precum (m), nec in *Pretiosa* ad Primam, neque in Versibus Responsoriorum Matutini (n).

(m) Quia in illis potius attenditur ratio humilitatis & moeroris, quam lætitiæ.

(n) Quia non terminant Responsorium, nec sunt Versus ad excitandum, ut ii, de quibus in hoc capite agitur.

V. In Officio Festi trium Lectionum post omnes Psalmos FERIALES cum Antiphonis dicitur Versus de Communi Sanctorum, hoc ordine: Feria secunda & quinta

quinta Versus primi Nocturni : Feria tertia & sexta
Versus secundi Nocturni : Feria quarta Versus tertii
Nocturni (o).

(o) Qui tamen in singulis Feriis post Versiculos Feriæ diligenter notati sunt.

VI. Versus positi in Psalterio ad Laudes & Vesperas semper dicuntur, quando alii proprii non assignantur in Proprio de Tempore.

TITULUS XXV.

DE

ABSOLUTIONIBUS ET BENEDICTIONIBUS.

I. Absolutiones (p) & Benedictiones dicuntur per Ordinem in Officio novem Lectionum ante Lectiones, ut in prima Dominica de Adventu ponuntur, scilicet post Versum dicto *Pater noster*, *Et ne nos*, dicitur Absolutio & Benedictiones, ut ibi: præterquam in Matutinis tenebrarum (q) majoris Hebdomadæ, & in Officio Defunctorum, in quibus Absolutio & Benedictiones non dicuntur.

(p) Absolutiones putat vocari Gavantus f. 5. c. 11. n. 1. vel quia absolvitur Nocturnum: vel quia simul cum Oratione præcedenti petimus mundari corda, & corpora nostra ad audiendum Verbum Dei in Lectionibus. Vel, quia, ut Rupertus l. 1. c. 11. putat, rogamus Dominum Messis, ut mittat Operarios in Messiem suam, & aperiat cor nostrum in Lege sua, ne semen, id est, Verbum Dei, quod audituri sumus in Lectionibus, aut volucres, id est, mali Genii, comedant, aut spinæ noxiarum cogitationum suffocent, aut in petra duri cordis, quæ non habet humorem, non crescat: Vel quia in tertia Absolutione, a qua tanquam nobiliori reliquæ denominantur a vinculis peccatorum absolvi petimus.

(q) Vocatur hoc Matutinum *tenebrarum*, eo quod pridie tenebris jam paulatim ingruentibus cantari soleat.

II. Si fiat Officium trium Lectionum, & sit de Feria, in qua singulæ Lectiones sunt de Scriptura, Absolutiones & Benedictiones sumuntur ex prima Dominica de Adventu, hoc ordine: Feria secunda & quinta dicuntur Absolutio & Benedictiones primi Nocturni :
Feria

Feria tertia & sexta secundi Nocturni: Feria quarta & Sabbatho tertii Nocturni.

III. Si autem singulæ tres Lectiones sunt de Homilia super Evangelium, Absolutio dicitur secundum Ferias; Benedictiones vero dicuntur ut in tertio Nocturno, scilicet prima Benedictio erit: *Evangelica dicta*: Secunda *Divinum auxilium*: tertia *Ad Societatem*. Si fit de Sancto trium Lectionum, Absolutio dicitur secundum Ferias, ut supra: Benedictiones vero semper dicuntur, ut in tertio Nocturno, hoc modo: Prima, *Ille nos benedicat*: Secunda, *Cujus, vel, Quorum, vel Quarum Festum colimus*: Tertia *Ad Societatem*.

IV. Quando fit Officium S. Mariæ in Sabbatho, Absolutio & Benedictiones dicuntur, ut habentur in ejus Officio parvo circa finem Breviarii.

TITULUS XXVI. DE LECTIONIBUS.

I. Lectiones (r) leguntur ad Matutinum dictis Psalmis Nocturnorum cum Antiphonis, Versibus, Absolutionibus quoque & Benedictionibus, ut supra. In Duplicibus & Semiduplicibus dicuntur novem Lectiones, id est, in quolibet Nocturno tres: in Feriis & Festis Simplicibus leguntur tantum tres Lectiones.

(r) Sic dictæ, quia non cantantur, sed leguntur tantum. Quarum usus juxta aliquos a Lectione, quæ fiebat in Scholis Patrum: juxta alios a more Hebræorum certis diebus in Synagoga de Lege & Prophetis legentium originem sumpsit.

II. In Officio novem Lectionum dicuntur hoc modo: In primo Nocturno semper leguntur tres Lectiones de Scriptura, quæ, quando suis locis propriæ aut de Communi Sanctorum non assignantur, semper leguntur, ut in Officio de Tempore, quæ sua quaque die occurrunt legendæ. In secundo Nocturno, si de Sancto fit, tres Lectiones leguntur de Vita Sancti, vel de aliquo Sermone aut Tractatu, qui ei convenit: quæ, si non adsint propriæ, leguntur ex Communi Sanctorum.

Ex

Ex quo etiam Communi completur numerus trium Lectionum, quando Officium fit novem Lectionum de aliquo Sancto, qui habet tantum unam vel duas Lectiones proprias. Si fit de Dominica, vel alio Officio novem Lectionum per annum, etiam de Octava, leguntur tres Lectiones de Sermone aut Tractatu, qui in illis ponitur. In tertio Nocturno semper leguntur tres Lectiones de Homilia in Evangelium, positæ in Proprio, aut ex Communi assignatæ: & primæ Lectioni de Homilia semper præponitur principium Evangelii, de quo est Homilia, etiam infra Octavam. Excipiuntur ab hoc Ordinario Lectionum Matutina tenebrarum ante Pascha & Defunctorum, ut in suis Officiis ponitur.

III. Si in Officio novem Lectionum, in quo non dicitur nonum Responsorium (s), contingat fieri Commemorationem de aliquo Sancto, qui propriam habet Lectionem (t) nona Lectio legitur de Sancto: Si habuerit duas Lectiones, ex duabus fiat una Lectio, ommissa nona Lectione, in dicto Officio novem Lectionum, vel Octavæ Lectioni adjuncta (u). Quod si eodem die occurrat Dominica, vel Feria, quæ habeat Homiliam, nona Lectio Sancti omittitur, & ejus loco legitur Homilia Dominicæ vel Feriæ, scilicet vel prima Lectio de Homilia, vel tres simul in unam Lectionem conjunctæ.

(s) Nam si nonum Responsorium dicitur, semper omittitur Lectio de Sancto, eo quod non conveniat ejusmodi Responsorium Lectioni de Sancto. In Octava Corporis Christi vero, etiam si nonum Responsorium non dicatur, omittitur tamen Lectio de Sancto ob speciale Decretum 8. Jun. 1670. a Sacra Congregatione editum.

(t) Unde recte colligit Gavantus f. 3. c. 11. n. 34. si propria Lectio de Sancto non adsit, omnino omittendam esse.

(u) Quod etsi ordinarie pro libitu fieri possit, in quibusdam tamen casibus debet omnino nona Octavæ conjungi, ut notat Gavantus f. 5. c. 12. n. 16. si scilicet Lectio nona contineat speciales Laudes Sancti, de quo fit Officium novem Lectionum, ut in Festo SS. septem Fratrum contingit.

IV. In Officio trium Lectionum, si fit de Feria, tres Lectiones leguntur de Scriptura, nisi tres sint de Homilia, quia tunc omissis Lectionibus de Scriptura, legun-

leguntur de Homilia. Si fit de Sancto, qui habeat duas Lectiones, prima tantum erit de Scriptura, ut vel legatur una, vel ex tribus junctis fiat una: Secunda & tertia de Sancto. Si unam tantum habuerit, vel propriam, vel ex Communi, assignatam, prima & secunda erunt de Scriptura occurrente, tertia de Sancto; quod etiam servatur in Officio B. Mariæ in Sabbatho (x).

(x) Scilicet ut primæ duæ Lectiones semper de Scriptura occurrente sumantur, reliqua de B. Virgine.

V. Lectiones autem de Scriptura in Officio de Tempore sic distributæ sunt per annum, ut quotidie aliquid ex ea legatur, etiam in Officio de Sanctis, quando aliæ, ut dictum est, non assignantur (z).

(z) Uti fit in Feriis Majoribus & Vigiliis, in quibus Lectiones de Homilia in Evangelium legendæ sunt.

VI. Initia librorum Sacræ Scripturæ (qui fere semper in Dominicis inchoantur) eo die ponuntur, quo notata sunt, etiam si fiat Officium de Sancto, nisi in Festo aliæ propriæ Lectiones Scripturæ, vel de Communi assignentur; tunc enim initium Lectionis de Scriptura transfertur in sequentem diem similiter non impeditam (a) & Lectiones illi diei de eadem Scriptura assignatæ, vel cum superioribus Lectionibus legantur, vel omittantur; ita ut non oporteat eos amplius in aliquo sequenti die resumere; sed illæ legantur, quæ sua quaque die occurrunt, aut cum eisdem jungantur. Quod semper servetur, quando Lectiones occurrentes de Scriptura aliquo die omittuntur.

(a) Id est, talem, in qua Lectiones ex Communi, vel aliæ propriæ ex Scriptura assignentur.

VIII. Cum autem initium alicujus Epistolæ Catholicæ tempore Paschali, aut alicujus Prophetæ minoris mense Novembri, infra hebdomadam illorum temporum impeditur, aliquo Festo novem Lectionum habente proprias Lectiones de Scriptura, dictum initium Epistolæ aut Prophetæ, quoad commode fieri potest, ponatur in sequenti Feria, alio simili initio Scripturæ ponendo, vel Festo non impedita; alioquin in præcedenti

denti similiter non impedita, ita ut aliquo modo ponatur, etiamsi plura initia eodem die poni oporteret.

VIII. De Scriptura quoque tantum positum est, quantum satis videtur pro numero hebdomadarum, quæ esse possunt inter Epiphaniam, & Septuagesimam, & inter Pentecosten, & Adventum. Ubi vero contingit minui numerum Dominicarum & Hebdomadarum post Epiphaniam, adveniente Dominica Septuagesimæ, quod superest de Epistolis B. Pauli, quæ distributæ sunt pro numero dictarum Dominicarum & Hebdomadarum, eo anno omittitur, quamvis de aliquibus Epistolis nihil sit lectum (b). Quoad etiam sit de Scriptura ex libris Regum (de quibus legitur ab Octava Pentecostes usque ad Dominicam primam Augusti) cum non expletur numerus Dominicarum post Pentecosten de eis libris annotatus usque ad mensem Augusti, quia tunc Lectionibus de his libris omissis legitur de Scriptura, quæ ponitur mense Augusti. Quod si fiat de aliqua Dominica post Epiphaniam anticipata in Feria, eo modo, quo dictum est de Dominicis n. 4. & 5. tunc post Officium Dominicæ anticipatæ in sequentibus diebus legatur Epistola S. Pauli assignata Dominicæ anticipatæ, & sequentibus Feriis, omissis aliis, quæ sunt assignatæ præcedenti hebdomadæ. Quid autem observandum sit, cum mensis, cui quinque Dominicæ assignantur non habuerit, nisi quatuor, in propriis locis notatur.

(b) Quia hæ Epistolæ omnes simul sumptæ constituunt unum librum, teste Gavanto hic n. 12. atque adeo sufficit primum incepisse.

IX. Lectiones de Scriptura positæ in Comuni Sanctorum, leguntur in Festis ubi assignantur in Proprio Sanctorum per annum. Rursus quando aliquod Festum in propria Ecclesia solemniter celebratur: item quando aliquod Festum novem Lectionum in Quadragesima, & Quatuor Temporibus, in secunda Feria Rogationum, & in Vigilia Ascensionis, in quibus Feriis in Officio de Tempore non assignantur Lectiones de Scriptura, sed de Homilia; tunc enim in Festis recur-

rendum

rendum est ad Lectiones de Scriptura positas in Comuni Sanctorum. Quod si in aliquibus ex supradictis Feriis occurrat dies Octava alicujus Festi habentis Octavam, tunc in primo Nocturno diei Octavæ repetantur Lectiones, quæ in primo Nocturno Festi lectæ fuerunt: Si vero occurrat dies infra Octavam, tunc sumantur de Comuni. Aliæ Lectiones secundi & tertii Nocturni positæ in Comuni Sanctorum similiter leguntur, quando in Proprio Sanctorum assignantur, & quando in Ecclesia aliqua aliquod Festum celebratur cum novem Lectionibus, quia in ea est solemne, aut consuetum est in ea celebrari, quod proprias & approbatas de Festo Lectiones non habuerit.

X. Lectiones primi Nocturni leguntur cum Titulo Libri, ex quo sumuntur, nisi aliter in propriis locis notetur (c). Lectiones etiam secundi Nocturni, quando sunt ex aliquo sermone vel tractatu, leguntur cum titulo & nomine Authoris, alias minime (d). Et similiter in tertio Nocturno præponitur titulus Authoris, cujus est Homilia.

(c) Uti in Nativitate Domini contingit, in qua Lectiones primi Nocturni sine titulo legi jubentur, etiamsi sint ex Isaia Propheta desumptæ.

(d) Nisi etiam Vitæ Sanctorum a Clasico quodam Authore sint conscriptæ, ut v. g. a S. Hieronym. de Scripturibus Ecclesiasticis, uti in Festo S. Joannis Evangelistæ 26. Decembris videre est.

XI. In fine cujusque Lectionis dicitur *Tu autem Domine, miserere nobis* (e), & respondetur: *Deo gratias*. Quod etiam fit in Lectionibus brevibus in principio Completorii, & in fine Primæ post *Preiosa*; præterquam in triduo majoris hebdomadæ ante Pascha, & in Officio Defunctorum, ut suis locis ponitur.

(e) Quia hæc verba non ad Hominem, sed Deum diriguntur, iisque gratia petitur, ut debitum ex talibus Lectionibus fructum referre possimus; unde merito *Domine*, non *Domne* dicitur.

TITULUS XXVII.

DE RESPONSORIIS.

I. Responsoria (f) dicuntur ad Matutinum post Lectiones, id est, post quamlibet Lectionem dicitur unum Responsorium, ut infra.

(f) Sic dicta, quia uno Lectiones dicente, & Versum, Chorus respondet. Ideoque ab Ecclesia, teste Gavanto l. 5. c. 13. n. 4. Instituta sunt, ut ex iisdem colligamus, Ecclesiam optare, ut non Auditores tantum Verbi Divini in Lectionibus propositis simus, sed Factores etiam. Juxta Hugonem vero ib. cit. sunt Canticum Spirituale ad animos inter legendum sublevandos ordinatum.

II. In Festis novem Lectionum (præterquam in Festo SS. Innocentium, quando non venerit in Dominica) & in Dominicis ab Octava Paschæ inclusive usque ad Adventum exclusive & a Dominica infra Octavam Nativitatis inclusive usque ad Septuagesimam exclusive dicuntur octo tantum Responsoria, & in fine Tertii, & Sexti, & Octavi dicitur *Gloria Patri* cum repetitione partis Responsorii: quod regulare est in fine ultimi Responsorii cujuslibet Nocturni tam in Officio novem, quam trium Lectionum, excepto tempore Passionis, quo tempore loco *Gloria Patri* repetitur Responsorium a principio: excepto etiam Officio Defunctorum, cujus loco dicitur *Requiem æternam*. Qui Versus *Gloria Patri* quibusdam diebus dicitur in primo Responsorio, ut in propriis locis notatur (g). Post novam Lectionem prædictis diebus, quando octo tantum dicuntur Responsoria, immediate dicitur Hymnus *Te Deum*.

(g) Ut in Dominicæ primæ Adventus primo Nocturno videre est.

III. In Dominicis Adventus, & in Dominicis a Septuagesima usque ad Dominicam Palmarum inclusive, & in triduo ante Pascha dicuntur novem Responsoria, quia tunc non dicitur *Te Deum*.

IV. In Officio autem trium Lectionum quando fit de Festo, & in Feriis temporis Paschalis, quod est inter Dominicam in Albis & Ascensionem (excepta Feria secunda

cunda Rogationum, in qua ponitur tertium Responso-
rium) dicuntur duo Responsorla, quia post tertium di-
citur *Te Deum*. Quæ Responsorla in Festis sumuntur
de Communi Sanctorum, & in dictis Feriis temporis
Paschalis, quando alia propria non assignantur, sumun-
tur de Dominica, in qua primo sunt posita hoc ordine:
Secunda & quinta Feria primum & secundum Respon-
sorium primi Nocturni: Feria tertia & sexta primum
& secundum Responsoium secundi Nocturni: Feria
quarta primum & secundum Responsoium tertii No-
cturni (h).

(h) Ita tamen, ut semper in secundo Responsoio velut ul-
timo illius Officii Versus *Gloria Patri* post secundam repetitio-
nem partis Responsoii addatur.

V. In aliis Feriis extra tempus Paschale dicuntur
tria Responsorla (quia in illis non dicitur *Te Deum*)
hoc ordine: Feria secunda & quinta tria Responsorla
primi Nocturni: Feria tertia & sexta tria Responsorla
secundi Nocturni: Feria quarta & Sabbatho, quando in
eo fit de Feria, tria Responsorla tertii Nocturni Domi-
nicæ præcedentis, in qua primo sunt posita. Verum
quia in tertio Nocturno Dominicarum a tertia post Pen-
tecosten inclusive (i) usque ad Adventum exclusive,
non habetur nisi unum Responsoium dicendum infra
hebdomadam, quod est septimum in Dominica: pro-
pterea quod Responsoium *Duo Seraphin* non dicitur,
nisi in prædictis Dominicis, ideo Feria quarta, & in
Sabbatho, quando Responsorla sumenda erunt ex ter-
tio Nocturno, primum Responsoium erit, quod est
septimum Dominicæ; secundo & tertio loco dicitur
secundum & tertium sequentis Feriæ, id est, post secun-
dam & tertiam Lectionem dicitur secundum & tertium
Responsoium, quod est secundum & tertium secundæ
sequentis Feriæ, si propria Responsorla habuerit; alio-
quin si non habuerit propria, dicitur secundum & ter-
tium Responsoium primi Nocturni ejusdem Domini-
cæ. Ab Octava Epiphaniæ usque ad Septuagesimam
habentur Responsorla propria in singulis Feriis, exce-
pto Sabbatho, in quo, quando fit de Feria, dicuntur
Responsorla Feriæ quartæ (k).

(i) Nam ab hac proprie incipit iterum Officium Dominicarum, quia prima post Pentecosten est Dominica Trinitatis; secunda vero est Dominica infra Octavam Corporis Christi, quæ habent propria Officia constantia novem duntaxat Psalmis, ut Festa novem Lectionum.

(k) Quod solum accidere potest, si Dominica, quæ poni non potest, in Sabbatho sit anticipanda.

VI. Sumuntur autem Responsoria ex eo loco, ubi primo sunt posita in principio mensis vel libri, & repetuntur in aliis sequentibus Dominicis illius mensis, in quibus alia non assignantur: vel donec in illo libro legatur, unde sumpta sunt Responsoria. Quæ autem in prima hebdomada mensis sunt posita per Férias, repetuntur eodem ordine in eisdem Fériis per sequentes hebdomadas, donec alia ponantur. Ubi vero non adsunt propria, semper ex Nocturnis Dominicæ sumuntur dicto ordine.

VII. Si Responsoria primi Nocturni ejus Dominicæ, in qua primo ponuntur, propter Festum Duplex in ea occurrens, in ipsa Dominica poni non possint, ponantur prima die ejus hebdomadæ, in qua occurrit fieri de Feria, & omittantur alia, quæ forte in illa Feria propria habentur. Si vero in tota hebdomada non occurrat dies, in quo fiat de Feria, illa Responsoria ponantur in sequenti hebdomada vel Dominica similiter non impedita, dummodo in ea alia Responsoria non sint primo ponenda; alioquin eo anno omittantur. Responsoria etiam, quæ in aliquibus Fériis per hebdomadam habentur, si eo die, quo posita sunt, non possunt dici propter Festum occurrens, non sunt transferenda in alium diem, sed omittuntur.

VIII. Tempore Paschali in fine Responsorii ante Versum (l) additur *Alleluja*.

(l) Quem Gavantus l. c. n. 5. putat in Choro semper ab eo dicendum, qui inchoat Responsorium, quamvis aliqui in privata recitatione contrarium practicent. Monet quoque idem Author n. 9. Responsoria de S. Tobia, si in Dominica, aut secunda & tertia Feria poni non possint, Feria quarta ponenda esse; sed postea Feria quinta, ne eadem immediate repetantur, responsoria secundi Nocturni Dominicæ sumenda esse ea ratione, quæ

In Festo SS. Philippi & Jacobi in Sabbatho ante Dominicam quartam post Pascha occurrentibus observatur.

TITULUS XXVIII.

DE RESPONSORIIS BREVIBUS.

I. Responsoria brevia (m) dicuntur post Capitulum ad Primam, Tertiam, Sextam & Nonam, & ad Completorium, præterquam in triduo ante Pascha usque ad Nonam Sabbathi in Albis inclusive, quibus diebus non dicuntur. Ad Primam & Completorium semper dicuntur eodem modo (n), ut in Psalterio. In aliis Horis, quando Officium fit de Dominica vel Feria per annum, dicuntur, ut habentur in Psalterio. In Adventu autem, Quadragesima, tempore Passionis & Paschali, ut suis locis, habentur propria. In Festis similiter, quando non habentur propria, dicuntur ut in Communi Sanctorum.

(m) Quæ nihil aliud sunt, quam certi quidam Versiculi post Capitulum recitari soliti, atque ideo Responsoria vocantur, quia Chorus per ea quodammodo respondet illi, qui Capitulum dixit. Brevia vero appellantur, tum quia sunt per se breviora, quam Responsoria Lectionibus subjungi solita; tum ut ab iisdem Responsoriis distinguantur, utpote quæ ob eandem causam Responsoria magna a nonnullis vocantur.

(n) Puta, a potiori; nam Versus interdum mutatur, ut mox infra dicetur.

II. In fine Responsorii brevis dicitur *Gloria Patri*, cum repetitione Responsorii eo modo, quo ordinatur ad Primam in Psalterio, præterquam tempore Passionis; tunc enim non dicitur *Gloria Patri* in Officio de Tempore, sed solum repetitur Responsorium breve a principio.

III. In Responso brevī ad Primam loco Versus *Qui sedes* in Adventu dicitur: *Qui venturus es in mundum*; tam in Feriis & Dominicis, quam in Festo, excepto Festo Conceptionis B. Mariæ. In Nativitate Domini usque ad Epiphaniam, etiam in Festis occurrentibus: In Festo Corporis Christi & per Octavam & in omni Officio B. Mariæ tam novem, quam trium Le-

ctionum, etiam si infra ejus Octavam fiat de Festo vel Dominica, dicitur *Qui natus es de Maria Virgine*: In Epiphania & per Octavam, & in Festo Transfigurationis: *Qui apparuisti hodie*: A Dominica in Albis inclusive usque ad Ascensionem exclusive, tam in Officio de Tempore, quam de Sanctis (excepto Officio S. Mariæ) semper dicitur: *Qui surrexisti a mortuis*: In Ascensione usque ad Pentecosten exclusive dicitur: *Qui scandis super sidera*: In Pentecoste & reliquo anni tempore tam in Officio de Tempore, quam de Sanctis dicitur: *Qui sedes ad dextram Patris*, ut in Psalterio.

IV. Responsoria brevia aliarum Horarum, quæ ponuntur in prima Dominica de Adventu, dicuntur per totum Adventum, quando fit Officium de Feria. Similiter quæ ponuntur in prima Dominica Quadragesimæ, dicuntur usque ad Dominicam Passionis exclusive. Et quæ ponuntur in Dominica Passionis, dicuntur usque ad Feriam quintam in Coena Domini exclusive. Item quæ ponuntur in Dominica in Albis, dicuntur usque ad Ascensionem exclusive. Quæ vero ponuntur in aliquo Festo habente Octavam, dicuntur per totam Octavam, quando fit de Octava. In Officio autem B. Mariæ tam novem, quam trium Lectionum (excepto Festo Assumptionis ejusdem) dicuntur semper Responsoria brevia de Communi Virginum.

V. Tempore Paschali a Dominica in Octava Paschæ usque ad Sabbathum post Pentecosten inclusive in fine Responsorii brevis ante primum Versum dicuntur duo *Alleluja*, quæ etiam post dictum primum Versum repetuntur pro parte Responsorii, & in fine secundi Versus unum tantum *Alleluja*, tam in Officio de Tempore, quam de Sanctis, ut dicitur in Rubrica, quæ est in Sabbatho in Albis. Extra tempus Paschale, quamvis in aliquibus Festis ad Tertiam, Sextam, & Nonam Responsoriiis brevibus addantur *Alleluja*, non ideo adduntur ad Primam & Completorium (o).

(o) Uti in Festo Corporis Christi videre est, atque in Festo Inventionis S. Crucis.

TITULUS XXIX. DE CAPITULIS.

I. Capitula (p) semper dicuntur (præterquam a Feri quinta in Coena Domini usque ad Vesperas Sabbathi in Albis exclusive, & præterquam in Officio Defunctorum) ad Vesperas & Laudes, & alias Horas, dictis Psalmis & Antiphonis; ad Completorium vero dicto etiam Hymno.

(p) Sic dicta, quia sunt ut plurimum in Festis ex Capitibus Epistolarum, quæ in Missa leguntur, desumpta.

II. Capitula Dominicalia posita in Psalterio in primis & secundis Vesperis in Laudibus & Horis, dicuntur a tertia Dominica post Pentecosten usque ad Adventum: & a secunda post Epiphaniam usque ad Septuagesimam. Capitula autem Ferialia dicuntur post Octavam Pentecostes usque ad Adventum, & ab Octava Epiphaniæ usque ad Dominicam primam quadragesimæ. Aliis temporibus dicuntur, ut in Proprio de Tempore: si fit de Sanctis, ut in Proprio de Sanctis, cum propria adsunt; alioquin de Communi Sanctorum. Capitulum Primæ & Completorii (quando Capitula dicuntur) nunquam mutatur, ut in Psalterio.

III. In Dominicis ab Adventu usque ad Octavam Epiphaniæ, & a Septuagesima usque ad tertiam post Pentecosten, & in Ferialis temporis Paschalis, & in omnibus Festis regulariter Capitulum positum in primis Vesperis dicitur in Laudibus ad Tertiam, & in secundis Vesperis, quibusdam exceptis, quæ suis locis assignantur.

IV. In Ferialis tempore Paschali ad Primam dicitur Capitulum *Regi sæculorum*, sicut in Dominicis & Festis: Post Capitulum semper respondetur *Deo gratias* (q).

(q) Non autem in fine dicitur: *Tu autem, Domine, miserere nobis*: quia nec *Jube Domine benedicere* præmittitur, quæ duo sunt correlativa, ut ait Gavantus hic s. 5. c. 15. n. 7.

TITULUS XXX.

DE ORATIONE.

I. Oratio in Vesperis & Laudibus dicitur post Antiphonam ad *Magnificat* & *Benedictus* immediate, nisi quando dicendæ sunt Preces, quæ dicuntur post Antiphonam, & in fine illarum Oratio. Ad Primam & alias Horas Oratio dicitur post Responsorium breve, nisi dicendæ sint Preces, tunc enim Oratio dicitur post Preces. Ad Completorium dicitur Oratio post Antiphonam *Salva nos*, nisi dicendæ sint Preces, & tunc dicitur post illas.

II. Ad Primam & Completorium nunquam omituntur Orationes, quæ habentur in Psalterio, præterquam in triduo ante Pascha, in quo triduo ad omnes Horas usque ad Nonam Sabbathi sancti inclusive post Psalmum *Miserere* dicitur Oratio diei, ut suo loco ponitur. In aliis Horis regulariter dicitur Oratio, quæ dicta est in primis Vesperis. In Quadragesima autem, Quatuor Temporibus, Vigiliis, & Feria secunda Rogationum Oratio, quæ dicta est in Laudibus, dicitur tantum ad Tertiam, Sextam & Nonam. In Vesperis autem sequentibus, si sit de Feria, dicitur vel alia propria, ut in Quadragesima; vel Dominicæ præcedentis, ut in aliis Feriis (r). Quæ Oratio præcedentis Dominicæ semper dicitur in Feriali Officio per hebdomadam, quando propria non assignatur. Infra Octavam dicitur Oratio, ut in die Festi: Similiter & in die Octava, nisi alia propria assignetur.

(r) Id est, iis, quæ in Quadragesima, non occurrunt.

III. Ante Orationem, etiam, quando aliquis solus recitat Officium, semper dicitur Versus *Dominus vobiscum*: Respondetur: *Et cum Spiritu tuo*: qui Versus non dicitur ab eo, qui non est in Ordine Diaconatus, nec a Diacono, præsentem Sacerdote, nisi de illius licentia. Si quis autem ad Diaconatus Ordinem non pervenerit, ejus loco dicitur: *Domine exaudi orationem meam*: Respondetur: *Et clamor meus ad te veniat*. Deinde dicitur, *Oremus*, postea Oratio, quæ
si uni-

si unica tantum dicatur, Versus *Dominus vobiscum*, vel, *Domine exaudi* repetitur finita Oratione, postquam fuerit responsum *Amen*. Sin autem plures Orationes dicendæ sint, ante quamlibet Orationem dicitur Antiphona & Versus, deinde *Oremus* (s), & post ultimam Orationem repetitur *Dominus vobiscum*: postea dicitur *Benedicamus Domino*, respondetur *Deo gratias*. Deinde dicitur Versus *Fidelium animæ*, qui Versus non dicitur post *Benedicamus Domino*, ad Primam ante *Pretiosa*, neque ad Completorium ante Versum *Benedicat*, nec quando post aliquam Horam immediate sequitur Officium parvum B. Mariæ, vel Officium Defunctorum, aut septem Psalmi Poenitentiales, vel solæ Litanie.

(s) Unde Regula generalis est, ut, quotiescunque inter Orationes plures interponitur Antiphona, singulis vox *Oremus*, proponatur, ut rursus invitatio fiat ad orandum; si vero nihil interponatur, ad solam primam Orationem ea vox dicatur.

IV. Si Oratio dirigatur ad Patrem, concluditur *per Dominum nostrum*: si ad Filium, *Qui vivis & regnas*: si in principio Orationis fiat mentio Filii, dicitur *Per eundem*: si in fine Orationis, *Qui tecum vivit & regnat*: si fiat mentio Spiritus Sancti, dicitur *in Unitate ejusdem Spiritus Sancti*.

V. Quando plures Orationes dicuntur, prima tantum dicitur sub sua conclusione, *Per Dominum*, vel aliter (t) ut supra: aliæ non concluduntur, nisi in ultima Oratione, sed unicuique Orationi semper præponitur *Oremus*, præterquam in Officio Defunctorum, in quo alio modo, quam ut supra (u). Orationes dicuntur: item in Litiis Orationes omnes dicuntur conjunctim sub uno *Oremus*, ut suis locis habetur.

(t) Id est, per *Qui vivis*, aut *Qui tecum regnat*.

(u) Intellige, sine *Oremus* cuilibet Orationi præmisso.

TITULUS XXXI.

DE HYMNO TE DEUM.

I. Hymnus *Te Deum* (x) dicitur in omnibus Festis per annum, tam trium, quam novem Lectionum,

& per eorum Octavas, excepto Festo SS. Innocentium (z), nisi venerit in Dominica; dicitur tamen in ejus die Octava. Dicitur etiam in omnibus Dominicis a Pascha Resurrectionis inclusive usque ad Adventum exclusive: & a Nativitate Domini inclusive usque ad Septuagesimam exclusive: & in omnibus Feriis temporis Paschalis, scilicet a Dominica in Albis usque ad Ascensionem, excepta Feria secunda Rogationum, in qua non dicitur.

(x) A S. Ambrosio compositus, & jussu Gelasii Pontificis in Officio decantari coeptus.

(z) Quia, cum ibi luctus Matrum ob interemptos Infantes conceptus repræsentetur, ideoque violaceus color adhibeatur, non decet hunc Hymnum utpote lætitiæ plenum usurpare.

II. Non dicitur autem in Dominicis Adventus, & a Septuagesima usque ad Dominicam Palmarum inclusive, neque in Feriis extra tempus Paschale.

III. Cum dicitur, omittitur semper nonum vel tertium Responsorium, & statim dicitur post ultimam Lectionem (a).

(a) Versus *Sanctus*, quia primæ literæ rubro colore notantur, videtur alternatim in hoc Hymno cantandus juxta Gavantum f. 5. c. 19. num. 8. nisi aliud consuetudo loci exigat.

IV. Cum non dicitur, ejus loco ponitur nonum vel tertium Responsorium: quo dicto statim inchoantur Laudes. Similiter quando dicitur *Te Deum*, eo Hymno dicto statim inchoantur Laudes, præterquam in nocte Nativitatis Domini, quia tunc dicitur Oratio, postea celebratur Missa, ut suo loco notatur.

TITULUS XXXII.

DE ORATIONE DOMINICA ET SALUTATIONE ANGELICA.

I. Oratio Dominica *Pater noster*, & Salutatio Angelica *Ave Maria* semper dicitur secreto ante omnes Horas, præterquam ad Completorium, in cujus principio post Lectionem brevem *Fratres, sobrii*, dicto Versu *Adjutorium nostrum* dicitur tantum *Pater noster* secre-

secreto, & in fine Completorii statim post Orationem B. Mariæ dicitur *Pater noster*, *Ave Maria*, *Credo* totum similiter secreto. Finitis horis, & dicto Versu: *Fidelium animæ* dicitur similiter secreto *Pater noster* tantum, nisi sequatur Officium B. Mariæ, quia tunc post illud dicitur *Pater noster*, ut supra; & nisi alia Hora subsequatur, tunc enim semel tantum dicitur *Pater noster* cum *Ave Maria* pro principio sequentis Horæ; qua finita dicitur *Pater noster*, ita ut semper dicatur illud in fine horæ ultimæ. Si autem post Vesperas immediate sequatur Completorium, dicto *Fidelium animæ*, incipitur Versus *Jube Domine*.

II. Quando in fine Orationis Dominicæ proferendum est clara voce *Et ne nos inducas*, semper in principio eadem voce proferuntur hæc duo verba: *Pater noster*, ut in Precibus & similibus: alias nunquam proferuntur, sed dicitur totum secreto. Ad Laudes & Vesperas, quando in Feriali Officio dicuntur Preces, totum dicitur clara voce ab Hebdomadario.

III. Salutatio Angelica semper dicitur ante Officium B. Mariæ, quando non conjungitur cum Officio Domini, quia tunc sufficit dixisse eam in principio cum Oratione Dominica.

TITULUS XXXIII.

DE SYMBOLO APOSTOLORUM & SYMBOLO S. ATHANASII.

I. **S**ymbolum Apostolorum (b) semper dicitur ante Matutinum & Primam, & finito Completorio post Orationem Angelicam totum secreto: etiam si ad Primam & Completorium iterum dicendum sit cum Precibus. Quando vero dicitur cum Precibus ad Primam & Completorium, clara voce profertur *Credo in Deum*, & in fine *Carnis resurrectionem*, reliquum dicitur secreto: alias totum secreto dicitur, ut supra.

(b) Sic dictum, quia Apostoli in unum conferentes illud composuerunt.

II. Symbolum S. Athanasii dicitur ad Primam post Psalmum *Retribue*; in omnibus Dominicis per annum, quando Officium fit de Dominica, exceptis Dominicis infra Octavas Nativitatis Domini, Epiphaniæ, Ascensionis & Corporis Christi, ac Dominica Resurrectionis & Pentecostes, in quibus dicuntur tres Psalmi consueti, ut in Festis: In Dominicis infra alias Octavas, & in Dominica Trinitatis (c) alias nunquam: neque si aliquod Festum Duplex celebratur in Dominica. Et in fine illius dicitur *Gloria Patri*.

(c) Unde si alicubi Officium SS. Trinitatis cum Octava celebratur, non propterea, ut Theophylus Raynaudus in Heterod. Spirit. cap. voluit, dicitur per totam Octavam, sed in sola Dominica Trinitatis, cum huic soli Rubricæ ob Mysterii altitudinem hoc Canticum attribuant.

TITULUS XXXIV.

DE PRECIBUS.

I. Preces sunt aliquot Versus, qui aliquando dicuntur ante Orationem, incipientes a *Kyrie eleison*, vel a *Pater noster*.

II. Preces Dominicales ad Primam & Completorium, ut in Psalterio, non dicuntur in Duplicibus, nec infra Octavas, nec in Vigilia Epiphaniæ, & Feria sexta & Sabbatho post Octavam Ascensionis, etiamsi infra Octavam fiat Officium de Dominica, vel alio Festo Semiduplici, quia tunc ratione Octavæ non dicuntur; alias autem semper dicuntur.

III. Preces FERIALES ad Laudes, & per Horas distinctæ, ut in Psalterio, dicuntur tantum in Feriis Adventus, Quadragesimæ, Quatuor Temporum, & Vigiliarum, quæ jejunantur (excepta Vigilia Nativitatis, ac Vigilia, ac Quatuor Temporibus Pentecostes, & tunc dicuntur flexis genibus. In aliis Feriis per annum nunquam dicuntur, nisi Dominicales, & in illis non flectuntur genua.

IV. In Feriis Adventus, Quadragesimæ, ac Quatuor Temporum dicuntur Preces FERIALES etiam ad Vesperas, si non sequatur Festum: ad Completorium dicuntur

dicuntur consuetæ de Dominica, sed flexis genibus. Dicuntur autem Preces flexis genibus ab Hebdomadario usque ad Versum *Dominus vobiscum* ante primam Orationem, a Circumstantibus autem usque ad Versum *Benedicamus Domino* post ultimam Orationem.

V. In Vigilia Preces Feriales dicuntur tantum ad Matutinum & per Horas; ad Vesperas vero sequentes non dicuntur, quia inde fit de Festo. Quod si post Vigiliam S. Matthiæ sequatur primus dies Quadragesimæ, in Vesperis dicuntur Preces Feriales quamvis dicenda sit Oratio Dominicæ præcedentis, & non Vigiliæ (e). Quod etiam servatur, quando in Feria sexta & Sabbatho Quatuor Temporum Septembris in Officio fit de Feria, cum in eis non occurrat Festum novem Lectionum; tunc enim in Vesperis Feriæ sextæ dicuntur Preces, quamvis dicenda sit Oratio Dominicæ præcedentis, non autem Feriæ Quatuor Temporum.

(e) Nam quia hæc dies prima Quadragesimæ seu Cinerum est privilegiata, Festum S. Mathiæ in diem proximam non impeditam transferendum est.

VI. Psalmus *Miserere* dicitur cum Precibus ad Vesperas tantum, & Psalmus *De profundis* ad Laudes. In Officio Defunctorum dicuntur Psalmi, qui in eo Officio signantur (f).

(f) Sed tunc tantum, quando non dicuntur tres Nocturni ut notat Gavantus f. 9. c. 2. n. 3. ex Rituali Romano.

TITULUS XXXV.

DE COMMEMORATIONIBUS COMMUNIBUS SEU SUFFRAGIIS SANCTORUM.

I. Commemorationes communes (g) seu Suffragia de Sanctis, quæ habentur in Psalterio post Vesperas Sabbathi, dicuntur in fine Vesperarum & Laudum ab Octava Epiphaniæ usque ad Dominicam Passionis exclusive, & ab Octava Pentecostes usque ad Adventum exclusive in Dominicis, Feriis, & Festis (nisi Officium sit Duplex, vel infra Octavam, etiamsi de Dominica, vel de Semiduplici infra eas fiat) & illis adjunctis

gitur Commemoratio de Patrono vel Titulo Ecclesiæ, ante vel post Commemorationem de S. Maria & de Apostolis pro dignitate illius, ita tamen ut semper ultimo ponatur Commemoratio de Pace. Et ante illas in Feriali Officio fit Commemoratio de Cruce, quæ habetur in Psalterio post Laudes Feriæ secundæ.

(g) Sic dictæ, quia communes sunt pluribus diebus, cum Commemorationes speciales uno duntaxat die fiant.

II. Tempore Paschali fit alia Commemoratio de Cruce, ut ibi ponitur in Laudibus Feriæ secundæ post Dominicam in Albis, & ea solum tunc dicitur; non tamen in Duplicibus, neque infra Octavas.

III. Si facienda fit Commemoratio alicujus Festi occurrentis, semper fit ante ipsa Suffragia consueta, etiam ante Commemorationem de Cruce.

IV. Commemoratio de S. Maria non fit cum aliis, quando dicitur ejus Officium parvum, nec quodocunque fit Officium de ea.

TITULUS XXXVI.

DE ANTIPHONIS B. MARIÆ IN FINE OFFICII.

I. Antiphonæ B. Mariæ positæ in fine Psalterii post Completorium, singulæ dicuntur pro temporis diversitate, ut ibi annotatur, præterquam in triduo majoris hebdomadæ ante Pascha.

II. Dicuntur autem extra Chorum tantum in fine Completorii, & in fine Matutini, dictis Laudibus, si tunc terminandum sit Officium; alioquin si alia subsequatur Hora, in fine ultimæ Horæ. In Choro autem semper dicuntur, quodocunque terminata aliqua Hora discedendum est a Choro.

III. Nunquam vero dicuntur post aliquam Horam, quando subsequitur cum Officio diei Officium Defunctorum, vel septem Psalmi Pœnitentiales, aut Litanie, præterquam post Completorium, in quo semper dicuntur, etiam si prædicta subsequantur: neque etiam dicuntur, quando post aliquam Horam immediate subsequitur Missa. Dicuntur autem flexis genibus (præterquam

quam in diebus Dominicis, a primis Vesperis Sabbathi, & toto tempore Paschali) Hebdomadario tamen ad Orationem stante.

TITULUS XXXVII.

DE OFFICIO PARVO B. MARIAE ET ALIIS.

I. De Officio parvo B. Mariae, de Officio Defunctorum, de septem Psalmis poenitentialibus & Litiis, & de Psalmis Gradualibus, quando & quomodo tam in Choro, quam extra Chorum dicenda sint, habentur suis locis propriae Rubricae circa finem Breviarii.

II. Tempore Paschali in Officio parvo B. Mariae, quod dicitur in Choro, non additur *Alleluja* Antiphonis, neque Versibus, neque Responsoriiis.

TITULUS XXXVIII.

DE TABULIS OCCURRENTIAE ET CONCURRENTIAE.

I. Excogitatae sunt hae Tabellae eo potissimum fine, ut citius & facilius inveniatur, quid in occursum & concursu circa dispositionem & ordinationem Officii sit observandum; neque laboriose ad ipsas semper Rubricas perlegendas sit recurrendum. Ut autem hunc finem Lector obtineat, tria circa has Tabellas nosse debet, scilicet scopum, praxin, & Fundamentum.

II. Scopus in eo situs est, ut in priore quidem tabula *Occurrentiae* cognoscatur, de quo celebrandum sit Officium, si plura eodem die Festa occurrant. In posteriore vero Tabula *Concurrentiae* intelligatur, quomodo idem Officium ordinandum sit, si Festum praecedens cum alio Festo subsequente in Vesperis concurrat.

III. Praxis ante easdem Tabulas in Breviario post Rubricarum finem descriptas indicatur his verbis: *Primum inveniatur numerus positus in Quadrangulo illo, in quo Festa, de quibus est controversia, sibi invicem occurrunt: deinde legatur Regula juxta dictum numerum descripta, & ex ea clare videbitur, quid sit agendum.*

dum. *Exempli gratia: Quadrangulus, in quo sibi invicem occurrunt Duplex primæ Classis, & Dominica primæ Classis, erit, qui est in angulo superiore primæ Tabellæ, in quo signatur numerus i. quia si tam Duplex, quam Dominica prædicta ex eorum locis recto tramite pergerent, in eo sibi invicem occurrerent. Regula autem juxta didictum numerum apposita sic habet. i. Translatio de primo, Officium de secundo, id est, Duplex primæ Classis prædictum transferatur, & Officium fiat de Dominica primæ Classis: quia, cum in his Regulis dicitur de primo seu præcedenti, intelligitur de Festo in superiori parte Tabellæ apposito, ut Duplex prædictum; cum de secundo vel sequenti, de Festo in inferiori parte sub numeris apposito, ut Dominica prædicta. Porro angulum hunc communem inveniendi facillima erit praxis, si prius in inferiori oblique notato ordine Festorum quæraturn unum ex Festis, de quibus est controversia, & postea numeretur, quanta numero sit cellula illa, in qua Festum illud reperitur. Inde ad superiorem rectis lineis descriptum ordinem fiat transgressio, & alterum Festum, de quo est controversia, quæraturn; quod ubi inventum fuerit, ab eis cellula numerenturn Quadranguli, donec ad illum perveniatur, quem numerus cellulæ pro altero Festo quæsitæ designaverat, & hic tandem erit Quadrangulus communis utrique Festo. Quod si vero interdum in aliquo Quadrangulo nullus certus numerus, sed sola cifra seu nulla, ut vocant, descripta inveniatur, signum est, inter ea Festa concursum & occursum fieri non posse; aut certe in propriis locis annotari in Breviario, quid sit faciendum.*

IV. *Fundamentum ad has Tabulas rite usurpandas præcipuum est, ut bene cognoscatur differentia Festorum, videlicet quæ sint Duplicia vel Dominicæ primæ vel secundæ Classis, quæ Duplicia & Feriæ majores dicanturn; quæ quidem in Breviario post Rubricas hoc fere ordine describunturn,*

Duplicia

Duplicia primæ Classis.

In quibus nulla fit commemoratio quorumcunque Festorum occurrentium, nisi prout supra in Rubricis. (h)

(h) Per Festa hæc, de quibus in occurſu talium Duplicium nulla fit Commemoratio, intelliguntur Festa Duplicia reliqua omnia (exceptis diebus Octavis) & Semiduplicia, & Simplicia, & Vigiliæ, excepta Vigilia Epiphaniæ, de qua ſemper fieri debet Commemoratio.

Nativitas Domini.

Epiphania Domini.

Pascha Reſurrectionis cum tribus antecedentibus, & duobus ſubſequentibus diebus.

Aſcenſio Domini.

Pentecoſtes cum duobus ſequentibus diebus.

Festum Corporis Chriſti.

Nativitas S. Joannis Baptiſtæ.

Festum SS. Apoſtolorum Petri & Pauli.

Aſſumptio B. Mariæ Virginis.

Festum Omnium Sanctorum.

Dedicatio propriæ Eccleſiæ.

Patronus Loci.

Titulus Eccleſiæ.

Festum S. Stephani juxta Andreæ Caſtaldum. (i)

(i) Circa quem ordinem nota, in eo non obſervari ordinem dignitatis, ſed temporis duntaxat, prout ſcilicet ſibi mutuo per annum ſuccedunt, exceptis penultimis tribus, quæ, quia certum ordinem temporis non habent, ſecundum ordinem dignitatis poſita ſunt. Festum S. Stephani vero in fine appoſitum eſt, quia non a Rubricis in hac Tabula Duplicibus primæ Clafſis annumeratur, ſed ab Authore duntaxat, qui citatur ob rationes ſuo loco indicatas.

Duplicia ſecundæ Clafſis.

In quibus de Simplicibus fit Commemoratio in Laudibus tantum. (k)

(k) Non autem ſi occurrant Duplicia majora aut minora per annum, aut Semiduplicia.

Circumciſio Domini.

Festum SS. Trinitatis.

Purificatio }
 Annunciatio } B. Mariæ.
 Nativitas }
 Natalitia duodecim Apostolorum. (l)
 Festa Evangelistarum.
 Inventio S. Crucis.
 Festum S. Laurentii.
 Dedicatio S. Michaëlis Archangeli.
 Festum S. Josephi.
 Festum S. Stephani & SS. Innocentium juxta Gavan-
 tum. (m)

(l) Excipe SS. Apostolorum Petri & Pauli, utpote quod inter Duplicia primæ Classis in superiori ordine positum est.

(m) Quæ duo Festa dictus Author f. 6. c. 6. n. 1. & 4. inter Festa secundæ Classis numeranda putat, quia Octava illis datur, quod privilegium nulli Festo, nisi sit ex duplici hac Classe, competit. Sed jam alibi ostensum est, cum Festum S. Stephani in concursu Festo S. Joannis Apostoli præferatur, rectius a Castaldo inter Duplicia primæ Classis numerari; alioqui enim S. Joannis Festum tanquam Apostoli præferri deberet.

DOMINICÆ MAJORES

dividuntur in duas Classes.

Dominicæ primæ Classis, quæ nunquam omittuntur. (n)

(n) Id est, de quibus semper debet celebrari totum Officium, ita ut omnia alia Festa iisdem cedere debeant.

Prima Adventus.
 Prima Quadragesimæ.
 Passionis.
 Palmarum.
 Paschæ.
 In Albis.
 Pentecostes.
 Trinitatis. (o)

(o) Non quatenus est prima Dominica post Pentecosten, sed quatenus est ipsum Festum Trinitatis in Dominicam cadens, & ob hunc respectum privilegium Dominicarum primæ Classis participat, scilicet, ut nulli Festo cedat, ut alibi fusius explicatum est.

Domis

Dominicæ secundæ Classis, quæ non omittuntur, nisi occurrente Patrono, vel Titulari Ecclesiæ, & ejusdem Dedicatione; & tunc de iis fit semper Commemoratio in utrisque Vesperis & Laudibus.

Secunda	}	Adventus.
Tertia		
Quarta		
Secunda	}	Quadragesimæ.
Tertia		
Quarta		
Dominicæ	{	Septuagesimæ.
		Sexagesimæ.
		Quinquagesimæ.

Duplicia majora per annum, quæ aliis Duplicibus minoribus præferuntur.

Transfiguratio Domini.

Exaltatio S. Crucis.

Festum Nivis.

Visitatio

Præsentatio

Conceptio (p)

} B. Virginis Mariæ.

Apparitio S. Michaëlis Archangeli.

Cathedra S. Petri utraque.

Festum ejusdem ad Vincula.

Conversio S. Pauli.

Festum S. Joannis ante Portam Latinam.

S. Barnabæ Apostoli.

Patronorum minus principalium. (q)

(p) Quod tamen modo ab Alexandro VII. anno 1664. inter Duplicia secundæ Classis relatum est; uti etiam S. Angeli Custodis Festo idem privilegium concessum est saltem in terris Imperio subjectis.

(q) Quibus aliqui Festa Fori annumerare contendunt, sed P. Georgius Gobat in Alphab. Sacri audiendi ait, se Romam ea de re scripsisse, & rescriptum fuisse, nihil ibi de hoc ritu constare. Præterea vero de hoc Catalogo notandum, in eodem non ordinem Temporis, sicut in prioribus, sed dignitatis servatam esse, uti consideranti patebit.

FERIÆ MAJORES,*De quibus semper fit Commemoratio.***Adventus.****Quadragesimæ.****Quatuor Temporum.****Secunda Rogationum. (r)**

(r) Vigiliæ non numerantur inter has Férias, quia, licet plerumque de illis etiam fiat Commemoratio, non tamen semper, cum nihil de illis fiat in Officio, si cum Duplici primæ Classis, vel Feria majore occurrant.

TABULA CONCURRENTIÆ, SI OCCURRAT EODEM DIE.

Duplex 1. Classis.	6	4	0	6	2	4	6	2	2	8	4	4	1
Duplex 2. Classis.	4	4	0	4	2	4	6	2	8	1	4	1	1
Dupl. per annum.	4	4	0	4	2	1	4	8	1	1	4	1	1
Dies infr. Octavam	4	4	0	4	3	3	7	3	5	5	3	3	3
Dies Octavæ.	4	4	0	4	2	7	4	2	3	3	4	3	3
Semiduplex.	4	4	0	4	8	1	4	1	1	1	1	1	1
Simplex.	3	3	3	0	3	3	3	3	3	5	3	3	3
S. Mariæ in Sabba.	5	5	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Feria Major.	6	0	6	4	3	3	3	3	3	3	0	0	0
Vigilia.	0	5	6	4	3	3	3	3	3	5	0	0	0

I. Translatio de primo, Officium de secundo.	Vigilia.	Feria Major.	Santa Maria in Sabbatho.	Simplex.	Semiduplex.	Dies Octavæ.	Dies-infra Octavam.	Duplex per annum.	Duplex secundæ Classis.	Duplex primæ Classis.	Dominica per annum.	Dominica secundæ Classis.	Dominica primæ Classis.
II. Officium de primo, translatio de secundo.													
III. Commemoratio de primo, Officium de secundo.													
IV. Officium de primo, Commemoratio de secundo.													
V. Nihil de primo, Officium de secundo.													
VI. Officium de primo, nihil de secundo.													
VII. Officium de digniori, Commemoratio de minus digno.													
VIII. Officium de digniori, translatio de minus digno.													

EXCEPTIONES.

I. Notandum, quod Duplex quodcunque, etiam Patroni, & Tituli Ecclesiæ, vel Dedicationis ejusdem, occurrens in Vigiliis Nativitatis Domini, & Pentecostes, in die Circumcisionis, in die Octava Epiphaniæ, in Feria quarta Cinerum, ac in tota majori hebdomada, & infra Octavas Paschæ & Pentecostes, in Ascensione Domini, in Festo Corporis Christi, & in Festo Assumptionis B. Virginis, & Omnium Sanctorum transferatur. (s)

(s) Qui proin omnes dies privilegiati dicuntur, de quibus supradicta Tabula Occurrentiæ non loquitur; uti nec de aliis, qui sequuntur in reliquis exceptionibus.

II. Infra Octavam Epiphaniæ fit tantum de Patrono, vel Titulari Ecclesiæ, & ejusdem Dedicatione cum Commemoratione Octavæ: alia Festa transferuntur post Octavam.

III. Infra Octavam Corporis Christi, Semiduplex transfertur: neque fit de Duplici translato, & de ea, quocunque adveniente Duplici, fit Commemoratio.

IV. Infra illas Octavas, in quibus fit de Festis occurrentibus, Semiduplex occurrens in Dominica (t) transfertur in proxime sequentem diem: quæ si fuerit impedita alio simili Festo, transfertur post Octavam.

(t) Idem videtur dicendum, si in aliam diem Octavæ impeditam incidat; nam Dominica videtur tantum exempli loco posita.

V. De Octava Nativitatis Domini, Epiphaniæ, & Corporis Christi semper fit Commemoratio; quocunque Festo illis occurrente.

VI. De aliis Octavis, quæ non sunt in Kalendario (u) nihil fit a Feria quarta Cinerum usque ad Dominicam in Albis, & a Vigilia Pentecostes usque ad Festum Trinitatis inclusive, & a die decima septima Decembris usque ad Epiphaniam. (x)

(u) Verbi gratia, Patrono, Titulari, Dedicatione.

(x) Ita, ut, si per aliquot dies de Octava dictum sit Officium, abrumpi debeat tali aliquo die adveniente.

VII. Dies Octavæ nunquam transfertur; ideo, quamquam Nativitas S. Joannis Baptistæ occurrens in die Corporis Christi transfertur in diem sequentem, non tamen transfertur Octava, sed de ea fit tantum Commemoratio in Officio de Octava Corporis Christi.

VIII. Si occurrat, ut Patronus vel Titulus Ecclesiæ, descriptus sit eodem die in Kalendario cum aliis Sanctis, in ea Ecclesia fit tantum de Patrono vel Titulari, absque Commemoratione aliorum. Qui si in dicto Kalendario descripti sint sub Officio Duplici vel Semiduplici, transfertur in primam diem simili Officio non impeditam, & de eis fiat Officium Semiduplex (z) nisi sint de majoribus Festis (a), quia tunc de translato quoque fiet Officium Duplex, ac si proprio die celebraretur. Si vero in Kalendario omnes sint tanquam Festum Simplex, de aliis nihil fit.

(z) Uti in Festo SS. Fabiani & Sebastiani non raro contingit.

(a) Ut si S. Philippus alicubi Patronus, vel Titularis foret; tunc enim S. Jacobi Festum alio die celebrari, & quidem sub ritu Duplicis secundæ Classis deberet, quia retineret suum ritum, utpote unum Festum ex *Majoribus*, per quæ intelliguntur Duplicia primæ vel secundæ Classis.

IX De Feriis Adventus, & Quadragesimæ, quando de eis non fit Officium, fit Commemoratio in utrisque Vesperis & Laudibus cujuscunque Festi: de Quatuor Temporibus, & Feria secunda Rogationum ac Vigiliis in Laudibus tantum. Si vero aliqua Vigilia occurrat in Adventu, Quadragesima, & Quatuor Temporibus, vel in diebus Festorum Duplicium primæ Classis, sive Patroni, vel Tituli, aut Dedicationis Ecclesiæ, de ea nihil fit, nec etiam in Laudibus. (b)

(b) Ex quibus omnibus colliges, totam Tabulam Occurrentiæ ad sequentes quinque Regulas revocari posse.

Prima Regula est: *De die privilegiato semper facienda est Commemoratio.* Intelliguntur autem hoc loco per dies privilegiatos Dominica, Dies Octava, Dies infra Octavam Nativitatis Domini, Epiphaniæ, Corporis Christi, Vigilia Epiphaniæ, Feria Major.

Secunda Regula: *Quando duo Festa novem Lectionum (Feriae) accepta intellige, prout dies infra Octavam excludunt) inæqualis dignitatis occurrunt: semper dignius præferendum est, ac minus transferendum, nisi in Rubricis specialibus aliud disponatur; sicut de Cinerum, licet Simplex duntaxat sit, Decretum est, ut omnibus, etiam primæ Classis Duplicibus præferatur, Quæ autem digniora sint p. 1. tit. 4. n. 5. dictum est; ubi hoc solum præterea nota, Diem Octavæ in Occursu omnibus Duplicibus Majoribus & Minoribus per annum, modo non sint primæ vel secundæ classis, præferendam esse.*

Tertia Regula: *De die infra Octavam semper fit Commemoratio, solis Duplicibus solemnibus, seu primæ & secundæ Classis exceptis; in his enim de ea nihil fit, nisi sint Octavæ privilegiatæ Nativitatis Christi, Epiphaniæ & Corporis Christi.*

Quarta Regula: *De Simplici Festo occurrente cum digniore Festo semper fit Commemoratio, solis Duplicibus primæ Classis, & quoad Vesperas etiam Duplicibus secundæ Classis exceptis, nam in Laudibus hæc admittunt Commemorationem.*

Quinta Regula: *De Vigilia occurrente cum digniore Festo semper fit in Laudibus Commemoratio, præterquam in Duplicibus primæ Classis, & Feriis Majoribus.*

TABULA CONCURRENTIÆ, QUANDO CONCURRAT.

Dominica 1. vel 2. Classis.	0	4	3	4	4	3	3	3	3	3	0
Dominica per annum.	0	4	3	4	4	3	3	1	1	1	0
Duplex primæ Classis.	2	2	4	2	4	4	4	0	4	6	4
Duplex secundæ Classis.	4	4	4	4	4	4	4	3	6	3	4
Patronus seu Tit. Eccles.	2	2	4	2	4	4	4	0	4	0	4
Duplex per annum majus.	4	4	4	4	4	4	6	1	3	1	4
Duplex per annum minus.	4	4	5	4	4	5	3	1	3	1	4
Semiduplex.	4	5	3	4	5	3	3	1	1	1	5
Dies Octava.	4	4	5	4	4	5	3	1	3	1	4
Dies infra Octavam.	0	0	3	4	5	3	3	1	1	1	5

I. Totum de sequenti,
nihil de præcedenti.

II. Totum de præce-
denti, nihil de sequenti.

III. Totum de sequen-
ti, Commemoratio de
præcedenti.

IV. Totum de præce-
denti, Commemoratio de
sequenti.

V. Capitulum de se-
quenti, Commemoratio
de præcedenti.

VI. Totum de dignio-
ri, Commemoratio de mi-
nus digno.

Simplex & S. Maria in
Sabbatho, Feria & Vigi-
lia non concurrunt.

Dominica quacunque.	
Duplici primæ Classis.	
Duplici secundæ Classis.	
Patrono seu Titulo Ecclesiæ.	
Duplici per annum majore.	
Duplici per annum minore.	
Semiduplici.	
Simplici.	
Die Octava.	
Die infra Octavam.	
Santa Maria in Sabbatho.	

EXCEPTIONES.

I. Notandum, quod in primis Vesperis die Octavæ Ascensionis & Corporis Christi totum Officium sit de Octava cum Commemoratione præcedentis Festi Duplicis, nisi fuerit Festum solemne principale vel primæ, vel secundæ Classis, quia tunc de Festo fieret Officium & Commemoratio de Octava.

II. In secundis Vesperis diei Octavæ Epiphaniæ, Paschæ, Ascensionis, & Corporis Christi, de sequenti Duplici fit tantum Commemoratio, nisi illud fuerit primæ vel secundæ Classis, seu Patronus, vel Titulus, aut Dedicatio Ecclesiæ, quia tunc de Festo fieret Officium, & de Octava Commemoratio. Et similiter die Octava Corporis Christi in secundis Vesperis concurrente cum die Octava S. Joannis Baptistæ, Vesperæ erunt de Octava Corporis Christi cum Commemoratione Octavæ S. Joannis.

III. Cum plures fiunt Commemorationes, servetur hic ordo: De Duplici, de Dominica, de Semiduplici (a), de die infra Octavam, de Feria majori, vel Vigilia, de S. Maria in Sabbatho, de Simplici. (b)

(a) Etiam si concurrat cum die infra Octavam in Vesperis de duplici aliquo cantatis; in tali enim casu, licet dies infra Octavam alioqui jus haberet ad Vesperas a Capitulo, atque adeo etiam ad primam Orationem ante Semiduplex, nihilominus tamen ex dispositione speciali hujus Rubricæ Commemoratio Semiduplicis ante Commemorationem Octavæ facienda foret, uti in secundis Vesperis S. Thomæ Cantuariensis videre est.

(b) Ex hætenus dictis colliges, etsi supra tit. II. lit. T. dictum sit, omnia fere, quæ de Concurrentia dicta sunt, posse ad duas Regulas ibi indicatas reduci, clarius tamen sequentes tres Regulas assignari.

Prima Regula: *De privilegiato die semper facienda est Commemoratio*: Censentur autem ejusmodi dies in concursu solæ Dominicæ primæ & secundæ Classis, dies Octavæ omnes, dies infra Octavam Nativitatis Domini, Epiphaniæ, & Corporis Christi, Feriæ majores.

Secunda Regula: *In primis Vesperis Duplicia solemnia excludunt omnia Simplicia & Semiduplicia non privilegiata; Duplicia vero primæ Classis etiam Duplicia non solemnia excludunt.*

unt. Reliqua Festa omnia vel dividunt Vesperas, si cum æqualibus concurrat (exceptis diebus Octavis Epiphaniæ, Paschæ, Ascensionis, & Corporis Christi, quæ omnibus Duplicibus non solemnibus præferuntur) vel Commemorationem minus dignè admittunt.

Tertia Regula: In secundis Vesperis sola Duplicia primæ Classis excludunt Simplicis Commemorationem; Reliqua omnia Festa vel dividunt Vesperas cum æqualibus (exceptis tamen iterum Octavis in priori regula nominatis, & Octava Corporis Christi cum Octava S. Joannis Baptistæ, aut alterius Sancti concurrente) vel Commemorationem minus digni admittunt.

TITULUS XXXIX.

DE NOMINIBUS, QUÆ IN MARTYROLOGIO
DUBIÆ SUNT PRONUNCIATIONIS,
RITE PRONUNCIANDIS.

Ut hunc etiam Titulum non negligerem, non paucos hortatores habui, & merito, cum enim ex una parte in omnibus Ecclesiis & Monasteriis, in quibus Chorus publicus habetur, Martyrologium quotidie recitari debeat; & ipsa, quæ publicas Cæremonias vel maxime decet, uniformitas & rectitudo exigat, ut omnia nomina, quæ in Martyrologio occurrunt, rite pronuncientur; ex altera vero parte plurima nomina pronunciationis dubiæ velut totidem Scopuli, in quos impingere pronissimum est, in eodem Martyrologio contineantur, operæ pretium sane non immerito futurum credebatur, si, qua ratione ejusmodi nomina juxta communioem sensum ac consuetudinem peritorum pronuncianda sint, breviter ostenderetur. Quod tamen priusquam præstem, duo Lectorem benevolum præmonitum volo. Primum est, in designanda Nominum quantitate me neutiquam proprio judicio, sed aliorum duntaxat (præcipue Bartholomæi Gavanti, qui in calce Commentarii in Rubricas Breviarii ex instituto talium Nominum Catalogum juxta Regulas peritorum, ut ipse fatetur, Grammaticorum contexit; Amalthei Profodici, insignis illius & utilissimi libelli: Profodiæ reformatæ a P. Joanne Baptista Ricciolo magno

gno labore & industria collectæ: uti & manuscriptorum quorundam Indicum a Viris doctissimis de hac materia confectorum) authoritate nixurum, ut tanto facilius Zoilorum censuras effugiam. Alterum est, me, ubi non omnes in pronuntiatione cujusdam Vocabuli conveniunt, idipsum sedulo indicaturum, ut sua cuique in pronunciando libertas constet; nec facile quisquam, secus, ac ipse faciendum putat, pronuntiantes damnet. Suadeo tamen, ut communioem quisque consuetudinem aut certe morem in loco, in quo commoratur, receptum servet. In qua autem syllaba cujusque Vocabuli diutius hærendum sit, lineola vocali superposita indicabit.

A.

A'aron. <i>Ricciolus</i>	Acútus.	Agathócla. <i>uti</i>
& <i>usus contra</i>	Adelínis.	<i>usus commu-</i>
<i>Gavantum</i> &	Adelínus.	<i>nior cum Gav.</i>
<i>Amaltheum.</i>	Aderíti.	<i>contra Ricc. &</i>
A'bachum.	Adília.	<i>Amalth. pro-</i>
A'bacuc.	Adónis.	<i>nunciat.</i>
Abágarus. <i>Ricc.</i>	Adrianópolis.	Agathodórus.
Abdaraméni.	Adriánus.	A'gathon.
<i>Gav. contra A-</i>	Adriónis.	Agathoníca.
<i>malth.</i>	Adrumétum.	Agathónis.
Abdías. <i>Gav. &</i>	Ægéa.	Agáthopi.
<i>usus contra</i>	Ægina.	Agathópodis.
<i>Ricc. & A-</i>	Æquícolis.	Agathópolis.
<i>malth.</i>	Aétio.	Agerícus. <i>juxta</i>
Abdiéso.	A'gabus. <i>uti con-</i>	<i>Ricc. Amalth.</i>
Abedéchalas.	<i>tra Gav. com-</i>	<i>& usum contra</i>
Aberdóne.	<i>muniór usus</i>	<i>Gavant.</i>
A'besan. <i>Ricc. &</i>	<i>cum Ricc. & A-</i>	Aggéus.
<i>Amalth.</i>	<i>malth. profert.</i>	Agiléus. <i>Gavant.</i>
A'bibus.	Agapítus. <i>Ricc.</i>	<i>& usus contra</i>
A'bula.	<i>Gav. Amalth.</i>	<i>Ricc. & Amalt.</i>
Acépsimas.	<i>ob n licet multi</i>	A'glæ. <i>juxta A-</i>
Achílleí.	<i>corripiant.</i>	<i>malth. & Ricc.</i>
Acíndini.	Agápius.	Aidónus.
Acíolus.	A'gatha.	Aíthalas.
A'cius.		Albánus.
		Albína.

Albina.	Amphípolis.	Antíochus.
Albinus.	Anachárius.	Antiochia, uti
Alemundatus,	Anachorita.	communior cum
uti usus con-	Anágnias. Ricc.	Amalth. usus
tra Gav. pro-	Gav. Amalth.	profert contra
fert.	Ananías.	Gavant.
Alexandria,	Anastasia.	Antípater.
Ricc. Amalth.	Anathalónis.	A'ntipas.
Et usus contra	Anatolia.	Antifiodorus.
Gavant.	Anatúina.	Antoninus.
Alodia, Ricc. Et	Ancy'ra.	Any'cia.
usus.	Andania.	Apamea.
Alphéus.	Andévagum,	Apphraates.
Altinus.	Amalth. Gav.	Apphianus.
Amasea.	Et usus contra	A'pphia. Ricciol.
Amasias.	Ricciol.	Gavant.
Amástride. Ga-	Andéolus.	Aquilinus.
vant. Et usus	Anderlácum.	Arábrocos.
contra Ricc. Et	Andronicus.	A'rarat.
Amalth.	Anianus.	Aratoris.
Ambianus.	Anicétum.	Araútica.
A'mbicus.	Anisum, uti Ric.	Arbela.
Améria.	Amalth. Et u-	Arbona.
A'mida.	sus contra Gav.	Archelaus.
A'mmia.	pronunciat.	Archiminius.
Ammianus.	Annónis.	Gavant.
A'mmisi. Gav.	Ansánus.	Ardaliónis.
Et Ricc. sed	Anteus, usus	Arelate.
Amalth. pro-	Gav. Et Vir-	A'reta.
ducit.	gil. contra Ric.	A'rgeus, juxta
Ammonaria.	Et Amalth.	Amaltheum,
Ammónis.	Antérus.	sed Gav. cum
A'mpelus. Ricc.	A'nthia, Gav.	Ricc. producit.
Gav. Amalth.	Ricc.	Argentómachum,
Amphy'ani.	A'nthimus.	Argentorátum.
Amphionis. Ric-	Anthúsa.	Argymírum,
ciol. licet aliqui	Antígonus.	Ricc. Amalth.
etiam produ-	Antinógenes.	Et usus, sed A-
sant.	Antínoum.	malth. corripit.

Arginónis.

Arginónis.	A'tticus.	Bárlaam.
Argyrópolis.	Attilánus.	Bársabas.
Arímini.	A'ttius.	Bárulas.
Arína. <i>Gav.</i>	Audácis.	Bafiléi. <i>Gav. &</i>
Aristéus.	Audífacis, <i>usus</i>	<i>alii contra A-</i>
Aristídes.	<i>contra Gav. &</i>	<i>malth.</i>
Aristiónis. <i>Ricc.</i>	<i>Amalth.</i>	Basilídes, <i>juxta</i>
<i>Amalth. & u-</i>	Audoéni.	<i>Ricciol. Gav.</i>
<i>sus contra Gav.</i>	Audómarum,	<i>& Amalth. li-</i>
<i>& alios.</i>	<i>Gav. Amalth.</i>	<i>cet multi cor-</i>
Aristobúlus.	<i>idem cum Ricc.</i>	<i>ripiant.</i>
Aristónis. <i>Ricc.</i>	Aveniône.	Básolus, <i>Gavant.</i>
<i>& alii contra</i>	Aúgulus.	<i>Amalth.</i>
<i>Gavant.</i>	Augustodúnum.	Bátavi.
Aristonícus.	Avítus.	Bávári.
A'rphaxad. <i>jux-</i>	Aulóna.	Baudélius.
<i>ta com. sed Ga-</i>	Austregífilus.	Bavónis.
<i>vant. producit.</i>	Autónomus.	Bégabar.
Artemónis. <i>Ric.</i>	Auxánus.	Bellováci.
<i>Amalth. Gav.</i>	Aúximus.	Bénjamin.
<i>contra nonnul-</i>	Azadáne.	Benófi.
<i>los.</i>	A'zades, <i>Gav.</i>	Benevenútus.
A'rtoclis.	<i>& Amaltheum</i>	Bercéam.
A'saphus.	<i>contra nonnul-</i>	Beroníci.
A'scalóne.	<i>los.</i>	Berty'nus.
A'sclepiades.	Azariás.	Bery'ti. <i>Ricc. qui</i>
A'sclepiadórum.		<i>dicit com̃unem.</i>
A'sculum.		
Asíncritus.	B.	Bessariónis.
Astéria.	Bábylas.	Béssia.
Asty'agis.	Babúci.	Béthlehem.
Athanaarícus.	Bajócis.	Biánoris.
Athenodórus.	Bájuli.	Bibiána.
Athenógenes.	Balbína.	Bíblides.
Atrébatum.	Bárbeas, <i>Gav.</i>	Birínus.
<i>Gavant. A-</i>	<i>Amalth. & alii</i>	Bisuntíno.
<i>malth. Ricc.</i>	<i>contra nonnul-</i>	Bitúricas.
Atínæ. <i>Gav.</i>	<i>los.</i>	Blandína.
A'ttala.	Barcinóne.	Bonaventúra.

Bonítus.

Bonitus, *Gav.*
Amalth alii.

Bonófa.

Bonófus.

Brácarum.

Brandánu.

Braúlio.

Bretaniónis.

Brígida.

Bríncola. *Gav.*

Brítius.

Brivéte.

Brixinóne.

Bulgária.

Burdígala.

Burgundófora.

C.

Cábata. *Gav.*

Amalth. Ricc.

Cabilóne.

Cælestínus.

Cæreális.

Caionóne.

Calamína.

Calanícus.

Calinérius.

Calliníca.

Callinícus.

Callíope.

Callístratus.

Calócerus. *Ric-*

ciol. & usus

contra Gav.

& Amaltheum.

Calógerus, *idem.*

Calybíta.

Camotácum.

Cánion. *vulgo.*

Gav. producit.

Canícus, *juxta*

Amalth. & u-

sum contra Ga-

vantum.

Canútu.

Cápito.

Capitónis.

Cáppadox.

Cappádoci.

Cáralis, *usus*

contra Ricciol.

Carduétum.

Carína.

Carmélus.

Carpóphorus.

Casimírus.

Cartéfa.

Cásdoe.

Cassíope.

Cástoris.

Cástulus.

Cátana.

Catulínus.

Caucolíberi.

Celerína.

Celerínus.

Céntula.

Céleri.

Ceséna. *Gav.*

Chærémon.

Chalcédon.

Chalcédone.

Chálcide.

Charitína.

Cháriton.

Charitónis.

Chelidónia.

Chersonésus.

Chiónia.

Chosíoe.

Christéta.

Christína.

Christínus.

Chroniónis.

Chrysógonus.

Chrysóphorus.

Cilícia.

Cilícinus.

Cíndeus.

Clásicus.

Clementínus.

Cleómenes.

Cleonícus.

Cléophas.

Clicérinus.

Clímacus.

Cóbade. *Gav.*

Cóchleis.

Conónis.

Coprétis.

Coprónymus.

Corcy'ra.

Córdula.

Corébus.

Corty'næ.

Cratónis.

Crescentiónis.

Crispína.

Crispínus.

Crispulus.

Crónidas.

Crotátis.

Ctésiphon.

Cucúmeris.

Cúcuphas, *juxta Amalth. & communem usum contra Gav. átis.*

Curcódomus, *Gav. Ricc. & Amalth. licet multi producant.*

Curónoti. *Gav.*

Cútias.

Cy'nici.

Cypriánuſ.

Cyrénæ.

Cyrénia.

Cy'ria.

Cyriaca.

Cyriacus.

Cyrínus.

Cy'rion.

Cyriónis.

Cythíni.

Cy'zici.

D.

Dácius.

Dafróſa.

Dalmátius.

Dámaſus.

Daphnítica.

Daría.

Darius.

Dáſius.

Dátiva.

Dátius.

Datívus.

Davínus.

Decoróſus.

Decapolíta.

Deícola.

Delphínus.

Demétrius.

Demócritus.

Derphúta. *Gav.*

Amalth. Ricc.

Devéntia.

Diaconía. *Ricc.*

& usus contra Gav. & Amalt.

Dídacus.

Dídius.

Dídymus.

Díocles.

Diodórus.

Diógenes.

Diomédes.

Divióne.

Díone.

Dióſcorus.

Dioſcóridis.

Domnína.

Domnínus.

Domniónis.

Dómnolus.

Donáta.

Donátus.

Donvína.

Doróſtorus.

Doróthea.

Dorótheus.

Dorymédon.

Dricíparæ.

Droctovéi. *Ricc.*

Drogónis.

Dúnaam.

Dunſtámuſ.

E.

E'бора.

Eboráci.

Ebredúni.

Ebróicis.

Ebroínus.

Edeſſéna.

E'dgarus. *Gav.*

Ricc. Amalth.

ſed uſus fere producit.

Ediltrúdis.

Edítha. *juxta*

Amalth. & u-

ſum contra

Gav. ant.

Eleázarus.

Elésbaam.

Eleuchádíuſ.

Eleuthériuſ.

Eleutherópolis.

E'lpheguſ. *Gav.*

& Amalth.

Elpidéphoruſ.

Elpidíphoruſ.

Elpídíuſ.

Emerentiána.

Emerícus.

Eméríta.

E'milas.

Emmélia.

Emmerámuſ.

E'ncratis. *Amalt.*

Encrátídíſ.

Engolíſma.

E'nnatha. *Gav.*

Amalth. contra

nonnulluſ.

Eóbanuſ.

Eóbanus. *Gav.*
Ricciol. sed A-
malth. & alii
producunt.

Epágathus.

E'paphra.

Epaphrodítus.

Epárchius.

Ephébus.

E'phefus.

Ephísius.

Epichárides.

Epictétus.

Epidímia. *Gav.*

Amalth. Ric-
ciol.

Epímachus.

Epíphanis. *A-*
malth. & usus
contra Gavant.

Epírus.

Epistémis. *Gav.*
& Amalth. &
alii, licet Ricc.
& nonnulli cor-
ripiant.

Erícus.

Erminus. *Gav.*
Amalth. Ricc.

Erothéidis.

Eróthidis.

Ethbínus.

Evágri. *Gavant.*
juxta Amalth.
& Ricciolum
communis.

Evásius.

Eubúlus.

Eudócia.

Euélidus.

Eugénius.

Eúgraphus.

Eulália.

Eulógius.

Eúmenus. *Gav.*

Amalth.

Eunómius.

Euoréa. *Gav.*

Amalth.

Euphémia.

Euphrátes.

Euphratéfia.

Euphrósyna.

Eúporus.

Euprépius.

Euprépitis. *uti*
Ricciol. & usus
contra Gav.
& Amalth. le-
git.

Eustóchium.

Eustótia.

Eútiches.

Eutichétis.

Eutrópia.

Eútyches.

Euvaldórum.

Euxínus.

Exúperia.

F.

Fæ'fulis.

Fáina. *Ricc. Gav.*

Amalth. contra
nonnullos.

Fándila.

Fantínus.

Farónis.

Fausína.

Faustínus.

Febrónia.

Felícula.

Ferentínus.

Ferreólus.

Ferrutiónis.

Fíдолus.

Firmínus.

Florentínus.

Floriánus.

Friderícus.

Frísones.

Frontónis.

Frúctulus.

Fúrseus. *Ricc. &*
usus contra
Amalth.

G.

Gabdélas. *Gav.*
Amalth. Ricc.
contra nonnul-
los.

Gabínus.

Gálatas.

Galatiónis.

Galdínus.

Galgánus.

Galiónis.

Gandávum.

Gav. Amalth.
Ricciol.

Gargánus.

Gavális. *Gav.*
sed Ricc. &
Amalth. cor-
ripit.

Gaudiósus.
 Guagericus.
 Gedeónis.
 Geiserico.
 Gélduba. *Gav.*
 Géminus.
 Genovéfa.
 Gerásimus.
 Gerémarus.

Gav. Amalth.
& alii, licet
vulgo produ-
catur.

Gereónis. *Ricc.*
Gav. Amalth.

Gerínus.
 Germánicus.
 Gertrúdis.
 Gislénus.
 Gláphyra.
 Góaris.
 Godefrídi.
 Gortína.
 Gratianópolis.
 Gudéliæ.
 Gulétum.
 Gundénis. *Gav.*
Amalth.
 Gúmmari. *Gav.*
Ricciol. & alii,
licet non pauci
producant.

H.

Hábacuc.
 Hadriánus.
 Hedwígis. *Gav.*
& Amalth. cor-
ripiunt.

Helánus. *usus.*
 Helcónides.
 Hélena, *us.*
 Heliménas. *Ga-*
vant. & usus
contra Ricc.

Heliodórus.
 Helenópolis.
 Heliópolis.
 Henadína.
 Héraclas. *Gav.*
sed Amalth. &
Ricc. commu-
nem dicunt.

Heraclea.
 Heraclídes.
 Heraclíus.
 Herbópolis.
 Heréna.
 Hermágoras.
 Hermétis.
 Hérmiás.
 Hermócrates.
 Hermógenes.
 Hermoláus.
 Hérmylus.
 Hérnyfis.
 Heróis.
 Herúndinis.
 Hierápolis.
 Hieremías.

Hieronis.
 Hierónides.
 Hieróthei.
 Hílari.
 Hiltrúdis.
 Hippólytus.
 Híspali.
 Homerítas.
 Homobónus.
 Homóufios.
 Hóricos.
 Hunnericus.
 Hygínus.

I.

J'a. *diffyl.*
 Jadéris.
 Jásone.
 Ibéri.
 Idólum.
 Illíberi. *Gavant.*
Amalth.
 Illy'rico.
 I'ngenis.
 Joannes Calybíta.
 Jófaphat.
 Jovínus.
 Iphigenía. *juxta*
Amalth. Ricc.
& usum Gav.
corripit.
 Iráidis. *juxta*
Ricc. Amalth.
& usum Gav.
producit.
 Iréne.
 Ireniónis.

Irmína.

Irmína. *Gavant.* **Littéus.** *Gavant.*
alii. *Et alii, sed non*

Ricciol. *Et*
Amalth. corri-
piant.

Isáuria.
Isáuricus.
Ischiriónis.
Ifidórus.
Ismaélis.
Itálica.
Judócus.
Justína. *usus.*
Juventínus.

pauci corri-
piunt.

Lucernária.
Lucía. *Gavant.*
sed Ricciol. A-
malth. Et multi
hodie corri-
piunt.

Manuélis.
Manútha.
Mappálicus.
Maprílis.
Marána. *Recent.*
Marcellínus.
Márcia, *us.*

Lucíolus.
Ludgérus.
Ludovícus.
Lupicínus.
Lybófus.
Ly'cias.
Lysánias.
Ly'fias.
Lysímachus.

Marciána.
Marcianópolis.
Mardárius.
Maréas. *Gavant.*
Ricciol.

L.
Lambésa.
Lámpfacum.
Landelínus.
Laodicéa.
Lapicidína.
Laudúnus.

Margaríta.
Marína, *us.*
Márolí.

Lauríacum.
Lautónis.
Lemóvicis.
Leobínus.
Leocádia.
Leocáta. *Gav.*
Amalth.

Marónis.
Marótæ.
Mártulæ.
Marúthæ.
Másculas.
Mafsídia.
Máffilus. *Gav.*
Et Martial.

Leónides.
Leontínos.
Leudfrídus.
Licióna. *Gav.*

M.
Macárius.
Macédonis.
Machúti.
Macrína, *us.*
Magínus.

Maturínus.
Matúrus.
Mávilus.
Maviméni. *Gav.*
Maximínus.

Lígeris.
Liliósa.
Limnióta.
Lígonas.
Líoba.
Lípara.
Lisuínus.

Maglórius.
Magnerícus.
Májolus.
Majórici.
Majúma.
Maláca.
Mánaches. *Gav.*
Ricciol.

Mederícus.
Melánia.
Melchíades.
Melétius.

Mándalis.
Mannéas. *Gav.*
Et alii, licet

Mellítus.
Mémnonis.
Menedémus.

Menedóra.	Narféi. <i>Gav. &</i>	Noviodúnnum.
Méneus. <i>Ricc.</i>	<i>alii contra non-</i>	Noviómum.
<i>& usus, sed</i>	<i>nullos.</i>	Novocómum,
<i>Gav. producit.</i>	Narfétis.	<i>Ricc. Gavant.</i>
Meneléus. <i>Gav.</i>	Nártali.	Numídicus.
<i>sed Ricc. & usus</i>	Natáliæ.	Numilónis.
<i>corripit.</i>	Navális.	
Merónis.	Nemaúfi. <i>trisyl.</i>	O.
Messána.	Nemésius.	Obdúlia.
Metrána.	Neocæsaréa.	Océanus.
Metrodóra.	Neomífia.	O'dilo, ónis.
Metróphanis.	Neónis.	Odónis.
Mérulus.	Néreus.	Oláus.
Méuris. <i>diffyl.</i>	Néstabus. <i>Gav.</i>	Olympíades.
Milévi.	<i>Ricc. & alii.</i>	Oly'mpius.
Milledúnnum.	Néstoris.	Onésimus.
Miniátis.	Nicánor, oris.	Onesíphorus.
Mírocles.	Nicerátæ. <i>Gav.</i>	Orículi.
Miroclétes.	<i>contra Amalth.</i>	Othília.
Misaélis.	Nicéphorus.	Othmárus.
Missenátis.	Nicétas.	
Monothelítæ.	Nicodémus.	P.
Mopfuéstia.	Nicomédes.	Pachómius.
Moséus. <i>Gav. &</i>	Nicomedia.	Paciánu.
<i>Recent.</i>	Nicónis.	Palæ'monis.
Moyfétis,	Nicópolis.	Palátias, átis.
Muštíola.	Nicóstratus.	Palatínus.
Mútala.	Nilammónis,	Palmy'ra.
Mútina.	<i>Ricc. Gavant.</i>	Pámia.
Myrónis,	<i>Amalth. & alii</i>	Pámphilus.
My'ropis.	<i>contra nonnul-</i>	Pantæ'nus.
	<i>los.</i>	Pantágapes.
N.	Nilópolis.	Pantágatus.
Náboris.	Nimphodóra.	Pantaleémonis.
Nannéte.	Nífibi.	Pántheon. <i>Gav.</i>
Narbóne.	Nonnósus.	<i>Ricciol.</i>
Nárnia.	Nóricum.	Papía.

Papías.
Pápius.
Pápylus.
Pascéves.
Páridis.
Pármænæ.
Pársícrates.
Pastóris.
Pátrobas.
Pátroclus.
Paulína. us.
Paúfides.
Pelévis.
Péleus.
Pentápolis.
Pérgamum.
Peróna.
Petragóricus.
Philadelphía.
*juxta Ricc. Amal-
malth. & usum
Gav. corripit.*
Philéas. *Gav. sed
Amalth. corri-
pit.*
Philémon.
Philémonis.
Philéthus.
Philólogus.
Philómenus.
Philótheus.
Philónis.
Philóromus.
*Gavant. A-
malth. Ricc.*
Philóterus. *Gav.
Amalth. & alii,
si per th scribi-
tur, longa est.*

Philúmena. *Gav.
Amalth. & alii
contra Ricciol.*
Phóticus.
Photína, us.
Piatónis.
Pictávum. *Gav.
Ricc. & Amalt.
licet usus fere
corripiat.*
Piny'tus.
Piperiónis.
Pirmínus.
Platónidis.
Pódius.
Páemonis.
Pólius.
Políxena.
Polliónis.
Polyánus.
Poly'botus.
Pomeránis.
*Ricciol. contra
Gavant.*
Pompejópolis.
Pónticus.
Potámia.
Potamiónis.
Potítus.
Praxédes.
Priámus.
Primitíva.
Próchorus.
Próculus.
Promótus.
Propóntide.
Prosdócimus.
Protólicus.

Protógenes.
Prusiádes.
Ptolemáide.
Púpulus.
Putéolis.

Q.

Quadrátus.
Queránus.
Quinctíles.
Quiríacus.
Quíricus. *Gav.
Amalth. quia
a voce
κύριος; licet
usus cum Ricc.
producat.*
Quirínus.

R.

Ráithi. *diffyl.*
Rásiphus.
Rháidis.
Ratisbónæ.
Reáte.
Recharédi.
Rhédonis.
Rothómagum.
*Gavant. & A-
malth. licet
multi produ-
cant, unde
Ricc. commu-
nem dicit.*
Rictiovárus. *Ric.
& usus contra
Gav. & Amalt.*

Rípímis.
 Romarícus. *Ricc.*
Et Amalth. Et
usus contra
Gavant.

Rofália.

Rófula.

Ruderícus.

Ruthéni.

Rútius.

Rútulus.

S.

Sabélis.

Sabína, us.

Ságaris. *Ricciol.*
Gavant.

Salamína.

Salóme. *Ricciol.*
Gavant.

Samónas. *Ricc.*
Gav. Amalth.

Samofaténi.

Samfónis.

Sáncius.

Sanctínus.

Sándalus.

Saníni.

Sántonas.

Sapóris.

Sármatae.

Sátalis. *Gavant.*
Ricc. Amalth.

Sátirus.

Saturnínus.

Savína, us.

Sáulæ. *trisyllab.*

Gavant. contra
Ricc.

Sáxones.

Scubículus.

Sconáurgæ.

Scythópolis.

Secundólus.

Sédophe. *Gav.*
alii.

Sénones.

Séquanus.

Seraphína.

Serápia.

Serápidis.

Serapiónis.

Sergiópolis.

Servidéi.

Sibópolis.

Sigesterícum,
vulgo contra
Gavant. qui
corripit.

Sílarum.

Silvánus.

Silviniácum,
usus contra
Gavant.

Sínai.

Sinaítæ.

Singidóni. *Gav.*

Sinuéffe. *tri-*
syllab.

Siricius.

Siridónis.

Sobélis.

Solochánus.

Solodórum.

Solutóris.

Sópatra.

Sophía.

Sophonías.

Sophrónius.

Sosípater.

Sóstheneſ.

Sotéris.

Sozópolis.

Stácteus,
Amalth. Et u-
ſus contra Ga-
vant.

Stratonícus.

Stylíta.

Styriacus.

Suadéri.

Sueſſíone. *Gav.*
Ricciol. Et A-
malth. licet hoc
etiam longam
interdum pro-
nunciari fatea-
tur.

Sulcitána.

Sulmóna.

Sunithúni.

Sy'mmachus.

Synópe. *Gav.*

Synclética.

Symphodóra.

Sy'nnada. *Gav.*
Amalth. Et
Ricciol.

Sy'ntiches.

Siracúsæ.

Syriáni.

T.

Támmarus.
Amalth. Gav.
 Tárbula.
 Tarrácone.
 Tatiánus.
 Tatiónis.
 Taurínus.
 Tauriónis.
 Ténedus.
 Terdóne.
 Thagúra.
 Thamélis.
 Tharácus.
 Thárficus.
 Theáni.
 Thecúsa.
 Thelésphorus.
 Thémuis. *dis-*
syllab.
 Themístocles.
 Theodemítus.
 Theodóra, us.
 Theódotus.
 Theodúlus.
 Theógenes.
 Theónas.
 Theóphanes.
 Theóphilus.
 Theoprépides.
 Theópolis.
 Theóticus.
 Thpotímus.
 Thessaloníca.
 Theuséta. *Gav.*
 Thmúeos. *tri-*
syllab.
 Thomáides.

Amalth. &
usus contra
Gavant.
 Thráseas. *Ricc.*
Amalth. & alii
contra Gavant.
& nonnullos.
 Thrasónis.
 Tíbure.
 Tígridis.
 Timoláus.
 Timótheus.
 Tiridáte.
 Tornáce.
 Torpétis.
 Tótila.
 Totnánus.
 Tréviris.
 Tricassíno.
 Tríchinas.
 Triphénes.
 Triphína.
Amalth. &
usus contra
Gavant.
 Trípolis.
 Tryphósa.
 Tróadis.
 Trócleas.
Gavant.
 Tróphimus.
 Trophéas.
Gavant. Ricc.
& Amalth.
corripit.
 Tryphónis.
 Tryphósa.

Turiasóne.
Gav. Amalth.
 Turónico.
 Turónis.
 Turriánus.
 Tyána. *Gavant.*
contra Ricciol.
 Ty'chicus.
 Tychónis.

V.

Valentínus.
 Valencénas.
 Valéria.
 Varadíni.
 Váricus.
 Vasióne.
 Vdalrícus.
 Velínus.
 Venáfrum.
 Veránus.
 Veréna.
 Versíacum.
Ricciol. Ga-
vant. licet pro-
ducant aliqui.
 Vérulus.
 Vesontióne.
 Vestínis.
 Victoriánus.
 Victóricus.
 Victorínus.
 Victúrus.
 Vindecínus.
 Vindemiális.
 Virodúnus.
 Vitálicus.
 Vitális.

Viventíolus.

Vivína.

Vlmárus.

Vlyſſipóne.

V'ncinis. *Ric-
ciol. Amalth.
& usus Ga-
vant. produ-
cit.*

V'psalum.

Vrficínus.

Vrsínus.

Vrsmárus.

Vſtazánes.

V'tica.

V'zali. *Gavant.*

Amalth.

Vzécia.

W.

Walerícus.

Walfríduſ.

Wándali.

Wandregíſilus.

Wencesláus.

Wenefrídus.

Willádes.

Winócuſ.

Wintónia.

Wirónis.

Wulmáruſ.

Z.

Zacharías.

Zanítas.

Zebína.

Zenáides.

*Amalth. &
usus contra
Gavant.*

Zenónis.

Zéticuſ.

Zóticuſ.

TABULÆ DIRECTIVÆ

PRO OFFICIO DIVINO RECITANDO.

Et si ex iis, quæ hætenus in toto hoc libello, præcipue vero in secunda & quinta Parte dicta sunt, fatis colligi videatur praxis Divini Officii recitandi, ut tamen hæc ipsa jucundius sub unum aspectum veniant, & ad praxin faciliora & commodiora fiant Candidatis Sacerdotii, visum est, e re fore, si universa praxis Officii Divini recitandi in sequentibus Tabulis ostenderetur, quæ breviter & dilucide indicabunt, qua ratione quodvis Officium secundum singulas suas partes ordinandum sit. Poterunt autem prædictæ Tabulæ etiam separatim usui esse, & cum placuerit, Breviario inferi, ut ad manum sint recitantibus, & dubitantem dirigant.

<i>Ordo Festorum.</i>	<i>Invitatio- rium.</i>	<i>Hymnus.</i>	<i>Antiphonæ.</i>	<i>Psalmi & Versus.</i>
Dupl. &c. 2. Classis.	Proprium, vel exCom- muni.	Proprius, vel ex Communi.	Propriæ, vel ex Commu- ni dupli- cantur.	Proprii, vel ex Comuni.
Dupl. per annum.	Proprium, vel ex Com- muni.	Proprius, vel ex Communi.	Propriæ, vel ex Comuni duplicantur	Proprii, vel ex Comuni.
Semidu- plex.	Ex Communi.	Ex Communi, nisi proprius.	ExComuni, nisi propriæ	Ex Com- muni.
Dominica.	Ex Psalte- rio, nisi pro- prium.	Extra Advent. Quad. Passion, & Pascha, ex Psalterio.	Extra Ad- vent. Quad. & Passion. exPsalterio.	Ex Psal- terio.
Dies infra Octavam.	Ut in Festo.	Ut in Festo.	Ut in Festo, non tamen duplicantur	Ut in Festo.
Simplex.	Ex Communi.	Ex Communi.	ExPsalterio de Feria oc- currente.	Ex Psal- terio, de Feria oc- currente.
Officium B. M. V. in Sabb.	Proprium.	Proprius.	ExPsalterio de Sabb.	Ex Psal- terio de Sabb.
Feria vel Vigilia.	Ex Psalter. extra Ad- vent. Tem- pus Passio- nis & Pa- schale.	Ex Psalterio, extra Advent. Quad. & tem- pus Paschale.	Ex Psalterio.	Ex Psal- terio, nisi proprii.
Tempore Paschali.	Proprium, vel exCom- muni, vel Psalterio, additur Al- leluja.	Proprius, vel ex Communi, aut Psalterio.	Unius Noct. Psalmi sub sola prima Antiphona, addito Al- leluja.	Proprii, vel ex Comuni, vel ex Psalterio.

Nisi subjunguntur Laudes, dici potest Oratio,

<i>Absolutiones.</i>	<i>Benedictiones.</i>	<i>Lectioes.</i>	<i>Responsoria.</i>	<i>Hymnus Ambros.</i>
Tres ordinariæ.	Novem ordin. nisi dicatur Evang pro 9. Lect.	Novem propriæ, vel ex Comuni.	Octo ex Proprio, vel ex Comuni.	Dicitur.
Tres ordinariæ.	Novem ordinariæ, nisi dicatur Evang. pro 9. Lectione.	Novem Noct. 1. de Script. occurrent. nisi propr. vel ex Comuni affig.	Octo ex Proprio, vel ex Comuni.	Dicitur.
Tres ordinariæ.	Novem ordinariæ, ut in duplici.	9. Noct. 1. de Script. occurr. nisi FERIA Major occurrat.	Octo ex Comuni, nisi propria notentur.	Dicitur.
Tres ordinariæ.	Novem ordinariæ.	Novem ex Proprio de temp. præter Pascha & Pentecosten.	Octo extra Adventum & Septuages. & deinceps usque ad Pascha.	Dicitur extra Adventum & Septuag. & deinceps usque ad Pascha.
Tres ordinariæ.	Ut in Festo.	9. Lect. 1. de Script. occurr. reliquæ propr. vel ut in Festo.	Octo, ut in Festo.	Dicitur.
Una juxta ordinem Feriarum.	Tres ex tertio Nocturno.	Tres, una aut duæ de Script. occurr. Reliq. propr. aut ex Comuni Sanct.	Duo ex Comuni, juxta ordinem Feriæ, in 2. immiscetur Gloria Patri.	Dicitur.
Propriæ	Propriæ.	Tres. Duæ de Script. occurr. 3. Propria.	Duo propria.	Dicitur.
Una juxta ordinem Feriar.	Tres juxta ordinem Feriarum:	Tres de Script. occurr. extra Quadrages. & Vigiliis.	Tria extra temp. Pasch. intra illud, Duo.	Non dicitur, nisi tempore Paschali.
Ut in aliis Festis, vel Feriis.	Ut in aliis Festis, vel Feriis.	Ut in aliis Festis, vel Feriis.	Propria, vel ex Com. aut Prop. de temp. ante 7. addit. Allel.	Dicitur, excepta FERIA 2. Rogation.

Benedicamus &c. vel tantum Oratio Dominica.

<i>Ordo Festorum.</i>	<i>Antiphonæ.</i>	<i>Psalmi.</i>	<i>Capitulum.</i>	<i>Hymnus.</i>
Duplex.	Propriæ, vel ex Comuni duplican- tur.	Dominica- les.	Proprium, vel ex Communi.	Proprius, vel ex Comuni.
Semi- Duplex.	Ex Comuni, nisi propriæ.	Dominica- les.	Ex Comuni, nisi pro- prium.	Ex Comuni, nisi proprius.
Domini- ca.	Ex Psalterio extra Adventum, & Septuages.	In Septuag. pro 1. & 2. Miserere & Confitemi- ni.	Proprium, vel ex Psal- terio.	Ex Psalterio extra Advent. Septuages. & Tempus Pa- schale.
Dies infra Octava.	Ut in Festo, sed non du- plicantur.	Ut in Festo.	Ut in Festo.	Ut in Festo.
Simplex.	Ex Comuni, nisi propriæ.	Dominica- les.	Ex Comuni, nisi propr.	Ex Comuni, nisi propr.
Officium B. V. M. in Sabb.	Propriæ.	Dominica- les.	Proprium.	Proprius.
Feria vel Vigilia.	Ex Psalte- rio, nisi pro- priæ.	Ex Psalte- rio. Tempo- re Paschali Dominica- les.	Ex Psalte- rio, nisi pro- prium.	Ex Psalterio, extra Advent. Septuages. & Tempus Pa- schale.
Tempore Paschali.	Additur Al- leluja, nisi prius ha- beatur.	Dominica- les etiam in Feriis.	Pro Apost. Mart. & Fe- riis propr. alias ex Communi.	Pro Apost. & Martyr. & Fe- riis proprius, alias ex Com- muni.

Terminantur Laudes per Pater noster, Dominus det

<i>Versus.</i>	<i>Antiph. ad Benedict.</i>	<i>Preces.</i>	<i>Oratio.</i>	<i>Suffragia.</i>
Proprius vel ex Comuni.	Propria, vel ex Comuni.	Non dicuntur, nisi	Propria, vel ex Comuni.	Omittuntur.
Ex Comuni, nisi proprius.	Ex Comuni, nisi propria.		Propria vel ex Comuni.	Dicuntur extra Adventum, Tempus Passionis, & Paschale.
Ex Psalterio, nisi proprius.	Ex Psalterio, nisi propria.	in Feriis	Propria.	Dicuntur extra Adventum, Tempus Passionis, & Paschale.
Ut in Festo.	Ut in Festo. Sed non duplicatur.	majo-	Ut in Festo.	Omittuntur.
Ex Comuni, nisi propr.	Ex Comuni, nisi propria.	ribus,	Propria, vel ex Comuni.	Dicuntur extra Adventum, Tempus Passionis, & Paschale.
Proprius.	Propria.	& Vigiliis	Propria mutatur a Nativ. usq; ad Purificationem.	Dicuntur extra Tempus Paschale.
Ex Psalterio, extra Adventum, Septuag. & Tempus Paschale.	Ex Psalterio, nisi propria.	simpli-	Dominicæ. In Feriis majoribus propria.	Dicuntur cum Commem. de Cruce extra Adventum, Tempus Passionis & Paschale.
Proprius, vel ex Comuni cum Alleluja.	Propria, vel ex Comuni, cum Alleluja.	cibus.	Propria, vel ex Comuni.	Fit sola Commemoratio de S. Cruce.

nobis &c. Et Antiphonam, cum Divinum auxilium &c.

<i>Ordo Festorum.</i>	<i>Hymnus.</i>	<i>Antiphonæ.</i>	<i>Psalmi.</i>	<i>Capitulum.</i>
Duplex.	Ex Psalterio.	Ex Laudibus, non duplicantur.	Tres Ordinarii.	In Prima, Regi. In Reliquis Propri. vel ex Communi.
Semi- duplex.	Ex Psalterio.	Ex Laudibus.	Tres Ordinarii.	Ut in Duplici.
Domini- ca.	Ex Psalterio.	Ex Psalterio, nisi propriæ.	Extra Tempus Pasch. Quadr. cum Symbolo Athanasii.	Ex Psalterio, nisi proprium.
Dies infra Octava.	Ut in Festo.	Ut in Festo, sed non duplicantur.	Ut in Festo.	Ut in Festo.
Simplex.	Ex Psalterio.	Ex Laudibus.	Tres Ordinarii.	Ut in Duplici.
Officium B. V. M. in Sabb.	Ex Psalterio, in fine Jesu tibi.	Ex Laudibus.	Tres Ordinarii.	Ut in Duplici.
Feria vel Vigilia.	Ex Psalterio.	Ex Psalterio, vel proprio de Tempore.	Ex Psalterio.	In Prima, Pa- cem. Reliqui ex Psalterio.
Tempore Paschali.	Ex Psalterio, extra Octavam Paschæ.	Ex Laudibus, cum Alleluja, nisi prius ad- sit.	Tres Ordinarii.	In Prima, Regi. In Reliquis proprium.

Terminantur hæ Horæ per Pater noster: nisi subjungant,

<i>Responsorium breve.</i>	<i>Oratio.</i>	<i>Preces.</i>	<i>Leſtio brevis.</i>
In Prima ordi- narium. In re- liquis propr. vel ex commu- ni.	In Prima ordi- naria. In re- liquis de Feſto.	Non dicuntur.	Ex Capitulo Nonæ.
Ut in Duplici.	Ut in Duplici.	Dicuntur extra Oſtavam in ſola Prima.	Ut in Duplici.
Ex Pſalterio, juxta varieta- tem tempo- rum.	In Prima ordi- naria. In re- liquis de Domi- nica.	Dicuntur extra Oſtavam in ſola Prima.	Ex Pſalterio.
Ut in Feſto.	Ut in Feſto.	Non dicuntur.	Ut in Feſto.
Ut in Duplici.	Ut in Duplici.	Dicuntur in ſola Prima ſo- læ Dominica- les.	Ut in Duplici.
In Prima ordi- narium, cum Qui natus. In reliquis pro- prium.	In Prima ordi- naria. In re- liquis propria.	Dicuntur in ſola Prima ſo- læ Dominica- les.	Ex Capitulo Nonæ.
Ex Pſalterio.	In Prima pro- pria. In reli- quis ex Laudi- bus.	Dicuntur inte- græ in Feriis Majoribus & Vigiliis.	Ex Pſalterio.
In Prima ordi- narium. In reliquis propr. vel ex comuni, cum duplici Alleluja.	In Prima ordi- naria. In re- liquis ut in Laudibus.	Dicuntur extra Duplex & O- ſtavas.	Ex Capitulo Nonæ.

Laudib⁹, tunc enim etiam Antiphona de B. Virg. dicitur.

<i>Ordo Festorum.</i>	<i>Antiphonæ.</i>	<i>Psalmi.</i>	<i>Capitulum.</i>	<i>Hymnus.</i>
Duplex.	Propriæ, vel ex Communi.	Proprii, vel ex Communi.	Proprium, vel ex Communi.	Proprius, vel ex Communi.
Semi- duplex.	Propriæ, vel ex Communi.	Proprii, vel ex Communi.	Proprium, vel ex Communi.	Proprius, vel ex Communi.
Dominica.	Propriæ.	Proprii.	Ex Psalterio, vel Proprium de Tempore	Proprius.
Dies infra Octavam.	Ut in Festo, sed non cal- plicantur.	Ut in Festo.	Ut in Festo.	Ut in Festo.
Simplex.	Ex Psalterio.	Ex Psalterio.	Ex Communi, nisi propr.	Ex Communi, nisi propr.
Officium B. M. V. in Sabb.	Ex Psalterio.	Ex Psalterio.	Proprium.	Proprius.
Feria vel Vigilia.	Ex Psalterio.	Ex Psalterio.	Ex Psalterio, vel Proprium de Tempore	Ex Psalterio, vel proprius de Tempore.
Tempore Paschali.	Propriæ, vel ex Communi, cum Alleluja.	Proprii, vel ex Communi.	Proprium, vel ex Communi.	Proprius, vel ex Communi.

Terminantur Vesperæ per Pater noster. Completorium

<i>ψ. Antiph. ad Magnif.</i>	<i>Preces.</i>	<i>Oratio.</i>	<i>Suffragia.</i>	<i>Comple- torium.</i>
Proprius, vel ex Communi.	Non dicun- tur.	Propria, vel ex Comuni.	Non dicuntur.	Sine Pre- cibus.
Proprius, vel ex Communi.	Non dicun- tur.	Propria, vel ex Comuni.	Dicuntur extra Adventum, Tempus Passio- nis, & Pascha- le.	Cum Pre- cibus.
Ex Proprio de Tempore	Non dicun- tur.	Propria.	Dicuntur ex- tra Adventum, Tempus Passio- nis, & Pascha- le.	Cum Pre- cibus.
Ut in Festo Antiph. non duplic- catur.	Non dicun- tur.	Ut in Festo.	Non dicuntur.	Sine Pre- cibus.
Ex Com- muni, nisi proprium.	Non dicun- tur.	Propria, vel ex Comuni.	Dicuntur ex- tra Tempus Paschale.	Cum Pre- cibus.
Proprii.	Non dicun- tur.	Propria.	Dicuntur extra Tempus Pa- schale.	Cum Pre- cibus.
Ex Psalterio, vel proprius de Tempore.	Dicuntur in Feriis ma- joribus ex- tra Tempus Paschale.	Domini- cæ, nisi fit propria.	Dicuntur ex- tra Adventum, Tempus Passio- nis, & Pascha- le.	Cum Pre- cibus.
Proprii, vel ex Communi.	Non dicun- tur.	Propria, vel ex Comuni.	Non dicuntur. Fit tantum Commem. de S. Cruce extra Duplex & Octavas.	Cum Pre- cibus, ex- tra Du- plex & Octavas.

per Antiph. Divinum Auxil. Pater. Ave. Credo.

INDEX TITULORUM.

PARS I.

De fundamentis ad Officii Divini recitationem necessariis.

Titulus I. De modo facile addiscendi dictam recitationem.	Fol. 5
Tit. II. De differentia Officiorum.	7
§. 1. De Duplicibus.	ibid.
§. 2. De Semiduplicibus.	9
§. 3. De Simplicibus.	ibid.
Tit. III. De Octavis.	11
Tit. IV. De Occurrentia & Concurrentia Festorum.	14
Tit. V. De Translatione Festorum.	17
Tit. VI. De Patroni & Titularis Sancti Festo.	21

PARS II.

De ipsa Praxi Officii Divini recitandi.

Titulus I. Quomodo Matutinum recitandum sit.	22
§. 1. De initio Matutini.	ibid.
§. 2. De Invitatorio.	23
§. 3. De Psalmo Venite.	ibid.
§. 4. De Hymno.	ibid.
§. 5. De Antiphonis Nocturnorum.	27
§. 6. De Psalmis Nocturnorum.	ibid.
§. 7. De Versibus Nocturnorum.	28
§. 8. De Absolutionibus & Benedictionibus.	ibid.
§. 9. De Lectionibus.	ibid.
§. 10. De Responsoriiis post Lectiones.	32
§. 11. De Hymno Ambrosiano.	34
Tit. II. De Laudibus.	34
§. 1. De initio Laudum.	ibid.
§. 2. De Antiphonis.	35
§. 3. De Psalmis.	ibid.
§. 4. De Capitulo.	ibid.
§. 5. De Hymno.	36
§. 6. De Versibus & Antiphona ante Canticum Benedictus.	ib.
§. 7. De Cantico Benedictus.	ibid.
	§. 8.

Index Titulorum.

§. 8.	<i>De Precibus Ferialibus.</i>	37
§. 9.	<i>De Oratione.</i>	<i>ibid.</i>
§. 10.	<i>De Commemorationibus specialibus.</i>	<i>ibid.</i>
§. 11.	<i>De Suffragiis communibus.</i>	39
§. 12.	<i>De Fine Laudum.</i>	41
Tit. III.	<i>De Prima.</i>	42
§. 1.	<i>De initio Primæ.</i>	<i>ibid.</i>
§. 2.	<i>De Hymno.</i>	43
§. 3.	<i>De Antiphona.</i>	<i>ibid.</i>
§. 4.	<i>De Psalmis.</i>	<i>ibid.</i>
§. 5.	<i>De Symbolo S. Athanasii.</i>	44
§. 6.	<i>De Capitulo.</i>	45
§. 7.	<i>De Responsorio brevi, & Versiculis.</i>	<i>ibid.</i>
§. 8.	<i>De Precibus.</i>	46
§. 9.	<i>De Oratione & reliquis usque ad Lectionem brevem.</i>	<i>ibid.</i>
§. 10.	<i>De Lectione brevi.</i>	47
§. 11.	<i>De Clausula Primæ.</i>	<i>ibid.</i>
Tit. IV.	<i>De Tertia, Sexta & Nona.</i>	<i>ibid.</i>
§. 1.	<i>De initio.</i>	<i>ibid.</i>
§. 2.	<i>De Hymnis.</i>	<i>ibid.</i>
§. 3.	<i>De Antiphonis.</i>	48
§. 4.	<i>De Psalmis.</i>	<i>ibid.</i>
§. 5.	<i>De Capitulis.</i>	<i>ibid.</i>
§. 6.	<i>De Responsois brevibus.</i>	49
§. 7.	<i>De Versibus ante Orationem.</i>	<i>ibid.</i>
§. 8.	<i>De Precibus Ferialibus.</i>	<i>ibid.</i>
§. 9.	<i>De Orationibus.</i>	<i>ibid.</i>
§. 10.	<i>De Clausula.</i>	50
Tit. V.	<i>De Vesperis.</i>	<i>ibid.</i>
§. 1.	<i>De initio.</i>	<i>ibid.</i>
§. 2.	<i>De Antiphonis.</i>	<i>ibid.</i>
§. 3.	<i>De Psalmis.</i>	51
§. 4.	<i>De Capitulo.</i>	<i>ibid.</i>
§. 5.	<i>De Hymno.</i>	<i>ibid.</i>
§. 6.	<i>De Versu.</i>	52
§. 7.	<i>De Antiphona ante Magnificat.</i>	<i>ibid.</i>
§. 8.	<i>De Cantico Magnificat.</i>	<i>ibid.</i>
§. 9.	<i>De Precibus Ferialibus.</i>	<i>ibid.</i>
§. 10.	<i>De Oratione.</i>	<i>ibid.</i>
§. 11.	<i>De Commemorationibus specialibus.</i>	53
§. 12.	<i>De Suffragiis communibus.</i>	55
§. 13.	<i>De Clausula.</i>	56
Tit. VI.	<i>De Completorio.</i>	<i>ibid.</i>
§. 1.	<i>De initio.</i>	<i>ibid.</i>
§. 2.	<i>De Antiphona.</i>	<i>ibid.</i>
§. 3.	<i>De Hymno.</i>	57
		§. 4.

Index Titulorum.

§. 4.	<i>De Capitulo.</i>	-	-	57
§. 5.	<i>De Responsorio brevi.</i>	-	-	ibid.
§. 6.	<i>De Antiphona ante Canticum Simeonis.</i>	-	-	ibid.
§. 7.	<i>De Cantico Simeonis.</i>	-	-	58
§. 8.	<i>De Precibus.</i>	-	-	ibid.
§. 9.	<i>De Oratione.</i>	-	-	ibid.
§. 10.	<i>De Antiphonis B. V.</i>	-	-	ibid.

PARS III.

De Cæremoniis in Officio Divino publice cantato observandis.

Titulus I.	<i>De Cæremoniis in Matutino observandis.</i>	60
Tit. II.	<i>De Cæremoniis in Laudibus & minoribus Horis observandis.</i>	61
Tit. III.	<i>De Cæremoniis in Vesperis solemnibus observandis.</i>	62
§. 1.	<i>De Cæremoniis ab Officiatore observandis.</i>	ibid.
§. 2.	<i>De Officio Assistentium.</i>	65
§. 3.	<i>De Cæremoniarii Officio.</i>	67
§. 4.	<i>De aliorum Ministrorum Officiis.</i>	68
Tit. IV.	<i>De Cæremoniis in Completorio observandis.</i>	73
Tit. V.	<i>Compendium Rituum in toto Officio observandorum complectens.</i>	73
§. 1.	<i>De Corporis inclinationibus.</i>	75
§. 2.	<i>De Statione.</i>	76
§. 3.	<i>De Sessione.</i>	77
§. 4.	<i>De manuum Cæremoniis.</i>	ibid.
§. 5.	<i>De Osculo Altaris.</i>	80
§. 6.	<i>De Incensatione.</i>	ibid.
Tit. VI.	<i>De Tono Vesperarum & Completorii.</i>	ibid.

PARS IV.

De Specialibus quibusdam Officiis.

§. 1.	<i>De Dominicis.</i>	-	85
§. 2.	<i>De Festis.</i>	-	88
§. 3.	<i>De Dedicatione.</i>	-	91
§. 4.	<i>De Feriis.</i>	-	92
§. 5.	<i>De Vigiliis.</i>	-	ibid.
§. 6.	<i>De Officio B. Mariæ in Sabbatho.</i>	-	94
§. 7.	<i>De Officio parvo B. Virginis.</i>	-	95
§. 8.	<i>De Officio Defunctorum.</i>	-	ibid.
§. 9.	<i>De Psalmis Gradualibus & Poenitentialibus.</i>	-	96
§. 10.	<i>De Obligatione ad Horas Canonicas recitandas.</i>	-	97
§. 11.	<i>De modo pie recitandi Officium Divinum.</i>	-	100

PARS

Index Titulorum.

PARS V.

Continens Rubricas Breviarii Romani brevibus Notis illustratas.

Rubricæ generales Breviarii.	-	-	102
Titulus I. De Officio Duplici.	-	-	103
Tit. II. De Officio Semiduplici.	-	-	105
Tit. III. De Officio Simplici.	-	-	107
Tit. IV. De Dominicis.	-	-	108
Tit. V. De Feriis.	-	-	112
Tit. VI. De Vigiliis.	-	-	115
Tit. VII. De Octavis.	-	-	117
Tit. VIII. De Officio S. Mariæ in Sabbatho.	-	-	120
Tit. IX. De Commemorationibus.	-	-	121
Tit. X. De Translatione Festorum.	-	-	127
Tit. XI. De Concurrentia Officii.	-	-	132
Tit. XII. De Ordinando Officio ex prædictis Rubricis.	-	-	137
Tit. XIII. De Matutino.	-	-	139
Tit. XIV. De Laudibus.	-	-	142
Tit. XV. De Prima.	-	-	144
Tit. XVI. De Horis Tertia, Sexta & Nona.	-	-	145
Tit. XVII. De Vesperis.	-	-	146
Tit. XVIII. De Completorio.	-	-	ibid.
Tit. XIX. De Invitatorio.	-	-	147
Tit. XX. De Hymnis.	-	-	ibid.
Tit. XXI. De Antiphonis.	-	-	149
Tit. XXII. De Psalmis.	-	-	151
Tit. XXIII. De Canticis.	-	-	154
Tit. XXIV. De Versibus.	-	-	155
Tit. XXV. De Absolutionibus & Benedictionibus.	-	-	156
Tit. XXVI. De Lectionibus.	-	-	157
Tit. XXVII. De Responforiis.	-	-	162
Tit. XXVIII. De Responforiis brevibus.	-	-	165
Tit. XXIX. De Capitulis.	-	-	167
Tit. XXX. De Oratione.	-	-	168
Tit. XXXI. De Hymno Te Deum.	-	-	169
Tit. XXXII. De Oratione Dominica, & Salutatio Angelica.	-	-	170
Tit. XXXIII. De Symbolo Apostol. & Symb. S. Athanasii.	-	-	171
Tit. XXXIV. De Precibus.	-	-	172
Tit. XXXV. De Commemorationibus communibus, seu Suffragiis Sanctorum.	-	-	173
Tit. XXXVI. De Antiphonis B. Mariæ in fine Officii.	-	-	174
Tit. XXXVII. De Officio parvo B. Mariæ & aliis.	-	-	175
Tit. XXXVIII. De Tabellis Occurrentiæ & Concurrentiæ.	-	-	ibid.
Tit. XXXIX. De Nominibus, quæ in Martyrologio dubiæ sunt pronuntiationis, rite pronuntiandis.	-	-	187

INDEX

DOCTRINARUM NOTABILIORUM.

A.

Absolutiones quando dicendæ.	Fol. 28. 156
Acolythorum Officium in Laudibus & Vesperis.	71
Antiphonæ quid sint, & unde sumendæ.	27. & 149
Antiphonæ B. Virginis quando dicendæ	58. & 174
Assistentium Officium in Laudibus & Vesperis.	65

B.

Benedictiones quales dicendæ.	28. & 156
Breviarii divisio.	5

C.

Cæremoniarii Officium in Laudibus & Vesperis.	67
Cæremoniæ in Matutino observandæ.	60
- - - in Laudibus observandæ.	61
- - - in Vesperis observandæ.	62
- - - in Completorio observandæ.	73
Cantica quando dicenda.	154
Cantica quomodo a Psalmis distinguantur.	154
Cantus sub Horis Canonicis a quo inchoatus.	152
Capitula unde dicta.	167
Capitula quando dicenda.	ibid.
Ceroferariorum Officium sub Horis Canonicis.	69
Commemorationes communes quando & quomodo faciendæ.	39. 55. 173
- - - speciales quando & quomodo in Laudibus faciendæ.	37. 121
- - - speciales in Vesperis quomodo faciendæ.	53
Compendium Rituum sub Horis Canonicis observandorum.	74
Completorium quomodo dicendum.	56. 146
Concurrentia quid sit.	14. 132
Regulæ pro illa.	14. 183
Corporis inclinationes quando faciendæ.	75

D.

Dedicatio quid & quotuplex.	91
Dominicæ quotuplices.	85. 108. 180
Duplicia Festa quæ dicantur, & quotuplicia sint.	7. 103. 177
Duplicia majora quæ dicantur.	179
Duplicium diversitas a Semiduplicibus & Simplicibus.	9

F.

Feriæ quid sint, & quotuplices.	92. 112
Festa quid sint, & quotuplicia.	88
Festa ad libitum an transferenda.	20
	Festa

Index Doctrinarum notabiliorum.

Festa ad libitum an cedant alijs.	26
Festa ad libitum an sint dies impediti.	ibid.
Fundamenta ad Officii Divini recitationem.	5
Fundator Ordinis quo ritu colendus.	22

H.

Horæ Canonicae quos obligent, & quomodo.	97
- - - ad qualem recitationem obligent.	ibid.
- - - quomodo pie recitandæ.	100
Hymnus unde dictus, & unde sumendus.	24. 147
- - Ambrosianus quando dicendus.	34

I.

Incensatio quando facienda.	80
Invitatorium quando dicendum, & unde sumendum.	23

L.

Laudes quomodo dicendæ.	34. 142
Lectiones quæ & quomodo dicendæ.	28. seqq. 157
Lectiones breves quando & quomodo dicendæ.	47

M.

Manuum Cæremoniæ sub Horis Canonicis.	77
Martyrologii Nomina quomodo pronuntianda.	187
Martyrologium quid sit.	ibid.
Matutinum quomodo dicendum.	22. 139
Modus facile addiscendi recitationem Breviarii.	5

N.

Nona quomodo dicenda.	47. 145
-----------------------	---------

O.

Occurrentia quid.	14
Regulæ pro illa.	ibid. & 183
Octava quid, & unde dicta.	11
Octava quando & quomodo celebranda.	117
Octavarum differentia.	11
Octavarum dignitas unde colligenda.	12
Octavarum privilegia.	13
Officiatoris Officium in Vesperis & Completorio.	62. 73
Officium Defunctorum quando dicendum.	95
- - B. M. in Sabbatho quando dicendum.	94. 120
- - parvum B. V. quando dicendum.	95. 175
- - quomodo ordinandum.	137
Oratio Dominica quando dicenda.	170
Osculum Altari quando imprimendum.	80

P.

Patronus quis dicendus, & quomodo eligendus.	21
Preces Dominicales quando dicendæ.	46. 172
Preces FERIALES quando dicendæ.	37. 172
	Prima

Index Doctrinarum notabiliorum.

Prima quomodo dicenda.	42. 144
Psalmi quid, & quotuplices.	151
Psalmodum quis Author, & quæ materia.	152
Psalmi Graduales quando dicendi.	96
Psalmi Nocturnorum quando dicendi.	27
Psalmi Poenitentiales quando dicendi.	96

R.

Responsoria unde dicta.	162
- - brevia, quæ & quomodo dicenda.	45. 49. 165
- - longiora quando, & quomodo dicenda.	32. 162

S.

Salutatio Angelica quando dicenda.	170
Semiduplicia quæ dicantur, & quotuplicia sint.	9. 105
Sessio quando observanda in Horis Canonicis.	77
Sexta quomodo dicenda.	47. 145
Simplicia quæ dicantur, & quotuplicia sint.	9. 107
Statio quando observanda sub Horis Canonicis.	76
Substituti Officium sub Horis Canonicis.	68
Suffragia quando & quomodo dicenda.	39. 55
Symbolum Apostolorum quando dicendum.	171
Symbolum S. Athanasii quando dicendum.	44. 172

T.

Tabula Concurrentiæ.	185
Tabula Occurrentiæ.	181
Tertia quomodo dicenda.	47. 145
Thuriferarii Officium sub Horis Canonicis.	69
Titularis Ecclesiæ quis dicendus.	21
Tonus Vesperarum & Completorii.	80
Translatio Festorum quid.	17. 127
Translatio quo ritu, ordine ac tempore peragenda.	19

V.

Versus quid, & unde sumendi.	28. 155
Vesperæ quomodo dicendæ.	50. 146
Vigiliæ quid, & quotuplices.	92. 115

Ad maiorem DEI Gloriam.

Bayerische
Staatsbibliothek
MÜNCHEN

Lohner, Tobias

Instructio Practica Secunda De Horis Canonicis, iuxta Rubricas Breviarii
Romani Rite Recitandis In Qua Etiam Ipsae Rubricae Notis Brevibus
Illustratae, Et Martyrologii Romani Nomina Suis Accentibus Signata
Continentur

Augustae Vind. Et Oeniponti 1768

Liturg. 1462 z#Beibd.1

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10593566-1

VD18 15241815-001